

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

28'inci Birleşim

9 Aralık 2019 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 129)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 130)

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Pervin Buldan'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

7.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında "Kriterlerini kaybetmişler." ifadesine istinaden söz talebinde bulunduğu ve talebinin haksız olmadığına ilişkin açıklaması

8.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve kayyum atamalarıyla ilgili sözlerinin mesnetsiz, hayal ürünü, hukuksuz ve asılsız olduğuna ilişkin açıklaması

9.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

10.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, "saray" denilen yerin milletin evi olduğuna, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da milletvekillerinin de millete hesap vereceğine ve AK PARTİ iktidarlarının on yedi yıldır bu hesabı alnının ağıyla verdiğine ilişkin açıklaması

11.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

12.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, yürütmenin yargı üzerinde tahakküm kurduğuna ve yapılan konuşmaların tarihe birer belge olarak geçtiğine ilişkin açıklaması

13.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, "Kürt düşmanısınız." sözünü reddettiklerine ve asıl meselenin terör olduğuna ilişkin açıklaması

14.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Türkiye'de yaşayan farklı kimliklerin, kültürlerin, ana dillerin geleceği ortak hâle getirilmek isteniyorsa mevcut politikalardan vazgeçilmesi ve çözüm yollarının birlikte bulunması gerektiğine ilişkin açıklaması

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

2.- İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle tekraren konuşması

9 Aralık 2019 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.03

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL(Afyonkarahisar), Rumeysa KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündemimize göre, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 129) ^(x)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 130) ^(x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, Komisyon Raporları 129 ve 130 sıra numaralarıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Görüşmelerimizin hayırlı olmasını Cenab-ı Hak'tan diliyorum.

Şimdi, yürütme adına bütçe sunuş konuşmasını yapmak üzere Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay'a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; sizleri Sayın Cumhurbaşkanımız ve şahsım adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

24 Ekimdeki sunuşumuzun akabinde, 6-29 Kasım 2019 tarihleri arasında gerçekleşen yoğun çalışmalar sonucunda, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ne yönelik Plan ve Bütçe Komisyonunda gerçekleştirilen görüşmeler tamamlanmıştır. Otuz yedi gün boyunca harcadıkları emek ve verdikleri yoğun mesai nedeniyle Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Değerli Başkan ve üyelerine, çalışanlarına, sürecin verimli şekilde geçirilmesine katkı sağlayan Bakan arkadaşlarıma ve kamu kurumlarımızın kıymetli temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Bugün, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Meclis Genel Kurulunda görüşülmesine başlıyoruz. Millî iradenin tecelligâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bütçe görüşmelerinin, Sayın Cumhurbaşkanımız ve Kabinesinin vizyonunu ortaya koyması ve milletimiz önünde hesap verme mecrası olarak bir büyük fırsat olduğuna inanıyoruz. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin 2'nci ve AK PARTİ hükûmetlerinin 18'inci

^(x) 129, 130 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri tutanağa eklidir.

bütçesi olan 2020 yılı merkezî yönetim bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Ekonomide yaşanan dalgalanmalar, yaptırım tehditleri ya da bölgesel belirsizlikler Türkiye'yi hedeflerinden uzaklaştırmamış, aksine bizleri hedeflerimize daha sıkı sarılmaya yöneltmiştir. 2020 yılı bütçesi, bu doğrultuda, On Birinci Kalkınma Planı ve Yeni Ekonomi Programı hedeflerini merkeze alan, her alanda gelişmeyi öngören, sanayicimizin, esnafımızın çiftçimizin, çalışanlarımızın, öğrencilerimizin, gençlerimizin, kadınlarımızın, çocuklarımızın, kısacası 82 milyon, hepimizin bütçesidir. 2020 yılı bütçesini, toplumumuzun tüm kesimlerini kapsayan, sürdürülebilir ekonomik kalkınma ve toplumsal refah artışı için bir fırsat olarak görüyoruz. Bu kapsamda, bugün küresel ekonomideki son gelişmeler, Türkiye ekonomisinde genel görünüm, merkezî yönetim bütçemize dair gelişmeler, öngörüler ve yine, bu çerçevede 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabı, 2019 yılı merkezî yönetim bütçe gerçekleştirmeleri, 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi, gelir politikaları ve uygulamalarından bahsedeceğim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe sunuşumuza ilk olarak içinde bulunduğumuz küresel ekonomik görünüme değinerek başlamak istiyorum. 2020 yılında küresel büyüme açısından ılımlı bir toparlanma beklenmektedir.

2018 yılında başlayan iktisadi faaliyetteki yavaşlama eğilimi, Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'in istikrarsız ilişkisi, Brexit'e dair belirsizliklerin her geçen gün farklı bir boyutuyla öne çıkmasına bağlı olarak küresel ticaret hacmi zayıflamış ve küresel büyümeye dair endişeler 2019 yılında da devam etmiştir. Küresel ekonomi, ticari ve jeopolitik gerginliklerin yanı sıra, uluslararası ekonomik ve ticari iş birliğinin geleceğine yönelik belirsizliklerdeki artış yatırımcı güvenini ve küresel ticari gelişmeleri olumsuz etkilemiştir.

Bu çerçevede, 2018 yılında küresel büyüme yüzde 3,8'den yüzde 3,6'ya gerileyerek ivme kaybetmiştir. 2018 yılında gelişmekte olan ekonomilerde, gelişmiş ülke ekonomilerine göre daha zayıf bir iktisadi faaliyet gözlenmiştir. Bununla birlikte, 2019 yılının ikinci çeyreğinden itibaren gelişmiş ekonomilerde uygulanmaya başlayan nispeten daha gevşek para politikaları küresel ekonomiyi desteklemeye başlamıştır.

Diğer taraftan, 2019 yılı ikinci çeyreğinde küresel ticarete ilişkin kaygıların yeniden tırmanması ve ayrıca, Orta Doğu kaynaklı jeopolitik risklerin belirginleşmesi, yıl genelinde büyümeye yönelik risklerin artmasına neden olmuştur. Bu çerçevede, küresel ekonomik büyümenin küresel kriz sonrasındaki en düşük seviyeye gerileyerek yıl sonunda yüzde 3 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Ülkemizin de aralarında bulunduğu gelişmekte olan ekonomilerde küresel ticaret savaşları nedeniyle korumacılık eğilimlerinin artması, güven ve yatırım ortamının zayıflaması ve Çin'de görülen belirgin ekonomik yavaşlama 2018 yılında olduğu gibi 2019 yılında da sürmüştür. Gelişmiş ülkelerde görece gevşek olarak uygulanmaya başlanan para politikasının da etkisiyle 2020 yılında gelişmekte olan ekonomilere yönelik sermaye akımlarının artması ve bunun da büyümeyi olumlu yönde desteklemesi öngörülmektedir. Bu çerçevede, 2018 yılında yüzde 4,5 oranında büyüyen gelişmekte olan ekonomilerin büyüme oranlarının 2019 yılında yüzde 3,9 oranına gerilese de 2020 yılında tekrar yüzde 4,5 seviyelerine çıkması ve ortalama olarak yüzde 4,6 oranında büyümesi beklenmektedir. Gelişmiş ekonomilerde bu yıl ve önümüzdeki yıl büyüme oranının yüzde 1,7 olması beklenmektedir. Geçtiğimiz dönem ortalamalarına göre söz konusu düşük büyüme beklentisi, başta ticari gerilimler kaynaklı olmak üzere dış talebin zayıflamasına bağlı olarak öne çıkmaktadır. Güçlü seyreden istihdam gelişmelerine rağmen, Amerika Birleşik Devletleri'nin ticaret anlaşmazlıkları büyüme üzerinde baskı oluşturmakta, ticaret savaşının etkileri birçok sektöre yayılmaktadır. Bu doğrultuda, Amerika büyümesinin 2018 yılındaki yüzde 2,9 seviyesinden kademeli olarak aşağıya inmesi ve 2019 ve 2020 yıllarında sırasıyla yüzde 2,4 ve yüzde 2,1 olması beklenmektedir.

Avro bölgesinde ekonomik büyüme 2018 yılı ortasından itibaren yavaşlamış ve 2019 yılının ilk yarısında da zayıf bir performans göstermiştir. İhracat kanalındaki yavaşlama otomotiv sektörü başta olmak üzere sanayi üretimine yansımıştır. Brexit sürecindeki dalgalı seyrin getirdiği belirsizlikle birlikte, avro bölgesinin büyümesinin 2019 yılında yüzde 1,2 seviyesinde kalması beklenmektedir. Buna rağmen, 2020 yılında beklenen görece olumlu küresel atmosfere bağlı olarak, avro bölgesinde ekonominin hafifçe toparlanacağı ve yüzde 1,4 oranında büyüme kaydedeceği öngörülmektedir. Sonuç olarak küresel ekonomik büyümenin, destekleyici politikalar ve iktisadi faaliyette beklenen canlanmayla birlikte 2020 yılında 2019'a kıyasla bir miktar daha yüksek olması ve yüzde 3,4'e yükselmesi tahmin edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel büyümeyi etkileyen en önemli faktör ticaret hacmine yönelik gelişmelerdir. Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasında artan ticaret tansiyonunun olumsuz etkileri, küresel ticaret hacmindeki artış sınırlandırmakta ve buna bağlı olarak tüm dünyada korumacı politikaların artış göstermesi küresel büyüme oranlarını baskılamaktadır. Bunun önemli bir sonucu olarak, 2018 yılında yüzde 3,6 oranında artan dış ticaret hacminin 2019 yılında yüzde 1,1; 2020 yılında ise iyileşme göstererek yüzde 3,2 oranında artması beklenmektedir.

Finansal kırınglıkların yükseldiği mevcut küresel ortamda büyümeyi desteklemek amacıyla, gelişmiş ülke merkez bankaları genişletici para politikaları uygulamaktadır. Bu para politikası duruşunun 2020 yılında da devam etmesi beklenmektedir. Nitekim, Amerika Merkez Bankası FED 2008 yılı sonrasında, ilk kez 2019 yılı Temmuz ayında faiz indirimine gitmiş, eylül ve ekim aylarında da faiz indirimlerine devam ederek genişletici para politikasını sürdürmüştür. FED'in 2020 yılında da faiz indirimine gidebileceği, Avrupa Merkez Bankasının politika faizlerinin de sıfır seviyelerine yakın kalmaya devam edeceği değerlendirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2018 yılında işsizlik oranı, küresel düzeyde yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir. Genç işsizliğin yanı sıra, eğitim ve gelir düzeylerindeki eşitsizliklere de bağlı olarak iş gücü piyasasının gerektirdiği becerilere uygun, yeterli iş gücünün olmaması küresel iş gücü piyasasının kronik problemleri arasında öne çıkmaktadır.

Küresel büyümede öngörülen zayıflama, aynı zamanda talebi de olumsuz etkileyerek enflasyon oranlarının düşük seviyelerde kalmasına neden olmaktadır. Buna bağlı olarak petrol fiyatları düşük bir seyir izlemektedir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bizde niye yükseliyor Başkanım?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Önümüzdeki dönemde de küresel enflasyon oranının

yatay bir seyir izlemesi beklenmektedir. 2018 yılında gelişmiş ekonomilerde yüzde 2 olarak gerçekleşen ortalama enflasyonun, 2019 yılında yüzde 1,5 oranında gerçekleşmesi tahmin edilmektedir. 2018 yılında yüzde 4,8 olan yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerin enflasyon oranının ise 2019 yılında yüzde 4,7 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

2019 yılı başlarında petrol piyasaları arz yönlü olarak baskılanmış ve fiyatlar yukarı yönlü hareket etmiştir. İran ve Venezuela yaptırımlarının yanı sıra, Libya'da artan çatışmalar ile OPEC ve Rusya başta olmak üzere OPEC dışı bazı ülkelerin üretim kısıntısı kararını yürürlüğe koyması neticesinde "brent" petrolün varil fiyatı 70 dolar seviyesini aşmıştır. Ancak Mayıs ayıyla birlikte ticaret savaşı geriliminin yeniden tırmanması, talep yönlü endişeleri tetikleyerek petrol fiyatlarını aşağı yönlü baskılamıştır. Ticaret belirsizliklerinin sürmesi ve ekonomik aktivitede küresel düzeyde devam etmesi beklenen yavaşlamaya bağlı olarak talebin ve üretimin düşmesi petrol fiyatlarının önümüzdeki dönemde de aşağı yönlü hareket etmesini sağlayabilecek faktörler olarak öne çıkmaktadır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bize yansımaları olacak mı Başkan?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamlı) – Orta Doğu'daki petrol üreticilerine yönelik jeopolitik risklerin artması ve Amerika'nın kaya petrolü üretiminde yavaşlamanın devam etmesi petrol fiyatları üzerinde arz tarafından yukarı yönlü riskler olarak değerlendirilmektedir. Bütün bu değerlendirmelerin sonucunda, ortalama petrol fiyatlarının 2019 yılında 61,8 Amerikan doları, 2020 yılında ise 60 Amerikan dolarının altında olması beklenmektedir. Bununla birlikte, petrol üretici ülkelere yeni arz kısıtlamalarının gündeme getirilmesi 2019 yılı tahminleri üzerinde yukarı yönlü risk oluşturmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomimizin küresel büyüme ve ticarete bağlı dış talepteki toparlanma beklentisiyle genişletici para politikalarından olumlu etkilenmesi beklenmektedir. Diğer taraftan, küresel finans piyasalarında ortaya çıkabilecek dalgalanmalar ve petrol fiyatlarında meydana gelebilecek yukarı yönlü hareketler Türkiye ekonomisinde cari işlemler dengesi ve enflasyon üzerinde risk oluşturabilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ekonomisindeki gelişmelere geçmeden önce, son on yedi yılda gerçekleştirdiğimiz temel icraatlardan ve hizmetlerden bazılarını çok kısaca değinmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, ekonomideki başarılarımızın arkasında bütçe disiplindeki istikrarlı duruşumuz bulunmaktadır. 2002 yılında yüzde 11,2 olan bütçe açığını 2018 yılı sonunda yüzde 2'ye indirmiş durumdayız. Böylece, vergi gelirlerimizi daha etkin harcayabileceğimiz bir mali yapıya kavuşmuş durumdayız. Bu sayede oluşturduğumuz mali alanla büyüme ve istihdamın desteklenmesinin yanı sıra, başta ulaştırma, AR-GE, eğitim ve sağlık gibi ekonomik ve sosyal alanlarda büyük altyapı yatırımlarına imza atarak önemli gelişmeleri gerçekleştirdik. 2003–2018 döneminde yıllık ortalama yüzde 5,6 oranında büyüme sağlayarak ekonomi genelinde toplamda 9,8 milyon, yıllık ortalama olarak ise yaklaşık 610 bin yeni istihdam oluşturduk.

AR-GE harcamalarının millî gelir içerisindeki payını 2002 yılındaki yüzde 0,51'den 2018 yılında yüzde 1,03'ü yükselttik. Söz konusu harcama tutarı, 2002 yılında toplamda 1,8 milyar lira iken 2018 yılında toplam 38,5 milyar liraya çıkmıştır.

Başta ulaştırma olmak üzere pek çok alanda önemli altyapı yatırımları oluşturduk. Bu çerçevede, havalimanı sayımızı 56'ya, bölünmüş yol uzunluğumuzu 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla 27.123 kilometreye yükseltirken yine, daha önce kullanımda olmayan hızlı trenlerin kullanımı için 1.213 kilometrelik hat oluşturmuş durumdayız.

Derslik sayısını toplamda 343 binden 721 bine çıkararak ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısını 36'dan 24'e indirdik.

10 bin kişiye düşen hastane yatağı sayısını 24,8'den 27,9'a çıkarırken nitelikli yatak sayısını da 19 binden 145 bine yükselttik. Sağlık yatırımlarımızın sonucunda, bin canlı doğumda bebek ölüm hızını 31,5'ten 6,8'e; 100 bin canlı doğumda anne ölüm oranını ise 64'ten 13,6'ya getirmiş olduk.

Söz konusu kazanımlarımıza imkân tanıyan bütçe disiplinine yönelik istikrarlı tutumumuzu, büyümeye ve refaha daha fazla destek olmasını sağlayacak şekilde ortaya koymaktayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde Türkiye ekonomisine ilişkin gelişmeleri sizlere aktarmak istiyorum. Ülkemiz, son on yedi yılda sadece ekonomik değil siyasi anlamda da dünyada ağırlığını hissettirmeye başlamış ve dünyanın bölgesel güç merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Bu durum, aynı zamanda ülkemizin siyasi ve iktisadi rakiplerinin dikkatinden kaçmamış ve yapılan bilinçli hamlelerle, ülkemiz çok sayıda iç ve dış siyasi ve iktisadi şoklarla karşı karşıya kalmıştır. Bunların son örneği, geçtiğimiz yıl ağustos ayında başlayan spekülasyon kur saldırılarıdır. Ancak her türlü açık tehdit ve baskıya rağmen, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Hükümetimizin kararlı tutumuyla saldırılara boyun eğilmemiş ve alınan tedbirlerle bu şoklar etkisiz hâle getirilmiştir. Şokların neticesinde yükselen enflasyonla oldukça kararlı bir mücadele ortaya konulmuş, halkımızın desteği alınarak beklentiler iyi yönetilmiş ve enflasyonda belirli bir düşüş gerçekleştirilerek fiyat artışında katılmanın önüne geçilmiştir. Mali disiplinden taviz vermeden, vergi indirimleri, istihdam teşvikleri ve kredi programlarıyla ekonomik büyüme desteklenmiştir. Uygulanan dış ticaret politikaları ve alınan tedbirlerle ithalatın kompozisyonu ihracatı destekleyecek şekilde değişmeye başlamış, turizm gelirlerinin desteğiyle cari işlemler fazlası veren bir ekonomiye doğru önemli adımlar atılmıştır. Hane halkı tüketiminin ve özel sektör sabit yatırım harcamalarının zayıf kaldığı 2018 yılında bile yüzde 2,8 oranında büyüme kaydedilmiştir. 2019 yılının ilk yarısında toparlanmaya başlayan ekonomik aktivitede büyümenin kaynağı, net ihracat ve kamu harcamaları olmuştur. Özellikle 2019 yılının üçüncü çeyreğinde belirginleşen finansal şartlardaki iyileşme ve enflasyondaki düşüşle birlikte, risk primi ve belirsizlikler azalmıştır. Böylece, ekonominin, genel olarak tüketim harcamaları kaynaklı yüzde 0,9 oranında büyüyerek üç çeyrek sonra yeniden büyüme patikasına girmesi sağlanmıştır. İktisadi faaliyetin toparlanmaya başladığı 2019 yılının üçüncü çeyreğinde, mevsimsel etkilerden arındırılmış gayrisafi yurt içi hasıla yüzde 0,4 oranında artarak iki çeyrekte devam eden pozitif görünümü korumuştur. Son çeyrekte de önemli bir sıçramayla büyümenin artmasını ve 2019 yılını yüzde 0,5 oranında pozitif bir büyümeyle kapatmayı öngörüyoruz.

Yeni Ekonomi Programı'nda öngörülen para ve maliye politikaları koordineli bir biçimde uygulanmaya devam edecektir. Bunun yanı sıra, yargı reformu stratejisi ve vergi reformu gibi temel alanlarda öngörülebilirliği güçlendirecek adımlarla ekonomide yapısal dönüşüm, enflasyonu daha da aşağıya çekerken ekonominin sürdürülebilir bir büyüme patikasına oturmasına da yardımcı

olacaktır. Bu çerçevede, 2020 yılı büyüme hedefimiz yüzde 5 olarak belirlenmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; döviz kurlarındaki yükselme sonucu oluşan maliyet baskısı ve fiyatlama davranışlarında ortaya çıkan bozulma neticesinde on iki aylık tüketici enflasyonu Ekim 2018'de yüzde 25,2 seviyesine ulaşmıştır. Para ve maliye politikaları arasındaki güçlü koordinasyon, petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki aşağı yönlü hareket, kamu fiyatlama mekanizmaları ile kur kaynaklı fiyat dalgalanmalarının tüketici enflasyonu üzerindeki etkisinin yumuşatılması ve enflasyonla mücadele çerçevesinde gösterilen toplumsal destek neticesinde enflasyon düşüş eğilimine girmiştir. Bu çerçevede, tüketici enflasyonu 2018 yılı sonunda Yeni Ekonomi Programı tahminleriyle uyumlu olarak yüzde 20,3 seviyesine ve 2019 Kasım ayı itibarıyla da yüzde 10,56 seviyesine gerilemiştir. 2019 yılı sonunda TÜFE'nin, Yeni Ekonomi Programı hedefi olan yüzde 12 seviyesinin altında gerçekleşmesini öngörmekteyiz.

(İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun Genel Kurul Salonu'nu teşrifi sırasında CHP sıralarından ayakta alkışlar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Yeni Ekonomi Programı'nda öngörülen politikaların hayata geçirilmesiyle enflasyonun kalıcı olarak düşük, tek haneli seviyelere indirilmesi temel hedeflerimizdendir. Bu çerçevede, enflasyonun 2020 yılında yüzde 8,5'a 2022 yılında ise yüzde 4,9'a düşmesini beklemekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel gelişmeler bölümünde değindiğim üzere, en büyük ihracat pazarımız olan Avrupa Birliği ekonomisindeki yavaşlama ihracatımızı olumsuz etkilese de 2018 yılı sonunda genel ticaret sistemine göre 176,9 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Yıllık ihracatımızın 2019 yılı sonunda 180 milyar doları aşmasını bekliyoruz. 2020 yılı ihracat hedefimiz ise 190 milyar dolardır.

Seyahat gelirlerinin ise 2019 yılı sonunda 29 milyar dolara ulaşacağını tahmin ediyoruz. Bu çerçevede, turizmdeki canlanmanın sürmesini beklediğimiz 2020 yılında da seyahat gelirleri hedefimizi 34,3 milyar dolar olarak öngörmekteyiz.

Cari işlemler dengesinin, Yeni Ekonomi Programı'nda öngörüldüğü şekliyle 2020 yılında makul düzeylerde bir açık vermesi beklenmektedir. Enflasyondaki gerilemeyle birlikte, risk primlerindeki düşüş ve kaliteli sermaye girişleri için ortamın elverişli hâle gelmesi dış finansmanın temel belirleyicisi olacaktır. Bu kapsamda, cari işlemler açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2020 yılında yüzde eksi 1,2 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Üretimdeki dönüşüme bağlı olarak önümüzdeki dönemde yüksek katma değerli ürün ihracatının artırılmasını da bekliyoruz. Bu durum, aynı zamanda yerileştirme yoluyla ithalata olan bağımlılığın azaltılmasıyla da desteklenecektir. Seyahat gelirlerinin de önemli derecede artacağı öngörüsü neticesinde cari işlemler dengesinde kalıcı iyileşme sağlanacak, dış finansman ihtiyacı azalacak, dengeli ve sürdürülebilir büyüme eğilimi korunacaktır. Türkiye, önümüzdeki dönemde de yeni nesil uygulamalarla hızlı ve kolay ticaretin adresi ve bölgesinde güvenli bir liman olmaya devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2018 yılında yaklaşık 550 bin kişilik ilave istihdam sağlanmış ve işsizlik oranı yüzde 11 seviyesinde gerçekleşmiştir. Büyümedeki gelişmeler istihdama da yansımakta, iş gücü piyasamız ekonomideki büyümenin yönünden etkilenmektedir. Nitekim, 2018 yılının ikinci yarısında başlayan ekonomik yavaşlama neticesinde, işsizlik oranının 2019 yılı sonunda yüzde 12,9 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Diğer taraftan, 2020 yılında hedeflenen yüzde 5'lik büyümeye birlikte, iktisadi faaliyette toparlanma ve bunun sonucunda iş gücüne katılım ve istihdam oranında iyileşme kaydedilmesi öngörülmektedir. İstihdama yönelik olarak iktisadi güven ortamının güçlenmesi sonucunda ertelenmiş yatırımların hayata geçirilmesi ve üretimdeki artışla birlikte istihdam teşviklerinin etkili bir biçimde uygulanmaya devam edileceğini ifade etmek isterim. Ayrıca, iş gücü piyasasına yönelik yapısal adımlar atılacaktır. Bu çerçevede, iş gücü piyasası deneme ve denkleştirme süresi ve kısmi süreli çalışma konularının taraflar arasında mutabakatla esnekleştirilmesi öngörülmektedir.

Kadın istihdamı için 2020 yılında da güçlü bir destek paketini uygulamaya koyacağız. Kadınların, çalışma hayatına girişini kolaylaştıracak ve kadın istihdamını yükseltecek esnek çalışma imkânlarının artırılması; kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi; çocuk bakım hizmetleri ve ihtiyaca göre belirlenmiş mesleki eğitim programlarının yaygınlaştırılması için teşvik uygulamalarımızı artırarak sürdüreceğiz.

İstihdam teşviklerinin ihtiyaçlara göre yeniden tasarlanarak hayata geçirilmesi ve gençlerin, iş dünyasının ihtiyaçlarına uygun mesleki eğitim programlarına dâhil edilmesi suretiyle genç işsizliğin azaltılmasını sağlayacağız. Bu çerçevede, istihdamın 2020 yılında 2019 yılına göre 1 milyon 52 bin kişi artması, işsizlik oranının ise yüzde 11,8'e gerilemesi beklenmektedir. Yeni Ekonomi Programı'na göre, önümüzdeki üç yılda istihdamı 3,2 milyon kişi artırarak 2022 yılında işsizliği yüzde 9,8'e indirmeyi hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; merkezî yönetim bütçemize yönelik gelişmelere ve temel büyüklüklere geçmeden önce, kamu maliyesine yönelik bugüne kadar elde ettiğimiz kazanımları yine kısaca paylaşmak istiyorum.

Kamu maliyesinde en önemli kazanımlarımızdan biri, faiz ödemelerinin bütçe içindeki payını azaltmış olmamızdır. 2002 yılında faiz harcamalarının bütçe giderleri içerisindeki payı yüzde 43,2 iken 2020 yılı bütçesinde bu oranın yüzde 12,7 seviyesinde kalmasını öngörmekteyiz. Bu çerçevede oluşturduğumuz mali alanla vatandaşlarımıza hizmet olarak ayrılan kaynakların miktarını da önemli ölçüde artırmaktayız. Vergi gelirleri ile faiz giderlerini karşıladığımızda da yine benzer bir görünüm ortaya çıkmaktadır. 2002 yılında toplanan her 100 liralık verginin 85,7 lirası faiz harcamalarına giderken 2020 yılı bütçesinde sadece 17,7 lirasının faiz harcamalarına ayrılacağı tahmin edilmektedir.

Kamu maliyesinin bir diğer önemli kazanımı ise borç stokunda ciddi oranda bir düşüşün sağlanmasıdır. 2000'li yılların başında gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı yüzde 76,1 seviyesinde bulunan Avrupa Birliği tanımlı borç stoku seviyesi 2019 yılı ikinci çeyreği itibarıyla yüzde 32,2 seviyesine inmiştir. Avrupa İstatistik Ofisi verilerine göre aynı dönemde 28 AB üyesi ülkenin borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 80,5 düzeyindedir. 2019 Ekim ayı IMF Küresel Ekonomik Görünüm Raporu'na göre, söz konusu oran gelişmiş ülkeler için yüzde 103,1; gelişmekte olan ülkeler için ise yüzde 53,3 seviyesinde bulunmaktadır. Yüzde 32,2'yle borç stokumuzun düşük seviyelerde bulunması maliye politikamızın işlevselliğini önemli ölçüde artırmıştır. 2019 yılında yüzde 32,8 olması beklenen AB tanımlı genel yönetim borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2020 yılı itibarıyla yüzde 33,2 ve Yeni Ekonomi Programı dönemi sonunda ise yüzde 32,3 seviyesine gelmesini hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde bütçede kazanımlarımızın sürmesine yönelik öngördüğümüz ana perspektif ve maliye politikalarını aktarmak istiyorum.

Planda verimlilik odağında sanayi sektörünün itici güç rolünü üstlendiği ihracata dayalı istikrarlı bir büyüme modeli çerçevesinde hedeflerimizi belirlemiş durumdayız. Belirlediğimiz büyüme modelinde, bir taraftan yatırımların üretken alanlara yönlendirilmesi, diğer taraftan yurt içi tasarrufların artırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, plan dönemi sonunda yurt içi tasarrufların millî gelire oranının yüzde 30'un üzerine çıkarılmasını hedefliyoruz. Kalkınma planında yurt içi tasarrufların artırılması için hane halkı ve firmaların tasarrufa özendirilmesinin yanında, kamu tasarruflarının artırılması ve bu tasarrufların ekonominin verimli alanlarındaki yatırımlara yönlendirilmesini öngörmekteyiz. Planda öngörülen büyümeyi destekleyici maliye politikalarının hayata geçirilebilmesi için program bütçe sistemine geçilmesinin yanı sıra, maliye politikasının etkinliğini artırmak için harcamalar gözden geçirilmektedir. Buna ek olarak vergi adaletini güçlendirecek ve vergi tabanını genişletecek revizyonların yanı sıra, yerel yönetimlerin öz gelirlerinin artırılması da öngörüler arasındadır. Ayrıca, sosyal güvenlik sisteminin güçlendirilmesi için kayıtlı istihdamın artırılması, sistemin kapsadığı nüfusun genişletilmesi ve prim tahsilatlarının artırılması sağlanarak emeklilik ve sağlık harcamalarının kamu maliyesi üzerindeki baskısının kontrol altında tutulması hedeflenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 yılı merkezî yönetim bütçe büyüklüklerine geçmeden önce, 2020-2022 dönemi Yeni Ekonomi Programı'ndaki kamu maliyesine ilişkin politika ve öngörülerini ortaya koymak istiyorum. 2018 Ağustosunda yaşanan kur şokundan sonra uygulanan maliye politikaları, iktisadi faaliyetin yanı sıra cari açık ve enflasyonla mücadeleyi desteklemiştir. Uygulanan etkin bütçe politikaları sayesinde 2018 yılında merkezî yönetim bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 2 gibi makul bir seviyede gerçekleşmiştir. 2020-2022 döneminde de mali disiplini kararlılıkla sürdüreceğiz. Bu kapsamda, bütçenin gelir performansının yükseltilmesine yönelik sürekli gelir kaynaklarıyla vergi tahsilatında etkinliğin artırılması ve ekonomide kayıt dışılığın azaltılmasını hedefliyoruz, kaynakların verimli kullanılmasını ve belirlenen alanlarda tasarrufların artırılmasını sağlayacak yapısal değişiklikleri hayata geçireceğiz; böylece kamu borçluluğu düşük düzeylerde tutulmaya devam edilecektir.

Yeni Ekonomi Programı'nın kapsadığı önümüzdeki üç yıllık dönemde de bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 3'ün altında kalmasını hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde bütçe gerçekleştirmeleri çerçevesinde 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi'ne ilişkin bazı büyüklükleri sizlerle paylaşmak istiyorum: 2018 yılında bütçe giderleri 830,8 milyar, bütçe gelirleri 758 milyar, bütçe açığı 72,8 milyar, faiz dışı fazla 1,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2018 yılı merkezî yönetim bütçe tahmini ve yıl sonu gerçekleştirmelerine bakılacak olursa 2018 yılı bütçe giderleri bütçe başlangıç tahminine göre yüzde 10,8 oranında, yıl sonu gerçekleşme tahminine göre yüzde 1 oranında artmıştır; buna karşın bütçe gelirlerimiz bütçe başlangıç tahminine göre yüzde 8,1 oranında, yıl sonu gerçekleşme tahminine göre yüzde 1,1 oranında artış göstermiştir. 2018 yılında 72,8 milyar lira olarak gerçekleşen bütçe açığı başlangıçta öngörülen açığın 6,9 milyar lira üzerinde, yıl sonu gerçekleşme tahmini ise 0,7 milyar lira üzerinde gerçekleşmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 yılı merkezî yönetim bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin yıl sonu beklentilerimiz ise şu şekildedir: 2019 yılında merkezî yönetim bütçe giderlerinin 992,4 milyar, merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 867,4 milyar, bütçe açığının 125 milyar, faiz dışı açığın 21,9 milyar TL olarak gerçekleşeceğini tahmin etmekteyiz. 2019 yıl sonu bütçe açığının 125 milyar lirayla bütçe başlangıç hedefinin 44,4 milyar lira üzerinde gerçekleşeceğini beklemekteyiz. Bu açığın, millî gelire oranının ise yüzde 2,9 olacağını öngörmekteyiz.

Bütçe giderlerinin detaylarına bakacak olursak; 2019 yılında -rakamları yaklaşık olarak veriyorum- personel giderlerinin 250 milyar, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinin 44 milyar, mal ve hizmet alım giderlerinin 78 milyar, cari transferlerin 397 milyar, sermaye giderlerinin 75 milyar, sermaye transferlerinin 15 milyar, borç verme giderlerinin 29 milyar ve faiz giderlerinin 103 milyar TL olarak gerçekleşmesini beklemekteyiz. 2019 yılında, vergi gelirlerinin ise yaklaşık 668 milyar lira, vergi dışı gelirlerin ise yaklaşık 200 milyar lira olacağını öngörmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde, sizlere 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi hakkında bazı bilgiler vermek istiyorum. 2020 yılı bütçemizde; bütçe giderleri 1 trilyon 95,5 milyar, faiz hariç giderler 956,5 milyar, bütçe gelirleri 956,6 milyar vergi gelirleri 784,6 milyar ve bütçe açığı 138,9 milyar olarak öngörülmektedir. 2020 yılı bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre dağılımı ise; personel giderleri 282,5 milyar, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri 48,1 milyar, mal ve hizmet alımı giderleri 75,6 milyar, cari transferler 451,1 milyar, sermaye giderleri 56,6 milyar, sermaye transferleri 6,8 milyar, borç verme giderleri 27,1 milyar, yedek ödenekler 8,8 milyar ve faiz giderleri 138,9 milyar olarak öngörülmektedir. 2020 yılında merkezî yönetim bütçe gelirlerinin 2019 yılı gelir hedefine göre, yüzde 10,3 artışla 956,6 milyar lira, vergi gelirlerinin yüzde 17,5 oranında artarak 784,6 milyar lira, vergi dışı gelirlerin ise 172 milyar liraya ulaşacağını tahmin etmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçelerimiz ekonomimizdeki gelişmelere göre şekillendirdiğimiz maliye politikalarımızın bir yansımasıdır. Bu çerçevede 2020 yılı bütçemiz ekonomide öngördüğümüz dengelenme, disiplin ve değişim yaklaşımımıza uygun olarak hazırlanmıştır. Ekonomide dengelenme çerçevesinde elde ettiğimiz kazanımların geliştirilmesi, üretim ve verimlilik odaklı sürdürülebilir büyümeyle adaletli paylaşımın tesisi 2020 yılı bütçemizin temel amacıdır. 2020 yılı bütçesi de önceki 17 bütçemizde olduğu gibi bir hizmet bütçesi olacaktır. Faiz ödemelerinin bütçe içindeki payı azalırken vatandaşa hizmet olarak gidecek ödemelerin payının artması sağlanacaktır. Bütçedeki kaynaklarımız vatandaşlarımızın ihtiyaç duyduğu hizmetlerin karşılanmasında kullanılacaktır. Yeni Ekonomi Programı'nda öngördüğümüz şekilde bütçenin sağlam ve sürdürülebilir gelirlerle dayanması, toplanan gelirlerin ise vatandaşlarımıza hizmeti esas alan bir anlayışla kullanılması en temel önceliğimiz olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin beşerî kapasitesinin güçlenmesine yönelik tüm kademelerde kapsayıcı ve kaliteli eğitim hamlesiyle bilgiyi ekonomik ve sosyal faydaya dönüştüren, teknoloji kullanımına ve üretime yatkın, nitelikli ve mutlu bireylerin yetiştirilmesi her zaman temel önceliğimiz olmuştur.

Hükümetlerimiz döneminde temel kamu hizmeti olarak gördüğümüz eğitim hizmetlerine yaygın ve erişilebilir olması doğrultusunda önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Öğretmen sayıları artırılmış, başta kız çocukları ve dezavantajlı öğrenciler olmak

üzere eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranlarında artış sağlanmış ve derslik başına düşen öğrenci sayısı önemli ölçüde azalmıştır.

Eğitime ilişkin hareket noktamız, güçlü öğretmen güçlü gelecektir. Eğitim bizim için her zaman bir ülke ve millet ödevi olmuştur. 2020 yılı bütçemizde de eğitime her zamanki gibi büyük önem vermekteyiz. Eğitime ayırdığımız bütçe kaynaklarını 2020 yılında 176,1 milyar liraya çıkarıyoruz. Böylelikle bütçe giderlerinin yaklaşık yüzde 16,1'ini tek başına eğitime ayırıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bütçemizde eğitimin her kademesinde niteliğin artırılmasına yönelik tekli eğitime geçilmesi, okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, mesleki ve teknik eğitim atölye ve laboratuvarlarının modernizasyonu, tasarım ve beceri atölyelerinin kurulması, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesine yönelik yapacağımız yatırımlar 2020 yılında ön plana çıkacaktır. Buna ilaveten, 2020 yılı bütçemizden öğrencilerimize doğrudan nakdi ve aynı olarak önemli destekler sağlamaya devam ediyoruz. Bu kapsamda tahsis edilen ödenek tutarı 26,4 milyar liradır. 2 milyon öğrencimizin faydalandığı burs ve eğitim kredisi için 12,5 milyar lira, 1milyon 315 bin öğrencimizin faydalandığı taşınmalı eğitim ve yemek yardımı programı için 4,5 milyar lira, 403 bin engelli evladımızın faydalanaacağı eğitim programları için yaklaşık 3,7 milyar lira, öğrencilerimize destekleme ve yetiştirme kursu çerçevesinde 1,8 milyar lira, özel okullara giden yaklaşık 260 bin öğrencimize eğitim desteği kapsamında 804 milyon lira, pansiyonlarda barınan 353 bin öğrencimize barınma desteği olarak 1,2 milyar lira, üniversitelerde harcı kaldırmamız sonucunda 2 milyon 186 bin üniversite öğrencisi için üniversitelerimize 602 milyon lira, ücretsiz kitap desteği kapsamında 1,3 milyar lira destek verilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekleştirmiş olduğumuz reformlarla vatandaşlarımıza sunduğumuz sağlık hizmetlerinin kalitesini artırıyor ve her bir vatandaşımız için ulaşılabilir hâle getiriyoruz. Toplumumuzda sağlıklı nesillerin yetişmesi için sağlık alanındaki harcamalarımızı da yıllara sâri olarak yükselttik. Sağlığa, 2020 yılı bütçesinde 188,6 milyar lira kaynak ayırıyor olacağız. Böylece, 2002 yılında yüzde 11,3 olan sağlık harcamalarının bütçe içerisindeki payını 2020 yılında yüzde 17,2'ye çıkarıyoruz. Bu kapsamda, 2020 yılında tedavi harcamaları için 98,4 milyar, ilaç harcamaları için 47,3 milyar, aile hekimliği için 10,5 milyar lira kaynak ayırmış durumdayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 yılında özel sektörün yenilikçi ve üretken yatırımlarını teşvik edecek altyapı yatırımlarını desteklemeye devam edeceğiz. Bu çerçevede, 2020 yılında merkezî yönetim bütçesinden yatırımlara 64,1 milyar lira kaynak ayırdık.

Yerel yönetimlere verdiğimiz önem doğrultusunda, iktidarımız döneminde, yerel yönetimlere bütçeden ayrılan kaynakları da artırmış durumdayız. Bu kapsamda, büyükşehir ve diğer belediyelerimiz ile özel idarelerimize ayırdığımız kaynağı 2019 yılı bütçesine göre yüzde 18,2 artırarak 97,3 milyar lira seviyesine ulaştırıyoruz.

Ekonomi politikalarımızın önemli eksenlerinden birisini de bölgesel ve kırsal kalkınma oluşturmaktadır. Hükûmetlerimiz döneminde özel amaçlı bölgesel ve kırsal kalkınma projelerine önceki dönemlere göre çok daha fazla kaynak ayırdık, ayırmaya da devam ediyoruz. Köylerin altyapısını güçlendirmek amacıyla oluşturduğumuz KÖYDES Projesi için 1,5 milyar lira, belediyelerin su ve kanalizasyon altyapılarını güçlendirmek amacıyla oluşturduğumuz SUKAP projesi için 837 milyon, sokak aydınlatmaları için 2,4 milyar lira kaynak ayırıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal yardımlar alanında reform olarak nitelendirebileceğimiz birçok yeni uygulamayı hayata geçirdik ve sosyal yardım programlarını çeşitlendirdik. Bu kapsamda, 2020 yılı bütçemizde sosyal harcamalar için ayırdığımız kaynak miktarını 69,5 milyar liraya çıkardık. Bu tutar 2020 yılı bütçesinin yüzde 6,3'üne denk gelmektedir. 2002 yılında bu oran yüzde 1,3 ve ayrılan kaynak ise sadece 1,6 milyar liraydı. 2020 yılında, ödeme gücü olmayan vatandaşlarımızın sağlık giderlerini karşılamak amacıyla 13,4 milyar lira, 65 yaş üstü yaşlılarımız, bakıma ihtiyacı olan engelli vatandaşlarımız ve engelli vatandaşlarımızın yakınlarına bağlanan aylıklar kapsamında 11,6 milyar lira, engelli vatandaşlarımızın evde bakımına destek amacıyla 9,4 milyar lira, yoksul ailelere elektrik tüketimi desteği kapsamında 1,8 milyar lira, ekonomik yoksunluk içinde olan çocuk ve gençlerimizin aileleri yanında yetişmelerine imkân sağlayan sosyal ve ekonomik destek ödemeleri için 1,6 milyar lira kaynak ayırdık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadının konumunun güçlendirilmesi temel politikalarımızdan birisidir. Bu kapsamda eğitim, sağlık, ekonomi, karar alma mekanizmalarına katılım temel eksenleri üzerine inşa edilen Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nı uygulamaya devam ediyoruz. Kadın girişimciliğini geliştirmeye yönelik olarak kadın kooperatifçiliğini destekleme konusunda yeni adımlar atıyoruz, 81 ilimizde kadın kooperatifçiliği çalışma gruplarını oluşturmuş durumdayız. Teşvik ve desteklerimizin de etkisiyle 2023 yılında kadın istihdam oranını yüzde 34'e, kadın iş gücüne katılım oranını ise yüzde 38,5 seviyesine yükseltmeyi hedefliyoruz.

Kadına yönelik şiddete karşı mücadelemizi "sıfır tolerans" anlayışıyla sürdürüyoruz. Bu çerçevede "Mercan Seferberliği"ni başlatarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler, Adalet, İçişleri, Millî Eğitim, Sağlık Bakanlıklarımız ve Diyanet İşleri Başkanlığımızla bir araya gelerek 2020-2021 Koordinasyon Planı'mızı da hazırlamış durumdayız. 81 ilde hizmete açtığımız şiddeti önleme ve izleme merkezlerinden bugüne kadar toplamda 514 bin kişi yararlanmıştı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; istikbalimizin teminatı gençlerimizin serbest zamanlarının değerlendirilmesi, kişisel ve sosyal gelişimin desteklenmesi, zararlı alışkanlıklardan korunması ve karar alma süreçlerine aktif katılımlarına imkân sağlanmasına yönelik çalışmalarımız da yine aralıksız olarak devam etmektedir.

Gençlerimize bağımlılığın her türüyle mücadele hakkında seminer ve eğitimler verilmekte, bağımlılıkla mücadele konusunda projeler desteklenmektedir.

Üniversite öğrencilerimizin ekonomik olarak desteklenmesi ve modern ortamlarda barındırılması ile sağlıklı ve dengeli beslenmelerinin sağlanması için çalışmalarımız sürdürülmektedir.

Spor alanında ise stadyumlar, yüzme havuzları, gençlik merkezleri, spor salonları, atletizm pistleri ve benzeri gençlik ve spor tesislerinin yapımı ve mevcut tesislerin modernizasyonları gerçekleştirilmektedir. Yatırım programında bulunan 37 adet

stadyum, 294 adet spor salonu ve 79 adet yüzme havuzu olmak üzere 1.220 adet gençlik ve spor tesisi projesinden 962 tanesi tamamlanarak hizmete sunulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarım ve orman alanı her zaman önem verdiğimiz alanların başında gelmektedir. Üreticimizin en önemli sorunu olan mazot kullanımını azaltarak yüzde 90'a varan tasarruf sağlayan yüzde 100 yerli ve çevreci elektrikli traktör prototipini geliştirdik, buna benzer çalışmalarımızı da artırmaya devam ediyoruz.

2020 yılında bütçemizden tarım ve ormana ayırdığımız kaynağı 40,3 milyar liraya çıkartıyoruz. Bu kapsamda, tarımsal destek programları için 22 milyar, tarım sektörü yatırım ödenekleri için 5,1 milyar, tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları, tarımsal KİT'lerin finansmanı ve ihracat destekleri için 6,3 milyar lira kaynak ayırıyoruz. Tarımsal destek programları için ayırdığımız kaynağı 2019 yılı ödeneklerine göre yüzde 36,7 oranında artırarak 22 milyar liraya çıkarmaktayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde artan enerji talebinin sorunsuz karşılanması amacıyla millî kaynaklarımızın öncelikli kullanılması hususuna dikkat ederek tüm enerji kaynaklarımızı milletimizin hizmetine sunmak için çalışmalar aralıksız devam etmektedir. Bu kapsamda enerjinin yüksek verimle kullanılması, arz güvenliğinin tahkim edilmesi ve cari açığın azaltılmasına katkı sağlanması amacıyla yerli ve yenilenebilir kaynaklarımızı azami ölçüde değerlendirmekteyiz. Hazar'dan İtalya'ya uzanan TANAP ile Asya'yı Avrupa'ya bağlayarak bölgede enerji üssü olma yönündeki iddiamızı gerçekleştirmeye devam etmekteyiz. Ülkemize ve Avrupa'ya doğal gaz arz edecek TürkAkım Projesi'nin de inşaat ve imalatı tamamlanmıştır. Fatih ve Yavuz gemilerimiz Doğu Akdeniz'deki sondaj faaliyetlerine devam etmektedir. Millî gemilerimizle 2020 yılı içerisinde 5 kuyu daha açarak petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerine, aktif bir strateji izlemeye bu alanda devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; reel kesim destekleri için bütçemizden 44,5 milyar lira kaynak aktarmaktayız. Böylece son iki yıl içinde önemli ölçüde artırdığımız reel sektör desteklerine 2020 yılında da devam ederek özel sektör aracılığıyla büyüme stratejimizi sürdürmekteyiz. Büyüme ve istihdam alanlarında olumlu sonuçlarını hep beraber gördüğümüz sosyal güvenlik işveren prim desteklerine reel sektör destekleri içerisindeki en büyük payı vermeye devam ediyoruz. Bu çerçevede, 2020 yılında işletmelerimiz tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenmesi gereken 25,3 milyar lira tutarındaki işveren primini bütçemizden karşılamaktayız. Ekonomiyi canlandırmak için aldığımız tedbirler kapsamında, hazine destekli kefaletle sağlamış olduğumuz krediler çerçevesinde 2020 yılı bütçesinde 5 milyar lira kaynak ayırdık. İhracatçımızın rekabet gücünü artırmak amacıyla bütçeden ihracat destekleri kapsamında 3,8 milyar lira harcamayı hedefliyoruz.

Tarım ve hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren işletmelerimizin ihtiyaç duyduğu finansmanı düşük maliyetle karşılaması için Ziraat Bankası aracılığıyla tarımsal kredilere verdiğimiz faiz destek tutarını yaklaşık yüzde 23 oranında artırarak 4,2 milyar liraya çıkarmaktayız.

Esnafımızın finansmana erişimini sağlamak ve finansman maliyetlerini düşürmek en önemli önceliklerimizden birisi olmuştur. 2020 yılında bu amaçla Halk Bankası aracılığıyla kullanılabilecek esnaf kredileri için faiz desteği olarak 2,2 milyar lira kaynak ayırdık.

Genç girişimcilerimizin desteklenmesi ve KOBİ'lerimizin markalaşması, kurumsallaşması, dijitalleşmesi, AR-GE faaliyetlerinin geliştirilmesi, üretim kapasitelerinin artırılması, katma değerli yüksek teknolojinin KOBİ'ler vasıtasıyla tabana yayılması, yenilikçi ve rekabetçi bir yapıya ulaşmalarını sağlamak amacıyla KOSGEB bütçesine 1,4 milyar lira ayırmaktayız.

Ülkemizde sanayinin gelişmesi ve üretim kapasitesinin artırılması amacıyla 2020 yılı bütçesinden Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız aracılığıyla kullanılmak üzere teşvik ödemeleri kapsamında 1 milyar liralık kaynak ayırdık.

Bütçemizden, başta TÜBİTAK olmak üzere, kamu ve özel sektör AR-GE harcamalarına destek sağlarken, diğer taraftan vergi ve diğer mevzuat düzenlemeleri vasıtasıyla özel sektör AR-GE yatırımları için önemli katkı veriyoruz. Bu amaçlarla 2020 yılı bütçemizde yaklaşık 5,5 milyar lira kaynak ayırmaktayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Dijital Türkiye çalışmaları kapsamında kaynaklarımızı yine verimli kullanarak, teknolojiyi sadece tüketen değil üreten bir Türkiye olmak için var gücümüzle üretmeye, kullanmaya ve çalışmaya devam ediyoruz. Bu çerçevede, 9 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Dijital Türkiye Platformu üzerinde 44 milyondan fazla kullanıcı sayısına erişilmiş olup 638 kurum ve kuruluşa ait toplam 5.115 hizmet sunulmaktadır. Sıfır Belge Politikası çalışmalarımız kapsamında toplam 111 adet süreç sadeleştirilmiş olup hizmet başına, vatandaşa verilen kamu hizmeti başına düşen ortalama belge sayısı 3,8 iken, yaptığımız çalışmalar neticesinde, talep edilen ortalama belge sayısı 0,34'e düşürülmüştür. Buradaki hedefimiz bunu sıfıra indirmektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yatırımların güvenli ve sürdürülebilir kaynaklarla finansmanı çerçevesinde yurt içi tasarruf oranının artırılması, Hükümetimizin ekonomi politikasının önemli bileşenlerinden biridir. Yurt içi tasarrufların artırılması yoluyla sürdürülebilir yüksek büyümeyi sağlamayı hedeflemekteyiz. Bu amaçla attığımız adımlardan biri de 2013 yılı itibarıyla geçiş yaptığımız bireysel emeklilik sisteminde doğrudan devlet katkısı sistemidir. 2020 yılında bireysel emeklilik sistemi kapsamında bütçeden aktarılabilecek devlet katkısı tutarının 5,1 milyar liraya ulaşmasını öngörüyoruz. Böylece, 2020 yılı sonunda bütçeden karşılanan toplam devlet katkısı tutarı 25,6 milyar liraya ulaşmış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2002 yılı sonundan bu yana kamu görevlilerimizin mali ve sosyal haklarında ciddi iyileşmeler sağladık, onların yaşam standartlarını yükselttik ve yükseltmeye de devam edeceğiz. 2002-2019 Ekim döneminde kamu görevlilerimizin aylık ve ücretlerinde enflasyonun oldukça üzerinde artışlar sağladık. Bu kapsamda aile yardımı ödeneği dâhil en düşük memur maaşı 2002 Aralık ayında 392 lira iken 2019 Ekim ayında 3.707 liraya çıkarıldı; artış oranı yüzde 846'ya ulaştı. Aile yardımı ödeneği dâhil ortalama memur maaşı 2002 Aralık ayında 578 lirayken 2019 Ekim ayında 4.483 liraya çıkarıldı; artış oranı yüzde 676'ya ulaştı. Muhtar aylığı 2002 Aralık ayında 97 lira iken 2019 Ekim ayında 2.027 liraya çıkarıldı; artış oranı yüzde 1.982'ye ulaştı. Güvenlik korucularının ücretleri 2002 Aralık ayında 236 lira iken 2019 Ekim ayında 2.162 liraya çıkarıldı; artış oranı yüzde 815'e ulaştı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demokrasilerde iyi işleyen bir yargı sisteminin varlığı tartışılmaz bir ihtiyaçtır. Bu, aynı zamanda sosyal ve ekonomik kalkınmanın da vazgeçilmez gereğidir. Malumunuz olduğu üzere Yargı Reformu Strateji Belgesi 30 Mayıs 2019 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuna açıklanmıştır. Strateji belgesi toplumsal

taleplerin karşılanması, vatandaşlarımızın etkili ve daha kaliteli adalet hizmetini makul sürede alabilmelerini sağlamak amacıyla katılımcı bir anlayışla hazırlanmıştır. Açıklanmasından itibaren belgeye yönelik yoğun toplumsal ilgi doğru istikamette olduğumuzu göstermiştir.

Yüce Meclisimizin siz değerli üyelerinin destekleriyle belgede öngörülen hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla hazırlanan birinci yargı paketi yasalasmıştır. Bu paket kapsamında birçok yenilik getirilmiştir. İfade özgürlüğünün güvencesinin artırılması, soruşturma aşamasındaki tutukluluk sürelerine azami sınır getirilmesi, hukuk mesleklerine giriş sınavının getirilmesi, yeni muhakeme ve yargılama usullerinin getirilmesi ve avukatlara hususi damgalı pasaport verilmesi bu yeniliklerden sadece bazılarıdır. 2020 yılında da yeni reform paketleriyle sistemimizi daha güçlü hâle getirmeyi hedeflemekteyiz, bu konudaki kararlılığımız tamdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sahada ve masada güçlü olmaya dayanan girişimci ve insani dış politikamızı millî menfaatlerimize, bölgemizin ve dünyanın barış ve istikrarına, insanımızın refah ve huzuruna odaklanan bir yaklaşımla uygulamaya devam edeceğiz. Dünya küresel düzeyde istikrarsızlık, belirsizlik ve ciddi sınamalarla mücadele halindedir. Böylesi bir ortamda hayata geçirdiğimiz insani dış politika ve Cumhurbaşkanımızın "Dünya 5'ten büyüktür." söylemiyle küresel sistemin çarpıklıklarına Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üzerinden yönelttiğimiz eleştiriler dünya çapında yankı bulmuştur.

Suriye'de yaşanan insani krize karşı yürüttüğümüz açık kapı politikası ve dünya mazlumlara her şartta kol kanat geriyor olmamız var olan ezberleri bozmuştur. Suriye meselesi en hayati dış politika başlıklarından birisi olarak gündemimizdeki yerini korumaktadır. Ülkemizde bulunan sığınmacıların ülkelerine gönüllü ve güvenli geri dönüşleri ancak Suriye'nin yeniden huzura, güvene ve istikrara kavuşmasıyla mümkündür. Barış Pınarı Harekâtı'yla ülkemizin güvenlik endişelerinin giderilmesi, bölge halkının PKK, YPG/PYD ve DEAŞ baskısından kurtarılması ve Suriyeli sığınmacıların ülkelerine güven içerisinde dönmeleri için uygun ortamın oluşturulması, Suriye'nin toprak bütünlüğünün muhafazasına katkı verilmesi hedeflenmiştir. Bu doğrultuda 4 bin kilometrekareyi aşkın alanı bilfiil terörden arındırdık ve sahadaki kararlı duruşumuzu diplomatik hamlelerle perçinledik. Aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya'yla sağlanan mutabakatlarla harekâtın meşruiyetinin tescil edilmesini ve güvenli bölgenin tanınmasını sağladık. Barış Pınarı Harekâtı bölgesinde terörle mücadeleimiz bu alanda terör tamamıyla temizlenene kadar sürecektir. Bu vesileyle tüm şehitlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet, gazilerimize hayırlı ve uzun ömürler diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dış politikada kararlı duruşumuzun bir diğer örneği Doğu Akdeniz'de son dönemde tırmanan hidrokarbon kaynaklarının paylaşım sorununa karşı ülkemizin izlediği tavizsiz politika. Bu konudaki kararlılığımızı, etkin diplomatik girişimlerimiz yanında sahada arama faaliyetlerimiz dâhil uygulamalarımızla da gösteriyoruz. Libya'yla imzaladığımız Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası'yla karşılıklı iki kıyıyı dostluk köprüsüyle birbirine bağlamış durumdayız. Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilip Sayın Cumhurbaşkanımızın onayının ardından Resmî Gazete'de yayımlanan bu anlaşma dün itibarıyla Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti Başkanlık Konseyi tarafından da onaylanmıştır. Türkiye ne Kıbrıs'ta ne Ege'de ne de Doğu Akdeniz'deki hak ve çıkarlarından en küçük bir taviz vermeyecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ülkemiz bölgede yaşanan belirsizliklerden yakından etkilenirken Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve NATO gibi kuruluşlar bu süreçte Türkiye'ye karşı üzerlerine düşen sorumluluklarını ne yazık ki yerine getirmemişlerdir. Tüm bunlara rağmen Cumhurbaşkanımızın liderliğinde devletimiz kendi göbeğini kendisi kesmeyi bilmiş, uluslararası alanda söz sahibi, güçlü bir aktör hâline gelmiştir.

Milletimizin topyekûn desteğiyle yurt içinde ve yurt dışında terörle kararlılıkla mücadele etmeye devam ediyoruz. Güvenlik güçlerimiz ve Silahlı Kuvvetlerimizin etkin, caydırıcı ve saygın nitelikleriyle yurt içinde "Kıran" ve yurt dışında "Pençe" gibi operasyonları başarıyla sürdürerek terör tehdidini kaynağında yok etmekteyiz.

Türk milletine ihanet eden FETÖ üyeleri gibi yurt dışına kaçarak kurtulacağını zanneden hainler de Türk adaletine hesap vermekten kaçamamaktadır. Nerede olurlarsa olsunlar, bulup adalete teslim etmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Artık, başka ülkelerin belirlediği çerçevede değil, kendi menfaatleri çerçevesinde hareket eden, hem masada hem sahada kazanan bir Türkiye vardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bundan sonra da bölgemizde ve dünyada ecdadımızın, medeniyetimizin bize işaret ettiği insan odaklı politikalarımızı uygulamayı sürdüreceğiz. Yurt içinde ve yurt dışında terörle kararlılıkla mücadele etmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; millî güvenliğimizin temini maksadıyla millî savunma sanayimizin gelişiminin ne denli önemli bir mesele olduğu son yıllarda yaptığımız yurt içi ve yurt dışı operasyonlarda kendini bir kez daha göstermiştir. Son yıllarda Savunma Sanayii Başkanlığımızca yürütülen projeler ordumuzun ve güvenlik güçlerimizin her geçen gün gelişimine katma değer sağlamaktadır, sağlamaya da devam edecektir.

Savunma sanayisi ciromuz 2002 yılında 1 milyar dolar düzeyindeyken günümüzde 8 milyar 760 milyon dolara ulaşmıştır. Dünyanın en büyük 100 savunma sanayisi şirketi arasında bu yıl itibarıyla 5 Türk şirketi yer almaktadır. Savunma ve havacılık ihracatımız 2018 yılı sonunda 2 milyar 188 milyon dolara ulaşmıştır. 2019 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yıla kıyasla da yüzde 37,7'lik bir artış sağlanan ihracatımızın yıl sonunda rekor bir düzeyde gerçekleşmesini beklemekteyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yurt içinde ve yurt dışında ordumuz ve güvenlik güçlerimize teslimatı gerçekleşen yerli taarruz helikopterimiz ATAK'ın sayısı 50'yi aşmış, özgün genel maksat helikopterimiz GÖKBAY de ilk uçuşunu gerçekleştirmiştir. ANKA insansız hava aracı hizmete devam ederken AKINCI taarruzi insansız hava aracı ise test uçuşlarına başlamıştır. Yüksek faydalı yük kapasiteli insansız hava aracımız AKSUNGUR ise bu yıl sonu itibarıyla kullanıma hazır hâle gelecektir. Bunların yanında millî gemimiz MİLGEM'in 4'üncüsü TCG Kınalıada yerli gemisavar füzemiz ATMACA Silah Sistemi entegre edilmiş hâlede bu yıl içerisinde Deniz Kuvvetlerimize teslim edilerek göreve başlamıştır. TCG Anadolu çıkarma gemimiz ise suya indirilmiştir. Savunma sistemleri üzerinde çalışmalarımız da yoğun şekilde devam etmektedir. Savunma sanayisinde yerleşme ve millîleşme hamlemiz 2020 bütçe döneminde de güçlenerek sürecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde gelir politikaları ve uygulamalarımız hakkında yine kısaca bilgi sunmak istiyorum. 2020-2022 döneminde kamu gelir politikalarımızı; büyümenin desteklenmesi, kamu harcamaları

için finansman sağlanması, kalkınma ve gelir adaletinin desteklenmesi, ekonomimizin rekabet gücünün artırılması ve yurt içi tasarruflara katkı sağlanması hedefleri doğrultusunda yürüteceğiz. Ağustos 2018'de başlayan spekülasyon kur saldırılarına karşılık Hükümetimizin proaktif bir yaklaşımla gelir politikalarıyla ilgili aldığı tedbirler ekonominin canlanması için hayati rol oynamıştır. Bu uygulamalarımızın başında akaryakıt ürünlerine yönelik uygulanan tavan fiyat sistemi olan eşel mobil sistemi gelmektedir. Petrol fiyatları veya döviz kurları kaynaklı akaryakıt fiyatlarının artması durumunda, ÖTV tutarının bu artış kadar azaltılması yoluyla pompa satış fiyatlarını belirli seviyelerde tuttuk. Bu politikayla vatandaşlarımız ve üreticiler için fiyat yükünü azaltmanın yanı sıra, belli oranda kamu gelirinden vazgeçerek enflasyonun aşağıya inme sürecine önemli oranda katkı sağladık. Buna ilaveten, 2019 yılında ekonomik aktivitenin daha da canlanması için bir yıl süreyle uygulanmak üzere tapu harcında yüzde 25 indirim sağladık. Konut ve bazı iş yerleri alımında KDV'yi yüzde 18'den yüzde 8'e düşürdük. Beyaz eşya alımında ÖTV'yi sıfırladık, mobilyada KDV'yi yüzde 18'den yüzde 8'e düşürdük. Ocak-haziran dönemi için altı aylık uygulanmak üzere otomobil alımlarında yaklaşık yüzde 30 indirim sağladık. Ticari araç alımlarında KDV'yi yüzde 18'den yüzde 1'e düşürdük.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe disipliniinden taviz vermeden belirli vergi indirimleriyle büyümeyi ve dezenflasyon sürecini desteklediğimiz gibi, bütçenin gelir performansını yükseltmek amacıyla kalıcı gelir kaynakları ile vergi tahsilatında etkinliğin artırılması için çalışmalarımızı devam ettiriyoruz. Bu çerçevede, kalkınma hedeflerimizle uyumlu şekilde ihracat odaklı teknoloji tabanlı bir üretim modeline geçmeyi öngörmekteyiz. Bu doğrultuda, yüksek katma değerli üretime, nitelikli istihdama ve ihracata dayalı bir büyüme modeli için 2019 yılında imalat sektörüne yönelik ilave destekler sağladık. Önümüzdeki dönemde de ekonomi genelindeki rekabet ve verimliliği artırmak üzere yüksek katma değerli üretim ve ihracatı artırmak için düzenlemeler yaparak ekonomide öngördüğümüz yapısal dönüşümün temellerini sağlamlaştıracacağız. Buna yönelik olarak imalat sanayisinde finansmana erişim kanallarını artıracacağız. KOBİ'lerden istenen teminat maliyetlerini hafifleteceğiz, Kredi Garanti Fonu uygulamasını sanayi odaklı olarak geliştireceğiz. Katılım bankacılığı enstrümanları ve Bireysel Emeklilik Fonlarının sanayi projelerine yatırım yapmasına yönelik düzenlemeleri uygulamaya koyacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vergisel teşvikleri önümüzdeki dönemde de tüm sosyoekonomik etkileriyle ele alarak vergi harcaması nitelikli tüm düzenlemeleri gözden geçireceğiz. Mükerrer teşvik ve destekleri sadeleştirip etkin olmayanları kademeli olarak kaldıracağız. Uygulamaya koyduğumuz yeni düzenlemelerle vergi tabanını genişletecek, vergide adaleti pekiştirerek tahsilatta etkinliği artırmaya devam edeceğiz. Vergi mevzuatının daha basit ve anlaşılır hâle gelmesi, getirilmesi amacıyla mükellef uyumunu da gözeterek şekilde sadeleştirilmesine yönelik çalışmalara da kararlılıkla devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kayıt dışı ekonominin azaltılması için planlı bir mücadele yürüterek hükümetlerimiz döneminde kayıt dışı istihdam oranını 2002 yılındaki yüzde 52,1 seviyesinden 2018 yılı sonu itibarıyla yüzde 33,4'e indirdik. Son dönemde kayıtlı istihdamın desteklenmesi, iş gücü maliyetlerinin ve işsizliğin azaltılması amacıyla çok önemli düzenlemeleri hayata geçirdik. Kadın, genç ve engelli istihdamında teşvik süresini uzatarak on sekiz ay olarak belirledik. İmalat ve bilişim sektörlerinde işe alınacaklar için desteğin daha yüksek tutarda olacak şekilde 2019 yılı için kişi başına 2.712 liraya kadar uygulanmasını mümkün kıldık. 2018-2020 yıllarında işe alınacak her bir işçi için asgari ücret üzerinden ödenmesi gereken tüm SGK primleri ve vergilerin on iki ay boyunca devlet tarafından karşılanmasına imkân sağladık. 2019 yılı Şubat ve Nisan ayları arasında işe alınan sigortalılar için verilen 1.113 liralık vergi ve prim desteğine ilave olarak üç ay boyunca kişi başına aylık 2.021 lira ücret desteği sağladık. İşverenlerimizin yükünü hafifletmek için 2016 yılından beri uyguladığımız asgari ücret desteğini 2019 yılında da devam ettirdik. Bu kapsamda, 500'ün altında çalışanı olan iş yerlerinde aylık kişi başı 150 lira, diğer iş yerlerinde 101 lira destek verdik. Kalkınmada öncelikli il ve ilçelerde SGK işveren primlerine verilen 5 puanlık indirimde ilave olarak 6 puan daha indirim yapılması uygulamasını 2019 yılında da sürdürdük. Bu kapsamda, kişi başına aylık 281 lira ile 1.113 lira arasında destek verdik. İşbaşı eğitim programlarıyla katılımcılara üç ay süreyle aylık 2.021 lira ödemekteyiz. Yararlanma süresini imalat ve bilişim sektörlerinde altı ay, siber güvenlik, kodlama gibi alanlarda dokuz ay olarak uygulamaktayız. İmalat sanayisinde işbaşı eğitim programlarına katılan, 2-5 yaş arası çocuğu olan kadınlara 400 lira ile çocuk bakım desteği sağlıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 yılı merkezî yönetim bütçemiz küresel düzeyde finansal dalgalanmaların ve ticaret savaşlarının yaşandığı, ülkemizin jeopolitik risk ve tehditlere maruz kaldığı bir ortamda hazırlanmıştır. Önümüzdeki dönemde de On Birinci Kalkınma Planı ve Yeni Ekonomi Programı'nda ortaya konulan hedeflere ulaşmak üzere, 2020 yılı bütçemizde olduğu gibi, gerekli kaynakları kademeli bir biçimde ayıracak ve bütçede büyümeyi ve kalkınma hedeflerimizi desteklemesine yönelik politikalarımızı sürdüreceğiz. Yeni hükümet sisteminin getirdiği avantajları da kullanarak kamu yönetiminin ve kamu maliyesinin etkinliğinin daha da artırılmasını sağlayacağız.

2020 yılı bütçemizin nihai amacı, vatandaşlarımızın refahını artırmak ve onlara daha hızlı ve kaliteli hizmet sunumunu sağlamaktır. Uluslararası alanda ise Hükümetimizin tüm dönemlerinde olduğu gibi, bu dönemde de ülkemiz, bölgesinde yükselen ekonomik ve siyasi bir güç olmaya devam etmektedir.

Bütçeyi, mali disiplinden taviz vermeyeceğimiz, kamu gelirlerinin artırılacağı, kamu harcamalarında etkinliğin sürdürüleceği ve tasarrufların üretken alanlara yönlendirileceği bir yapı üzerine inşa ettik.

Sözlerime son verirken çalışmalarımız boyunca sağladığı vizyon, liderlik ve güçlü destek nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımıza, Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığımız başta olmak üzere bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerinin oluşturulmasına katkıda bulunan tüm bakanlıklarımıza; bağlı, ilgili, ilişkili kamu idarelerimizin yönetici ve çalışanlarına teşekkür ediyorum.

24 Ekimden bugüne kadar, bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerinin Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeleri sırasında katkı sağlayan ve destek veren başta Komisyon Başkanı ve üyeleri olmak üzere, katılım sağlayan tüm milletvekillerimize şükranlarımı sunuyorum. Genel Kuruldaki görüşmeler esnasında sağlayacağınız katkılardan dolayı şimdiden Sayın Başkan ve Genel Kurul üyelerine, sizlere yürekten teşekkür ediyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Oktay.

Değerli arkadaşlar, birleşime beş dakika ara veriyorum.

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.31

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL(Afyonkarahisar), Rümeyza KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

Sayın milletvekilleri, bütçe görüşmeleri, Genel Kurulun 3/12/2019 tarihli 25'inci Birleşiminde alınan karara uygun olarak bastırılıp dağıtılan programa göre yapılacaktır. Başlangıçta, bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye seksener dakika söz verilecek ve bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir. Şahısları adına yapılacak konuşmaların süresi ise onar dakika olacaktır.

Şimdi bütçenin tümü üzerinde siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum: İYİ PARTİ Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan ile Bursa Milletvekili Sayın İsmail Tatlıoğlu; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay ile Sakarya Milletvekili Sayın Muhammed Levent Bülbül; Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Eş Genel Başkanlar İstanbul Milletvekili Sayın Pervin Buldan ile Van Milletvekili Sayın Sezai Temelli; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Genel Başkan ve İzmir Milletvekili Sayın Kemal Kılıçdaroğlu; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Nurettin Canikli ile Mersin Milletvekili Sayın Lütfi Elvan.

Tarafınca uygun görülmesi ve gruplarca mutabakat bulunması nedeniyle, emsal teşkil etmemek üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen ancak grubu bulunmayan siyasi parti temsilcilerine beşer dakika söz vereceğim.

Bu kapsamda, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı ve İstanbul Milletvekili Sayın Erkan Baş; Saadet Partisi adına İstanbul Milletvekili Sayın Nazır Cihangir İslam; Demokrat Parti Genel Başkanı ve Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Gültekin Uysal ile Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı ve Ankara Milletvekili Sayın Mustafa Destici'ye söz vereceğim.

Şahsı adına, lehte, İstanbul Milletvekili Sayın Erol Kaya; yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay; şahsı adına, aleyhte, İstanbul Milletvekili Sayın Erol Katırcıoğlu.

Şimdi, gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan'a aittir.

Buyurun Sayın Türkkan. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, gözlerimiz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunda -biraz evvel burada bulunan- şu ana kadar, on yedi yıllık hükümetleri döneminde büyük sorumluluk taşımış Sayın Binali Yıldırım'ı, Genel Başkan Vekilini arıyor ama Parlametonun ne kadar işlevsiz kaldığı, bütçenin, bütçe görüşmelerinin ilk gününde dahi gösterilen ilgiden belli. Buna daha ileriki konuşmalarımızda biraz daha değineceğiz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Onlar da burada Sayın Başkan, gelecekler şimdi.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

On iki gün boyunca bütçeyi konuşacağız burada. Geçim sıkıntısı çeken, evinde tenceresi kaynamayan insanların, siftoh yapamayan esnafımızın derdine çare olup olmayacağını merakla beklediği ülkenin bütçesini konuşacağız. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk diyor ki: “Ekonomisi zayıf bir ulus yoksulluktan ve düşkünlükten kurtulamaz; güçlü bir uygarlığa, kalkınma ve mutluluğa kavuşamaz; toplumsal ve siyasal yıkımlardan kaçamaz.” Amerikalı yazar Leo Huberman da diyor ki: “Her uygarlıkta ekonomi, politika, yasalar, eğitim birbirine bağlıdır; her biri ötekine dayanır ancak bütün bunlar içinde ekonomi en önemlisidir, temel etmendir.”

Bu sene bütçede 63,5 milyar lira yatırımlara harcanırken 139 milyar lira borç faizlerine ayrılmış. Geçen sene buna benzer rakamları da yine konuşmamın başında söylemiştim. O zaman da 65 milyar lira yatırımlara harcanırken 117 milyar lira borç faizlerine ayrılmıştı; dikkatinizi çekiyorum, borca değil sadece borç faizine; Galata tefecilerine düşmüş, iflas etmiş tüccar gibi. Üstüne üstlük, geçen seneye göre hem yatırımlara harcadığınız para daha düşük, hem de borç faizlerine ayrılan para geçen seneden 22 milyar lira daha fazla.

Ülkemize dair sadece birkaç rakam vereceğim size: 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 2.103 lira, yoksulluk sınırı 6.849 lira; asgari ücret 2.020 lira, ortalama emekli maaşı 1.500 lira. Yıllardır dindar ve muhafazakâr toplumdaki bahsedip durdunuz. Asgari ücreti belirlerken neden Diyanetin açıkladığı fitre rakamına göre hesaplamıyorsunuz? Ya işinize gelmiyor veyahut da matematiğiniz zayıf. Çünkü vatandaşlarımızı martı gibi simitle beslenen canlılar yerine koyuyorsunuz. Türk milletini Stalin'in tavuğuna benzettiniz. Stalin'in tavuğunun hikâyesini burada çoğu arkadaşımız bilir. Oysaki Diyanetin açıkladığı rakama göre, 1

kişinin bir günlük öğünü 23 lira, 4 kişilik bir aile için düşündüğümüzde bu rakam ayda 2.760 lira; o da aç kalmaması için sadece. Bu şartlarda, siz insanları açlığa mahkûm ediyorsunuz çünkü on yedi yıllık iktidarınızın sırrı, Türkiye’de açlığı ve yoksulluğu kullanarak iktidarda kalmak. Bu kadar parayı insanların ihtiyaçlarına ayırmak, yatırım yapmak yerine siz sadece borç faizine ödüyorsunuz. Türkiye’nin yatırıma ihtiyacı var, gelecek nesillerimiz için bu yatırımı yapmak zorundasınız ancak siz bu yatırımları yapmamakta ısrar ediyorsunuz. Bu şartlarda, gelecek nesillere yaşanabilir bir Türkiye nasıl bırakacağız? Milletimiz bunu hak ediyor mu? Yazık değil mi bu millete?

Şimdi cevap verin, bütçeyi mi konuşalım ekonomiyi mi konuşalım? İçinizden geçen ama söylemekten korktuğunuz cevabı ben biliyorum aslında. Göreceğiz bakalım, 2020’de ekonomiyi düzeltebilecek misiniz. Burada ben de ekonomiyle ilgili rakamlar veriyorum, daha da vereceğim; beni de terörist yerine koymazsınız inşallah. Demokratik toplumların en yüce değerlerinden olan ifade özgürlüğüne karşı gösterdiğiniz bu düşmanca tavır son derece anlamsız, çirkin ve devlet adamı adabına uygun değil, kesinlikle yakışmıyor. Kaldı ki ekonomide terör estiren de sizsiniz. Neden terör estirdiğinize gelince; bir kere, ilk düğmeyi yanlış iliklediniz siz. İlk düğme yanlış iliklenince geri kalan düğmeler de yanlış iliklenmiş oluyor. Ekonomide düğme yanlış iliklenince ne olur? Tıpkı, enflasyonu uzun süre manipüle eden, kâğıt üzerinde rakamlarla oynayan Arjantin ekonomisi gibi çakılırsınız sonunda. Belki umut olsun diye söyledi, belki danışmanları gerçekleri kendisinden sakladı ama Sayın Cumhurbaşkanı 2020’de yüzde 5 büyüyeceğimizi söyledi. Dedim ya, düğme yanlış iliklenince gerisi de yanlış geliyor. Unutulmasın ki bir ülkenin iktisadi verilerinin doğruluğu o ülkenin aynı zamanda namusudur.

Siz, şimdi, bütün hesabınızı yüzde 5 büyüme üzerine yapacaksınız, gerçeklerden uzak bu rakam yüzünden hiçbir hedefinizi gerçekleştiremeyecek ve bütçede tahmininizden daha fazla açık vereceksiniz. Sonuç ne olacak? Daha da fakirleşeceğiz, daha da borçlanmak zorunda kalacağız. Dış politikadaki tutarsızlığınız yüzünden, hukuku, adaleti, demokrasiyi askıya almanız yüzünden borç da bulamayacaksınız, bulsanız da tefeci faiziyle bulacaksınız, şimdi yaptığınız gibi. Faizler ekonomiyi daha da zorlayacak, vergi terörü estireceksiniz. Ekmek aslanın ağzındayken aslanı bile ekmeğe muhtaç hâle getireceksiniz. Bir daha, ekonomik gerçekleri söyleyenleri “terörist” diye suçlarken 2 kere düşünün. Maalesef, hiçbir önleminiz, getirdiğiniz ilave vergiler ekonomik sıkıntılara çözüm olmayacak. Ben istemez miyim yüzde 5 büyüyelim? Hepinizden daha fazla ben isterim, bunu becerebilirseniz gurur da duyarım ama kazın ayağı hiç öyle değil maalesef. 2020 yılında gayrisafi yurt içi hasılamız 4,8 trilyon lira, bütçemiz de bu paranın yüzde 22’si kadar yani 1,1 trilyon lira olacak; tahmin ettiğiniz gelir miktarı da 956 milyar lira. Geçen sene tahmini bütçe açığını tutturamadınız; bütçe açığı için yaklaşık 80 milyar lira öngörmüştünüz ancak açıkladığınız Yeni Ekonomi Programı’nda bütçe açığını 125 milyar lira olarak ifade ettiniz. IMF’ye göre bu, 165 milyar lira, orada da yine bir saklama var. Bu sene de 139 milyar lira öngörüyorsunuz. Bu tutarsızlığınızla 2020 bütçesindeki rakamları nasıl tutturacaksınız merak ediyorum. Üstelik bu sene Merkez Bankasında yedek akçe de yok yani Merkez Bankasında boşaltacağınız para da kalmadı. Sizin tahminlerinizde bile Maastricht Kriterleri’nin de sınırlarındayız. En ufak bir şaşmada bunun üstüne çıkılacağını tahmin etmek çok zor değil. Bu açığı kapatmak için şapkadın tavşan çıkaracak hâliniz de yok; ya borçlanacaksınız ya da vergi oranlarını, ürün ve hizmet fiyatlarını artıracaksınız. Yani, milletimizi daha da yoksullaştıracak, daha da fukaralaştıracaksınız; sosyal problemler 2020 yılı içerisinde kontrol edilemez boyutta artacak. Neden kontrol edilemez diyorum? Çünkü 2020 yılı 2008 yılında olduğu gibi teğet geçmeyecek, dünya ekonomilerinde beklenen büyük buhran ve onun oluşturduğu tsunami maalesef bizi de vuracak. Maalesef diyorum çünkü ülke ekonomimiz dışarıya, üretimimizin tamamı ithalata bağlı yani dünyadaki yangından etkilenmememiz söz konusu değil. Peki, bütün bunlar ne anlama geliyor? Önümüzdeki yıl 2019 yılındaki tablonun daha da ağırlaşacağı, ithalata dayalı üretimimizde daralmaya gidileceği, sanayide çarkların durmasıyla iflasların ve işsizliğin daha da artacağı, artan yokluk ve fukaralıkla beraber alım gücünün ve tüketimin düşeceği, dolayısıyla vergi gelirlerindeki artışın yakalanamayacağı gerçeği karşımıza çıkıyor. Hâlâ şu gerçeği kabullenemediniz: Getirdiğiniz vergiler ekonomik sıkıntılara çözüm olmaz, olmaz çünkü gelirinizden çok daha fazlasını harcıyorsunuz, devleti çok pahalı yönetiyorsunuz. Belki bazen küçük harcamalar gibi geliyor size ama Amerikalı devlet adamı Benjamin Franklin’in dediği gibi “Küçük harcamaları gözden kaçırmayın, bazen küçük bir delik koca bir gemiyi batırır.” Siz ne yapıyorsunuz? Harcamaları kısmak yerine vergi yükü altında ezilen vatandaş daha da boğuyorsunuz, yeni vergiler icat ediyorsunuz. Getirdiğiniz bazı vergiler başka ülkelerde de var ancak o ülkelerin alım güçleri yüksek, insanları rahatça harcayabiliyorlar. İnsanımız yazın artık köyüne bile gidemiyor. 4 kişilik bir ailenin köyüne gidip gelmesi en az 3 bin lira. Ne yapsın bu vatandaş? Kredi kartına mı yüklensin? Bankaların allı pullu yaz kredilerini kullanıp daha da mı borca batsın? Var ise hanımının bileziklerini mi bozdursun? Ben ülkem adına utanıyorum. Dünnün Demirperde ülkesi dediğimiz Bulgaristan’da sıradan bir işçi Antalya’da 5 yıldızlı otelde bir hafta tatil yapıyor, benim vatandaşım ise AKBL’i dolduracak para bulamıyor. Onların geldiği nokta ile bizim geldiğimiz noktayı açıklayacak çok müşahhas bir örnek bu. Türk milletine siz bunu reva görüyorsunuz.

“Turizm Kalkınma Ajansı” diye bir ajans kurdunuz, bu ajans ne yapar anlamadım, çok ciddi de bir para toplayacak. Bu ajans kimlerden kurulu diye bakıyorum, Fettah Tamince var mesela; bu ajansa bulabildiğiniz tek adam bu. İnsan kaynağınız da tükendi sizin, Merkez Bankasındaki paraları tükettiğiniz gibi, insan kaynaklarınız da tükendi.

“Bizden önce buzdolabı yoktu.” gibi bir yalanı siyaset dilinde kullanabiliyorsunuz. Bununla ilgili de iki cümle lafınız olsun istiyorum ben. “Zengine vergi getirdik.” dediniz, aslında böylece beyaz yakalıları vurdunuz. Vergi oranını yüzde 35’ten yüzde 40’a çıkardınız. Kim bu insanlar? Yok ettiğiniz orta direktan geri kalan, asıl harcamayı yapan, asıl KDV topladığınız insanlar. Üç beş kuruş fazla vergi almak için bu insanların tüketimine balta vurdunuz; aslında, dolaylı olarak esnafı da vurdunuz. Eğer zenginden vergi almak isteseydiniz, şirketinden belli bir miktarın üzerinde kâr payı alanın stopaj oranını artırırdınız. O zaman şöyle derdiniz: Zengine vergi getirdik. Eğer zenginden daha çok, fakirden daha az almak istiyorsanız, asgari ücretliden kesilen vergiyi kaldırın, asgari ücretli nefes alsın. Suriyelilere 40 milyar dolar harcamakla övünen bir devletin, açlık sınırının altında yaşayanların maaşından gelecek vergiye ihtiyacı olmaması gerekir; ikisinden birisi yanlış bunun. 40 milyar dolar harcayacak kadar hovardalık yapabiliyorsanız, asgari ücretliden vergi almayacaksınız.

Ama insanlardan sakladığınız gerçek şu: Siz bu vergileri, zenginden daha çok, fakirden daha az almak için değil, bütçe açığını gidermek, taahhüdünü verdiğiniz olmayan yolcunun, olmayan hastanın, geçmeyen aracın bütçedeki deliklerini kapatmak için getirdiniz. Keşke sadece bütçe açığını gidermek olsa yine iyi. Benim anlamadığım, ülkeyi neredeyse üzerinize geçirdiniz ya, ülke sizin üzerinize geçti, siz ne zaman doycaksınız? Şu masadan “Elhamdülillah.” diyerek ne zaman kalkacaksınız, merak ediyorum. Bir “Elhamdülillah.” deyin ya “Hamdolsun, bu kadar doyduk.” deyin ama hâlâ milletin sırtına çökmüşsünüz, devlete çökmüşsünüz, fakir fukara açlıktan perişan durumda, siz hâlâ doymayı bilmediniz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Yani siz iktidara gelirken yandaşlarınızla beraber masaya oturup Türkiye’yi kendinize pay mı ettiniz arkadaşlar ya da iktidarda kalmak için kendi sermayenizi yaratırken nasıl olsa kadı bizim, aynı kadı, bunu düşünerek ipin ucunu mu kaçırdınız? Tek derdiniz

yandaşlarınızı doyurmak oldu, tek çareniz de dışarıdan borç almak.

Beyler, vallahi kendinize gelin. Tıpkı Lale Devri'nde olduğu gibi, bu ülkenin, borç bulsanız dahi, gereksiz projeler, gereksiz giderler için harcama yapma lüksü yok. Bakın, bize benzeyen devletler için de en büyük tehlike dış borç faiz sarmalına düşmek. Osmanlı İmparatorluğu'nun çökmesinin en önemli sebebi de buydu. 1881 yılında Düyun-ı Umumiye idaresi de bu sebeple kuruldu. Devlet yöneticilerinin en başta bilmesi gereken husus da budur. Bugün, hangi devlet olursa olsun, başka bir devletten borç alıyorsa peşinen, buyruk almayı da kabul etmiş olur. Bu borçlardan kurtulmak da öyle söylenildiği gibi, zannedildiği gibi kolay değil. Hatırlayın, borçlanma arttıkça Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılma süreci de hızlanmıştı ve kala kala, bize sadece yedi de 1'i kaldı Osmanlı'nın.

Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik durumu çok ciddiye almak gerekiyor arkadaşlar. Ben, sizlerin bu işi yeteri kadar ciddiye aldığınız kanaatinde değilim. Biraz da buradan esinlenerek söylüyorum: Eğer bu kafayla gidilirse, iş ciddiye alınmazsa Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu'nun son zamanlarındaki Düyun-ı Umumiyye benzer bir hâle karşı karşıya kalabilir. Allah göstermesin, bu da çok tehlikelidir. "O dönemin şartları ile şimdiki şartlar aynı mı?" diye soracaksınız bana ama... Türkiye'de insanları doyuramazsanız Türkiye'yi de yönetemezsiniz. Almanların İkinci Dünya Savaşı'nda aç kalmamak için saksıda yetiştirdiği soğanı, patatesi bile bu millete kilosu 10 liradan yedirdiniz siz, unutmayın. Özelleştirme adı altında sata sata hiçbir şey bırakmadınız, ederi olanları da "Varlık Fonu" dediğiniz bu kumbaranın içine attınız. Neden? Çünkü elde avuçta bir şey kalmayacağını bildiğiniz için, tek teminatınız, tek ipotek göstereceğiniz Varlık Fonu var, o kadar. Bu dönemin Düyun-ı Umumiyesi de Varlık Fonudur. 19'uncu yüzyılda devletin gelirine el koydular, şimdi ise elde kalan ne varsa yabancılara sattığınız için, 80 milyon vatandaşımızı bir müşteri gibi görerek emperyalistlerin önüne attınız. Siz değil miydiniz Türkiye'yi bir şirket gibi yönetmek isteyen? Maalesef, işte, o şirketi batırdınız, müflis bir şirketin yöneticileri olarak karşımızda duruyorsunuz. Öyle ki Türkiye'yi dünyanın en pahalı yaşam koşullarına sahip ülkesi hâline getirdiniz. Örnek mi istiyorsunuz? Bakın emeklilerimize, asgari ücretin dahi altında maaş almak zorunda bırakılan emeklilerimiz var bu ülkede. Yaşlarının getirdiği yorgunluğu ülkemizin güzelliklerini görerek üzerlerinden atmalarını bir kenara bırakın, aç kalmadan geçirdikleri günlere şükreder hâle gelmiş durumdalar; kiralarnı, doğal gaz faturalarını ödeyemedikleri için kara kışı en sert şekilde hissetmek zorunda kalacak emekliler. Bu zorlukları yaşayanlar, sadece seçim zamanında hatırladığınız emekli vatandaşlarımız.

Bir de emekliliği hak ettikleri hâlde maaşa bağlanmayanlar, emeklilikte saraya takılanlar var, aylardır hükûmete seslerini duyurmaya çalışanlar var ancak bir türlü isteklerini kabul ettiremiyorlar. Suriyelilere 40 milyar dolar harcadığını söyleyen millî ve yerli anlayış, kendi vatanında, kendi evlatlarını sığınmacı yerine koyuyor. Mecliste, bu konuda getirdiğimiz önergelerin tamamını reddettiniz. Bu konunun çözümü için hangi koşulların gerekli olduğunu ve bütçeye ne kadar maliyet getireceğini dahi araştırmaktan imtina ettiniz. Merak ediyorum, sahi siz gerçekten millî ve yerli misiniz?

İYİ PARTİ olarak her ortamda EYT'li vatandaşlarımızın sorunlarını dile getirmeye devam edeceğiz ve haklı mücadelelerine sahip çıkacağız; iktidara geldiğimiz ilk dönemde onların bu meselelerini mutlaka çözeceğiz. Emin olun, emeklilerimizin yaşam koşullarını iyileştirmek ve emeklilikte yaşa takılanların sorunlarını çözüme kavuşturmak çok zor değil. Türkiye'nin bu yapısal sorunlarını aşabilecek yeterli gücü ve potansiyeli var, yeter ki kaynaklar iyi kullanılsın. Kaynakların doğru kullanıldığının zaten siz de farkındasınız. Sizin Türkiye Cumhuriyeti'ni düşürdüğünüz duruma -dış politikadan güvenliğe, ekonomiye, devlet mekanizmasının çökmesine- baktığımızda, aklıma Selçukluların son dönemi geliyor. Ne vardı son dönemlerinde? Ekonomik ve siyasi olumsuzluklarla, karışıklıklarla birlikte halka ağır vergiler yüklenmişti, bu süreçle de Selçuklu Devleti dağılma sürecine girmişti. Büyük Selçukluların ünlü Veziri, büyük devlet adamı Nizamülmülk herhâlde bazı gerçekleri görmüş olacak ki sahip olduğu ilim ve fikirle, devlet adamlarına her zaman ders niteliğinde olan Siyasetname'yi kaleme almış. En çok da bunu dinlemesi gereken Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız olmalıdır. Nizamülmülk'ün Siyasetname'de devletin bekası için verdiği 7 öğütten birini size hatırlatmak istiyorum, hem de bekanın ne olduğunu da bu şekilde öğrenmiş olurlar; siz de öyle. Nizamülmülk şöyle söylüyor Siyasetname'de: "Devlet, kolay kolay herkese nasip olmayacak büyük bir nimettir. Bu nimete sahip olan kimse, ahirette büyük bir kulfete de karşı karşıya olduğunu bilmelidir. Fırsat eldeyken devletin malını devlet için harcamalı, dünyalık yığmak yerine..." Bir daha tekrarlıyorum: "...dünyalık yığmak yerine ahiret için hazırlık yapmalıdır. Kendisi son derece rahat yaşarken halkı yoksulluk çeken devlet adamını çetin bir hesabın beklediği çok açıktır. Hazreti Ömer dahi bu azaptan korkuyorsa, diğerlerinin vay haline!" Ne güzel bir nasihat. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Madem kefenle yola çıkacaktınız bence böyle çıkın.

Kaynakları kendinize ve yandaşlarınıza kullanıyorsunuz. Kaynak olmasa şehir hastanelerine yirmi beş yıl boyunca kira ödemez, milletin sırtına yaklaşık 40 milyar dolar yük bindirmezsiniz. Hani kaynak yoktu? EYT'liye yok, 3600 ek gösterge bekleyen memura yok, atama bekleyen öğretmenlere yok ama tabelasında "Sağlık Bakanlığı" yazan, aslında birer özel hastane olan şehir hastanelerine kaynak var. Emekliye kaynak yok ama 4 milyon yolcu taşıyacağı taahhüt edilip yaklaşık 200 bin yolcuyla geçemeyen Zafer Havalimanı'nı yapan müteahhide kaynak var. Kanal İstanbul gibi, ekolojik anlamda İstanbul'u mahvedecek bir projeye, Zafer Havalimanı gibi balon bir projeye kaynak buluyorsunuz ancak reel sektörü harekete geçirecek, istihdamı artıracak üretim ekonomisine kaynak bulamıyorsunuz. Çalışmayan insanlardan nefes alma vergisi alamayacağınıza göre, bu insanlara iş alanları yaratmak zorundasınız çünkü ne kadar gizleseniz de 2020 yılında Türkiye'nin en büyük problemi -bugünü bile mumla aratacak olan- işsizlik sorunu olacaktır. İşsizlik problemi, beraberinde sosyal problemleri de getiriyor.

Ben Kocaali Milletvekiliyim, sanayicilik yapıyorum yirmi beş yıldır. Üretimi, aşı, işi, geçimin ne olduğunu, insanlarımızın bu konuda nasıl zorluk çektiğini yakından biliyorum. Kocaali'de oğluna pantolon alamadığı için kendini yakan babayı, İsmail Devrim'i hatırlıyor musunuz? "Çocuğuma bir pantolon alamıyorsam niye yaşıyorum ki!" dedi ve maalesef, 45 yaşında hayatına son verdi. İstihdamın en kolay olduğu şehirlerden biriydi Kocaali bir zamanlar. Biz, milletvekili olarak, iş için müracaat edenlere en rahat bir şekilde çözüm bulabilen insanlardık. Burada bulunan bütün Kocaali milletvekilleri olarak şu anda telefona çıkmak istemiyoruz insanların böyle bir meselesine çözüm bulamadığımız için. Kocaali'de durum buysa Kocaali gibi imkânlara sahip olamayan şehirlerde neler yaşandığını siz bir düşünün. Millet borç içinde, gırtlığına kadar borcu var insanımızın artık. Bakın, bankalara ve finansman şirketlerine olan tüketici kredisi ve kredi kartı borçları 1 Ocak-22 Kasım 2019 tarihleri arasında toplam 51 milyar lira artarak 569,5 milyar lirayla rekor kırdı. Bu artışın 4 milyar liralık kısmı sadece bu son bir haftada yaşandı, son bir haftada milletin 4 milyar lira borcu arttı. Vatandaşın takibe alınan tüketici kredisi ve kredi kartı borcu ise 2,9 milyar lira daha artarak 22 Kasım 2019 tarihi itibarıyla 21,6 milyar lira oldu. Bankacılık sistemine olan borçları son aylarda yeniden hızla artmaya başlayan vatandaşların tüketici kredisi ve kredi kartı borçları nedeniyle bankalara ilk on aylık dönemde ödediği faiz de 64 milyar liraya ulaştı. Vatandaş, iktidara geldiğinizin hemen bir sene sonrası yani 2003 ile 2019 Ekim arasında bankalara ne kadar faiz ödedi biliyor

musunuz? 511 milyar lira. Zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler 49 milyar lira artışla 26 Kasım itibarıyla 142 milyar liraya ulaşarak yeni bir rekor kırdı. Ekonomide gerçekten rekorlar kırmaya devam ediyorsunuz. Kredi stokunun yüzde 8,2 oranında arttığı bir dönemde batık kredilerdeki artış oranı yüzde 52'yi buldu. Batık kredilerin toplam kredilere oranı ise yüzde 5,5. Milletimiz batmış vaziyette ya, bu tablonun gösterdiği şekil o, bu millet batmış. Her gün, işsiz insanlarımızın, borçlu insanlarımızın yaşadığı acı olaylara şahit oluyoruz. İnsanlar hayatına son veriyor, toplu ölümler başladı, ailece ölümler başladı, ocaklar sönüyor artık. Yani burada ismini anmak istemiyorum, bir zehirli maddeyle beraber insanlar kendini zehirliyor. Onu yasaklamayı durdurun, konu o değil çünkü, konu siyanür değil. İnsanlar geçinemiyor arkadaş ya, çalışsa bile geçinemiyor, umutları kalmamış, yarından beklentileri yok. İzmir'de eşinin "Pazara gidelim." dediği adam, "Sen biraz oyalan, duş alayım." diyerek banyoya giriyor ve kendini öldürüyor. Ali Kabasakal'ı hatırlıyor musunuz? Ali Kabasakal, eşinin "Pazara gidelim." sözünden sonra banyoya gidip hayatına son veriyor. Parası olmadığı için eşine yalan söylemek zorunda kalıyor; av tüfeğiyle kendini vuruyor, intihar ediyor. Eşine "Param yok." diyemiyor, cebinden de sadece 1,5 lira çıktı Ali'nin. Lütfen, bir empati yapın; burada, evli olan arkadaşlarımız var, çoluk çocuğu olan arkadaşlarımız var; bir adamın eşine "Param yok." demesi kadar zulüm bir şey yoktur, çocuklarına "Ben sana alamıyorum..." demesi kadar o adama zulmedeceğiniz hiçbir şey yoktur. İnsanlar bu kadar çaresiz. Siz burada istediğiniz kadar pembe tablolar çizin, gerçeklerden kaçamıyorsunuz. Bu gerçekler, bunların hepsi, aslında sizlerin eseri. Son zamanlarda insanlarımız, yaşadıkları ekonomik bunalımların bir neticesi olarak savaştan, kavga etmekten vazgeçip intihara sürüklenmeye başladılar. Bu tablo hepimiz için aslında bir utanç vesilesidir. Kendi vatandaşımızın huzurunu ve refahını sağlayamayan bir ülke hâline geldiğimiz için, bu gerçekle yüzleşmemiz, buna çözüm aramamız gerekiyor. Bir şeyler yapmak için daha kaç insanımızın hayatına son vermesini bekliyorsunuz siz? Eğer bir şeyler yapmak isteyip de yapamıyorsanız bu ülkeyi iyi yönetemiyorsunuz demektir. O zaman görevi devretmeniz zamanı da gelmiş, hatta geçmiş oluyor. Bir an önce, yönetemediğiniz bu ülkeyi yönetmekten vazgeçip kenara çekilmenizi tavsiye ediyorum.

Fatih Sultan Mehmet Han'ın bir sözü var: "İnsanlara 'Dinin ile namazın var mı, oruç tutuyor musun?' gibi Allah'ın soracağı sorular sormayacaksınız. İnsanlara 'Aç mısın, ne ihtiyacın var, bir sorunun var mı?' gibi kulun kula soracağı sorular soracaksınız." diyor. Siz insanımıza hiç "Aç mısınız?" diye soruyor musunuz? Yok. "Namaz kıldın mı?" eyvallah "Hacca gittin mi?" eyvallah "zekat" zekat konusu pek konuşulmuyor, o dikkatimi çekiyor, zekattan hiç bahseden yok. Zekat paraya taalluk ettiği için para vermek isteyen pek yok. Zekat konusunun geçtiğini hiç duymadım, hiç, konuşan da yok ama diğerleriyle ilgili sorular çok. Siz, dalga geçer gibi, enflasyonun yüzde 9 olduğunu açıklarken vatandaşımız markete, pazara gittiğinde neredeyse her şeyin yarı yarıya arttığını, elektrik faturasının, doğal gaz faturasının arttığını, bırakın ay sonunu, ay ortasını bile getiremediğini görüyor. Siz memura, emekliye yüzde 3, yüzde 4 zammı reva görürken vatandaş, kira artışının maaş artışından fazla olmasıyla yani masraflarının da daha da artmasıyla -geçen seneye göre- daha fakir kaldığını görünce çaresizlikten ne yapacağını şaşırıyor. Vatandaşın umudu var aslında. Vatandaşın umudu, sizin bir an önce iktidardan gitmeniz, bir tek umudu o kaldı. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Bugün seçim olsa iktidar partisi olarak o sandıktan çıkamayacağınızı siz çok iyi biliyorsunuz, bunu bildiğiniz için de milleti oyalıyorsunuz. Vatandaş sizin işsizliğe bir çözüm bulamayacağınızın, yokluk ve fakarla mücadele etmediğinizin, buradan da beslendiğinizin farkında. Demokrasiyi askıya almışsınız, hukuk devleti çökmüş, yargıya güven neredeyse hiç kalmamış, insanlar adaleti Twitter'dan arıyor. Başına bir şey geldiğinde gideceği herhangi bir yargı sistemi olmadığı için "Twitter'a yazayım, belki bir çözüm bulunur." diyor. Türkiye'de adaletin ve yargının geldiği sistem bu ama baktığımızda hep haklısınız; kim gerçeği dile getirirse getirsin, mutlaka, hain, terörist, FETÖ'cü, dış güçlerin oyunu, beka meselesi yalanlarına sarılıp duruyorsunuz ve bunu elinizdeki medya gücü sayesinde, tüm gerçekleri eğip bükerek, algı operasyonlarıyla yapıyorsunuz. Binlerce yıllık devlet geleneğine sahip Türkiye Cumhuriyeti'ni kabile devletine çevirdiniz. Devlet teamüllerini yok sayarak ahhap çavuş ilişkileriyle yönetilen saray bürokrasisiyle birlikte devleti halkından kopardınız. İşte bu yüzden, sizin duymadığınız çıgıkları, feryatları duyun diye bu kürsüden dile getiriyoruz, getirmeye de devam edeceğiz.

Peki, on yedi yılda nereden nereye gelen, dile getiremediğiniz rakamlara bakalım: 2002'de benzinin litre fiyatı 1,62 lirayken bugün neredeyse 7 lira. Asgari ücretle 17 gram altın alınıyordu 2002'de, bugün ancak üstünü tamamlayarak 7 gram altın alabiliyorsunuz. 50 kiloluk bir çuval un 2002'de 18 lirayken bugün ne kadar biliyor musunuz? 168 lira. Siz iktidara geldiğinizde, Türkiye'de en pahalı ekmeğin kilosu 1 liraydı, şimdi yaklaşık 6 lira. Boş yere demiyorum gerçek ekonomi vatandaşın evindeki tenceresinden, gelen faturasından, yediği ekmeğe geçiyor diye. Ama siz pişkince "On yedi yılda ihracatımız yaklaşık 165 milyar dolara geldi, millî gelirimiz 10 bin dolara çıktı ama yıl yaptık, köprü yaptık." nidalarıyla bu çıgıklara kulaklarınızı tıkıyorsunuz. Dünyanın 17'nci büyük ekonomisini neredeyse ilk 20'nin dışına çıkarmak üzeresiniz. Kişi başına 10 bin dolarla gelince, ya bu 10 bin dolar nerede Allah aşkına çok merak ediyorum. Bizim Karamürsel'de Orhan Kılınçsoy var "Ağabey, benim 3 çocuğum var, köroğluyla biz 5 kişiyiz, Sayın Bakan da oradaysa selam söyleyin, benim 50 bin dolarımı senenin başında versin, hem vallahi hem billahi ben hiç ses etmeyeceğim." diyor. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Orhan Kılınçsoy sizden 50 bin dolar bekliyor. "Bu 10 bin dolar varsa bize gönderin, Karamürsel'e, ben hiç ses etmem, efendi gibi çocuğumla çocuğumla bu seneyi geçiririm." diyor. Gerçek ekonomi milletin evinde kaynattığı tencereden geçiyor ama "Yol yaptık." derken gıda harcamalarındaki düşüşten, milletin boğazından kısmasından da bahsedin biraz, bahsedin ki ekranlarda yer alsın, en azından, devletin kanalında milletin feryadına Osman Öcalan'a yer verdiğiniz kadar yer verin, fazlasını istemiyorum, Osman Öcalan'a ne kadar yer veriyorsanız milletin feryadına da o kadar yer verin ekranlarda. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Görüyorum ki ne bütçe programınızda ne Cumhurbaşkanlığı 2020 Strateji Belgesi'nde işsizliğe gerçek bir öneriniz yok, daha doğrusu, çözmeye niyetiniz de yok. Bakın, 2018 yılında ortalama işsizlik yüzde 10,4 iken 2019 yılında ortalama işsizlik yüzde 13,8 olmuş yani işsizlik yüzde 33 oranında artmış. Sayı olarak baktığımda, 2018 yılında ortalama işsiz sayısı 3 milyon 339 bin, 2019 yılında ortalama işsiz sayısı ise 4 milyon 475 bin kişi; özetle, son bir yılda işsiz sayısında 1 milyon 136 bin kişilik artış olmuş.

Kahramanmaraş mebusu var mı burada? Çok söz alırdı, o yokmuş.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Olmaz mı!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Ali burada.

Bu sayı, Kahramanmaraş ilimizin toplam nüfusuna karşılık geliyor. Siz yoksulluğu yönetmiyor, yoksullukla yönetiyorsunuz bu ülkeyi. Evet, altını çiziyorum, siz yoksulluğu yönetmiyorsunuz, yoksullukla ülkeyi yönetiyorsunuz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bu, sizin şiarınız olmuş, yönetim biçiminiz olmuş. Yoksulluğu gerçekten çözmek isteseydiniz kısa vadede ülkeyi kalkındıracak, aslında birer fabrika olan Anadolu'nun bereketli topraklarını görmezden gelmezsiniz. Ülkenin kısa vadede

kalkınmasının ilk yolu tarımdan geçiyor. Çünkü ne kadar sübvansiyon, ne kadar teşvik, vergi ve yatırım kolaylığı getirseniz de sanayinin ve sanayicinin kısa sürede ayağa kalkacak hâli maalesef yok, üzülererek söylüyorum, yok.

Dünyadaki yeni ekonomik gelişmeleri de göz önüne alırsak, gelişen ekonomilerin nefesinin tükendiğini de hesaba katarsak tüm bu gelişmelerin dışında tarımla ülkemizi yeniden kalkındırabiliriz. Bu durum hem ülkemizin dışa bağımlılığını azaltır hem kendi kendimize yeten bir ülke oluruz hem de yerinde istihdamı sağlayabiliriz. 1970'te tarımsal istihdamın toplam istihdama oranı yüzde 65 iken bu oran bugün yüzde 7'ler seviyesine gelmiş. Tekelleşen büyük tarım şirketlerini, ezilen çiftiyi düşünürsek hem üretici az kazanıyor hem tüketici gıdaya pahalı ulaşıyor. Yani, ülkemizi ancak dışarıya bağımlı bir hâlde yönetiyoruz.

Amerikan Büyükelçiliğinin en önemli birimini herkes Siyasi Müsteşarlık zanneder, değil mi? Hayır. Buradan söylüyorum: Amerikan Büyükelçiliğinin en önemli birimi Tarım Müşavirliğidir. Türkiye'de son on yedi yılda -bundan önceki yıllarda da bu, maalesef, mevcut ama son on yedi yılda tahakkümü daha fazla- tarımla ilgili çıkan her kanuna mutlaka Amerika Tarım Müşaviri bir vesileyle müdahale eder, bir vesileyle mutlaka olayın içerisine zerk eder kendi ülkesinin menfaatlerini. Amerika'nın Türkiye'de en etkili olduğu lobi, en etkili olduğu bakanlık da Tarım Bakanlığı; Tarım Bakanlığı, Amerika'nın rızası olmadan hiçbir şey ama hiçbir şey yapamıyor. Tohumdan ilaca, tarım ürünleri ithalatına kadar yaşadıklarımız asla rastlantı olamaz; aksini düşünmek de saflık olur. Aslında ne kadar acı, değil mi? Binlerce yıl onlarca medeniyeti doyuran bu devasa fabrikayı yani Anadolu'yu tekrar tarımla ayağa kaldırmalıyız ama maalesef, iktidarın bu konuda gerçekçi ve yapıcı politikası yok. Aksini iddia etmeyin çünkü üreticilerimizin daha 2018 buzağı destekleme primlerini dahi ödemediniz; 2019 bitiyor. Kendisini doyuramayan üretici neredeyse 2 kat artan yem fiyatlarını nasıl ödeyecek, hayvanları nasıl doyuracak? Sizin bu tarım politikalarınız yüzünden hayvancılıkta da dışa bağımlıyız. Millet eti çok yediğinden değil ha, sakın yanlış anlamayın bu ithalatı "Millet çok et yiyor, o yüzden ithal ediyoruz." diye. Hayır. Hayvancılık bitti, Türkiye'de hayvan popülasyonu azaldı; o yüzden Sırbistan'dan helal kesilmiş sığır getiriyoruz, Sırbistan'dan helal kesilmiş sığırları getiriyoruz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer üretemiyorsanız, kazanamıyorsanız parasını verip ithal bile edemezsiniz bütçeniz bu şekilde giderse. İşte, yokluk ve fukaralık da burada başlıyor. Tarımda ve hayvancılıkta dışa bağımlı hâlde gelmemiz, bu yüzden, tesadüf olamaz; bunu en iyi, zamanında dünyanın küresel gıda çetelerinden birinin mümessilliğini yapan Sayın Bakan, Tarım Bakanımız bilir.

Değerli arkadaşlar, tarım alanında hep kendi kendimize yetebildiğimizle övündük; biz ilkokulda öyle derdik: "Türkiye, dünyada kendi kendine yetebilen 7 ülkeden bir tanesi." Maalesef, beton ekonomisine geçişle birlikte büyümenin ve kalkınmanın tarımsal ekonomiyle değil inşaat ve beton ekonomisiyle olacağına inandınız siz ancak böyle olmadı. Sizin bu tutumunuz, tarımsal üretime yapılan destekleri günün şartlarına uygun hâlde getirmemeniz ve çiftimizin her gün artan maliyetlerine çözüm üretememenizin neticesinde ülkemiz ekonomisinin çatısını oluşturan tarım çökme seviyesine geldi. Bakın, Konya şehrimiz kadar olan Hollanda bizden daha fazla üretir hâlde gelmiş. Bizse en verimli topraklarımızın üzerine beton döküyoruz, dökmeye de devam ediyoruz. Mesela Tarsus'a yapılmak istenen Çukurova Bölgesel Havalimanı; 7 bin dönümlük birinci sınıf tarım arazisinin üzerine havalimanı inşa etmek hangi aklın ürünüdür? Onu sormak istiyorum size. Bir taraftan "Tarım alanlarının muhafazası için projeler geliştiriyoruz." diyeceksiniz, diğer taraftan birinci sınıf tarım arazisi 7 bin dönümün üzerine -Tarsus'a- havalimanı yapacaksınız; böyle bir çelişki olur mu, böyle bir tenakuz olur mu? Toprağa kazmayı vurduğunuzda bereket fışkıran o topraklara bu eziyeti yaparken hiç acı mıyor musunuz? Üstelik defalarca yüklenici firmanın değişmesi ve o toprakların atıl hâlde bırakılması, yöneticilik basiretsizliğinizin de somut bir örneği bu proje.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülke ekonomisindeki en önemli problemlerden bir tanesi de bir türlü ortadan kaldıramadığınız kayıt dışı ekonomidir. OECD'nin ülkeler arasında yaptığı kıyaslamaya göre, Türkiye, kayıt dışı ekonominin gayrisafi yurt içi hasılaya oranında yüzde 28,72'yle dünyanın ilk sırasında yer alıyor. Biraz evvel Sayın Başkan anlattı ya kayıt dışı ekonomide nerelere geldiğimizi, gerçek rakam burada; OECD raporunda yüzde 28,72'yle 1'nci sırada yer alıyoruz. Bu oran kaçakçılık faaliyetlerinde dünyaca ünlü Meksika'nın bile üzerinde. Meksika bizim yanımda yine geride kalmış, yine rekor kırmışız orada da.

Geçtiğimiz günlerde TÜSİAD'ın uyarısı da dikkat çekiciydi. TÜSİAD Başkanı "İşsizliğin ve dış borç oranımızın daha önce hiç karşılaşmadığımız seviyelerde olduğunun bilincinde olmamız gerekiyor." dedi. Çözüm önerisi de verdi TÜSİAD, krizden çıkış için demokrasiyi işaret etti; o hiçbir zaman beğenmediğiniz, sevmediğiniz, size yabancı gelen demokrasiyi işaret etti. "Parlamentar sistemden Cumhurbaşkanlığı sistemine geçildikten sonra yeni sistemin kurumsal yapısının henüz oturtulmamış olması yapısal sorunların çözümünde bizi yavaşlatıyor." dedi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada bir kez daha tekrar ediyorum: İlyeştirilmiş parlamenter sisteme bir an önce dönmezseniz yapısal reformların çözümünde mesafe almak bir yana, bu sorunları artarak yaşayacağımız gün gibi ortadadır.

Konuşmamın başından beri bahsettiğim konuların, içinde bulunduğumuz olumsuz tablonun temelini neye dayandığını söylememe gerek yok aslında ama yine de söyleyeceğim. 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandumla anayasal sistemimizi kökten değiştirecek birtakım düzenlemelerin hayata geçmesi, "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" olarak adlandırılan bu yeni düzendir. "Tek adam sistemi" dediğimiz bu sistemde cumhuriyetimizin en temel varlıklarından Merkez Bankasının başına gelenleri hatırlayın. 2012 yılında iktisat eğitimi bile almamış Murat Çetinkaya'yı Merkez Bankası Kanunu'nu değiştirerek Başkan Yardımcısı yaptınız, 2016 yılında Başkan olarak atadınız. Bu zatın aldığı idari kararlar, liyakatsiz atamaların kuruma verdiği zarar yetmezmiş gibi, yine aynı Başkanı sözünüzü dinlemediği için bir karamameyle görevden aldınız. Sizin ekonomi yönetiminizin özeti Merkez Bankasıdır aslında, hiç gerisini bahsetmeye gerek yok. İktisat eğitimi almayan bir adamı önce Başkan Yardımcısı yaptınız, sonra Başkan yaptınız, sonra da "Bu bizim sözümüzü dinlemedi." deyip bir karamameyle görevden aldınız. Hem Merkez Bankasının itibarını yerle bir ettiniz hem de yabancı sermaye ve uluslararası yatırımcıların gözünde asla güvenilir bir ülke hâline getirdiniz ülkeyi.

Bugün sistemin yürürlüğe girmesinin üzerinden yaklaşık beş yüz gün geçti. Geçen beş yüz günde bizzat Cumhurbaşkanı ve bakanlar tarafından birçok farklı başlıkta kısa, orta vadeli program ve paketler kamuoyuna ilan edildi. Bu planlardan istenilen sonuçların elde edilemediği anlaşıldı. Bu beş yüz günde Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, plan, program yapmanın mümkün olmadığı, kurumların çözüldüğü, yasama, yürütme, yargı erklerinin iç içe geçtiği bir hâl aldı. Beş yüz günde uygulamaya konulan tüm programlar neticesinde geline nokta, ortaya çıkan tablo şöyle özetlenebilir: Millî hasıla yüzde 15, fert başına millî gelir ise yüzde 13,4 azaldı bu beş yüz günde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türkkân, bir dakika veriyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım, müsaade ederseniz.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ekonomi yönetimi göreve başladığında 17'nci sırada olan Türk ekonomisi, yapılan tahminlere göre yıl sonunda 20'nci sıraya düşecek. Enflasyon, geçtiğimiz yıl yaşanan yükselişin ardından bir miktar azalmış olsa da Türkiye, OECD ülkeleri içinde en büyük çaplı ekonomik bir resesyona uğrayan Arjantin'den sonra hâlen en yüksek enflasyona sahip ülke konumunda. Bu beş yüz günde Türk lirası dolara karşı yüzde 23 değer kaybetti, döviz cinsi mevduatların oranı yüzde 44'ten yüzde 52'ye yükseldi. Alınmaya çalışılan tüm önlemlere, yapılan tüm düzenlemelere rağmen döviz cinsi mevduatlar cumhuriyet tarihinin zirvesinde kalmaya devam ediyor. Ülkedeki kayıtlı işsiz sayısı yüzde 40,3 arttı, toplam işsiz sayısı ise 8 milyon ile 130 ülke nüfusundan fazla. Genç işsiz sayısındaki artış daha da vahim; resmî kayıtlara göre her 4 kişiden 1'i işsiz, son bir yılda genç işsiz sayısı 515 bin artarak 2 milyon 800 bine ulaştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Bir sayfa kaldı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden önceki son on iki aylık dönemde yani 2017 Temmuz ile 2018 Haziran arası bütçe açığı 68 milyar lira iken son on iki aylık yani Kasım 2018 ile Ekim 2019 arası bütçe açığı 111 milyar lira oldu.

Tüm bu rakamlar bir şeyi gösteriyor: Ne Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ne de ekonomi yönetiminin bir karşılığı kalmıştır.

İYİ PARTİ, Türk devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne ve Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş ilkelerine bağlı kalarak devlet yönetmeye namzet bir siyasi partidir. Biz iyileştirilmiş parlamenter sistemi, hukukun üstünlüğünü, erkler arası denge ve denetim mekanizmasını hâkim kılacağız, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu çoğulcu demokrasi ve liyakat esasına dayalı bürokrasiyle kişi hak ve hürriyetlerinin, ifade ve basın özgürlüğünün hâkim olduğu bir toplum inşa edeceğiz. İYİ PARTİ iktidarıyla tüketim ve israf ekonomisi bitecek, Türkiye reel sektöre ve tarımsal üretime öncelik vererek üretim ekonomisine geçecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Bizim hedeflerimizden uzak; köylüyü, çiftçiyi, sanayiciyi, işçiyi, emekliyi, yaşlıyı, öğrenciyi mutlu edebilecek hiçbir planı içinde barındırmayan, hakikatlerden tamamen uzak bu bütçeye “hayır” oyu vereceğimizi ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN –Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, birleşime kırk beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.18

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 15.05

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Rümeysa KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Şimdi, söz sırası, İYİ PARTİ Grubu adına ikinci konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın İsmail Tatlıoğlu'nda.

Buyurun Sayın Tatlıoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Parlamentomuzun saygıdeğer üyeleri, değerli parlamenterler; 2020 yılı bütçesi ve 2018 yılı kesin hesabıyla ilgili partimizin görüşlerini paylaşmak için yüce Meclisin ve aziz milletimizin huzurundayız. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle bir şeyi vurgulamak istiyorum ki gerçekten Parlamentoda muhalefet ve iktidar gibi değişik yapılar söz konusu. Muhalefetten tabii ki yapıcılık bekleniyor ama esas yapıcılık iktidardan beklenir, iktidarın yapıcılığı önemlidir. Bütçe görüşmesinin bu gününde bu özensizlik bizi bir yere götürmez. Bu gün Cumhurbaşkanlığı bütçesinin, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin de seviyesini ve çizgisini göstermiştir. Bugün burada Sayın Cumhurbaşkanı olmadı, Sayın Yardımcısı var ama Sayın Bakanlar ve de Cumhurbaşkanına doğrudan bağlı kurumlar olmalıydı çünkü bütçe hakkını kullanıyoruz. Bütçe hakkı, Parlamentodan eski bir haktır; bütçe hakkı, Magna Carta'da, Magna Carta'dan önce Kutadgu Bilig'de yer almış sözleşmelere kadar dayanan ve belki ondan daha eski metinlerde yer bulan bir haktır; bütçe hakkı, demokratik rejimlerin özüdür ve bu, cumhuriyetin 97'nci bütçesi,

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ikinci bütçesi. Görüştüğümüz bu bütçe, siyasal olduğu kadar sosyal, ekonomik ve içtimai bir eylem planıdır. Bu planla ilgili bir kanaat oluşturacağız. Bütçe görüşmeleri esasında genel görüşmelerdir ve biz bugün 2020 bütçesini genel görüşmeler çerçevesinde ele alacağız.

Çok değerli milletvekilleri, bugün önümüzde 2020 bütçesi var. Bu bütçeyle bugün Cumhurbaşkanlığı bizden 1 trilyon 96 milyarlık bir harcama yetkisi istiyor. Diyorlar ki: "Bize 2020 yılı için 1 trilyon 96 milyarlık bir harcama yetkisi verin. Bunun için 957 milyar liralık bir gelirimiz var ve bununla bu bütçede de 139 milyar liralık bir açık öngörüyoruz." Biz esasında bugün "evet" veya "hayır" demekle bu bütçe sürecinde, kamunun kaynaklarından 1 trilyon 96 milyar lirayı alıp toplumun hizmetine sunulacak unsurları belirliyoruz. Esasında, Hükümet etmek budur, bunun dışında Hükümet diye bir şey yok. Hükümet etmek, bütçe yürütmektir ve bütçe yapmaktır. Onun için Hükümet edenler ve yürütenler bugün burada nezaketen olsun bulunmalıydılar. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız bile yok.

Evet, şimdi, tabi ki biz bu Meclise yeminli gelmiyoruz. Uygulamalardan görülecektir ki olumlu bulduğumuz hususlara "evet" diyoruz, olumlu bulmadıklarımıza "hayır" diyoruz. Geçen sene de böyle yaptık ve bu bütçeyi belli kriterler çerçevesinde ele aldık. Yani önce bütçenin oturduğu ekonomik zemine baktık, sonra bütçeyi yürütenlerin referanslarına baktık, bu bütçeyi yapanların referanslarına baktık ve ona göre bir karar verdik. Şimdi, bu çerçevede yine bu değerlendirmeyi yapacağız ama öncelikle şunu söylemek istiyorum: Rakamlar gerçekleri söylemeyi bırakınca umut da yüzü terk edermiş, tebessümden terk edermiş. Ben Almanya'da bir mühendisle karşılaşmıştım 9 Kasım 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkıldığı gün oradan geçen, orada bulunan bir mühendisle, dedim ki: "Neydi durum?" Dedi ki bana: "Bize hep şöyle diyorlardı: 'Yirmi yıl ilerideyiz.' Her zaman bunu anlatırlardı, ta ki 9 Kasım 1989'da bu duvar yıkılıp da biz görünceye kadar hep bir yirmi yıl ileride olduğumuza inandık. Meğerse bu duvar bizim kafalarımızdaymış." Bu rakamlar bizim kafalarımızdaymış.

Şimdi başlangıçta söyleyeyim: 5,7'lik büyüme eğer gerçekse o zaman bu 8.800-9.000 doları açıklamamız lazım. TÜİK, maşallah, sel basmış süthane gibi, ne kadarı süt ne kadarı su bunu ayırtırmak mümkün değil. Diyeceksiniz ki: "Ya resmî rakamlarda bu olur mu?" Oluyor efendim.

Bakın, ben size bir tablo arz etmek istiyorum: Arjantin'in -aşağıda mavi- 2006'dan sonra resmî enflasyon rakamı hep yüzde 10'larda gidiyor ama esas enflasyon yüzde 25'lerde gidiyor. Bu nedenledir ki, böyle durumlar nedeniyle ki Arjantin ekonomisi bugün, maalesef, dünyadan çok uzak, savrulmuş durumda. Şimdi bu anlamda bakalım, Türkiye, gerçekten bu coğrafyaya yeni taşınmadı, komşuları da yeni komşular değil, yeni kiracılar değil. Türkiye, zamanın ruhunu sürdürme gelmiş bir Türkiye; nüfusunu 28 milyondan 82 milyona çıkarmış, okuma yazma oranını 1960'larda yüzde 30'lardan 2000'lerde 90'a, sonra 96'ya çıkarmış; Türkiye 1960'tan 1980'e 28 bin okul inşa etmiş ve 1980'de 53 bin okula sahip olmuş, üniversitesini arttırmış, 1.000 kişiye düşen araç sayısını arttırmış bir ülke olarak geldi.

Bu süreçte ekonomiye bakalım: Türkiye, 1960 ile 2019 arası, çok değerli milletvekilleri, ortalama 4,5 büyümüş ve bu 4,5'un geldiği nokta bugün 8.800-9.000 dolar.

Türkiye 1960 ile 1975 arası -bunlar da TÜİK'in onayladığı rakamlardır, oranlardır- yüzde 5,5 büyümüş. Eğer Türkiye bunu devam ettirseymiş bugün millî gelirimiz 18 bin dolar olurmuş. 1 puan arttırsaymışız Türkiye olarak, 6,5 olsaymışız Türkiye bugün 30 bin dolarları bulmuş zengin bir ülke olurmuş. O kadar zenginliğe yelken açmak zor bir şey değil, istikrarlı büyümeden ve kaliteli büyümeden geçiyor.

Evet, Türkiye 2003-2007 arasında da ciddi büyümüş, 6,8 büyümüş ama TÜİK yeni seride 7,3 büyümüş. Parlak bir dönem ve 10.500 dolara gelmiş millî gelir. Başarılı. 2001 krizinden sonraki reformlar ve Avrupa Birliği süreci ve çıpası Türkiye'yi buralara taşımış. Yıldız bir Türkiye var.

2008-2019 arası: Türkiye, 2008'den sonra bu gelişmeyi kırmaya başlamış, bir negatif ayrışmaya başlamış ve Türkiye, maalesef, 2008'den sonraki gelişmesiyle hem kendi çizgisinden hem de gelişmekte olan ülkelerle -kendi çizgisindeki ülkelerle- negatif ayrılmış ve bu ayrışma son beş yılda derinleşmiş. Bakın, 1960'tan 2020'ye kadar beşer yıllık aralarla bölelim, 12 tane beş yıl. 2016-2020 son beş yıl arasındaki büyüme rakamı, eğer 2020'deki bütçe büyümesini yüzde 3 kabul edersek 3,3 kaçınıcıdır? 12 tane beş yıllık dönemin kaçınıcıdır son beş yıl? İlk 3'te değil arkadaşlar, 11'inci. Son beş yıllık büyüme performansı, sadece 1976-1980 arasındaki yüzde 2,5'luktan iyi. Diyeceksiniz ki: "Ya burada yüzde 5 yazıyor. Biz yüzde 5'lik büyümeyi sağlayacağız, kabul ediyoruz ve 3,7'ye çıkartıyoruz." Son beş yıllık büyümeyi 3,7'ye çıkarttığımızda da son beş yıllık büyüme 1960'tan itibaren on iki yıllık dönemin 3'üne girmiyor, 10'uncu; 1991 ve 1995 yılları arasındaki büyümeden daha iyi. E, bunu alkışlayalım mı? Bu performansın sahiplerinin getirdiği bu bütçeye de tamam, böyle devam edin mi diyelim; demek mi doğru? Kesinlikle değil. Bu toplumun bütçe hakkını bu şekilde mi kullanmak lazım?

Gelişmekte olan ülkelere bakalım. Hakikaten 2003-2007 arasında gelişmekte olan ülkelerde büyük bir fırtına var, yükseliş var. Çok az da olsa altında ama o trendi tutuyor Türkiye. Ama Türkiye 2008'den itibaren gelişmekte olan ülkelerle de negatif ayrışıyor. Son beş yıl gelişmekte olan ülkelerin büyümesi 4,4; Türkiye burada da altta. Hele son iki yıl bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bütçe rakamlarıyla -bu seneye beraber- 1,5 ortalama; 1,6. Bu bizi çok bir yere götürmüyor. Türkiye dünya ekonomisiyle ve kendi çizgisiyle ayrışıyor. Bu dönem, 2008 sonrası AK PARTİ 2008'den itibaren Türkiye'nin ekonomik olarak önünü kesmiştir. Bunun adı, budur.

İşsizlik, ister on yıllık alalım ister beş yıllık alalım tarihin zirvesi, hiç tartışmaya gerek yok. Nasıl olur da yüzde 5,7 büyürüz de istihdamı genişletemeyiz bu çerçevede. Bu kedi-ciğer meselesi, değil mi? Nedir bu negatif ayrışma? Bu bir, evet, kalitesiz büyümedir. Birçok teknik nedenleri vardır ama daha ziyade nedir? Bu fotoğrafın sahiplerine biz yeni bir bütçe veremeyiz. Genel global unsurlardan bahsettik. Bakın, Türkiye'nin 2002 dış borcunun toplam gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 58. Bugün? Yüzde 62. Bu, bizim Türkiye'miz. Nasıl 2007'ye sevinirsek buna da sevinmek isteriz ve önemli olan, bu bir fotoğraf, bir sahne değil. Bu bir süreç, böyle gidiyor bu süreç.

Rezervlerimizin kısa vadeli borçlarımıza oranı yine aynı. 2008'den itibaren giderek savrulan bir Türkiye var değerli arkadaşlar. Biz 2000 yılından 2010 yılına kadar hep şöyle konuşuyorduk: Güney Kore ile Çin bizi geçti. Doğru ama 2000 yılında beraber olduğumuz ülkeler var bizim: Polonya, Romanya, Malezya, Doğu Avrupa ve Uzak Doğu ülkeleri. Bunlar da bizi geçti arkadaşlar. Bakın, Romanya 2000 yılında 1.662 dolardan 13.000 dolara geldi. Dünya Bankası rakamları bunlar. Polonya 4.400

dolardan 15.900 dolara geldi. Malezya 4.300 dolardan 11.000 dolara geldi. Yani 2000'de beraber olduklarımız da bizi geçti. Çünkü biz negatif ayrışmaya girdik. Dolayısıyla 2000'de 17'nciyiz, 2008'de 17'nciyiz yine ama bugün 19'uncuyuz. Fert başına millî gelirden 2000'de 70'inci, 2008'de -iyileştik- 65'inci, 2019'da 81'inci. Bu da Dünya Bankası kaynağı.

Çok değerli arkadaşlar, bu şunu gösteriyor ki: Tarihin, zamanın gerisine düşülüyor. Bu zaman, çeyrek yüzyıl önceki zaman değil. Daha önce, durduğunuzda geri kalıyordunuz; şimdi, yavaşladığımızda geri kalırız. Bunun sebebi şu: Türkiye 2008'den sonra yapısal reformları bıraktı ve bugün geldiğimiz nokta sadece ekonomik bir tıkanma değil, ekonomiyi de içine alan bir yapısal tıkanmadır. Bunu yapısal reformla çözebiliriz.

Peki, diyeceksiniz ki: Türkiye neden 2008'den sonra yapısal reformları yapamadı, nereye harcadı bu enerjisini? Ne oldu da Türkiye bu yola devam edemedi? 3 tane kırılma var arkadaşlar, biz yapısal reform beklerken radikal kırılmaları yaşadık. Birincisi, maalesef, FETÖ süreci ve 2010 referandumudur. 2010 referandumu milletimizin de tuzağa düşürülmesidir. İkincisi, PKK'yı muhatap alan çözüm sürecidir. Üçüncüsü, tarihî kodlarımızı dikkate almayan dış politikamızdır ve Orta Doğu sürecidir. Türkiye tekrar yolsuzluk, yoksulluk ve yasaklar girdabına girmiştir.

Rahmetli Dündar Taşer "Azizi vakt idik, adâ zelil kıldı bizi." diye aktarır ve Osmanlı'yla ilgili şöyle bir not düşer: "Ne Kadızadeler İslam'ı anladı ne de Avrupalılar Batı'yı. Bu nedenle de 25 milyon kilometrekareden geldik geldik Sakarya sahillerine." Evet, 2008'den itibaren bu coğrafyayı, yaşadığı coğrafyayı ve çağı kavramadan uzak kadroların getirdiği yer burasıdır. Bu açık, net. Enerjimizi buralarda harcadık. Yoksa biz, yükselen bir Türkiye ve güçlü bir Türkiye olmaya her zaman çok yakınız. Neden? Çünkü bu ülkenin güçlü Türkiye olmak için ihtiyaç duyduğu ne varsa hepsine sahibiz. Bu, bugün de böyle, yarın da böyle olacak, dün de böyleydi. Mesele bu kodlara uygun...

Çok değerli milletvekilleri, çok değerli arkadaşlar; bu bütçeye kadar oldukça çok plan gördük; orta vadeli planlar, yeni ekonomik programlar, kalkınma planları. Bu bütçeyi yapanların getirdiği planların tamamında yüzde 20'den fazla sapma var. Dolayısıyla bu bütçeyi yapanların referansları ile bir bütçe yapma noktasında, hedefleri olan bir bütçe yapma noktasında uygulamadan baktığımızda büyük bir mesafe var. Nereye geldi Türkiye? Devleti yöneten planlamadan planlama yapamayan devlete geldik. Evet, Türkiye'nin geldiği nokta bu.

2023 hedefleri vardı, geçen sene burada konuşuyorduk, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız da konuştu. Düşünebiliyor musunuz, 2019'un Mart ayında, Sayın Erdoğan'ın bulunduğu büroda seçim çalışmaları yapılıyor, 2023 hedefleri yazılıyor; buradaki binada da On Birinci Kalkınma Planı yapılıyor, hedefleri çöpe atıyoruz. Bu kadar ilintisizlik, iletişimsizlik var, bu kadar büyük kopukluk var ve bizim sekiz yıldır peşinden koştuğumuz, geçen sene burada onlarca defa Sayın Oktay'ın, Sayın Bakanların, 31 Martta Sayın Erdoğan'ın dile getirdiği 2023 hedefleri birden çöp oldu. 2023 yılını inşallah cumhuriyetimizin 100'üncü şeref yılı olarak kutlayacağız ama bu yönetimin, ekonomik hedefler açısından çöp yılı, maalesef böyle, çöp yılı. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Yani 25 bin dolar fert başına millî gelir, 2 trilyon dolar millî gelir, 500 milyar dolar ihracat; bunlar yazılmış fakat politikaların merkezinde yok; yazıda var, dilde yok. Neden? Dışişleri fetih için Suriye'de; İçişleri PKK'ya mahkeme için Habur'da; Millî Savunma tenzil ve terfi işlerinde; Ekonomi kredi tahsisinde, inşaat desteğinde; Ulaştırma müteahhit organizasyonunda; Çevre Bakanlığı Bodrum'da bisiklet yolu yapıyor; Şehircilik butik arsa peşinde; Sanayi ve Teknoloji de maalesef asansör test merkezinde. Her bir atın farklı yöne koştuğu bir at arabası, bunun başka tarifi yok; o nedenle mesafe yok. Enerji var, harcama var ama yol alınmıyor.

Bu iş şimdi 2053, 2071... Gençler "2071" diyor, yaşlılar da "2053" diyor; hedefler. "Ya ben ölürüm ya padişah ölür ya at ölür." hikâyesi var ya, buna döndü bu iş. Artık kelimeleri de anlamsızlaştırdık.

Şu bütün bakanlıklar içerisinde, yaptığının ekonomiye tesirini ölçen bir tek bakanlık var, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı. Sırf bu heyecanları eksilmesin diye eleştirmiyorum, eleştirecek çok şey var ama eleştirmiyorum. Harcamasının ekonomiye etkisini yazan tek bakanlık Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; başka hiç kimsenin harcamayla, bütçeyle alakası yok. Böyle bir düşünce yok, olsaydı burada devlet olurdu bugün. Çünkü bu bütçe devletin bütçesi. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Millet de bu bütçeyi getirenlere bu muameleyi yapacak.

Çok değerli arkadaşlar, şimdi, size geçen sene 2019 bütçesini getirdik, "2,3 büyüyeceğiz." dedik, büyüyemedik. "80,6 milyar açık" dedik, IMF tanımıyla 200 küsur milyar da biz 165 diyelim, yüzde 100,4 büyüdü.

Geçen sene burada "Bu 2019 yılı bütçesinin gelir bütçesini Avusturyalılar, harcama bütçesini de Avustralyalılar yapsa bu kadar kopuk olmaz." demiştim, işte meydana; giderler yüzde 22 artmış, gelirler yüzde 6 artmış. Kamu kesimi borçlanma gereği Maastricht Kriterlerini zorlayarak tekrar Türkiye'ye "Merhaba" dedi, önemli bir yapısal problemimiz daha ortaya çıktı. Geline noktada Türk ekonomisine büyük bir yara açılmıştır.

Şimdi, 2019 bütçesini burada görüyoruz. Peki, arkadaşlar, bu bütçenin, her bütçenin siyasi bir sonucu olmaz mı? Şimdi, 2019 bütçesi ekonomiyi küçülttü mü? Küçülttü değil mi? 2,3'tü; 0,25 küçülttü. İşsizliği arttırdı mı? Arttırdı. Kamu dengesini bozdu mu? Bozdu. Fakirliği arttırdı mı? Arttırdı. Şimdi, bunu alkışlayacak mıyız biz? Peki, bu bütçe sonucundan hiç kimse mahcubiyet duymayacak mı ya? Hiç kimse rahatsız olmayacak mı? Biri çıkıp "Bu sorumluluk benim ve ben bırakıyorum." demeyecek mi? (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Samimi söylüyorum, ailenin parası olsaydı babası görevden alırdı. Bu bütçenin sonucu olmaz mı? Başarısızlığın bir sonucu olmaz mı?

Bakın, piyasadan da kopmuşuz. Otomotiv sektörü ne diyor? Diyor ki: "Türk vergi sistemi uyumlu olmaktan çıktı, çağın gerisinde kaldı ve otomobilde Avrupa'nın 11'inci piyasasına düştük." Otomobilciler kendileri söylüyorlar. Zaten harcama şöyle arkadaşlar, harcama politikası şöyle: Biz "örtülü ödenek" biliriz ama giderek devlet örtünüyor artık. Devletin bütün harcamaları örtünüyor yani Hazine-Merkez Bankası ilişkileri, Hazine-Merkez Bankası-kamu bankası ilişkileri örtülü gidiyor. Kara bulmaca bunlardan daha kolay. Varlık Fonu bir âlem, Cumhurbaşkanının başında olduğu bir fonu gelin de denetleyin bakalım haydi, gelin de hep beraber denetleyelim.

Şimdi, çok değerli milletvekili arkadaşlar, yeni bir bütçeyle beraberiz. Bu bütçe, 1 trilyon 96 milyar lira harcama yetkisi istiyor bizden. Biraz önce de söyledim, 957 milyar lira gelir toplama, 139 milyar lira da açıkla "Ben yüzde 5 büyüyeceğim. 11,8 işsizlik olacak ve Türkiye'de yeni bir dengeleme yapacağım." diyor. Şimdi, köylü yürüyor, bir köyün başında adam bekliyor, ona

soruyor, diyor ki: "Aşağı Belen köyüne ne kadar zamanda gidilir?" Köyün başında bekleyen vatandaş susuyor, öbürü de kızıp gidiyor. Bir kaç dakika sonra bağılıyor, diyor ki: "Aşağı Belen köyüne kırk beş dakikada gidilir." Dönüyor diyor ki: "Ya biraz önce neden söylemedin?" "Yürüyüşünü gördüm." diyor. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, arkadaşlar, bu yürüyüşe bu onay verilir mi? Yani bu kadar yürüyüşe bu onay verilir mi? Bunun sorumluluğu yok mu millet nezdinde ve Allah nezdinde? Daha ciddi bir şey söyleyeyim size, bu bütçenin vizyonu yok, bu bütçe Türkiye'yi nereye taşıyacak? Nereye taşır bu bütçe? Misyonu da yok. Bu bütçe bir sanayileşme bütçesi mi? İstihdamı artırma bütçesi mi? Tarımı geliştirme bütçesi mi? Gelir dağılımını düzeltme bütçesi mi bu bütçe? Hiçbiri. Peki ne bütçesi? Abdülhak Molla'nın -Abdülhak Hamit'in dedesi- meşhur bir berceste mısrası var, bu bütçenin başına bunu yazacağız: "Ne ararsan bulunur derde devadan gayrı." (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bütçenin başına yazmamız gereken başlık: Gerçekten her şey var, derde deva bir şey yok.

Çok kıymetli milletvekilleri, AK PARTİ grubumuz komisyonda gerçekten bundan daha kalabalıktı zaman zaman, onun için Komisyona gelen arkadaşlara da teşekkür ederiz.

İçişleri, Dışişleri ve Millî Savunma Bakanlığı bütçelerini beraber değerlendirdim ben. Millî Savunma Bakanlığı 53 milyar, İçişleri Bakanlığı toplam 77 milyar, Dışişleri de 6 milyar lira ödenek talep ediyor. Neden beraber değerlendirdim? Üçünün de ortak konusu terör. Sayın Soylu'yu dinlerken de âdeta 90'lı yıllara gittim. Orada, Komisyonda da söyledim.

Şimdi, değerli arkadaşlar "Türkiye bu coğrafyaya yeni taşınmadı." falan diyoruz ya, şimdi bir Türkiye'den bahsedeyim ben size: 9 Ekim 1988, devrin Kara Kuvvetleri Komutanı Reyhanlı'ya gidiyor ve Suriye'ye elini uzatıyor "Sabrımızı taşırmayın." diyor -bu sözü 2000'lerden sonra her gün bir bakanımızdan duyduk- ve yirmi gün sonra Abdullah Öcalan Suriye'de yok, Yunanistan'da. Orada akşam kalamıyor, aynı gün Rusya'ya gidiyor, burada barınmıyor. 12 Kasım'da İtalya'da, orada da barınmıyor. 16 Ocakta Rusya'da tekrar, orada da olmuyor, on üç gün sonra Yunanistan'da tekrar. Belarus ve Hollanda'dan oturma izni isteniyor, olmuyor, 5 Ocakta Kenya'dan alınıp gelinip İmralı'ya konuluyor. Bakın Türkiye Cumhuriyeti devletine, Türkiye Cumhuriyeti devleti Öcalan'ı bu dünyada hiçbir ülkede barındırmayacak itibara sahipti.

RADIYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Sanki o dönemde yaşamadınız.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Süleyman Şah'ı kaçırdı bunlar, Süleyman Şah'ı.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bunda ne var, söyle yani bilelim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Sizi İstanbul'da biliyorduk ama buraya kadar gelmişsiniz, hoş geldiniz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Evet, aynen öyle.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Hoş geldiniz. Biz orada heykeliniz de oldu zannediyorduk, hoş geldiniz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Peki, PKK eşittir PYD. Ben bu konulara girmek istemiyorum çünkü nazik konular ama hem Putin hem Moskova görüşmesinde hem Beyaz Saray görüşmesinde hem de NATO toplantısında ya itibarımızda bir aşınma ya da politikayı yürütenlerin farklı dil kullanmasının yansımalarını gördük sanki.

Çok değerli arkadaşlar, yine devam edeyim. 15 Ağustos 1984'te Şırnak baskınıyla başlamış bir PKK mücadelemiz var ve ne yazık ki bu mücadelede 2002'de terörü bir yere getirmiş Türkiye var ama Plan Bütçe Komisyonunda aynı terörü konuşan bir Türkiye bulduk tekrar. Bu tür konularda iktidarın yapıcılığı, muhalefetin yapıcılığı, devletin toplayıcılığı beklenir. 7 Ekim 2019'da Trump'ın hakaretimiz mektubuna şahit olduk. 8 Ekimde sabahleyin Sayın Meral Akşener grup toplantısında Türk kamuoyuna bu mektubu reddettiğini, Mehmetçik'imizin yanında olduğumuzu söyledi ve "Bugün partimizin adı 'al bayrak partisi'dir." dedi. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bir gün sonra, 9 Ekimde Barış Pınarı Harekâtı başladı, 10 Ekimde Sayın Erdoğan hepimizi AK PARTİ'ye davet etti. Yani esasında, biz 16 Nisan 2017'de neyi kaybettiğimizi o zaman anladık. Biz devletimizin başını kaybettik galiba, zor zamanda herkesi kucaklayan bir makamı kaybettik galiba diye düşünmemek zor doğrusu. Buna ne dersiniz deyin ama burada bir sıkıntı olduğu gerçekten açık.

Zamandar, Adalet Bakanlığına bakalım. Sayın Bakan Bursa'da açıklama yapıyor 6 Kasım 2014'te, Abdulhamit Gül o zaman Bakan değil: "Yargıya güven yüzde 60-70'lerden 20'lere düşmüştür." diyor Abdulhamit Bey 6 Kasım 2014'te. Şimdi 19,7 milyar liralık bir ödenek istiyor. Biz bu parayı mahkemelere verelim, Bakanlığı kapatalım. Adaleti olmayan Bakanlığın da böyle bir paraya ihtiyacı olmaması gerekir. Hâkimlerimize maaşlarını personel üzerinden verelim ve bu Bakanlığımızın kapısına kilit vursak toplumumuz adaleti kendiliğinden çok daha iyi bir yere getirir diye düşünüyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, tarım en çok konuşulan bir konu ve gerçekten de bir problem hâline geliyor. 40,3 milyar lira bir ödenek talebi var bizden. Orman Bakanlığının 35 binisiyle beraber 150 bin mevcutlu bir Tarım Bakanlığını konuşuyoruz. 2002'de tarım kesiminin 2,6 milyar lira borcu, 37 milyar lira üretimi var. Üretim 6 misli artmış, tarım kesiminin borcu tam 45 misli artmış. Bakın, bir Tarım Bakanlığı düşünün ki envanteri yok. Bu, ne kadar patates üretilceğiyle ilgili doğru bir rakam yok demek ortada, zaten onun için patatesi, soğanı yönetemiyor. Yani Türkiye'de ne kadar meyve var, ne kadar turuncgil var, bunu hesap edebilmesi teknik olarak mümkün değil çünkü bu Tarım Bakanının elinde böyle bir envanter yok. Ve 2,5 milyon aileye düşmüş. Bugün tarım, tekstil kadar teknik bir alan oldu, artık bildiğimiz tarım değil. Esasında, tarıma teknik kadrolar lazım. 2,5 milyon ailenin 1,5 milyonunu alın; büyük firmaları, orta ölçekli işletmeleri alın, bize esasında 2 milyon teknik tarım elemanı lazım, tarım teknik lisesi mezunu lazım. Bu çerçevede, Türkiye, tarım meslek liselerini açsa, yılda elli bin mezun verse elli yılda bu ihtiyacını anca karşılar, elli yılda. Bu kadar açığı göremeyen bir Tarım Bakanına böyle bir bütçe vermenin yeri var mı?

Şimdi, Adana'ya gittik biz. Ben Sayın Bakanın da, Bakanlığında gitmesini isterim, ticaret borsası nasıl olmuştur, ticaret odası nasıl olmuştur, çiftçi birlikleri nasıl olmuştur orada hiç olmazsa görmüş olurlar. Adana'ya gittik, Adanalı çiftçi birlikleri toplanmışlar, bu problemi görmüşler ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğiyle bir tarım Anadolu meslek lisesi açmışlar Sarıçam ilçesinde. Diyor ki: "Baktık, dönem sonu 35 öğrenci var. Yahu ne oldu buna, neden 35 öğrenci oldu? Meğerse liselere diğer ilçelerden eleman alınmıyormuş, öğrenci alınmıyormuş." Bakın, ne kadar hazır Millî Eğitim Bakanlığımız değil mi Türkiye! Tarım Bakanlığımız olayın ne kadar farkında! Adana'ya tarım meslek lisesi kuruyoruz ve biz onu Adana'nın öğrencilerine açamıyoruz;

bunu bilmiyoruz, bakmıyoruz, görmüyoruz, takip etmiyoruz, devletin bütünlüğünde böyle bir şey kalmadı. Millî Eğitim Bakanlığı'na "Neden bu 35 öğrenci?" diye sorduklarında "Efendim, Sarıçam ilçesi dışında bir yerden öğrenci alamıyoruz, bizim kanunumuz böyle." diyorlar. Ve biz maalesef çiftçimizin, sanayicimizin çok gerisindeyiz, insanımızın çok gerisindeyiz, bütün bu anlamda çok gerisindeyiz.

Bir Muş düşünün değerli arkadaşlar -Muş milletvekili var mı bilmiyorum- 1 milyon 670 bin dönüm bir Muş; karpuz yetiştiriyor, kavun yetiştiriyor, üzüm yetiştiriyor, Karasu ve Murat bu topraklardan geçiyor. Muş kaçınıcı biliyor muzuz arkadaşlar Türkiye'de millî gelirden? Sondan 3'üncü. Yahu, istiyoruz ki coğrafya kaderimiz olsun, kaderimiz, coğrafya bizim kaderimiz olsun. Bu coğrafya bizim kaderimiz olsa şu ülkeyi yönetenler, siyasi liderlik, biz şu bölgesel istikrarı sağlayıp hukukun üstünlüğünü koyup dükkânlarımızı, siyaset dükkânını kapatsak on yıl sonra bu ülkeyi zengin ülke buluruz. Hiç! Bu ülkenin potansiyeli böyle ama hukukun üstünlüğü... Nedir hukukun üstünlüğü? Hukukun üstünlüğü, kalkınmanın bismillahıdır. Bunu yapmadan hiçbir şey olmaz. Medeniyetin kapısıdır, kalkınmanın bismillahıdır hukukun üstünlüğü. Biz zannediyoruz ki gözlerimizi kapatınca dünya karanlık oluyor.

İşte, Sayın Oktay'ı dinledim "Dünya olumsuz." dedi. Dünya olumsuz değil, dünya dünden daha iyi bir dünya. Biz yürüyemiyorsak dünya da yürüyemiyor değil. Dünya 30 trilyondan 90-100 trilyona rampalamış bir dünya. Dünyada artık genç milyarderler konuşuluyor. Bakın, bugün, dünyayla entegre olmak dünyaya açılmak, mal satmak değil, bu bitti; global veri akışına entegre olmak dünyayla irtibatlı olmak. Bu sizin kalkınmanıza çarpan etkisi yapıyor daha önce kamu harcamaları yapan... Bunun için artık ülkelerin eskisi gibi o kadar kaynağa ihtiyacı yok. Artık, yavaş yavaş madenler bile para etmiyor, başka bir dünyayı yaşıyoruz zenginliğin Doğu'ya kaydığı. Birakın Kore'nin falan, Tayvan'ın, herkesin, bütün ülkelerin 2023 planları var. Bakın, İrlanda 2023 için "91 bin dolar" diyor. Çin "13.700 dolar" diyor. Yani her Çinli; 1,4 milyar Çinlinin her birisi 82 milyon Türk'ün her birisinden daha zengin. Çin'in elini nasıl kaldırırsınız siz bir konuya koyduğu zaman. Ben utandım ve çok üzuldüm, bir defa daha vurguluyorum, Sayın Erdoğan'ın Çin'de Uygur Türkleri için "Gayet rahat." demelerine. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bu olmamalıydı, en azından sessiz kalmalıydık ya. Çin'in gücü bizim bunu dememize yetmemeliydi.

Çok değerli arkadaşlar, bütün bu çerçevede, Türkiye, siyasal iklimini değiştirmek mecburiyetindedir. Türkiye, yeni bir iklimle, demokratik, hukukun üstünlüğü olan ve Avrupa'yı Avrupa yapan meritokrasiyi getirip, liyakati esas alan ve bütün politikaların merkezine kalkınmayı koyan "ekonomik coğrafya" kavramını bütün politikaların merkezine koyan bir siyasal iklimle çok kısa sürede güçlü bir Türkiye'ye ulaşır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, ek bir dakika veriyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bu Türkiye, güçlü bir ülke olmak için ihtiyaç duyduğu her şeye sahiptir. Aziz milletimizin ve bu ülkenin buna azmi de vardır, buna gayreti de olacaktır. Türkiye'nin, artık yeni bir klime kucak açmadan bu sorunları çözmesi mümkün değildir, bu bütçeyle gitmesi zaten mümkün değil ama Türkiye'nin 21'inci yüzyılın yarışan ülkeleri arasına girmesi Türkiye'nin imkânları çerçevesinde çok mümkündür. Türkiye'de bu kadrolar vardır ve siyasi liderlik olarak hepimizin temel görevi bunun önünü açmaktır.

Hepinize, yüce Meclise saygılar sunarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Akçay.

Süreniz kırk dakikadır.

MHP GRUBU ADINA ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi görüşmelerine başlıyoruz. Bizleri izleyen aziz vatandaşlarımızı ve muhterem heyetinizi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken güzel ülkemiz Türkiye'mizi bizlere vatan yapan aziz atalarımızı, cumhuriyetimizin kurucusu, Türk milletinin ortak değeri, büyük komutan ve devlet adamı Mustafa Kemal Atatürk'ü, vatan uğruna toprağa düşen kahraman şehitlerimizi, partimizin kurucusu Başbuğ'umuz Alpaslan Türkeş'i rahmet ve şükranla anıyorum. Şu anda sınır ötesinde ve yurt içinde terörle mücadelede destanlaşan başarılar elde eden güvenlik güçlerimizi tebrik ediyor, her birini Cenab-ı Allah'a emanet ediyoruz.

Bütçe görüşmelerini gerçekleştirdiğimiz Türkiye şartları, yoğun ve zorlu bir gündemle yüklüdür; amansız bir şekilde devam ettiğimiz terörle mücadele, ülkemizi diz çöktürmeye yönelik ekonomik saldırılar, dış politikada bekamızı hedef alan tehditler, sınırlarımızın güvenliği için yürüttüğümüz askerî harekâtlar gündemin öne çıkan birkaç başlığıdır. Türkiye bu karmaşık ortamda haklı ve doğru bir çizgide dimdik ilerlemektedir.

Değerli milletvekilleri, bütçe görüşmelerinde Milliyetçi Hareket Partisi olarak, milletin parasının milletin hangi hizmetinde ne kadar kullanılacağını tartışacağız "öteki" "beriki" değil "Türk milleti" ve "Türkiye" diyeceğiz. Bütçe görüşmelerinde siyasetimizin öznesi insan, nesnesi devlet, yüklemi hukuk ve demokrasi, cümlesi ise millettir. "Önce ülkem ve milletim" ilkesiyle hareket edeceğiz. Esnafımızın, çiftçimizin, işçimizin, memurumuzun, sanayicimizin, emeklimizin, gençlerimizin, velhasıl bütün sosyal kesimlerimizin sorunlarını gündeme getireceğiz. Eğitim, aile, sağlık, tarım, sanayi, enerji politikalarına değineceğiz. Tarihî çıkar ve egemenlik haklarımızı savunacağız. Bütçe görüşmelerini, Komisyon aşamasında olduğu gibi Genel Kurulda da sabırla, titizlikle, dikkatle takip edeceğiz. Demokratik olgunluk, kapsamlı hazırlık ve polemiklerden uzak, objektif ve gerçekçi sunuşlarla düşüncelerimizi paylaşacağız. Aklımızda ve gönlümüzde büyük Türkiye idealiyle yarınlara inşa için milletimizin verdiği sorumlulukla hareket edeceğiz çünkü bizim sevdamız Türkiye'dir, sedamız Türk milletidir.

Değerli milletvekilleri, bize göre siyasetin anlamı, demokratik bir yarış ve rekabet içinde hareket ederek ülke meselelerini çözmek, millî ve büyük hedeflere hep birlikte yürümektir. Siyaset, hiçbir zaman idari maslahatçılığın, eyyamcılığın, popülizmin, ucuz siyasetin esiri olmamalıdır. Gündelik siyasi çekişmelerin girdabına kapılmak siyaseti demokratik bir yarış olmaktan çıkarır, siyaset bir kavga alanı hâline gelir ve kör dövuşüne döner. Polemik üretmek, demagoji yapmak, dedikoduyla uğraşmak, iftira atmak, kutuplaşmayı, ayrımcılığı teşvik ve tahrik etmek, yabancı ülkelerin, illegal örgütlerin, FETÖ'nün, PKK'nın emellerine, politikalarına yaslanıp bundan siyasi çıkar ummak siyaset değildir. Bu tutumların hiç kimseye bir faydası olmayacağı gibi, en büyük zararı da ülkemiz ve milletimiz görür.

Bizim anlayışımıza göre bir siyasetçi, siyasi rant uğruna Türkiye'yi risk ve belirsizliğe çekmek için el ovuşturmamalıdır, dibi görünmeyen kuyulardan su içmemelidir. Kriz çıkarmak, toplumsal kargaşa ve çatışma yaşayan ülkelerin iç çalkantılarını Türkiye'ye taşımak için özel bir çaba içinde olmamalıdır. Hiçbir siyasetçi, Türkiye'de can ve mal güvenliği olmadığı, yatırım yapılamayacağı hezeyanıyla Türkiye'yi uçuruma itmek için pusuya yatamaz. Türkiye, hayati ve beka ölçeğinde harekâtlar yaparken, Türkiye'yi nüfus mühendisliği yapmakla, işgalci olmakla, korsan devlet benzetmesiyle itham ederek kendi devletini, hükûmetini, ülkesini karalayan, yabancılara şikâyet eden, kundaklayan bir anlayışta olamaz. Terör örgütleriyle al takke ver külah olamaz. Millî meselelerde Türkiye'nin karşısında mihrak hâline gelemmez. Yabancı başkentlerin esaretine giremez. Böyle bir siyaset anlayışını reddediyor ve lanetliyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak konjonktürel değil, ilkelerimizle hareket ediyoruz. Millet yararına olmayan hiçbir işin içerisinde olmadık, olmayacağız. Hükûmetin bu yöndeki çabalarına bundan önce olduğu gibi bundan sonra da katkı vermeye devam edeceğiz. Milliyetçi Hareket Partisi ilkel, sorumlu, sorun çözen ve dürüst siyasi duruşundan taviz vermeden, Cumhur İttifakı'nın sorgulanmasına ve yıpranmasına müsaade etmeden mücadelesine kararlılıkla devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hiçbir sözümüzü unutmayacağız, hiçbir vaadimizden sapma göstermeyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, bütçe hakkı parlamentoların varlık sebebidir. Devletin mali ve ekonomik yönü bütçeyle belirginleşir. Bütçe, devlet ile vatandaşları ekonomik, sosyal, mali ve siyasi düzlemde bir araya getirmektedir. Bütçe hakkı, bir devletin demokratik niteliğinin ilk şartı olup parlamento yoluyla hükûmeti denetleme araçlarından biridir.

Bütçeyi yürütme organı olan Cumhurbaşkanlığı hazırlıyor, Meclise sunuyor ve Mecliste kabul edilerek kanunlaşıyor. Parlamenter sistemde, yasama ve yürütme organlarının aynı siyasi partiden veya koalisyonlardan oluşması, yürütmenin yasamaya tahakkümü âdeta bir mecburiyetti. Bunun sonucu olarak, sistemin işleyebilmesi için her iki organ aynı mali politikaları savunmak durumundaydı. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi bu mecburiyeti ortadan kaldırmıştır. Yasama organı, bütçede kendi beklentilerini, kendi düşüncelerini öne çıkarabilecektir, dolayısıyla yürütme, çok daha dikkatli, ayrıntılı ve uygulanabilir bir bütçe hazırlamak mecburiyetinde hissedecektir. Meclis, bütçeyi tahlil etmek ve gerek görmesi durumunda değişiklik yapmak hakkına da sahiptir. Meclisin bütçeyi inceleyebilmesi, bütçeye dair bilgi ve belgelere zamanında ve yeterince erişmesiyle mümkündür.

Hükûmetin 5018 sayılı Kanun'a uygun bir şekilde bütçe sürecini yönetmesi, yasama ile yürütme arasındaki bilgi asimetrisini de giderecektir. Bu nedenle Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe üzerindeki kapasitesinin artırılması, Parlamento'nun bütçe hakkını pekiştirecek adımlardan biri olacaktır. Bu kapsamda, Plan ve Bütçe Komisyonu bünyesinde bütçe ofisinin kurulması ve Sayıştayın görev ve kapasitesinin mali danışmanlık sağlayacak şekilde genişletilmesi yerinde olacaktır.

Bütçe sürecinde Meclisin yasama yetkinliğini artıracak adımlardan biri de ihtisas komisyonlarının bütçe sürecine dâhil olmasından geçmektedir. Örneğin, Dışişleri Bakanlığı bütçesi Dışişleri Komisyonunda, Adalet Bakanlığı bütçesi Adalet Komisyonunda görüşülebilmelidir.

Sayın milletvekilleri, son yıllarda yaşadığımız hadiseler bize göstermektedir ki devletli olmak Türk milleti için bir varlık meselesidir. 15 Temmuzdan PKK terörüne, asimetrik ekonomik saldırılardan egemenliğimize yönelik tehlikelere karşı tek güvenli kalemiz devlettir, Türkiye Cumhuriyeti'dir. Türkçede "devlet" terimi bir hukuk ve siyaset terimi olmanın ötesinde derin sosyokültürel anlamlar da ifade eder. Devlet üstün hayır, en yüksek kemal, en büyük saadettir. Devlet birliktir, berekettir. Devlet olmazsa milletin siyasi, askerî, ekonomik gücü, medeniyet tahayyülü de geçersizdir. İşte, bu nedenle devletin işleyişinde bir saniye dahi acze düşülmesi, şu veya bu sebeple zafiyet gösterilmesi, varlığının tehdit edilmesi düşünülemez. Milletin ve devletin bekası hiçbir vakit ihmal edilemez.

Günümüzde Türk devlet ölküsü binlerce yıllık Türk tarihinden beslenir. Bu ölkü kahramanca savunulmuş, nice evladını şehadet mertebesine ulaştırmış, bütün kültür motiflerimize, bengi taşlara işlenmiş, destanlara konu olmuştur. Milletimiz her zaman evine ve ocağına sahip çıktığı gibi, hatta daha fazla, devletine sahip çıkmıştır. Kimi zaman ayağında çarığıyla, kimi zaman yalın ayak; vatani, milleti, devleti uğruna gözünü kırpmadan cepheden cepheye koşmuştur. Bilmekteyiz ki devletsiz ve ordusuz milletler ayak altında ezilir. Türk devlet felsefesinde Kızılme ölküsü "bengi" "devleti ebet müddet" "hikmetihükümet" gibi adlandırmalara tabi olmuştur. Bütün bu kavramlar töre etrafında, hukuk etrafında şekillenmiştir. Öyle ki bengi ilden devleti ebet müddete ve nihayet cumhuriyete uzanan süreçte bağlayıcı olan en mühim unsur, kuşkusuz, töredir, hukuktur. Türk devlet felsefesinin iki bin iki yüz yıllık tarihini sürekli, bir bütün hâline getiren, törenin, hukukun üstünlüğü ve devamıdır. "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın, devleti yaşat ki millet yaşasın." anlayışı bu şuurun ifadesidir. "Ey Türk, titre ve kendine dön. Üstte mavi gök çökmedikçe, altta yağız yer yarılmadıkça senin ilini ve töreni kim bozabilir!" seslenişi ve nidası hafızalarımızda ve şuurumuzda daima yankılanmaktadır.

Muhterem milletvekilleri, yönetim sistemleri teorilerle değil, gerçekler ve olgularla inşa edilir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin hiçbir anayasa kitabında yazmadığı söylenmektedir. Bu görüş, yönetim sistemlerinin toplumla birlikte yaşayan ve gelişen dinamik bir alan olduğunu göz ardı eden bir görüştür; bu, Aristocu, sakat bir mantıktır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin teorisi yokmuş. Milletin gerçekleri karşısında hangi teoriye ihtiyaç var? Bu yerli ve millî modele hak ettiği değeri vermek için, bir teorisyenin, bir Batılının, bilmem kimlerin referansını ve onayını bekliyorsanız, merak etmeyin, o günler de yakındır. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini karalamak ve itibarsızlaştırmak için tekerleme hâline getirilen "ucube sistem" "tek adam rejimi" "rejime kasteden anayasa değişikliği" gibi ifadeler, gerçek dışı, absürt ve bizatihi kendisi ucube söylemlerdir. Türkiye'nin demokrasi birikiminin çağın gerekleri, ülkemizin gerçekleri ve ihtiyaçlarıyla aşılamada Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi gündeme gelmiştir. Bu model, devlet erklerinin hem kendi içinde hem de birbirlerine karşı güçlendirilmesini ve sınırlandırılmasını ifade eder. Sistem 3 sacayağı üzerine inşa edilmiştir; millî devlet, güçlü iktidar, demokratik istikrar. Bu itibarla, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi yönetimde istikrarı, temsilde adaleti hedeflemiştir, bu hedef gerçekleşmiştir. Devletimizin dirliği, milletimizin birliği, vatanımızın bütünlüğü istikbal ve istiklalimizin güvencesidir. Cumhuriyetin başarısı cumhurun irade ve istikbalidir, Türk milletinin tarihin süzgecinden 21'inci yüzyıla taşıdığı devlet idealidir; hedefi, güçlü devlet, güçlü millet, güçlü Meclis, güçlü yargı ve güçlü

Türkiye'dir.

Türkiye, 9 Temmuz 2018 tarihinden bu yana on yedi aydır Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yönetilmektedir. Geçiş evresi son derece uyumlu geçmiştir. Eski sistemdeki hükümet kurulma sürecinde yaşanan gerginlik, çalkantı ve krizler yaşanmamıştır. Seçimin akabinde, Cumhurbaşkanı, Kabinesini süratle teşkil etmiş, ülke gündemine temel konulara odaklanmıştır. Sistem, demokratik kurum ve kurallar çerçevesinde sağlıklı bir şekilde işlemektedir. Yeni hükümet sistemiyle kalıcı istikrar, siyasi istikrar sağlanmış, hızlı ve etkin icraat sistematik hâle gelmiş, güvenli ve huzurlu Türkiye'nin yolu inşa edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, yeni ve sağlam esaslarıyla Türk milletini emin ve metin bir istikbale taşıdığı kadar, asıl siyasi fikir ve anlayışlarda yarattığı yenilik itibarıyla da büsbütün yeni bir siyasi hayatın vasatı olmuştur. Bu sistem, millî güvenliğimizde, dış politikada ve ekonomiyle ilgili etkin, hızlı, uyumlu ve isabetli kararların alınmasını kolaylaştırmıştır. Türkiye, 15 Temmuz hain darbe girişimiyle başlatılan ülkemizi işgal planının çok cepheli devam ettirildiği süreçte tüm tehdit ve saldırılara daha güçlü şekilde karşılık vermiştir, terörle mücadelede önemli ve büyük bir başarı sağlanmıştır. Kiran operasyonlarıyla terörün kökü kazınmaktadır. Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı ve Pençe Harekâtlarıyla yüz yıllık emperyalist terör devleti projesi çöpe atılmıştır.

Sistemin sağladığı hızlı ve etkin karar alma mekanizmasıyla ekonomik politikalar, dönüşüm ve değişim süreci daha koordineli bir şekilde yönetilmektedir. Türkiye, tarihinin en büyük ekonomik saldırılarına maruz kalmasına rağmen, faiz-kur-enflasyon sarmalından çıkarılması konusunda önemli bir mesafe almıştır. Yeni sistemle büyük bir atılımın gerçekleştirilmesi ve öngörülen hedeflere ulaşılması için yapısal sorunlara yönelik tedbirlerin hızla alınması gerekmektedir.

Elbette bugünlere gelmek kolay olmadı, Türk demokrasisi çeşitli zamanlarda darbelerle, muhtıralarla ve vesayet girişimleriyle kesintiye uğradı. Yaşanan yönetim krizleri, büyük ölçüde yönetim organları arasındaki ilişkilerin belirsizliğinden, yetki ve sorumluluk kargaşasından kaynaklanmıştır ve bu durumu hükümet krizleri olarak çokça gördük.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, kuvvetler ayrılığı prensibine dayanan fren-denge mekanizmasını işleten çoğunlukçu demokraside çoğulcu bir model olarak ortaya çıkmıştır. Tabii, çoğulculuğun ilk adımı da kuvvetler ayrılığının inşasıdır.

Öte yandan, Parlamentonun sahip olduğu denetim yetkisini, seçim sistemiyle beraber getirilen ittifak imkânı gibi araçları, çoğunlukçu demokrasi modelinde çoğulculuğu ve uzlaşmayı temin eden araçlar arasında saymamız gerekir.

Parlamentonun sandalye dağılımı da çoğulculuğun inşası bakımından önemli bir göstergedir. Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 9 siyasi parti, 5 parti grubu ve 4 bağımsız milletvekili bulunmaktadır. Parlamentodaki bu sandalye dağılımı, 100'üncü yılındaki Meclisimizde temsiliyetin en geniş toplumsal kesimlere dayandığını göstermektedir. 24 Haziran 2018'de vatandaşlarımızın verdiği oyların yüzde 95'i Mecliste temsil edilmektedir ki bu durum tarihimizin en yüksek temsil nispetidir. Parlamentonun bu aritmetiği, denetim mekanizmalarını da güçlendirmektedir.

Sayın milletvekilleri, millet ve devlet olmanın, toprak bütünlüğü içinde yaşamının ilk şartı güvenlidir. Devletimizin dirliği, ülkemizin bütünlüğü, milletimizin birliği olmadan ne hürriyeti ne demokrasiyi ne refah ve kalkınmayı ne de insan haklarını sağlayabilirsiniz, her işin başı önce güvenlik. Bu nedenle, terörle mücadele en hassas konumuzdur, bu mücadele çok boyutlu bir mücadeledir. Devlet, terörle sahada mücadele ederken sivil toplumda, kamu hayatında, siyasette, kültürde, sanatta, medyada ve eğitimde de mücadele edilir ve edilmelidir. Eğer bunlardan biri eksik olursa, terörün bu alandan güç, taban ve menfaat devşirmesine, terörizmin fonlanmasına mâni olunmazsa nihai başarıya ulaşamaz. Bunun içindir ki terörü destekleyen ve onları sözcülüğünü yapan bütün unsurlarla ve terörün maddi kaynaklarıyla mücadele ediliyor. Bunun içindir ki milletimizin alın teriyle kurup işlettiği hiçbir kamu kurum ve kuruluşunda hiçbir terör örgütü mensubu veya destekçisine yer verilemez. Terörle her alandaki mücadelede demokrasi, özgürlük, insan hakları yaygarası koparanlara diyorum ki devletimiz âciz değildir ve bu mücadeleyi, kim ne derse desin, kararlılıkla sürdürecektir ve terörün de kökü mutlaka kazınacaktır.

Bilindiği üzere, 15 Temmuz 2016 akşamı, devşirilmiş FETÖ'cü ajanlar darbe hevesiyle Türkiye'yi işgal girişimine kalkışmıştı. Türk milleti, 251 şehidi, 2.194 gazisiyle destanlaşan bir mücadele vermiştir. Emperyalizmin kiralık ajan katili FETÖ darmadağın edilmiştir. Türk milleti, istiklal ve istikbaline canıyla, canıyla, imanı ile sahip çıkmıştır. Uzun yıllar sinsi ve sistematik şekilde devlet ve toplum hayatına ahtapot gibi sızan FETÖ'yle mücadele 15 Temmuz akşamı sona ermemiştir; Silahlı Kuvvetler, Emniyet, bürokrasi, iş dünyası, eğitim, sivil toplum, yargı ve medya gibi alanlarda FETÖ'yle yoğun ve kararlı bir mücadele sürdürülmektedir. Siyasi, hukuki, diplomatik ve güvenlik araçlarıyla yürütülen bu mücadelede takdir edilecek sonuçlara da ulaşılmıştır. Türk milletinin beka ve onur meselesi olan FETÖ'nün kökünün kazınması için atılan adımları desteklemeye devam edeceğiz.

FETÖ ve FETÖ'cülük, yapısı itibarıyla maddenin üçüncü hâli olan gaz hâline benzemektedir; rengi ve kokusu yok ama çok zehirli ve sinsidir, her tarakta bezi vardır, her kalıba girmektedir. Bu gibi örgütlerin ortaya çıktıkları ortam, tutundukları kök ve dallar da analiz edilmeli, devletimizi içten içe kemiren hiçbir yapıya müsamaha edilmemelidir. Stratejik devlet konseptiyle mücadele sürmelidir.

Terörle mücadelenin diğer bir ayağı PKK/PYD'yle mücadeledir. Bu mücadele tüm askerî, idari ve adli araçlarla gerek yurt içinde gerekse de sınır ötesinde başarılı bir şekilde devam etmektedir. Türkiye, bu örgütün hem kendisiyle hem de sivil toplumdaki, siyasi yapı ve medyadaki diğer destekçileriyle mücadele etmektedir.

Güney sınırlarımız boyunca terör mevzileri ve inleri yok edilmekte, teröristler etkisiz hâle getirilmektedir. Bu istikamette Suriye'de Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı ve Barış Pınarı Harekâtları gerçekleşti; Irak'ta Pençe Operasyonlarına imza atıldı; amaç Türkiye'nin güvenliğini tesis etmek. Sınır ötesi harekâtlarla Türkiye, terör örgütleriyle mücadele ederken bir taraftan millî güvenliğini tesis etmekte, diğer taraftan da komşu ülkelerin toprak bütünlüğüne yönelen tehditleri bertaraf ederek uluslararası barış ve güvenliğe karşı yükümlülüklerini yerine getirmektedir. Özellikle, Barış Pınarı Harekâtı'yla vurguladığımız kararlılık, emperyalist projelere karşı bir set olmuştur. Bölgede siyasi ve ekonomik çıkarından başka bir amacı olmayan yabancı güçler, birbiri ardına tehditlerle karşımıza çıkmıştır. Oysa biz haklıyız ve güçlüyüz. Tehditlere aldırış etmeden kararlılığımızı gösterdik. ABD'yle ve Rusya'yla imzalanmış mutabakatlarla da haklılığımızı yedi düvele kabul ettirdik. Şu an herkes bu örgütün sadece Türkiye için değil, başta Suriye olmak üzere tüm bölge ülkeleri için bir tehdit unsuru olduğunu kabul ediyor. Bu hâlde, Suriye'nin toprak bütünlüğünü tehdit eden terör örgütleriyle mücadele etmek artık tüm uluslararası camianın sorumluluğundadır. ABD, Rusya

ve İran başta olmak üzere, bugün Suriye hakkında söz söylemeyi kendisine hak gören ülkeler, Suriye'nin toprak bütünlüğüne ve terör örgütlerini yok etmeye yönelik tutumlar almalıdır, Türkiye'nin sınır ötesi harekâtlarını da bu çerçevede görmeleri ve mutlaka desteklemeleri gerekir.

Terörle mücadelenin bir diğer boyutu da DEAŞ'la mücadeledir. Dünyada gerek sahada gerekse sosyal ve mali kaynakları bağlamında DEAŞ'la en etkin ve başarılı bir şekilde mücadele eden tek ülke Türkiye'dir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dış politikada bağımsızlık ve millî egemenlik, sosyal, ekonomik ve siyasi bakımdan yabancı güçlerden bağımsız, egemen politik bir alanın kurulması ve bu alandaki egemenliğin uluslararası tanınması ve saygı görmesiyle mümkündür. Bağımsız dış politikanın somut göstergesi ise sahada ve masada güçlü olmaktır. Bugün, Türkiye, dış politikada sahada da masada da belirleyici konuma gelmiştir. Barış Pınarı Harekâtı'nda sahadaki başarı masaya güçlü bir şekilde oturmamıza vesile olmuştur. Bu hamlelerle, Türkiye millî çıkarlarını korumakta ve güçlendirmektedir; Türkiye, bölgesinde ilteber devlet konumuna gelmektedir. İlteberlik derleyen ve toplayan olma sorumluluğunun gücünü ve yetkisini ifade eder. Bu vazifede yapıcı siyaset ve saygınlığın varlığı rızayı tesis etmekte -güçlendirmekle birlikte- yetersizdir. Rıza, gücün bir yansımasıdır; güç ise sahadaki varlığınızdır. Türkiye, ilteber devlet rolünü sahadaki ve masadaki gücüyle inşa ettiği bölgesel ve küresel rızayla tesis etmektedir.

Dış politikada tarihin ve coğrafyanın mantığına uygun olarak hareket etmek zorundayız; binlerce yıllık Türk devlet geleneğine, millî kültürümüze, hariciye tecrübesine bağlı olarak bağımsız dış politikaya devam etmeliyiz. İkili ilişkilerdeki tüm olumlu gelişmelere rağmen, kuşku ve uyanık ve aynı zamanda akıllı ve ıddialı olmak durumundayız.

Türkiye, emperyalist ülkelerin taşeronu terör örgütleriyle mücadelesini sınır içinde ve sınır ötesinde başarıyla sürdürürken diğer taraftan, mülteci krizleriyle baş ediyor; bir taraftan, üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlarda millî çıkarlarımızı gerçekleştirmeye gayret ediyor.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak dış politika anlayışımız, Türkiye'nin uzun ve köklü bir devlet geleneğine sahip güçlü bir ülke olduğu gerçeğinden hareketle, tarihî, sosyal ve kültürel unsurları da dikkate alan, çok boyutlu bir temele dayanmaktadır. Ülkemizi ve coğrafyamızı stratejik güce dönüştürerek bir ayağımızla Doğu'ya, diğeriyle Batı'ya tutunmak Türkiye'yi uluslararası politikada sıkıştırmak isteyenlere en büyük cevap olacaktır.

21'inci yüzyılın uluslararası politikası hızlı ve etkin diplomasiyi, millî iradeyi arkasına almış güçlü bir yönetimi zorunlu kılmaktadır. Dış politika ile devletlerin yönetim sistemleri arasında yakın bir bağ vardır. Dünya konjonktürü içinde dış politikada ülkeler kendilerini ilgilendiren sorunlarda genellikle iki tür ilişki içindedir: Meselelere ya mahkûmsundur ya da hâkimsindir. Türkiye, mahkûm ilişkilerden hâkim ilişkilere geçmiştir, bunu da yönetim sistemini iyileştirerek ve güçlendirerek başarmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle Türkiye gücüne güç katmıştır. Türkiye Cumhuriyeti bu sistemle daha derli toplu bir devlet hâline gelmiştir. Gururla söylemeliyim ki Türkiye bu sistemle dış politikada daha etkin ve belirleyicidir. Son yıllarda dış politikada önemli kazanımlar elde ettik. Bölgemizde ve uluslararası siyasette proaktif yaklaşımla suyun yatağını belirleyen, suyu mecrasında akıtan ülke konumuna geldiğimizi lütfen unutmayalım; bu durum, hiç şüphesiz ki bu yeni sistemle gelen imkân ve fırsatları doğru ve zamanında değerlendiren, tehditlere yerinde, zamanında ve güçlü bir şekilde cevap veren bir dış politika yönetimi sayesinde olmuştur. Burada iki hususun altını çizmeliyiz. Birincisi: Dış politikada artık etkin ve hızlı biçimde hareket kabiliyetine kavuştuk. İkincisi ise eski hükûmet modelindeki siyasi sorumluluğun bölünmüşlüğü hâli ortadan kalkmıştır. Dış politika söz konusu olduğunda siyasi sistem etkili çalışmaktadır, iç politikadaki siyasi istikrar dış politikaya olumlu yansımıştır. Dış politikamızın arkasında güçlü millî iradeye sahip yürütme ve millî iradeyle birlikte güçlü temsiliyete sahip Türkiye Büyük Millet Meclisi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz üç buçuk yılda ekonomide zor günler yaşadık, 15 Temmuz'un devamı niteliğindeki ekonomik operasyonlara maruz kaldık. Özellikle son iki yılda daha önce şahit olmadığımız ölçüde saldırıları göğüsledik. 2000 ve 2001 yıllarında nasıl ki Türkiye'ye karşı mali ve ekonomik bir savaş açıldıysa bugün de benzeri günlerden, zamanlardan geçiyoruz. Kriz havarilerinin oyunları o günlerden itibaren peşimizi bırakmadı. Kur silahıyla geldiler, dış ticaretle tehdit ettiler, piyasalarla oynayıp milletimizin boğazındaki lokmaya göz diktiler; yılmadık, yıkılmadık. Taşeron sözcüler, yerli iş birlikçiler Türkiye'yi can ve mal güvenliği olmayan, yatırım yapılamaz ülke ilan etmekten utanmadılar ancak milletimiz itibar etmedi. Artık herkes farkında ki, karşılarındaki Türkiye birlik ve beraberlik içinde, maddi manevi tüm gücüyle hak ve çıkarlarını koruyan bir ülkedir, tüm kriz tellallerına karşı psikolojik üstünlüğü ele geçirmiştir. Krizden medet ummanın Türkiye'ye ihanet olduğu bilinciyle hareket ediyoruz. Küresel simsar ve soyguncuların tehdit ve sinsi operasyonlarına karşı milletçe bir ve bütün olarak aynı tepkiyi göstermekten başka çaremiz yoktur. Elbette, Türkiye ekonomisindeki sorunlara gözümüzü kapatamayız; yapısal sorunları, reformları konuşacağız ve konuşmamız lazımdır. İşsizlikten borçluluğa, tarımdan sanayiye, faizden enflasyona makroekonomik sorunları tartışacağız. Ancak unutmayınız ki ekonomiye çığ düştüğünde bu çığdan muaf olacak hiç kimse yoktur.

"Ekonomi" kelimesinin kökeni kelime itibarıyla "ev içi işler" anlamına gelmektedir. Bu nedenle diyoruz ki, millî ekonomi seferberliğine girişmeli ve üretime odaklanmalıyız. Üretim ekonomisini inşa etmeye yönelik yapısal reformları hayata geçirmek bir mecburiyettir. Milletimizin geleceği, sıcak para mahfillerine, rant lobilerine, emek hırsızlarına teslim edilemez. Üreten, geliştiren, yatırım ve tüketim ölçülerini rasyonel eşiklerde planlayan, kendi dinamiklerinden güç alıp millî ve manevi özellikleriyle ayakta duran ekonomiye sahip olmalıyız. Ekonomi, millî tasarruflara ve millî kaynaklara dayanmalıdır. Ekonomi, borç ve rant sarmalından, savurganlıktan kurtarılmalıdır. Sanayimizi, bilim ve teknolojimizi süratle ileri seviyelere getirmeliyiz. İstihdam sorunu mutlaka çözümlenmelidir, tarım ve hayvancılık güçlendirilmelidir. İşçisi, emeklisi, memuru huzurlu ve güvenli bir ekonomik ortama mutlaka kavuşturulmalıdır. Gelir dağılımını iyileştirip eşitsizlikleri giderecek adımlarla yoksullukla mücadele edilmelidir. Bu alan sadece insani bir temenni değil, aynı zamanda sürdürülebilir ekonomik büyüme ve istikrarlı demokrasinin de şartlarıdır. Büyüyen ekonomiden emeklinin, işçinin, çiftçinin, esnafın daha çok pay alması sağlanmalıdır. Millet büyümekçe rakamların büyümesinin de pek bir anlamı yoktur.

Sayın milletvekilleri, millî kültür, gündemin yoğun maddeleri arasında kaybolma eğilimi gösteren ancak dünden yarına millî kimlikle var olmanın göstergesi olan bir alandır. Bir milletin kendi kimliğiyle varlığını sürdürebilmesi, bireylerde millî kültür bilincinin oluşmasına ve yaşanmasına bağlıdır. Güçlü ve müreffeh ülkeler içinde yer almamız, teknolojik ve toplumsal refahın yükselmesinin yanı sıra, millî kültürümüze sahip çıkarak onu geliştirmek ve daha ileriye götürmekle mümkün olacaktır. Bugün, ülkemizin içinde bulunduğu bunalımların aşılmasının, büyük bir millet ve devlet olarak yaşamamızın yolu millî birliğimizin ve

bütünlüğümüzün millî kültür ekseninde kurulmasından geçmektedir. Millî kültürü işlemenin en etkin yolu sanattır. Sanat, millîlik niteliğiyle bir kimlik ve yaşama tarzı hâline gelir. Sanatla beslenmeyen bir kültür yok olmaya mahkûmdur. Sanatın her alanında millîliği öne çıkaran özgün eserler teşvik edilmelidir. Sanat anlayışımızda Dede Korkut tarzını uygulamalıyız; eğlenmenin yanı sıra bilgiyi, katılımı, sorgulamayı esas alan, kültürel köklere uygun, folklorun derinliğini temsil eden bir sanat; bu tarzı, modern teknolojinin bütün imkânlarıyla, bütün sanat dallarıyla işlemeliyiz; pek çok ülke bunu yapmaktadır. Kaynağını kültür pınarlarımızdan alan sanat eserleriyle kültürümüz 21'inci yüzyılın ihtiyaçlarına göre donatılmalıdır.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'nin savunmasında, dış politikasında ve terörle mücadelesinde, sınır ötesi harekâtlarında ülkemize engel olma gayretine giren devletlerin yıllardır sarıldığı ilk koz silah araç ve gereç satışlarının engellenmesidir. Millî savunma sanayisinin önemini her gün bir kez daha anlıyoruz. Savunma gücü, bir milletin bağımsız, güçlü ve müreffeh bir ülke olarak yaşamasında en önemli etkenlerdendir. Türkiye, bu alanda önemli ilerlemeler sağlamıştır. Savunma sanayimizdeki yerlilik oranı yüzde 70'lere ulaşmıştır. Terörle mücadele ve sınır ötesi harekâtların başarısında yerli silah araç ve gereçlerinin önemi açıktır. Türkiye'nin güvenliği, Mehmetçik'imizin kahramanlığı ve fedakârlığının yanı sıra, yerli ve millî savunma sanayimizle güçlenecektir. Hedefimiz yüzde 100 yerli üretimdir ve bu hedefe mutlaka ulaşacağız.

Muhterem milletvekilleri, büyük ve güçlü Türkiye'yi inşa ediyoruz. Bu inşada temel kazacağız, iskele çıkacağız, taş taşıyacağız çünkü bu vatan bizim, bu yuvada hepimiz yaşıyoruz. Haksızlığın, hukuksuzluğun, adaletsizliğin, ekonomik sıkıntıların, kültürel yozlaşmaların, beka tehditlerinin üzerine üzerine süreceğiz atlarımızı. Türk milletinin güzel yarınları için bıkip usanmadan, ardımıza bakmadan temizleyeceğiz bütün engelleri. Ahlakı, erdemi, bilgiyi, bilimi, üretimi, emeği, saygıyı ve sevgiyi hâkim kılacağız.

Kurtuluş Savaşı'mıza benzer bir mücadele yöntemini benimsemeliyiz. O güne kadar klasik savaş doktrinlerinde hat savunması yani mevzi mücadelesi yürütülüyor, ordular kaybettikleri mevziden geri çekilip bir başka hâkim tepeye yerleşiyordu. Vatan toprakları istila edilirken Gazi Mustafa Kemal Atatürk "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır." demiş ve millî mücadeleyi topyekûn bir direniş ve kahramanlık destanına dönüştürmüştü. Bugün de topuyla tüfeğiyle, taşeron örgütleriyle, iş birlikçileriyle, ekonomik silahlarıyla, kültür emperyalizmiyle, yabancılaşıma ve yozlaşma furyalarıyla gelen düşmana karşı mevzi değil, topyekûn satıh savunması yapacağız. Tarih, Türk milletini yeniden şahlanmaya davet etmektedir. Bu görev, mazlumun ahını zalimden sorup dünya nizamında insanı insan kılma davasıdır. Çağrımız huzura, refaha, esenliğe, dayanışmaya; çağrımız Türklük gurur ve şuuruna, İslam ahlak ve faziletine, yoksullukla savaşa, adaletle yarışa, birliğe, kardeşliğe, Hak yoluna, hakikat yolunadır; çağrımız dilde, fikirde, işte birliktedir. Yaşasın Türkiye! Sonsuza kadar var ol Türk milleti! (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Konuşmama son verirken 2020 yılı bütçesinin Türkiye'miz için hayırlar getirmesini temenni ediyor, yüce heyetinizi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı, Grup Başkan Vekili ve Sakarya Milletvekili Sayın Muhammed Levent Bülbul.

Buyurun Sayın Bülbul. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz bütçe kanunu teklifi, Türkiye Cumhuriyeti devletinin 97'nci, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ise 2'nci bütçesidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, ortaya çıkmasında önemli katkılar sunduğumuz Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin 2'nci bütçesini de desteklediğimizi ifade etmek istiyoruz.

9 Temmuz 2018 tarihinden bugüne kadar Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle yönetilen Türkiye Cumhuriyeti devleti, bu kısa sürede ülkemizi, bölgemizi, hatta dünyayı etkileyecek mahiyette ciddi meselelere muhatap olmuş, karşılaştığı sorunlara hızlı ve etkin çözümler üretmiştir. Millî politikalar ekseninde hareket eden devletimizin atmış olduğu adımlar milletimizin nezdinde de karşılık bulmuş, büyük bir teveccühle desteklenmiştir. Devletimiz yeni sisteme geçişini bu zamana kadar sorunsuz bir şekilde gerçekleştirmiş ve gerçekleştirmeye devam etmektedir. Kuşkusuz, hiçbir hükûmet sisteminin uygulanmaya başlandığı anda kusursuz ve eksiksiz olması beklenemez ancak hamdolsun ki Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi uygulanmaya başlandığı andan itibaren sonuç vermeye başlamıştır. 24 Haziran 2018 tarihindeki seçimlerden sonra Cumhurbaşkanımızın yeminiyle birlikte kabine oluşmuş, hiçbir fasıla olmadan çalışmalarına başlamıştır. Önceki sistemden alışık olduğumuz seçim sonrası hükûmet kurma tartışmaları, siyasi krizler ve olası demokrasiyi tıkayan girişimler tarihe karışmıştır. Ülkemizin güvenliğini ve bağımsızlığını ilgilendiren millî meselelerle birlikte 24 Haziran Seçimlerinin hemen sonrasında zuhur eden ve ülkemize yönelik küresel ölçekli ekonomik saldırılara karşı, Hükûmet tarafından proaktif çözümler ve etkili tedbirler üretilmiştir. Alınan bu tedbirlerin etkisi ve isabeti bugün çok daha iyi anlaşılabilmektedir. Yürütmenin, karşılaşılan bu sorunlara ve saldırılara karşı pozisyon almasında, hamleler üretilmesinde, kuşkusuz, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle kazanmış olduğu imkânlar ve kabiliyetler önemli rol oynamıştır.

15 Temmuz hain darbe girişimi, Türkiye'nin bekasına yönelen, bugüne kadar benzeri görülmemiş çapta ve mahiyette bir saldırı girişimidir. Türk devletinin, Türk milletinin bir gün gelip kendi ordusunun uçaklarıyla, helikopterleriyle, tanklarıyla ve silahlarıyla saldırıya uğrayabileceği, 251 şehit verip 2.196 vatandaşının yaralanacağı kimsenin aklının ucundan dahi geçmezdi; bu yönüyle, karşılaşılan saldırı, tarihte eşi görülmemiş büyük bir ihanettir. 15 Temmuz hain darbe girişimine kadar terörle mücadele eden devletimiz, bu tarihten sonra da terörü kaynağında yok etmeye karar vermiş, bu çerçevede Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı ve Pençe Harekâtlarıyla sınır ötesinde, iç güvenlik harekâtlarıyla ülke topraklarında PKK/PYD, DEAŞ, FETÖ terör örgütlerine karşı mücadelede büyük bir başarı elde etmiştir.

Türkiye, amansız bir mücadele verirken saldırılar bununla sınırlı kalmamış, Ağustos 2018'de finans sistemimize yönelik

dış kaynaklı saldırılarla ülkemizin ekonomisi çöktürmeye çalışılmıştır. Bu süreçte Türkiye mali yönden ciddi zararlara uğramıştır. Neyse ki karşılaştığımız ekonomik saldırılar, devletimizin atmış olduğu isabetli adımlar ve açıklanan ekonomik programlar sayesinde önemli ölçüde bertaraf edilmiştir. Geçmişte bu kadar büyük ekonomik saldırılar neticesinde ortaya çıkan ekonomik krizler, her defasında hükümet krizine dönüşmüş ve ülkemizde siyasi anlamda büyük değişiklikler meydana getirmiştir. Saldırıcıyı gerçekleştiren odaklar, Türkiye’de yine aynı şekilde siyasi ve sosyal kaos planı yapmışlardır ancak bu defa devletimiz, yeni hükümet sisteminin verdiği imkânlarla daha hızlı ve etkin tedbirler alarak başarılı hamlelerle kaos tacirlerinin heveslerini kursaklarında bırakmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti devleti, birçok olumsuzlukla karşılaşsa da vatandaşından almış olduğu yüksek destekle uluslararası camiada meşruiyetinden şüphe edilemeyen, kararlılığı sınınamayan, itibarı yüksek, bölgesinde belirleyici bir devlet olma yolunda artan bir kararlılıkla yürümektedir. Türkiye’nin mevcut durumda ekonomik yönden kırılganlıkları devam etmekle birlikte, olumlu gelişmelerin yaşandığı bir sürecin içerisinde girmiş olduğu anlaşılmaktadır. Ekonomik saldırılarla bir anda ters düz olan ekonomik veriler kısa bir süre içerisinde dengelenmeye başlamış; döviz, faiz ve enflasyon rakamlarında olumlu yönde değişiklikler meydana gelmiştir. Enflasyon, 2018 yılı Ekim ayında TÜFE’de yüzde 25,2 düzeyine çıkmışken 2019 yılı Kasım ayında yüzde 10,6 düzeyine gerilemiştir. Faizlerde dört ayda 10 puanlık indirim gerçekleşmiştir. 2018 yılında Türkiye’nin ekonomik yönden uçuruma gittiğini, IMF’yle anlaşmadan krizden kurtulamayacağını, hatta Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemini değiştirmeyi de içine alan Anayasa değişikliği olmadan Türkiye’nin ekonomik olarak kendine gelemeyeceğini ifade edenler, bugün bu gelişmelere karşı diyecek söz bulamamaktadırlar.

Türk ekonomisinin 2019 yılında önemli oranda küçüleceğini söyleyen IMF, OECD, Dünya Bankası, Avrupa Birliği Komisyonu ile uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları Türkiye’ye dair değerlendirmelerini pozitif yönde revize etmek zorunda kalmışlar; 2020-2021 büyüme tahminlerini yüzde 3,1-yüzde 4 olarak düzeltmişlerdir. Türkiye’nin 2019 yılı içinde hızlı bir toparlanma sürecine girdiği, sıkıntılı ve zor günleri geride bıraktığı zikrettiğimiz uluslararası kuruluşlar tarafından teyit edilmektedir. Ekonomi Güven Endeksi bu süreçte artış göstermiş, Reel Kesim Güven Endeksi kasım ayında 105,9 düzeyine çıkarak 2018 Mayıs ayından bu yana en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

Bizler Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Türkiye’nin ekonomik alanda vermiş olduğu mücadeleyi beka mücadelemizin bir parçası olarak değerlendirmekteyiz. Bu manada Türkiye aleyhine gerçekleşecek her türlü operasyona, manipülasyona karşı devletimizle ve Hükümetimizle beraber olduğumuzu, halkımızın ekonomik problemlerini giderecek, refah seviyesini yükseltecek her türlü adımı desteklediğimizi ifade etmek isteriz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapmış olduğumuz bu genel değerlendirmeden sonra 2020 yılı bütçesi ile Yeni Ekonomi Programı çerçevesinde ortaya konulan hedeflerle ilgili değerlendirme yapmak istiyoruz.

2019 yılı bütçe görüşmelerinden önce, 20 Eylül 2018 tarihinde açıklanan 2019-2021 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program, diğer adıyla “Yeni Ekonomi Programı” dengeleme, disiplin ve değişim anlayışıyla oluşturulmuştur. Programın açıklanmasından sonra ekonomik hedefleri olumsuz yönde etkileyecek küresel, bölgesel birçok gelişme yaşanmıştır; buna rağmen ortaya konulan hedeflerin gerçekçi ve tutarlı olduğu görülmüştür. 2020-2022 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program da “Yeni Ekonomi Programı” olarak adlandırılmış, 30 Eylül 2019 günü açıklanmıştır. Fiyat istikrarı, finansal istikrar, cari işlemler dengesinde son bir yılda elde edilen kazanımların korunup geliştirilmesi, üretim ve verimlilik odaklı sürdürülebilir büyüme ile adaletli paylaşıma yönelik ekonomik dönüşüm ve değişimin gerçekleşmesini amaçlayan program, önemli ve gerçekçi hedefler ortaya koymaktadır. Buna göre, 2019 yılı kişi başı millî gelir bir önceki yıla göre 600 dolar gerileyerek 9.093 dolar olarak tahmin edilmekte, programın son yılı olan 2022’de bu rakamın artarak 10.534 dolara yükselmesi hedeflenmektedir.

Ekonomimizin, son çeyrekte yaşadığı daralmadan sonra, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 0,9 büyüdüğü açıklanmıştır. Bu sayede ülkemizin 2019 yılını yüzde 0,5 oranında ekonomik büyümeyle kapatması mümkün olabilecektir. Piyasalar bu durumu olumlu bir gelişme olarak değerlendirmektedir. 2020 yılının birinci çeyreğinden itibaren küresel bazda beklenen faiz indirimleri ve ticaret savaşlarında tansiyonun düşmesiyle, ihracat rakamlarının da desteğiyle Türkiye ekonomisinin büyüme rakamlarında artış olması beklenmektedir.

Program değerlendirildiğinde 2020 yılından itibaren 2022 yılına kadar her yıl yüzde 5 oranında büyümenin hedeflendiği anlaşılmaktadır. İhracatın 2020 yılında yüzde 4,7 artışla 190 milyar dolar olması, ithalatın ise 2020 yılında 231,5 milyar olması hedeflenmektedir. Ekonomideki toparlanmayla birlikte yurt içi talepte artış beklentisi, ithalat artış oranının ihracat artış oranından daha yüksek olmasına neden olmaktadır.

Turizm gelirlerinin 2019 yılında 29 milyar dolar olması beklenmektedir. Ekonomimiz açısından son derece önemli olan turizm gelirleri, cari açığın üç sene sonunda sıfırlanması hedefinin temel dayanaklarından biridir.

Bunun dışında imalat sanayisinde yerli ara malın kullanımının artırılması, yüksek katma değerli ürünlerin ihracatında artışın temin edilmesi her yıl yüzde 5 büyürken, cari açığa düşüşü temin edecek ana unsurlar olarak görülmektedir. Üretimde, sanayi sektöründe 2020 yılında gayrisafi yurt içi hasılanın büyüme oranının üzerinde, yüzde 6 seviyesinde artması ve program döneminde bu artışın devam etmesi beklenmektedir.

İşsizlik 2019 Ağustos ayı itibarıyla yüzde 14 seviyelerine yükselmiştir, özellikle genç işsizlik yüzde 27,4 düzeyindedir, 15-24 yaş grubu gençlerde ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı yüzde 30,1’dir; bu rakamlar oldukça yüksektir. Programda 2019 yılı için yüzde 12,9 olarak beklenen işsizlik oranının 2020 yılında yüzde 11,8’e ineceği, 2022 yılında ise yüzde 9,8’e gerileyeceği beklenmektedir.

2019 yılında TÜFE yüzde 12 olarak beklenmekte, 2020 yılında yüzde 8,5; 2021 yılında yüzde 6; 2022 yılında ise TÜFE’nin yüzde 4,9’a gerilemesi hedeflenmektedir.

2020 yılı merkezî yönetim bütçesi, sürdürülebilir büyüme ve adaletli paylaşıma yönelik ekonomik dönüşümün gerçekleştirilmesi, mali disiplinin sürdürülmesi, kamu dengelerinin iyileştirilmesi, maliye politikasının sürdürülebilirliğinin gözetilmesi ve kamu maliye alanının elde edilen kazanımlarının gelecek dönemde korunması başta olmak üzere, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi amacını taşımaktadır. 2020 yılı merkezî yönetim bütçe ödenekleri içinde en büyük payı, sırasıyla, cari

transferler ile personel giderleri almaktadır. Bütçede 2020 yılında cari transferlerin 451,1 milyar TL olması, personel harcamalarının ise 282 milyar 488 milyon TL olması öngörülmektedir. Enflasyon oranları dikkate alındığında toplu sözleşmelerle belirlenen ocak ayında yüzde 4, temmuz ayında yüzde 5 maaş zammının yeterli olmayacağı, kamuda çalışan personelin maaş artışının enflasyonun gerisinde kalacağı anlaşılmaktadır.

Bütçede 2019 yılında 103 milyar TL olması beklenen faiz giderlerinin 2020 yılında 138,9 milyar TL'ye yükselmesi beklenmektedir. Burada faiz giderlerinde yüksek bir artış söz konusu olmaktadır. Türkiye'nin gerek orta vadeli programda gerekse 2020 bütçesinde ortaya koymuş olduğu beklenti ve hedeflerin planlandığı şekilde gerçekleşmesi büyük önem arz etmektedir. Ülkemiz, önünde duran kritik meselelerle uğraşırken ekonomi ve maliye politikalarında disiplini elden bırakmamalı; üretim, iş gücü piyasası, eğitim ve tarım gibi alanlarda alacağı yapısal tedbirlerle üretime dayalı ekonomik büyümeyi ve gelişmeyi temin edebilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde 9 Temmuz 2018 tarihinden itibaren fiilen ve resmen uygulanmaya başlanan Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemi, yukarıda ifade ettiğimiz sıkıntıları aşma konusunda uygulandığı kısa dönem içerisinde dahi rüştünü ispat etmiş iken hükümet sistemimize yönelik haksız, mesnetsiz ve hatta iftira boyutuna varan saldırıların olduğu gözlenmektedir.

Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemi, Türk milletinin devlet anlayışına, yönetim felsefesine uygun bir sistemdir. Dünyada bugüne kadar örnek gösterilen, övülen ne kadar ülke yönetimi sistemi varsa içinde bulunduğumuz dönemde bu ülkeler siyasi krizlerle, sistemsel tıkanıklıklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Ülkemizde uygulanan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi Türkiye'nin ihtiyaçlarına göre şekillenmiş olan 21'inci yüzyılda Türkiye'yi güçlü kılacak ve demokratik yönden geliştirecek Türkiye'ye özgü bir sistemdir. Bu sistemin dünyada uygulanmakta olan diğer başkanlık sistemlerinin uygulamaları üzerinden değerlendirilmesi hiçbir zaman doğru neticeler vermemekte, vatandaşımızın yanlış bilgilenebilmesine sebep olmaktadır.

16 Nisan 2017 referandum sürecinden bugüne kadar Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemiyle ilgili olarak birçok iftiranın, yalanın ve çarpıtmanın kamuoyunda yer aldığını görmekteyiz. Fakat gerçekler ortadadır, on yedi aylık uygulama dönemi dahi göz önüne alındığında, sisteme yönelik eleştirilerin haksızlığı ortaya çıkmaktadır. Kabul edilen ve uygulamaya konulan sistemle yasama, yürütme ve yargı arasında kuvvetler ayrılığının daha belirgin hâle gelmesi amaçlanmış, bu amaç gerçekleşmiştir.

Bugün yürütme, yetkiyi doğrudan milletten almaktadır. Yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanı, seçildiği anda Kabinesini oluşturabilmekte, yemin töreniyle birlikte Hükümet görevine başlamaktadır. Daha önceki sistemde olduğu gibi hükümet pazarlıkları, koalisyon görüşmeleri, yeniden erken seçim ihtimali söz konusu olmamaktadır. Cumhurbaşkanı ile Bakanlar Kurulu ve Başbakan arasında yetki karmaşası ve iki başlılık söz konusu olmamaktadır. Siyasi istikrar güçlü bir şekilde ortaya çıkmakta, vesayet ve ara rejim ihtimali minimuma inmekte, ülkemiz dış müdahalelere karşı daha korunaklı hâle gelmektedir. Cumhurbaşkanı, sorumsuz değil, siyasi ve cezai olarak sorumluluk altında olmaktadır. Yüzde 50+1 halk desteğiyle meşruiyeti en yüksek seviyede olan Cumhurbaşkanı, istikrarlı ve güçlü bir yönetim sergileyebilme imkânına kavuşmuştur. Karar alma süreçleri hızlanmış, meselelerin üzerine etkili ve güçlü bir şekilde gidilebilmiştir. Ülkemize yönelik terör saldırıları ve finansal manipülasyonlara karşı Hükümetin verdiği beka mücadelesinde Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin önemli faydalar sağladığını görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde en fazla haksızlığa uğrayan kurumun Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğu kanaatindeyiz. Uygulanmakta olan yeni sisteme göre, temsilde adalet anlayışı çerçevesinde Meclis daha güçlenmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde hâlihazırda 9 siyasi parti temsil edilmekte, 5 siyasi parti grubu bulunmaktadır. Seçmenin siyasi tercihi en üst seviyede Meclise yansımış bulunmaktadır. Bu çeşitlilik eski sistemde olsaydı koalisyon mecburiyetlerinden bahsedilecek, yönetimin istikrarlı bir şekilde tesis edilmesi imkânsız hâle gelebilecekti. Ancak, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde, Mecliste böyle bir çeşitlilik varken dahi yürütmede tek başlılık ve istikrar temin edilebilmektedir. Yasama ve denetim fonksiyonları bağımsız hâle gelmiş olmasına rağmen, Meclisimiz -kasıtlı ve haksız bir şekilde- hükmü kalmamış, değersiz ve fonksiyonsuz olarak tarif edilmektedir. Cumhurbaşkanı karşısında güçsüz ve fonksiyonsuz olduğu iddia edilen Meclis, ilk defa, Cumhurbaşkanını işlediği iddia edilen bir suçtan dolayı soruşturma ve nihayetinde Yüce Divana sevk etme hakkına sahip olmuştur. Yine, diğer başkanlık sistemlerinde olmayan, Meclis seçimleriyle birlikte Cumhurbaşkanlığı seçimini yenileme hakkına da sahip olan Meclis, güçlü bir Meclistir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, yeni sistemin uygulanmaya başladığı andan itibaren, bugüne kadar yoğun bir yasama performansı ortaya koymuştur. Türkiye'nin Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle yönetileceğini iddia edenler de şahit olmuştur ki devletimiz Gazi Meclisin çıkardığı yasalarla yönetilmektedir. Artık Bakanlar Kuruluna verilen yetki çerçevesinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle Meclisi bypass etme ve Meclisin yasama yetkisinin yürütme tarafından gasp edilmesi dönemi sona ermiştir. Yasalar, milletvekillerinin taklifiyle Meclise sunulmakta, komisyonlarda ve Genel Kurulda görüşülüp yasalasmaktadır. Bakanlar Kurulunun kanun tasarısı sunma imkânı ortadan kalkmıştır. Meclis kendi gündemini belirlemektedir. On yedi aylık uygulama sürecinde Meclise gelen birçok yasa teklifi, gerek komisyonlarda gerek Genel Kurulda yapılan görüşmeler neticesinde muhalefetin eleştirileri de göz önüne alınarak önemli değişikliklere uğramıştır. Yani bu teklifler, Meclise sunulduğu gibi harfine dokunulmadan motomot değil, esaslı görüşmeler ve tartışmalar neticesinde önemli değişikliklere uğrayarak Mecliste yasalasmışlardır. Bu durum demokrasimiz açısından sıhhat alameti olarak değerlendirilmelidir.

Milletimiz, Türkiye Büyük Millet Meclisini yaşadığı her türlü sıkıntıda, mağduriyette ve adaletsizlikte çare olarak görmekte, ümidini buraya bağlamaktadır. Meclis, her gün, sıkıntılarını ve taleplerini dile getirmek üzere Meclise gelen vatandaşlarımızla dolup taşmaktadır. Vatandaşlarımızın talep ve beklentileri milletvekillerimizce değerlendirilmekte, sunulan kanun teklifleriyle meselelere çözüm üretilmeye çalışılmaktadır.

İfade ettiğimiz hususlar çerçevesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin etkisizleştiğini, hükmünün kalmadığını söylemek mümkün olamayacaktır.

Meclisimizin yasama faaliyetlerinin, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ruhuna uygun şekilde gerçekleşmesi için elbette yapılması gereken bazı çalışmalar bulunmaktadır. Bunların başında, İç Tüzük değişikliği gelmektedir. İki yıla yaklaşan uygulama tecrübesi de göz önüne alınarak milletvekillerinin yasama faaliyetlerini etkinleştirmesi için İç Tüzük düzenlemelerine ihtiyaç bulunmaktadır. Yasama kalitesinin artırılması, yasama ve denetim süreçlerinde komisyonların etkili hâle getirilmesi, kanun

tekliflerinin etki analizini yapacak ve bunları raporlayacak sistemin veya altyapının oluşturulması, denetimin etkinleştirilmesi kapsamında kesin hesap ve denetim raporlarının görüşüleceği ayrı bir daimî ihtisas komisyonunun kurulması gerektiği kanaatindeyiz. Bir önceki bütçe görüşmelerinde ifade ettiğimiz İç Tüzük değişikliğinin bu yasama yılı içerisinde gerçekleşmesi samimi beklentimizdir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak İç Tüzük değişikliği çalışmalarına her türlü olumlu katkıda bulunmaya hazır olduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargıya olan güvenin yeniden tesis edilmesiyle ilgili olarak yapılan çalışmalar neticesinde 30 Mayıs 2019 tarihinde Cumhurbaşkanımız tarafından Yargı Reformu Strateji Belgesi açıklanmıştır. Güven veren ve erişilebilir bir adalet vizyonu ortaya koyan bu belge, yargının toplumumuzda hak ettiği itibar seviyesine yükselmesi açısından son derece mühimdir. Yargıya güvenin artırılması, insan odaklı hizmet anlayışının geliştirilmesi, hak ve özgürlüklerin daha etkin korunup geliştirilmesi, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının geliştirilmesi, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi, adalete erişimin kolaylaştırılması, makul sürede yargılanma hakkının gözetilmesi, yargı reformunun ilke ve değerleri olarak sayılmıştır. Bu çerçevede, belli amaçlar ve hedefler deklare edilmiştir.

Yargı Reformu Strateji Belgesi çerçevesinde yargıya ilişkin yasal düzenlemelerin ve değişikliklerin paketler hâlinde Meclise gelebileceği ifade edilmiş, bu kapsamda birinci yargı paketi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 24 Ekim 2019 tarihinde yasalaştırılmıştır.

Birinci yargı paketiyle hapis cezası beş yıla kadar olan ve bölge adliye mahkemesinde kesinleşen belirli suçlara ilişkin davalarda Yargıtaya temyiz imkânının verilmesi içtihat birliğinin temin edilmesi açısından önemlidir.

Tutuklama sürelerinin soruşturma sürecinde ciddi bir sınırlamaya tabi tutulması, savcılarımızın soruşturmayı çok daha hızlı ve etkin bir şekilde yapmasına imkân sağlayacaktır. Bu sayede, tutuklamanın, âdeta bir cezalandırma vasıtası olmaktan çıkması, gerçek manada tedbir olarak uygulanması söz konusu olacaktır.

Yine, uzlaşmanın, ön ödemenin, basit yargılama usulünün ve seri yargılama usulünün getirilmesini önemli bir gelişme olarak değerlendiriyoruz.

Adalet Akademisinin yeniden teşekkül ettirilmesini olumlu bir gelişme olarak görüyoruz. Hukuk mesleklerine giriş sınavının Türkiye kamuoyunda her zaman tartışılan bir mesele olarak bu pakette neticeye ulaştırılmış olmasını isabetli buluyoruz.

Çocuk veya mağdurların ifade ve beyanlarının özel ortamda, adli görüşme odalarında alınmasının sağlanmış olması önemli bir eksikliği gidermiş olmaktadır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteklemiş olduğumuz birinci yargı paketi, kuşkusuz strateji belgesinde ortaya konulan bütün hususları kapsamamaktadır. Bu durum herkes tarafından biliniyor olmasına rağmen, yargı reformu birinci paketten ibaretmiş gibi değerlendirilerek yapılan değişikliklere yöneltilen eleştirileri doğru bulmadığımızı ayrıca ifade etmek istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye içeriden ve dışarıdan varlığına, bekasına yönelen birçok tehdit ve saldırıyla kıran kırana mücadele içerisindeyiz. Bu tehdit ve tehlikelere karşı ihmalkâr davranmak, gevşeklik göstermek ölümcül neticeler doğurabilecektir. Bu kapsamda, Türkiye, yurt içinde milletimizin huzur ve güvenliğini tehdit eden unsurlarla etkin ve kararlı bir mücadele içerisindeyiz. İsabetle dile getirildiği üzere, terörün dini, dili, ırkı, mezhebi, cinsiyeti bulunmamaktadır. Terör, terördür ve hedefi bütün insanlıktır. Bulunduğumuz coğrafyada Türkiye, ne yazık ki her dönemde fitneyle, terörle, kalkışmalarla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu dönemde de FETÖ, PKK/YPG-PYD, DEAŞ, DHKP-C gibi terör örgütleri, Türkiye'ye muhasım büyük güçlerin taşeronluğunu üstlenmişlerdir. Devletimiz, bu terör örgütlerine karşı en etkin yöntemlerle mücadele etmekte ve netice almaktadır; Allah'ın izniyle, son terörist etkisiz hâle getirilene kadar, bu mücadele kararlılıkla devam edecektir. Türkiye'de ve dünyada özgürlük, demokrasi, insan hakları gibi evrensel değerleri kılıf olarak kullanıp işledikleri terör suçunu örtmeye çalışanlar; bilinçli olarak terör örgütüne "terör örgütü", teröriste "terörist" demeyenler er ya da geç deşifre olacak ve Türk devletinin ve Türk milletinin gazabına uğrayacaklardır.

Dünyada en önemli gündem maddelerinden biri olan ve insanlığın en büyük krizlerinden biri olarak gösterilen düzensiz göç, mültecilik ve sığınmacılık Türkiye için de önemli bir meseledir. Türkiye 4 milyona yakın mülteciye ve sığınmacıya ev sahipliği yapmaktadır. Dünyada sığınmacılara ve mültecilere Türkiye gibi değer veren ve insanca yaşamak için gereken asgari koşulları temin eden başka bir ülke bulunmamaktadır. Dünya, ne yazık ki aynı hassasiyet içerisinde değildir. Ancak Türkiye'nin bundan sonra herhangi bir toplu göçü veya mülteci akınını kabul edebilmesi de mümkün değildir. Ülkemizde misafir ettiğimiz sığınmacıların güvenli ve gönüllü bir şekilde ülkelerine dönmeleri için azami gayret sarf edilmelidir.

Bu kapsamda, devletimizin ortaya koyduğu politika son derece önemlidir. Ülkemizde bulunan Suriyeli sığınmacıların geri dönüşünü temin etmek maksadıyla sınırlarımızda terörden arındırılmış güvenli bölgede meskûn mahaller oluşturulması ve bu sığınmacıların buralara yerleştirilmesi son derece insani bir çözüm şeklidir. Suriye'nin kuzeyinde Fırat Kalkanı Harekâtı, Zeytin Dalı Harekâtı ve Barış Pınarı Harekâtı'yla oluşturulan güvenli bölgelere bugüne kadar 400 bin Suriyelinin geri döndüğü ifade edilmektedir. Türkiye'nin uluslararası camiada deklare ettiği güvenli bölgenin belirtilen şekilde oluşması hâlinde ilk aşamada 1 milyon, sonrasında ikinci aşamayla birlikte toplam 2 milyon Suriyeli sığınmacının bu topraklara yerleşmesi temin edilecektir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türkiye'nin açıklamış olduğu bu projeyi değerli buluyor ve destekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, dünyada tarih boyunca en çatışmalı ve kargaşalı 3 bölge olan Balkanlar, Kafkaslar ve Orta Doğu'nun tam ortasında yer almaktadır. Böyle önemli bir coğrafyada yaşamının büyük fedakârlıklar gerektirdiği tartışmasızdır. Bu topraklarda var olabilmek için tarih boyu nice şehitler vermiş olan Türk milleti, bugün hâlâ bu toprakların kan bedelini, can bedelini ödemektedir. Orta Doğu'da yaşanan gelişmeler, yüzyıl önce emperyalist güçler tarafından çizilen sınırların değiştirilmesine, bizzat komşumuz olan ülkelerin parçalara ayrılmasına yönelik gayretler sonunda bu ülkeleri yangın yerine çevirmiş, yaşanan iç savaşlarda emperyalist devletlerin etkisiyle milyonlarca masum insan hayatını kaybetmiş; Suriye, Irak gibi ülkeler yaşanılmaz hâle gelmiştir. Bu devletlerde ortaya çıkan otorite boşluğu, terör örgütlerinin bu topraklarda yuvalanmasına ve güçlerini arttırmasına neden olmuştur. Özellikle, ülkemizin sınırlarına yerleşen ve yerleştirilen bu terör örgütlerince bir terör koridoru oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu örgütler, vatandaşlarımıza saldırılar düzenleyerek insanlarımızın yaralanmasına, hayatlarını kaybetmesine neden olmuşlardır. Bu terör örgütleriyle sınır ötesinde mücadele etmek mecburiyeti doğmuş, 2016

yılında gerçekleştirdiğimiz Fırat Kalkanı Harekâtı'yla yaklaşık 3 bin kadar DEAŞ'lı terörist etkisiz hâle getirilmiş, 2018 yılında Zeytin Dalı Harekâtı'yla 4.500 civarında PKK/PYD-YPG'li terörist etkisiz hâle getirilmiş, 9 Ekim 2019 tarihinde başlatılan Barış Pınarı Harekâtı'yla bugüne kadar 1.200 kadar PKK/YPG-PYD'li terörist etkisiz hâle getirilmiştir. Türkiye, bu harekâtlarda Birleşmiş Milletler Şartı'nın 51'inci maddesi gereğince meşru müdafaa hakkını kullanmıştır. Yine bu kapsamda, Irak'ın kuzeyinde gerçekleştirdiğimiz Pençe Harekâtlarıyla PKK terör örgütüne büyük darbe vurulmuştur. Türkiye, gerçekleştirdiği bu harekâtlarla terörü kaynağında yok etmeye yönelik önemli başarılar elde etmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, icra edilen ve edilmekte olan terör harekâtlarını ve operasyonlarını en güçlü şekilde desteklediğimizi bir defa daha ifade etmek istiyoruz. Türkiye'nin sahada Silahlı Kuvvetleri ve güvenlik güçleriyle elde ettiği başarıların yanında diplomatik alandaki başarıları da takdire şayandır. Böyle zorlu şartlarda, dünyadaki büyük bütün güçlerin devrede olduğu bir coğrafyada kendi yaptığı planı uygulayabilmek, hak ve hukukunu kimseye muhtaç olmadan temin edebilmek önemli bir meseledir; Türkiye bunu başarmaktadır. Bunun yanında, komşu ve kardeş Suriye halkının geleceğinin ve ülkenin toprak bütünlüğünün korunması bağlamında Astana, Soçi ve Cenevre süreçlerinde siyasi bir çözüm sağlanması ve bütün tarafların katılımıyla anayasa çalışmalarının devamı, Türkiye'nin üzerinde durduğu ve önem verdiği çalışmalardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti devleti, güney sınırlarında bir terör koridoru oluşturulmasına müsaade etmediği gibi, Doğu Akdeniz'de Kıbrıs Türk halkının ve Türkiye'nin haklarının yok sayılmasına da müsaade etmemektedir. Güney Kıbrıs Rum kesimi tarafından Doğu Akdeniz'de Mısır, İsrail ve Yunanistan'ın birikteliğiyle hukuka aykırı şekilde yürütülen sondaj faaliyetlerine karşı Türkiye Cumhuriyeti devleti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden almış olduğu sondaj ruhsatlarıyla Oruç Reis ve Barbaros Hayrettin Paşa gemileriyle sismik araştırma yaparken Fatih ve Yavuz sondaj gemileriyle sondaj faaliyetlerini yürütmektedir. Gemilerimize bu faaliyetlerinde ordumuzun deniz ve hava unsurlarınca yedi gün yirmi dört saat refakat edilmektedir.

Türkiye'nin Doğu Akdeniz konusunda şakası yoktur, yaptıkları blöf değildir. Bu alanda var olduğu ifade edilen hidrokarbon yatakları hem Türkiye için hem Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için hayati önem taşımaktadır. Akdeniz'de yaşanan hâkimiyet mücadelesinde Libya'yla imzalanan Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası ülkemiz açısından son derece önemli diplomatik bir başarı olarak görülmelidir.

Ülkemiz ne yazık ki enerji konusunda büyük oranda dışa bağımlıdır, enerji ihtiyacının büyük bir kısmını ithalat yoluyla temin etmektedir. Enerjide dışa bağımlılığının azaltılması için kömür ve yenilenebilir enerji kaynaklarının azami seviyede değerlendirilmesi, enerji ithalatında kaynak ve kaynak ülke çeşitliliğinin sağlanması, etkin bir talep yöntemi meydana getirilerek enerji arzının kesintisiz ve yeterli bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye, doğal gazını Rusya, İran ve Azerbaycan'dan temin etmekte, Cezayir ve Nijerya'dan da sıvılaştırılmış gaz satın almaktadır. Doğal gaz ithal ettiğimiz ülke sayısının sınırlı olması nedeniyle yaşanabilecek sıkıntılara karşı Türkiye'nin kaynak ülke çeşitlendirilmesinde alternatiflerini değerlendirmesinin, depolama alanlarının sayısının, kapasitesinin ve günlük enjeksiyon imkânlarının artırılmasının büyük önemi bulunmaktadır. Bu sayede olağanüstü durumlara ve mevsimsel dalgalanmalara karşı önemli tedbir geliştirilmiş olacaktır.

Türkiye'nin jeopolitik konumu enerji nakil hatlarında vazgeçilmez bir ülke hâline gelmesine neden olmuştur. Mevcut petrol ve doğal gaz boru hatlarına ilave olarak Azerbaycan doğal gazını Avrupa'ya taşıyacak olan TANAP Avrupa bağlantısı 30 Kasım'da hizmete açılmıştır. Yine, Rusya'yla birlikte hayata geçirilen doğal gaz boru hattı projesi olan TürkAkım Projesi'nde Karadeniz bölümü geçilmiş, boru hattı Türkiye'ye ulaşmıştır. Bu boru hatları sayesinde Türkiye'nin stratejik ve jeopolitik önemi daha da artmış olmaktadır.

Türkiye'nin yenilenebilir enerji alanında, özellikle güneş ve rüzgâr enerjisi konularında yüksek bir potansiyele sahip olduğu ifade edilmektedir. Ülkemizin son yıllarda bu alanda yatırımlara önem veriyor olması memnuniyet vericidir. Madencilik sektöründe ise ülkemiz ham madde üreten bir ülke durumundan çıkıp sanayiyle entegre olan, katma değeri yüksek ürünleri üreten ve bunu dünyaya pazarlayan ülke durumuna gelebilmektedir. Bu kapsamda altın, toryum, bor ve benzeri kıymetli madenlerin yüksek teknoloji kullanılarak katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesi ve bu ürünlerin pazarlanması gerekmektedir. Bu hususta millî bir politika çerçevesinde gerekli adımların atılmasında büyük bir yarar bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; millî eğitim, istikbalin inşası, istiklalin güvencesidir. Millîlik, binlerce yıllık devlet ve millet geleneğini ifade eder. Eğitim ve savunma alanlarındaki millîlik, milleti millet yapan değerlerin birleşimine işaret eder. Eğitim politikamız, Türk milletine mensubiyetin gurur ve şuuruna sahip, manevi ve ahlaki değerlerimize bağlı, çağımızın bilimsel gelişmelerine açık, analiz eden, üreten ve problem çözen, kültürlü, inançlı, toplumsal duyarlılığı olan nesiller yetiştirmek şeklinde olmalıdır. Millî bir eğitimin gerçekleştirilmesi için çağımızın gereklerine uygun planlamalar yapılması ve bunların tatbik edilmesinin yanında, değerlerimizin yozlaşmasına karşı bu topraklarda ortaya çıkan bilginin ve hikmetin rehber olarak öğretilmesi, genç kuşaklara aktarılması sağlanmalıdır. Bu kapsamda, Millî Eğitim Bakanlığımızca açıklanan 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'ni önemseyeceğimizi ifade etmek istiyoruz. 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'nde Türkçe dil yeterlilikleri konusuna ayrı bir başlık açılarak Türkçe'nin korunması ve geliştirilmesi temel eğitimin omurgası olarak ele alınmış ve Türkçe'nin Söz Varlığı Projesi hayata geçirilmiştir. Türk gelişmeyi Milliyetçi Hareket Partisi olarak kıymetli bulduğumuzu ifade etmek istiyoruz. Ayrıca, yine 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'nde belirtildiği üzere ilkökul ve ortaokullarda bazı yeniliklere ve düzenlemelere gidilmiştir. Eylül ayı sonu itibarıyla 69 ayını dolduran çocuklar ilkökula kayıt edilmiştir. 60 ayını dolduran çocuklarımızın ilkökula başlayabildiği önceki düzenlemeden vazgeçilmiş olması isabetli bir gelişmedir. İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin el, algoritma, robotik ve sanatsal tasarım becerilerinin geliştirilmesi için okullarımızda 3 bin civarında tasarı beceri atölyesinin açılması ve bu atölyelerin sayısının 10 bine çıkarılmasının hedeflenmesi de yine olumlu bulduğumuz gelişmelerdendir.

Öğrenciler bugün hâlâ müfredat ve sınav sistemi konularında sık sık yaşanan değişikliklerden oldukça olumsuz etkilenmişlerdir ve etkilenmektedirler. Bu kapsamda, istikrarın temin edilmesi önem arz etmektedir. Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin tespiti ve bu kapsamda eğitim veren kurumların yaygınlaştırılması ile eğitim kurumlarının programlarının günün ihtiyaçlarına uygun şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Öğretim programları, düşünme ve öğrenmeyi merkezine alan, bilgiye ulaşabilen, değerlendiren, ekip çalışmasında uyumlu bireylerin yetiştirilmesi amacıyla yönelik olarak ele alınmalıdır.

Öğrenciler ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde bilgi, beceri ve kabiliyetleri ile istekleri çerçevesinde uygun olan

bölümlerde ve alanlarda kendilerini geliştirmeli, yüksek öğrenimde bu alanlarda okuyabilmelerine imkân tanınmalıdır. Öğretmenler yönünden ise öğretmenlik meslek kanununun ivedi olarak çıkarılması, öğretmenlik mesleğinin itibarının yükseltilmesi gerekmektedir. Ücretli, vekil, sözleşmeli öğretmenliklere son verilmeli, tek bir statüde kadrolu olarak öğretmenler güvence altına alınmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarım ve hayvancılık, 2023'e kadar üzerinde büyük bir hassasiyetle durmamız gereken bir meseledir. Ülkemizin millî ve yerli bir anlayışla güçlenmesi ve refahının yükselmesi açısından tarım ve hayvancılığa dair hedeflenen seviyelere ulaşılması büyük önem arz etmektedir.

2018 ve 2019 yılında tarımsal büyümenin ortalama yüzde 2 oranında olduğu görülmekte, gayrisafı yurt içi hasıla içindeki tarımsal büyümenin payının 2020 yılında yüzde 6,1 seviyesinde olması beklenmektedir. 2019 yılında özellikle fındık, çay gibi ürünlerde belirlenen fiyatlar çiftçiyi rahatlatırsa da diğer ürünlerde -özellikle mısır ve pamukta- çiftçimiz yılı zararlar kapatmak zorunda kalmıştır.

2020 yılında tarımsal desteklemelerin 22 milyar düzeyine çıkmasını, tarımsal ve hayvancılık kredilerinde sıfır faiz uygulamalarının devam edecek olmasını olumlu bulsak da desteklemelerin daha yüksek miktarda ve daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesinin gerekli olduğunu düşünmekteyiz. Çiftçilerimizin kredi borçlarının yeniden yapılandırılması büyük bir ihtiyaçtır. Yine, çiftçilerimizin en önemli girdileri olan mazot, ilaç ve gübre fiyatlarında çiftçimize destek sağlanmalıdır.

Son olarak, tarım ve hayvancılık hususunda Türkiye'de millî tarım politikasının önemine vurgu yapıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bülül, bir dakika ekliyorum, buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Son olarak, Türkiye'de millî tarım politikasına Milliyetçi Hareket Partisi olarak son derece önem atfettiğimizi ifade etmek istiyoruz. Bu politika çerçevesinde Türkiye, inşallah, tarımda tohum, ilaç, gübre vesair bu manadaki girdilerde de millîleşmeyi, yerleşmeyi temin edecek ve dışa bağımlılıktan kurtulacaktır diye düşünüyorum.

Ben, bu duygu ve düşüncelerle, görüşülmekte olan 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi'nin ve 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin ülkemiz için hayırlar getirmesini temenni ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ilk konuşmacı, Eş Genel Başkan ve İstanbul Milletvekili Sayın Pervin Buldan.

Buyurun Sayın Buldan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz 40 dakika.

HDP GRUBU ADINA PERVİN BULDAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 yılı bütçesi üzerine Halkların Demokratik Partisi olarak görüşlerimizi ifade etmeden önce, sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen tüm halkımızı saygıyla selamlıyorum. Aktif demokratik siyasetin içerisinde olması gerekirken cezaevlerinde rehin tutulan Sevgili Selahattin Demirtaş'ı, Sevgili Figen Yüksekdağ'ı, Sevgili İdris Baluken'i, Selma Irmak'ı, Sebahat Tuncel'i, Çağlar Demirel'i, Gülser Yıldırım'ı, Abdullah Zeydan'ı, Gülten Kışanak'ı, Aysel Tuğluk'u, Selçuk Mızraklı'yı ve isimlerini saymadığım tüm milletvekili, belediye eş başkanı ve parti yöneticisi arkadaşlarımızı saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar) Şu sıralarda olması gereken siyasetçiler dört duvar arasındadır. Sanmayın ki cezaevinde olan sadece HDP'dir; HDP'nin şahsında demokrasi ve özgürlükler tutukludur, adalet tutukludur, barış arayışları tutukludur.

Egemenliğin halkta değil, muktedirlerin elinde olduğu otoriter bir düzende yaşıyoruz. Meclisin kurulmasının üzerinden neredeyse bir asır geçti ama yüz yıldır cumhuriyet demokrasiyle buluşamadı. Bu yüzdendir ki bir asırdır bu ülkede krizler hiç bitmiyor.

Hatırlayalım, Meclis 1920'de kurulduğunda çoğulculuk esasına dayanıyordu. 1921 Anayasası, temsilî demokraside Meclisi, yerelde ise doğrudan demokrasiyi yani halkın doğrudan kendi kendisini yönetmesini işaret ediyordu. Mustafa Kemal, Erzurum Kongre'sindeki konuşmasında "Biz Türk ve Kürt milleti, iki halkın, milletin hakkı, hukuku" diyerek cumhuriyetin kurucu halklarına, hakkına ve hukukuna vurgu yapıyordu. 1924 Anayasası'yla birlikte tarihî kırım yaşandı ve etkileri günümüzde de en ağır biçimde devam eden, kimliklerin, inançların ret ve inkârına dayalı tekçi, milliyetçi ulus sistemine geçildi. Eğer 1920'nin kurucu akli ve çoğulculuk esası terk edilmeseydi, kurucu halkların hakları teslim edilseydi bugün demokratik cumhuriyet çatısı altında ademimerkeziyetçi bir idari düzende yaşıyor olacaktık; krizler yaşanmayacaktı, halklar birbirinden kopmayacaktı; Kürtler, Aleviler, Sünniler, Ermeniler, Araplar, Süryaniler, Ezidiler, Çerkezler, Lazlar olarak kendi kimlik, kültür, inanç ve dillerimizle eşitçe ve özgürce bir arada yaşıyor olacaktık. Ne yazık ki böyle bir ortamda değiliz, egemenliğin halkta olduğu, sadece bir duvar yazısından ibarettir. O duvarların arkasında başka işler dönüyor. Halka güvenmeyen, inanmayan, halkın taleplerini bastıran, hesap vermeyen, halkı sadece seçmen olarak gören, tekçi, merkeziyetçi, milliyetçi, otoriter bir sistem bir asırdır ayakta tutulmaya çalışılıyor. Bunun bedelini ise tüm toplum ödüyor. Toplumu bir arada tutacak olan adalet duygusudur, barıştır, eşit yurttaşlıktır, özgürlüktür, gerçek demokrasidir. Bu değerler asla ayırtmaz, birleştirir. Asıl bunların olmadığı bir ortam ayırtırmaya götürür. Kürt'ün Türk kadar, Alevi'nin Sünni kadar, kadının erkek kadar, yoksulun zengin kadar, işçinin patron kadar hakkı hukuku yoksa orada toplumsal vicdanlar ve duygu parçalanır, kırılır. 1920 Meclisinde varlığı tanınan Kürtlerin bugünkü Mecliste konuştuğu Kürtçe "bilinmeyen dil" olarak kayıtlara geçiriliyorsa işte kırım burada yaşanır. Roboski'de uçaklarla katledilen köylüler için adalet işlemiyorsa duyguda parçalanma burada yaşanır. Cizre'de bir anne 10 yaşındaki kızı Cemile'nin cansız bedenini buzdolabında bekletmek zorunda bırakılıyorsa en büyük kırım buradadır. Tedavi edilmediği için cezaevinde yaşamını yitiren 60 yaşındaki Emine anneye taziye evi verilmez, taziye çadırının kurulması engellenirse, ölümden bile ayrımcılık yapılırsa kırım burada olur. Kürt'ün binbir emekle, bedel

ödeyerek seçtiği belediyeler kayyumla gasbedilirse en büyük kırılma burada olur. Soma'da yerin yüzlerce metre altında can veren maden işçileri için adalet işlemediyse kırılma işte burada yaşanır. Maraş'ta katledilen, Sivas'ta yakılan Aleviler dışlanırsa, hakları teslim edilmezse ve hâlen evlerine çarpy işareti konuluyorsa işte kırılma burada yaşanır. Ayşe Tubaları, Emine Bulutları, Özgecanları, Cerenleri, Şuleleri koruyacak bir devlet ve adalet yoksa kırılma burada yaşanır. Uğurları, Kemal Kurkutları, Berkinleri, Ceylanları, Ali İsmaileri katledenlerden hesap soracak bir adalet yoksa asıl kırılma burada yaşanır. "Devletin itibarından tasarruf olmaz." denilerek halkın sofrasından, emekçinin alın terinden çalınırsa kırılma burada olur. Muktedirler için işleyen hukuk sokaktaki bir insanımıza uğramıyorsa, herkes "adalet" diye feryat ediyorsa işte burası Türkiye'nin büyük kırılma yaşadığı bir noktadır. Bu kırılma derinleştikçe çöküş de hızlanacaktır.

Evet, sayın milletvekilleri, bir ülkede adalet için mücadele yürüten yığınla insan varsa, adaleti tesis etmek insanlar için bir mücadele yoluna, alanına dönüşmüşse bu noktada devletin varlık amacını ve aslında neye hizmet ettiğini iyi sorgulamak gerekir. Zira, adaleti sağlamak devletin varlık amacı, asli görevidir. Adaleti sağlamak toplumun omuzlarındaki yük değildir, olmamalıdır. Adında "adalet" olan bir partinin iktidarında adalet mumla aranır hâle geldiyse bunun sorumlusu tabii ki Hükûmettir. Bürokratları, mülki amirleri "Gerektiğinde hukuku, mevzuatı bir kenara bırakın." diyen bu iktidardır. "Anayasa Mahkemesinin kararını tanımak, güvenmek zorunda değilim." diyen bu Hükûmetin Bakanlarıdır. "Anayasa Mahkemesi kararına saygı duymuyoruz." diyen bu ülkenin Cumhurbaşkanıdır. Demirtaş'ın tahliyesi gündeme geldiğinde "Bırakamayız." diyerek yargının yerine karar veren yine AKP Genel Başkanlarıdır. Görevlerinden alınan belediye eş başkanlarımız için "Yargılanıyorlar, ceza alacaklar." diyerek yargı adına hüküm veren Cumhurbaşkanının Sözcüsüdür. Kendisini Parlatmentonun iradesi üzerinde gören, seçilmişler üzerinde vesayet kurmaya çalışan bu iktidarın savcısıdır, hâkimidir, polisidir. Şimdi hangi adaletten hangi hukuk sisteminden söz edeceğiz?

Demirel, Susurluk için "Devlet, bazen rutin dışına çıkar." demişti. AKP iktidarında, rutinin dışına, hukukun dışına çıkmak artık rutin bir gelenek hâline geldi. Ağzını açan, iktidarı eleştiren, tweet atan "Kriz var." diyen kim varsa içeriye atılıyor. Yolsuzluk, hırsızlık yapan, nefret suçu işleyen, farklılıklara hakaret eden, işkence yapan, ihaleye fesat karıştıran tek bir kamu görevlisinin, siyasetçinin cezaevinde olduğuna tanık olmadık. 28 Şubat'ta sokaktaki kebaçılar dahi iç düşman olarak gösterilmişti. On yedi yıllık AKP iktidarında, soğan, patates, elinde doları olan dahi "terörist" oldu. 28 Şubat'ta herkes fişlenmişti, şimdi de fişleniyor. O kadar çok terörist üretildi ki kişi başına düşen millî geliri aştı. AKP, değiştirme iddiasıyla iktidara geldiği düzene o kadar çok benzedi ki vesayetin ve statükonun bayrağını hiç yere düşürmedi.

İktidarın kullandığı on kelimeden dokuzu otoriter devletin dilidir: "Beka" "düşman" "hain" "ihanet" vesaire, sıralanıp gidiyor. İktidarın ağzından "demokrasi" lafı çıkmıyor, "barış" lafı çıkmıyor, "adalet" lafı çıkmıyor. "Reform" dediniz tüm değerleri deforme ettiniz, anormal olan ne varsa normal hâle getirdiniz. Hukuk dışılığı kaldırmanın yolu, hukuku ortadan kaldırmaktır. Şu an yapılan tam da budur. Bakınız, Demirtaş ve Yüksekdağ dâhil tutuklu HDP'lilerin fezleke ve iddianamelerini hazırlayanlar cemaatin savcı ve hâkimleridir; üstelik bazıları da şu an cezaevinde. FETÖ'cülerin fezlekesiyle tutuklanan Demirtaş'ın, Yüksekdağ'ın tahliyesini engelleyen kimdir? Bizzat AKP Genel Başkanlarıdır. Demirtaş, Yüksekdağ ve tutuklu tüm seçilmişler derhâl serbest bırakılmalı ve bu hukuksuzluğa son verilmelidir.

Cemaat, paralel devlet kurmaktan, darbe girişiminden yargılanıyor ama o paralel yapı döneminde yapılan hukuksuzluklar aynen devam ediyor. 2009-2012 arası cemaatin paralel devletinde 10 bin Kürt siyasetçi tutuklandı, 2015'ten bu yana ise gözaltına alınan HDP'li sayısı 15 bin dolayındadır, 5 bini tutukludur. Peki, ne değişti? 15 Temmuz darbe girişiminin ardından ilan edilen OHAL rejimiyle Kürtlere, toplumsal muhalefete, demokrasi mücadelesi verenlere karşı yöneltilen hukuksuzluk düzeni, darbeyi aratmayan uygulamalar aynen devam ediyor.

Sayın milletvekilleri, Anayasa ve hukuku yok sayan bir sistemin varlığına her gün yaşanan örnekleriyle tanık oluyoruz. Nerede görüyoruz bunu? Kayyum gasbında. 6'sı mazbatasını verilmeyen toplam 34 belediyemize hukuksuzca el konulup kayyuma teslim edildi. Seçilmiş 17 belediye eş başkanımız şu an tutukludur. Kayyum belediyeleri, askerî kışlaya dönüştürülmüş durumdadır, halkın belediyeleri halka kapatılmıştır.

Anayasa'nın 67'nci maddesi ne diyor? "Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasî parti içinde siyasî faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir." diyor. Kayyum düzeniyle, halka Anayasa'da tanınan seçme, seçilme hakkı resmen ortadan kaldırılmıştır; seçmen iradesi ve Anayasa yok hükmünde sayılmıştır. 6 milyon insanın oyunu hiçe sayıp halk iradesinin karşısına kayyum dikmek "Siz seçseniz de yönettirmeyiz." demek darbe değil midir? Ve kayyum, sadece bizim belediyelerimiz için değil, tüm ülke sathına yayılmak istenen bir rejim biçimidir. Yereli, yerel demokrasiyi ortadan kaldıran, tekçi, merkezîyetçi sistemi yerellerde de devreye koymak isteyen bir anlayışın varlığını herkes görmelidir. İktidarın iddiası: "HDP'li belediye başkanları teröre bulaşmış, dağa para göndermiş." Tek bir belge, tek bir kanıt yok, hepsi laf, hepsi yalan. Görevden alınıp tutuklanan eş başkanlarımızın görev süresinde geçirdiği tek bir soruşturma dahi yok. Kayyum atamaları siyasî bir operasyondur. AKP, seçimle elde edemediğini kayyum zoruyla ele geçirmektedir. Belediyeler, kayyumların hırsızlığı, yolsuzluğu nedeniyle zaten borç ve haciz batağındadır. Personel maaşı zar zor ödeniyor. Paralar nereye gitmiş biliyor musunuz? Ben size söyleyeyim -Sayıştay da bunu zaten tespit etti- kayyumların şatafatına, fıstıklı kadayıflarına, bakanlara yalakalık olsun diye alınan hediyelere gitmiş. Kayyumların yolsuzluk suçu Sayıştay raporlarıyla sabittir. Yerelerde âdeta yolsuzluk düzeni kurulmuştur. İlla teröre destek aranacaksa, cemaate "Ne istediniz de vermedik." diyenlerde aranmalıdır. (HDP sıralarından alkışlar) Yolsuzluk, yasa dışı aranacaksa kayyumlarda aranmalıdır, kayyum hırsızlıklarını ortaya çıkaran HDP'li belediyelerde değil.

Sayın milletvekilleri, kayyumun asıl hedefi eş başkanlıktır. Eş başkanlık sistemi, eril, tekçi sisteme karşı geliştirilen alternatif bir modeldir. Eş başkanlık sistemi, tüm kadınlar için büyük bir kazanım olarak Türkiye demokrasi tarihine geçmiştir. Eş başkanlık, demokratik, ahlaki ve politik toplumun siyaset dilidir. Eş başkanlık, toplumu özgür, eşit, demokratik yönetmenin kurumudur. Tek başkanlığın, tek adam yönetiminin panzehiri eş başkanlıktır. 19 Ağustos'ta başlayan kayyum darbesinde esas hedef eş başkanlık sistemimiz olmuştur. Kayyum atanan belediyelerimizin kadın eş belediye başkanları şu an tutukludur. Eş başkanlık kurumunun hedef alınmasının en büyük nedeni, erkeklik rejimindeki ısrardır. Kayyum, kadınların iradesine yöneltilmiş siyasal bir şiddettir. Önceki kayyumlar atanır atanmaz ilk olarak yerel yönetimlerimizdeki kadın kurumlarını, şiddete karşı çalışma yürüten kadın merkezlerini kapatmıştır. Kadın düşmanlığı kayyum rejimiyle sürdürülmektedir. Sokakta kadını hedef alan şiddet ile siyasal alanda eş başkanlığı hedef alan siyasal şiddet, aynı erkek iktidar zihniyetinin bir yansıması olarak karşımızdadır.

Biz HDP olarak buna "eyvallah" demeyeceğiz; eş başkanlıktan asla vazgeçmeyeceğiz; bir milim dahi geri adım

atmayacağız; “tek başkanlık” değil, “eş başkanlık” demeye devam edeceğiz. (HDP sıralarından alkışlar) İktidarın gaspçı kayyum zihniyetini, kayyum darbesini her yerde teşhir etmeye devam edeceğiz. Halkın iradesine sahip çıkmak onurdur, bu onura bizler sahip çıkacağız. Kayyumları gönderene kadar yılmayacağız, hukuki demokratik mücadelemizi daha da büyüteceğiz. İktidar kayyumlarla asla başaramayacaktır. Başarsaydı umumi müfettişler başarılıydı. Onlar kaybetti, bugünkü kayyumcular da kaybedecektir. Yarın halkın önüne sandık konulsa kayyumcular tarihin en büyük tokadını yiyecektir.

Demokrasiden, halk iradesinden yana olan herkesi, demokratik siyaset yürüten tüm kesimleri iktidarın kayyum darbesi karşısında sessiz kalmamaya çağırıyoruz. Halk iradesini temsil eden bu Parlamente’yi de kayyum hukuksuzluğu karşısında tavır almaya çağırıyoruz. Meclis, halk iradesinin, seçilmişlerin iradesinin yanında mı, yasa dışı kayyumların yanında mı, durduğu yeri belirlemelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülke manzarası ne yazık ki hiç de iç açıcı değildir. Hukuku, seçilmiş iradeyi, özgürlükleri bitiren AKP, ülkeyi en büyük krizlerle karşı karşıya getirdi. On yedi yıl önce “İşsize iş, açsıza aş.” vaadiyle iktidara geldi. Şimdi iş isteyen “Her üniversite mezunu iş bulmak zorunda değil.” yanıtını veriyor. Açlık sınırının altındaki asgari ücretle “Günde 3 öğün simit yerseniz maaşınız artar.” deniliyor. İşsizlik, yoksulluk, açlık, sefalet, adaletsizlik diz boyu oldu. Tabii ki kriz sarayın penceresinden bakınca görülüyor. EYT’lilere “Para yok.” derken tek kullanımlık mutfak takımına eski parayla 1,4 trilyon, çatal bıçak takımına 1,5 trilyon, mefruşata 3,8 trilyon, giyeceklerle 6,1 trilyon, hediyelere 2 trilyon lira para harcayan saraydan halkın yoksulluğu, sefaleti görülmez.

Ekonomisi çökmüş bir düzen, yolsuzlukların, yoksullukların, tükenmişliklerin düzenidir. Toplum, bir yandan insanca yaşam standartlarını hızla kaybederken diğer taraftan yandaş bir kesim, yoksullaşan halkın hakkı üzerinden palazlanmıştır. Alımı yapılan bir top kağıttan bir iğneye kadar her alanda soyguncuların, talancıların başat olduğu bir dolandırıcılık düzeni tam anlamıyla hayat bulmuştur. Sonuç olarak yoksulluk, açlık, çaresizlik içine mahkûm edilen milyonların içine sürüklendiği trajik tablo ortaya çıkmıştır. Çaresizlik içindeki insanlar kendilerini bu acımasız çarktan kurtarmaya çalışmaktadır. Nitekim, bugün ülkede ucuz ve kolay olan tek şey kalmıştır: Ölüm. Toplum, Türkiye tarihinde hiçbir dönemde görülmemiş şekilde büyük bir yıkımla baş başa bırakılmıştır.

İktidar her seçimde halktan yetki istedi, aldı ama hiçbir sorunu çözmedi. “Sistemde sorun var, yetkiler tek kişide toplansın, tüm sorunları çözeceğiz.” denildi, kurulan tek adam sistemi en büyük sorun hâline geldi. İktidar “Türkiye şaha kalkacak, uçacak.” dedi, sarayın harcamaları, şatafat, israf, enflasyon, dolar uçuşu, şaha kalktı. Kitleli işsizlikler, KHK zulmüyle aç ve yoksul bırakılan emekçi milyonlar, atanamayan öğretmenler, kapanan iş yerleri, borç batağında bir toplum, artan intiharlar, artan zamlar, vergiler; Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin özeti işte budur, çökertilen bir ülke. Yarına umutla bakabilen, gelecek hayali kurabilen tek bir kişi kalmadı, insanların gelecek hayalinden bile çalındı. Güvenilecek ne bir adalet ne de bir hukuk sistemi bırakıldı. “Biz ve onlar” diyerek toplum ayrıştırıldı, kutuplaştırıldı. İnsanlar birbirinin yüzüne bakamaz hâle getirildi. On yedi yılda, ekonomiden demokrasiye, insan haklarından inanç sorunlarına, bu iktidarın çözdüğü tek bir sorun yoktur. “Reform” dediniz, insanların inancına varıncaya kadar tüm değerleri deforme ettiniz. “İşkenceye sıfır tolerans” dediniz, işkence yapanlara tolerans gösterdiniz. “Üstünlerin hukuku değil, hukukun üstünlüğü” dediniz, saray hukukunun üstünlüğünü kurdunuz. “Bağımsız yargı” dediniz, yargının düğmesini saraya iliklediniz. “Demokratik devlet” dediniz, polis devleti kurdunuz. “Özgürlükler artacak.” dediniz “Ekonomik kriz var.” diyenlerin dahi ellerine kelepçe vurdunuz. Aleviler yıllardır çözüm bekliyor, bulduğunuz çözüm Ali’siz Alevilik. “Kürt sorununu çözeceğiz.” dediniz, neredeyse her bir Kürt’ün başına birer kayyum atayacaksınız. Kadınlar eşitlik istiyor, özgürlük istiyor, yaşam hakkının korunmasını istiyor; çözümünüz “Ben kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum.” oldu. Sağlığı beton yığınının dönüştürdüğünüz şehir hastaneleriyle müteahhitlere; eğitimi cemaat, tarikat vakıflarına teslim ettiniz. Sosyal güvenliği sosyal güvensizliğe dönüştürdünüz. “İşsizliği önleyeceğiz.” dediniz, işsiz kitleler yarattınız. “Fabrikalar yapacağız.” dediniz, cezaevleri yaptınız. “OHAL’i biz kaldırdık.” dediniz, OHAL’i geri getirdiniz. “Yeşil alanı artıracacağız.” dediniz, kasanızdaki yeşili artırdınız. Kaz Dağı’ndan Hasankeyf’e, Munzur’dan kuzey ormanlarına varıncaya kadar her yeri şirketlere talan ettirdiniz. “Komşularla sıfır sorun” dediniz, karada sorun yaşamadığınız tek bir ülke kalmadı, şimdi sıra denizlere geldi, gerginliği denizlere taşıdınız. Tek dostunuz Putin, bir de ÖSO ve diğer cihatçı gruplar kaldı ne yazık ki. “Avrupa Birliği’ne üyelik stratejik hedefimizdir.” dediniz, köprüleri attınız, şimdi Avrasya Birliği’ne girmeye çalışıyorsunuz. “Kimsenin toprağında gözümüz yok.” dediniz, kuzey Suriye’ye yerleşmeye, halkı yerinden yurdundan etmeye çalışıyorsunuz. Ne söz verdiyseniz tersini yaptınız, ne yaptaysanız tersini söylediniz.

Evet, sayın milletvekilleri, Türkiye uluslararası hukuka aykırı bir biçimde 9 Ekim’den bu yana kuzey ve doğu Suriye topraklarında hâkimiyet kurma peşinde, oysa sınırın o tarafından bu tarafa tek bir çakıl taşı dahi atılmadı. Hükûmetin söylemediği gerçek şudur: “Kürtler orada kuzey Suriye halklarıyla birlikte demokratik bir gelecek inşa etmesin, söz sahibi olmasın.” Bütün mesele budur. Türkiye’de kayyum atamalarıyla, kuzey Suriye’de operasyonlarla Kürtlerin iradesini engellemeye çalışan bu iktidarı 5 yaşındaki çocuk dahi görüyor ve biliyor. Moskova’ya gidiyorsunuz “Aman Kürtler Suriye’de irade olmasın.” diyorsunuz. Washington’a gidiyorsunuz, derdiniz Kürtler. NATO toplantısına gidiyorsunuz, gündeminiz Kürtler. Çünkü içeride ve dışarıda tüm politikanızı Kürt karşıtlığı üzerine kurdunuz. Yeter ki Kürtler dünyanın hiçbir yerinde söz sahibi olmasın, tüm çabanız ve gayretiniz buna yöneliktir. Peki, soruyorum: Kürtler kaybedince Türkiye kazanmış mı oluyor? Kuzey Suriye’de Kürtler yerlerinden yurtlarından olunca Edirne’nin, Ardahan’ın, Trabzon’un sorunları mı çözülmüş oluyor? Kürtler Suriye’de kaybedince Türkiye’de işsizlik, yoksulluk mu azalıyor, asgari ücret mi artıyor, enflasyon mu düşüyor? Kürtlerin kaybetmesi için yürütülen her siyaset, Kürt halkına, Türk halkına kaybettiriyor; Türk halkının bunu görmesi gerekiyor. Evet, Kürtler kaybederse Kuzey Suriye’de IŞİD yeniden canlanacaktır. IŞİD’in büyümesi bu kadar çok mu arzulanıyor? IŞİD, karanlığı kaybedince Türkiye de mi kaybetmiş oluyor? Ne yazık ki Kürt sorunu çözülmediği için, Kürt düşmanlığından vazgeçilmediği için Kürt de Türk de kaybediyor, tüm coğrafya kaybediyor.

Evet, 2013-2015 arasında Sayın Öcalan çözüm için tarihsel önemde adımlar atmıştı. Hem içeride hem Suriye’de demokratik bir süreç ilerleyecekti ve bu mesele içeride çözülecekti. Hükûmet, iktidar hesapları nedeniyle Dolmabahçe Mutabakatı’nı reddetti, masayı devirdi, 5 Nisan 2015’ten itibaren İmralı tecridini başlattı. Bugün İmralı tecridiyle demokrasi, barış ve çözüm umutları tecrit altındadır, halkların demokratik geleceği tecrit altındadır.

Hatırlayalım, Sayın Erdoğan ne demişti 2010 tarihinde? “Güvenlik kaygılarının ön plana çıkmasından kim kazanacak? Yirmi altı yıldır süren bu olayların bir kazananı var mı? Eğer demokratik açılımlardan vazgeçersek Türkiye kaybeder, biz vazgeçmeyeceğiz; savaş kolaydır, barış zordur, biz zor olana talibiz.” demişti. Aslında zor olan barış değildir, sözün arkasında durmaktır. Kolay olan ise sözden dönmektir, kolay olan seçildi ne yazık ki. (HDP sıralarından alkışlar) On yıl önce “Güvenlik

kaygılarının ön plana çıkmasının kazananı yok.” derken şimdi nerede duruyor? Demek iktidarı kazanıyor ki güvenlikçi politikaya sınırsız sarılmış durumdadır.

Bir kez daha vurguluyoruz: Çözumsuzluğun, tecridin, savaş politikalarının bir kazanımı olmayacaktır. Kürt sorununa güvenlikçi politikalarla yaklaşan tüm iktidarlar dağıldı ve gitti, AKP de eninde sonunda o kervana katılacaktır. Kürt sorununu çözmediniz ama Kürt sorunu sizi mutlaka çezecektir.

Ne yazık ki çözumsuzluğun bedelini her zaman toplum ödüyor, hem canıyla ödüyor hem de ekonomik olarak ödüyor. 2020 yılı bütçesinde savunma harcamaları için 141,1 milyar TL ayrıldı. Halkın vergileri dağa taşta bomba olarak yağıyor. Türkiye halkının vergisi kuzey Suriye halklarının yerinden yurdundan edilmesi için harcanıyor, halkın vergisi ÖSO çetelerine maaş olarak gidiyor.

Geçen hafta Tel Rıfat ilçesindeki bombardımanda 8’i çocuk 10 sivil hayatını kaybetti. Roboski ile Tel Rıfat aynı trajediyi yaşadı. 9 Ekimden bu yana 478 sivil hayatını kaybetti. Elbette Kürt halkı bu yaşadıklarını da bunu yaşatanları da unutmayacaktır, tarih de bunu unutmayacaktır.

Kürt halkında tarihin en büyük kırılmasını yarattınız. Bu kırılma size de yansımaya, sizin iktidarınızda da kırılma yaratacağı, o kırılma çoktan başlamıştı bile. Barış Pınarı’ndan size iktidar çıkmayacaktır. Ve şunu hiçbir zaman unutmayın: Kürt halkının iradesini tanımadan, Kürtlerle içeride ve dışarıda barışmadan hiçbir politika geliştiremezsiniz, geliştireniz de başarıya şansınız yoktur. Bu yüzyıl, Kürt halkının kazanacağı, tüm dünya halkları gibi, kimliğiyle, diliyle, kültürüyle özgürce ve onurluca yaşayacağı bir yüzyıl olacaktır. Bunu kimse, hiçbir güç engelleyemeyecektir.

Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP olarak ısrarla ve inatla savaşa karşı çıkmaya, barışı kararlılıkla savunmaya devam edeceğiz. Demokrasinin, adalet duygusunun ortadan kaldırılmak istendiği bir süreçte Türkiye halklarının tek umudu ve cesaret kaynağı HDP’dir. Halkları, renkleri ortak duyguda, değişim iradesinde, mücadele dayanışmasında ve özgür gelecek hedefinde birleştiren HDP’dir. 7 Hazirandan başlayıp 31 Mart ve 23 Hazirana varıncaya kadar tüm seçimlerde partimiz demokratik bir seçenek yaratmıştır. Bu iktidarın gidebileceğine, değişimin mümkün olduğuna olan inancı güçlendirmiştir. Bu seçenekte ısrarlıyız, kararlıyız. İşte bu nedenle iktidarın hedefindeyiz. Şu an binlerce seçilmiş, yöneticisi, üyesi tutuklu bir partinin Eş Genel Başkanı olarak konuşuyorum. Partimize yönelik âdeta bir düşman hukuku işletilmektedir. İktidarın emriyle polis ve yargı HDP’li avına çıkmıştır. Son bir ayda 350 partili gözaltına alınmış, çoğu tutuklanmıştır. Her gün bir il ve ilçe örgütümüze baskın yapılmakta, yöneticilerimiz gözaltına alınmaktadır. İktidar 31 Mart ve 23 Haziran seçimlerinde kaybetmiş olmasının siyasi intikamını emrindeki devlet, yargı ve polis gücünü kullanarak HDP’den almaktadır. Bu siyasi mertliğe de, siyasi ahlaka da sığmaz. Bakın, en son Elbistan ilçe yöneticimiz, 70 yaşındaki Ali Kısa ile eşi Elif Kısa tutuklandı. Üstelik bakmakla yükümlü oldukları 2 engelli çocukları var, onlar şimdi annesiz, babasız kaldı. 70 yaşındaki insanı “Parti yöneticiliği yaptı.” diye cezaevine atmak düşman hukuku değil de nedir?

Suruç Belediye Eş Başkanımız Hatice Çevik tutuklandı. Kızını Ankara Garı katliamında IŞİD katletti; kızını IŞİD katlediyor, annesini ise bu iktidar tutuklatıyor. Bu düşmanlık hukuku değil de nedir? Bir aile hem IŞİD’in hem iktidarın ortak hedefi nasıl olabiliyor? Bunun cevabını iktidarın vermesi gerekiyor.

HDP’ye karşı devreye konulan planın farkındayız. HDP şahsında demokratik siyaset alanı topyekûn tasfiye edilmeye çalışılmaktadır. İktidarın HDP’siz parlamento, HDP’siz yerel yönetimler, HDP’siz siyaset, HDP’siz yaşam planlarını görüyor. Kürtlüz kuzey Suriye planının buradaki ayağı da HDP’siz Türkiye’dir ama iktidar yanılıyor, Türkiye AKP’siz yapar ama HDP’siz yapamaz. (HDP sıralarından alkışlar) Çünkü HDP, halklar arası bir köprüdür, halkları birleştiren tek siyasi güçtür. HDP’siz değil ama AKP’siz bir Türkiye’nin çok da uzakta olmadığını şimdiden size hatırlatmak isteriz. HDP, siyasi oyunları, siyasi hesapları bozmaya devam edecektir. HDP bitmez, bitirilmeyecektir; HDP diz çökmez, diz çökmeyecektir. (HDP sıralarından alkışlar) Tek bir HDP’li de kalsa HDP’nin ilkeleri, demokratik mücadelesi yaşayacaktır. Gücümüzü halktan, demokratik mücadeleden ve inandığımız ilkelerden alan bir siyasi hareketiz. Bizi bir arada tutan makam, mevki, rant değildir; mücadele kararlılığıdır, dayanışmadır, halka, özgürlüğe, barışa, demokrasiye olan adanmışlıktır. 1994’te DEP milletvekilleri bu Parlamentodan yaka paça dışarıya atıldılar, atanlar şimdi nerede? Hepsini bir kenara atıldı, siyaseten yok oldular gittiler ama biz yine buradayız. Biz çoğala çoğala, büyüye büyüye geliriz, bizi tasfiye etmek isteyenler ise azala azala gitmişlerdir ve azala azala gitmeye de devam edecektir. Gidene yol vermek gerekir, yol verilmezse o yoldan olunur.

Bu iktidardan hiç kimsenin bir çözüm beklentisi yoktur çünkü bu iktidarın bir inandırıcılığı kalmamıştır. AKP’nin siyasi hikâyesi bitmiştir; sürdüremiyor, yürütemiyor, yönetemeyecek de. Zaten “AKP” diye bir yapı da kalmamıştır, kayyumcu saray yönetimi vardır, o da gidicidir. Kurulan Cumhurbaşkanlığı kayyum sistemi siyasi iflasın eşiğindedir.

Halklarımız rahat olsun; çözüm de, umut da biziz, halkın kendisidir, Türkiye’nin demokratik vicdanıdır, toplumsal muhalefettir, ezilenlerdir, emekçilerdir, kadınlardır. Ezilenlerin sorununu ezenler, sömürülenlerin sorununu sömürenler çözemez. Adaleti, adaletsizliğe yol açanlar getiremez. Halkların elini, halk iradesini yok sayanlar tutamaz. İyiliği kötülük, aydınlığı karanlık getiremez. Yoksulluğu, yolsuzluk yapanlar bitiremez. Halkın derdini ancak halk gibi düşünenler; saraylarda değil, halkın içinde yaşayanlar anlar. Mevlâna’nın dediği gibi, aynı açıdan değil, aynı acıdan bakarsak dertlerimize çare olabiliriz. Kibre batanlar, güce tapanlar, halka tepeden bakanlar bu halkı anlayamaz, derdine çare olamaz.

Türkiye tam bir yol ayrımındadır, yönetilemiyor ya bu şekilde çökmeye, uçurumdan yuvarlanmaya devam edecektir ya da başka bir çıkış yolu bulacaktır. Çıkış yolu vardır, halkın kendisidir, demokrasidir, içeride ve dışarıda kalıcı bir barıştır, herkesi kuşatan gerçek bir adalettir, özgürlüktür; demokratik, çoğulcu yeni bir anayasadır, demokratik yerel yönetimler ve güçlendirilmiş demokratik parlamenter sistemdir ve merkezî yönetimde, yerel yönetimlerde eş başkanlıktır. Bunun için, bu iktidarın bir an önce gönderilmesi gerekiyor. En geniş demokratik toplumsal ittifakla, halkların ittifakıyla, kadınların ittifakıyla, emekçilerin, işçilerin ittifakıyla bunu başarabiliriz, başaracağız. Bu nedenle, erken seçim çağrısı yapıyoruz. Sandık bir an önce halkın önüne konulmalıdır. Erken genel seçim tüm siyaset kurumunun ve toplumun acil gündemi olmalıdır. Yarın seçim olsa iktidarı kaybedecek bir yönetimin gelecek on yıllarımızı ipotek altına almasına izin vermeyelim. Haziranlar umuttur, haziranlar cesarettir, haziranlar başarı ve zaferdir değerli arkadaşlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplumun yarısını oluşturan kadın -her alanda dışlandığı, yok sayıldığı gibi- bu

bütçede de yoktur. Bütçelerin temel hedefi kaynakların eşit dağılımı yoluyla toplumdaki eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmaktır. 2020 yılı bütçesi de -öncekiler gibi- eşitsizliği kaldırmıyor, artırıyor. Sokaktaki şiddet ile bütçe arasındaki bağ ortadadır. Bütçede toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayamadığınız, kadınları güçlendirmedığınız zaman ekonomik şiddetin, oradan da fiziki şiddetin önünü açmış olursunuz. Evet, bu bütçe, ekonomik şiddet içermektedir. Kadına yönelik erkek ve devlet şiddetinin bu kadar artması ve her gün onlarca kadının katledilmesi, şiddet ile iktidarını ayakta tutan ve meşrulaştıran AKP iktidarının cinsiyetçi, milliyetçi, mezhepçi politikalarının sonucudur. 2019 yılının ilk on bir ayında 439 kadın, kasım ayında ise 39 kadın -büyük bir kısmı eşleri ve aile bireyleri tarafından- katledildi. Sizler her gün yatağınıza girip uyuduğunuzda o gün en az 5 kadın öldürülmüş oluyor; siz uyuyorsunuz, kadınlar ölüyor. En son, 20 yaşındaki üniversite öğrencisi sevgili Ceren Özdemir katledildi. Ceren, Hükûmetin ağır ihmali sonucu katliama giden yolları açılmış bir katilin saldırısı sonucu katledilmiştir. Şimdi, çıkıp polisin başarısı ile övünenler var. Sormak istiyorum: Bir katilin 2'nci cinayeti işledikten sonra, bir yaşamı daha söndürdükten sonra tutuklanmasının neresi başarısıdır? Cinsiyet eşitliğine inanmadığını beyan eden bir Hükûmet, kadınların maruz kaldığı her türden sorunu, engeli ve şiddeti aşma basiretini elbette ki gösteremez. Tepeden tırnağa hiçbir devlet kademesinde kadının hakkı da hukuku da yoktur. Hükûmetin bütün politik söylem ve icraatlarında hak da hukuk da erkeklerindir. Hükûmetin sahasında kadınlar erkeklerin sözüne, gücüne, kararına tabidir. Kadınlar şunu bilmelidir ki İstanbul Sözleşmesi'ni ve kadınların nafaka hakkını ortadan kaldırmak isteyen, kadın cinayetlerini önlemek için Mecliste komisyon kurulmasını engelleyen bir iktidar zihniyeti kadına şiddeti önlemez. Bu kaynaklar güvenliğe ayrılıyor ve bütün harcamalar güvenliğe yapılıyor. Ama kimin güvenliğine! Zira ülkede güvenliğin olmadığını da biliyoruz, bu ülkede bir tek kişi bile güvende değildir. Her gün istismara uğrayan çocuk da her gün şiddet gören kadın da güvencesiz, güvenliksiz ortamda çalışan işçi de seçimlerde sandığa atılan oylar da çevre de doğa da insan sağlığı da güvende değildir. Hükûmetin kendisinin bizzat devletin kendisini tehlikelerin kaynağı ve başaktörü hâline getirdiği bir ülkede bu cop güvenliği, bu silah güvenliği, bu cephanе güvenliği olsa olsa sadece bu siyasi iktidarın bekasının güvenliğini sağlamak içindir, başka da bir şey için değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Buldan, bir dakika ilave ediyorum, tamamlayalım lütfen.

PERVİN BULDAN (Devamla) – Bu anlayış, ülkeyi faşizmle teslim almaya çalışmakta; genç, yaşlı, kadın, bebek herkes bu baskılar altında ezilmeye çalışılmaktadır. Bugün itibarıyla yüzlerce bebek anneleriyle beraber kaldıkları hapisanelerde büyümektedir. Maruz kaldıkları olumsuz şartlar ise içler acısıdır. Çocukları hapisanelerde büyüyen bir ülke geleceksizdir. İktidarın yarattığı geleceksizliğe karşı kadınlar olarak, toplum olarak mücadele edersek ortak geleceği, aydınlık geleceği hep birlikte yaratabiliriz. Kadınları eşitsizlikten, şiddetten, baskıdan kurtaracak olan, kadınların ortak mücadelesidir. Bütün kadınları bu anlamda ortak mücadeleye çağırıyorum. Ben inanıyorum ki kadınlar bunu başaracaktır çünkü kadınlar gelecektir, gelecek kadınlarındır. (HDP sıralarından alkışlar)

Sözlerime Gandi'nin şu sözüyle son vermek istiyorum: “Adaletsizliği adaletle yıkmak gerekir.” Adaletsizlik, mutlaka ama mutlaka adaletle son bulacaktır diyor, hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bostancı...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Pervin Buldan'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Sayın Buldan'ı dinledik. Konuşmasında, kayyum atanan belediyelere ilişkin Sayıştay raporundan bahsetti. Doğrudur, bu raporlar var ama kayyumlara ilişkin değil, önceki dönemlerdeki uygulamalara ilişkin, Sayıştay Başkanının da bu yönde açıklaması var. O bakımdan buna dikkat etmek gerekir.

İkincisi: Sayın Buldan “Kürt karşıtlığı” “Kürt düşmanlığı” şeklinde teşhislerde bulundu; haklıdır, yerindedir, böyle bir durum var ancak Kürt düşmanlığını kim yapıyor ona bakmak lazım. Kürt düşmanlığını... Doğal olarak Kürtler Meclisteki bütün siyasi partilerde var. Demek ki bu partilerin ve Türkiye'deki siyasetin Kürtlere karşı olduğuna dair bir atmosfer, bir tavır, bir tutum olsa Kürtlerin de akli var ve onlar başka türlü davranırlar, farklı partilere gitmezler. Önce, bütün partilerde Kürtlerin olduğunu hatırlayalım.

İkinci husus şu: Kürt düşmanlığı yapan kim? Kürt düşmanlığını yapan, 1984'ten bu yana Kürtlerin ve Türklerin kanını döken bir terör örgütü var: PKK. PKK aynı zamanda en çok Kürtlerin kanını döktü. Eğer Kürtlerin hakkına ve hukukuna ilişkin bir hassasiyetimiz varsa öncelikle bu terör örgütüne karşı bir tutum, bir tavır koymak, bunu kınamak, ayıplamak gerekirdi. PKK bunu niçin yaptı? PKK bunu etnik kimlikçi bir siyaseti inşa etmek için, halkları birbiri aleyhine düşmanlığa körüklemek için yaptı. Eğer halkların kardeşliğinden, barışından, özgürlüğünden bahsediyorsak terör üzerinden yürütülen bu kirli stratejiye ve siyasete dökülen kana itiraz etmek gerekirdi; edilmedi, buna göz yumuldu. Demek ki Kürt düşmanlığına göz yumulmuş. 2'nci Kürt düşmanı kim?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – 2'nci Kürt düşmanı PYD'dir efendim. PYD Suriye'nin kuzeyinde Kürtlerin kafasını vurdu. Kürtlerin hakkından ve hukukundan bahsedenler ağızlarını açıp oradaki Kürtlerin hakkına ve hukukuna ilişkin bir laf ettiler mi? Etmediler. PYD ne yapıyordu? PYD Suriye'nin kuzeyinde, bu Orta Doğu coğrafyasında Türkleri, Kürtleri, Arapları ve Acemleri birbirine düşürecek ve emperyal rüyalara alan açacak bir stratejinin, kirli stratejinin aracı olarak iş gören bir çete, bir terör

örgütüydü. Kürtlerin hakkından hukukundan, barışından bahsedenlerin bu kirli siyasete itiraz etmeleri gerekirdi; etmediler. Bir Kürt düşmanlığı var. Kürt düşmanı PKK'dır, PYD'dir. Buna itiraz edenlerin bu kirli oyunlara da itiraz etmesi gerekir.

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, kayıtlara geçmesi için iki konuda çok kısa açıklama yapmak istiyorum. Birincisi Sayıştay raporlarıyla ilgili. Sayıştay raporlarını bizler de okuduk, sadece bu bütçe dönemindekileri değil, daha öncekileri de okuduk. Sayıştay raporları, ilk kayyum döneminden, 2016'da atanan kayyumlar döneminden o Sayıştay raporlarının hazırlandığı döneme kadar yapılan yolsuzlukları, usulsüz harcamaları çok açık bir şekilde ortaya koymuştur, ortadadır Sayıştay raporları. İkincisi: Bu dönemde Plan ve Bütçe Komisyonunda tartışma yapılırken Sayıştay Başkanı özellikle kayyum dönemine ait 2017, 2018 ve 2019'la ilgili yaptıkları suç duyurularına işaret etmiştir ve 2017'de -yanlış hatırlamıyorsam rakamı- 31 suç duyurusu yapıldığını ve bunların kayyum dönemine ait olduğunu açıklamıştır sorulan soru üzerine. Birinci işaret etmek istediğim nokta buydu. Raporlar ortada, tekrar hep birlikte bakabiliriz, zaten önümüzdeki günlerde de bunları tartışacağız.

İkincisi Kürt düşmanlığıyla ilgili; bunu çok tartışıyoruz, çeşitli kavramlarla da ifade ediyoruz. Bizim açımızdan mesele şudur efendim: Kayyum ataması devam ediyor yani durmadı kayyum atamaları ve şu ana kadar 27 belediyemize kayyum atanmış vaziyette.

Şimdi, Kürt halkının iradesini, seçimde ortaya koyduğu iradesini kim gasbediyorsa, Kürt halkının seçme ve seçilme hakkını kim yok ediyorsa, sandık hukukunu ve adaletini kim yok sayıyorsa, işte onlar aslında halka karşı bir saygısızlık, halka karşı bir düşmanlık, halkın hukukunu tanınamama adımını atıyorlardır. Biz esas olarak buna işaret ediyoruz ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – ...bugün gidin sorun, Diyarbakır'da, Mardin'de, Van'da, Hakkâri'de, Şırnak'ta, her yerde gidin sorun "Kim size düşman hukuku uyguluyor, kim sizin haklarınızı gasbediyor?" diye sorun, emin olun, herhangi bir parti seçmeni olup olmadığı fark etmeksizin iktidarı işaret edecektir halk; sokaktaki ruh hâli budur. Biz, sokağın ruh hâlini, Kürt halkının sokakta hissettiğini, duyduğunu ve bizlere söylediğini size taşıyoruz ki bu düşmanca politikalardan ve uygulamalardan vazgeçilsin istiyoruz, esas olarak tartıştığımız mesele budur. Bugün yapılan uygulamalardır ilgilimiz. İktidarın yaptığı uygulamalara karşı politikalar geliştirmektedir. İktidarın yaptıklarını tanımadığımızı, kabul etmediğimizi anlatmaya çalışıyoruz çünkü halkın ruh hâli de budur.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 130) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı, Eş Genel Başkan ve Van Milletvekili Sayın Sezai Temelli.

Buyurun Sayın Temelli. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakika.

HDP GRUBU ADINA SEZAI TEMELLİ (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi hakkında konuşmama başlamadan, öncelikle, demokratik siyasete vurulan darbe sonucu bugün aramızda olamayan başta Sevgili Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş olmak üzere tüm arkadaşlarımı saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar) Kürt halkının, güçlü iradesiyle desteklediği Gültan Kışanak ve Selçuk Mızraklı şahsında, haksız, hukuksuz şekilde rehin alınan belediye eş başkanlarımızı, belediye meclis üyelerimizi ve il genel meclisi üyelerimizi sevgiyle selamlıyorum. Yine, Sebahat Tuncel ve Aysel Tuğluk şahsında, Kürt halkının iradesini hiçe saymak için rehin alınan tüm parti yöneticilerimize, üyelerimize buradan partimiz ve halkımız adına selamlarımı iletiyorum. Evet, Kürt düşmanlığı tartışmasının yanıtı, bugün cezaevinde olan arkadaşlarımızdır. Tüm cezaevindeki arkadaşlarımı bir kez daha sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, 2020 merkezî yönetim bütçesi bir yoksunluk bütçesidir, evet, bir yoksunluk bütçesidir. Bütçe, yalnızca hesap planı değildir, esas itibarıyla ekonomi politik bir metindir. 2020 bütçesine baktığınızda barışın, toplumsal barışın yoksunluğunu görürsünüz. Bu bütçeye baktığınızda ortak zenginliğinizden yoksun bırakılmışlığımızı görürsünüz, topyekûn yoksulluğu görürsünüz. Bütçe olma vasfını yitirmiş bu metne baktığınızda demokrasi yoksunluğunu görürsünüz. Toplumsal barışı inşa edebilmek, cumhuriyeti demokratikleştirebilmek, yoksulluğu yenebilmek, ortak zenginliğinizi hakça, adaletli bir şekilde üretip paylaşabilmek adına 2020 merkezî yönetim bütçesini ve arkasındaki zihniyeti kabul etmiyoruz.

Her şeyden önce bütçe hakkını ve Meclisin iradesini yok sayarak Meclisin önüne getirilen bu bütçe, bırakın mevcut yapısal ve tarihsel sorunların çözümüne katkı sunmayı, sorunları büyüten, çözülemez kılan temel bir yaklaşımla hazırlanmıştır.

Halkların iradesini kayyumcu bir yaklaşımla gasbeden bugünkü iktidar, Meclisin iradesini de ipotek altına alma peşindedir. Bütçe hakkının devredilemez bir toplumsal ve anayasal hak olduğunu en fazla bu Meclis, bilincine taşımak zorundadır. Kuşkusuz bu Meclis, halkların temsilcilerinden oluşuyor. Temsilciler, işte, bu hak gasbına en fazla duyarlılık göstermesi gereken insanlardır. Bugünkü sistem bu hakkı yok sayarak en temel haklara ve demokratik siyasete saldırmaya devam ediyor. Seçme ve seçilme hakkı başta olmak üzere, bütçe yapma hakkını da ortadan kaldırıp bütçe, Meclis dışında hazırlanıp Meclise havale edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, öncelikle bir Meclisi var eden en temel işleve sahip çıkmalıyız; bu, bütçe yapma hakkıdır. Bu olmaksızın topluma karşı sorumluluğumuzun tanımı olan temsiliyetten bahsetmek mümkün değildir. Bugün 2020 bütçesinin arkasındaki irade ve akıl, bu temsiliyet ilişkisini koparma peşindedir. Otoriter rejim özlemiyle demokratik tüm mekanizmaları yok sayan bu zihniyet, Meclisin en temel işlevini yeni sistemle ortadan kaldırmıştır; Meclis-bütçe-toplum bağı koparmıştır. Meclis, bu haktan ve sorumluluktan vazgeçemez. Bugünkü iktidar, bütçe hukukunu da -diğer hukuki düzenlemelerde olduğu gibi- askıya almış, hukuk devletinden, anayasal devletten ve demokratik siyasetten kaçma peşindedir.

Barış, toplumsal barış, siyasi barış ve iktisadi barış öncelikle meclis hukukuna, bütçe hukukuna özenle sahip çıkarak var edilebilir. Savaşa, yoksulluğa, şiddete hep birlikte karşı çıkmalıyız. Bu çatı altında seçilmişlerin önünde duran en büyük sorumluluk ve ödev budur. Unutmayın, savaşa, yoksulluğa şiddete karşı toplumu savunmak gerekir. Barış ve toplumsal barış için "Yurtta sulh, cihanda sulh." ilkesine yeniden sahip çıkmalıyız. Yurtta, bölgede, cihanda barış için tezkereci anlayıştan hep birlikte kurtulmalıyız.

Bugün Türkiye'nin bir dış politikası maalesef yoktur. Evet, bugün Türkiye'nin bir dış politikaya ihtiyacı vardır. Türkiye'nin dış politikasının yoksunluğunu bugün Suriye meselesinde olağanca çıplaklığıyla yaşıyoruz. Bugün dış politika ve iç politika birbirini gören yerden üretilmek zorundadır. Bugün, maalesef, Türkiye'nin dış politika yoksunluğu Türkiye'deki iç siyasetin en önemli tikanıklıklarını da yaratmaktadır. Türkiye, dış politikadan da yoksun kalmıştır; jeostratejik ve jeopolitik gelişmelere duyarsızdır, tüm bu gelişmelere karşı siyaset üretemez hâledir. Yüz yıl öncenin kodlarıyla Suriye meselesine yaklaşan, yüz yıl öncenin anlayışıyla çözüm üretmeye çalışan bugünkü anlayış Türkiye'yi aslında ciddi bir çıkmaza sürüklemiştir. Bugün baktığımız zaman "güvenlikçi politikalar" adı altında devlet tekelindeki şiddetin yasa tanımazlıkla topluma yönelmesi hatta bir yönetim anlayışına dönüşmesi Türkiye'nin en büyük sorunudur; buna engel olmalıyız.

Hukuk devletini, anayasal devleti, denge denetleme mekanizmalarını vakit kaybetmeksizin birlikte var etmeliyiz. İç ve dış siyasetin tükenmişliğini, iktidarın yönetememe hâlini, aczini aşmak zorundayız. Tekçi, kayyumcu anlayıştan bu Meclisi ve toplumu kurtarma zamanıdır. Bunun yol ve yöntemini bulmak bizim için başucu ödevidir. Çoğulcu toplumsallığı gözetip özgür bir siyaset anlayışıyla hareket etmeliyiz. Unutmayalım, felakete giden bu yol kader değildir, bugünkü iktidarın kötü politikalarının ve stratejilerinin sonucudur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir ülkede siyasetin ve toplumun gündemi sürekli hukuksuzluk, adaletsizlik, otoriterlik ise o ülke artık yönetilemiyor demektir. Bu yönetememe krizi Cumhurbaşkanlığı sistemiyle daha da derinleşmiş, sadece bir buçuk yıl içinde Türkiye'yi demokratik olmayan rejimler kategorisine itmiş ve ülkeyi âdeta açık bir cezaevine çevirmiştir. Bu siyasi krizin yanı sıra ekonomik kriz derinleşmiş, bürokratik bir canavar yaratılmış ve kurumsal kapasiteler çökmüştür. Bu çöküşün ardından yükselen saray rejimi ebedî başkanlık için adım üzerine adım atmaktadır. Bu, İstiklal Mahkemeleriyle başlayan, devlet güvenlik mahkemeleriyle devam eden ikili hukuku derinleştirmiş ve OHAL'ci anlayışı kalıcı hâle getirmiştir. Bu ikili hukukun bir yanında olağanüstü hâlin devam ettirilmesi vardır, diğer tarafta ülke bitmek bilmeyen bir OHAL rejimi altında yaşamaktadır. Saray rejimi olağanüstü hukuku muhalifleri susturmak, hak taleplerini bastırmak için kullanmaktadır. Bu olağanüstü hâl hukuku sivil darbeleri sürekli hâle getirmiştir, bu olağanüstü hukuk devam ettikçe Türkiye darbe mekanizminden asla kurtulamayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; saray rejimine muhalif olan, düşüncesini ifade eden, örgütlenmek isteyen, köşesinde yazı yazan ve ayrımcı politika ve pratiklerden dolayı şiddetin hedefi hâline geldiği için itiraz eden herkesi düşman ilan eden bu tedbir devleti mantığıyla halklara acı ve açlıktan başka bir şey getiremezsiniz. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ve ikili hukuk nedeniyle Türkiye'de yargıya güven, tarihinin en düşük seviyelerindedir. Hukukun üstünlüğünü güçlünün üstünlüğüne çeviren bu sistemin adalet ve yargılama adına topluma vereceği bir şey kalmamıştır. Biz de açıkça diyoruz ki: Bir ülkede adalet yoksa aslında devlet de yoktur. Bir ülkede adalet yoksa birlikte yaşam hayali de yoktur. Fransız düşünür Pascal'ın da dediği gibi "Adaletle dayanmayan kuvvet zalimdir." Bu rejimin doymak bilmeyen siyasi iktisatları, hukuk devletini çökerterek Türkiye'de demokratik yaşamın tüm alanlarını hedef hâline getirmektedir. Türkiye, demokrasi endeksinde bugün 110'uncu sıraya düşmüştür. Evet, Türkiye, 110'uncu sıradadır.

Bugün basın büyük bir istibdat altındadır. Gezi'den bu yana halka pelikan belgeselleri seyrettirilmeye devam ediliyor. Türkiye'de gazetecilere yönelik baskılar her geçen gün artmaktadır. Türkiye'deki gazeteciler, ödülleri cezaevinde alıyor, biliyorsunuz. Basın özgürlüğü endeksinde de 157'nci sıradayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; saray rejiminin sermaye yanlısı politikaları tarihte hiçbir iktidarda görülmediği kadar işçi karşıtıdır. İşçilerin temel hakkı olan grev hakkını bile yasaklayan bu anlayış, Türkiye'yi işçi hakları açısından dünyanın en kötü 10 ülkesinden biri hâline getirmiştir. Güvencesiz ve esnek çalışma teşvik edilmiş, sokağa taşan her işçi direnişi büyük bir saldırıyla karşılaşmış, yoksullar, ezilenler ve emekçiler için hayat cehenneme çevrilmiştir. İşçi cinayetleri gündelik yaşamın istatistiği hâline gelmiştir. Kasım ayında en az 126, 2019'un ilk on bir ayındaysa, 1.606 işçi yaşamını yitirmiştir. AKP döneminde sadece madenlerde 1.754 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir.

Bu anlayışın kılcal damarlarında işçi düşmanlığı kadar kadın düşmanlığı da vardır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği her geçen gün artmaktadır. Kadınlara dayatılan "Ölüm mü, kölelik mi?" ikilemi Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin alametifarikasıdır. Kadınlara karşı erkek şiddetini artıran bu erkek egemen, cinsiyetçi ve kadın düşmanı politikaları tarihin çöp sepetine atmak bizlerin öncelikli sorumluluğudur. (HDP sıralarından alkışlar)

Bu sistem doğaya da düşmandır. Doğa, kültür ve tarihi tanımazlık had safhaya çıkmış, yağmaya dönüşmüştür. Kaz Dağları'ndan Hasankeyf'e, Afrin'den Munzur'a kadar ormanlar, dağlar, akarsu yatakları, yer altı zenginlikleri, göller iktidarın ekonomik ve siyasal çıkarları doğrultusunda talan edilmektedir, yağmalanacak doğal kaynak bırakılmamıştır. Yüzyıllardır doğayla uyum içerisinde yaşayan halklarımıza ait sosyal, ekonomik ve kültürel değerler iktidarın politikaları sonucu ciddi bir yıkımla karşı karşıyadır.

16 Nisan referandumundan bu yana iktidar, aklımızla âdeta dalga geçiyor. Bu ülkede Erdoğan'ın Genel Başkan olduğu AKP, termik santrallerle ilgili kanun teklifini kendi partisine mensup milletvekilleriyle yasalaştırdı. Evet, sonra AKP Genel Başkanı Erdoğan veto etti. Oylamada kanun teklifine "evet" verenlerin hepsi alkış kıyametle vetoyu destekledi. Kara mizah desen, değil; komedi hiç değil; bu, olsa olsa trajedidir. Türkiye halklarının ve kurumlarının yönetilemediği gerçeğinin son trajik öyküsü bu termik santral vakasıdır. Bundan öte, bu termik santral vakalarına dönüp baktığımızda, aslında Türkiye'nin bir enerji politikası olmadığını da görüyoruz. Tüm dünyada enerji politikaları iklim krizine çare bulacak şekilde yeniden yapılandırılırken Türkiye'nin enerji politikaları talancı bir akla sıkışmıştır; doğayı talan etmeye, Türkiye'ye ve dünyaya iklim krizi yaratmaya devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi özgürlüklere karşı inşa edilmiş bir sistemdir. Evet, bütün dünya devletleri için yapılan özgürlük endeksine göre de maalesef 114'üncü sıradayız. Bu sistem, özgür olmayan bir Türkiye yaratırken "Allah'ın lütfü!" diyerek kanun hükmündeki kararnamelere sarıldı. Bu kararnameler, darbenin siyasi ayağını korumak ve saray rejimine muhalif olan herkesi susturmak için kullanıldı.

Barış isteyen akademisyenlere yönelik nefret dili yetmedi, bir de ihraç edilerek hayatları mahvedilmek istendi. 12 Eylül ceberut uygulamalarına rahmet okutacak şekilde işlerinden ihraç edilen bu insanların onuru zedelenmek istendi. Ancak onlar, bu halkın onuru olarak hayatta kalmaya, mücadele etmeye devam ettiler. Barış akademisyenleri, barış talebinin ve birlikte yaşama mücadelesinin aydınlık yüzleridir.

Saray rejimi bilmelidir ki zulüm büyüdükçe yenilgi yaklaşır, zulüm büyüdükçe direniş de büyür. Bu kadar çok insanın baskı politikalarıyla mağdur edildiği bu siyasal ortamın sürdürülmesinin imkânı yoktur. Bu zulüm ve rant devranı sürüp gitmez. Türkiye halklarının bu sistemle kaybedeceği tek bir gün bile kalmamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tecrit uygulaması, savaş politikaları ve kayyum atamaları iktidarın ömrünü uzatmak istediği gayrimeşru ve hukuksuz politikalar. Bu üç baskı politikasının aynı anda yürürlüğe konulması rastlantısal değildir. Mevcut iktidarın sürdürülmesinde birer aygıt hâline gelen bu üç baskı politikası, iktidarın politik hayatını sürdürmesi için yaptığı nafîle suni teneffüslerdir. Mevcut siyasi iktidar bugün bu üç uygulama üzerinden hayatta kalmaya çalışıyor.

Tecrit, hukuk devletini yok sayan bir uygulamadır. Tecrit politikası, hukukun askıya alınması yani olağanüstü hâlin süreklileşmiş olmasının bir göstergesidir. Bu uygulama, Türkiye'de yasaların askıya alınmış olmasının fiilî pratiğidir. Bu nedenle, tecrit, bu iktidarın bütün hukuksuz politika ve pratikleriyle doğrudan ilişkilidir. Tecrit, hak ihlallerinin, adaletsizliklerin, savaş politikalarının normalleştirilmesinde iktidarın önemli bir enstrümanı hâline gelmiştir. Bu nedenle, tecridin kalkması demek, Türkiye'de hukukun yeniden tesis edilmesinin yolunun açılması demektir. Tecride zemin olan hukuksuzluk sorgulanmadıkça bu ülkede adalet tesis edilemez. Tecritle iptal edilen hukuk, iktidarın demokratik meşruiyetini de ortadan kaldırmaktadır.

Süreklileşmiş savaş politikaları ve son olarak kuzey ve doğu Suriye'ye yönelik saldırı Kürt sorununda çözümsüzlük konusundaki ısrardan başka bir şey değildir. Kuzey ve doğu Suriye'ye yönelik son saldırı, iktidarın Orta Doğu'ya ihraç ettiği çözümsüzlük politikalarının da son örneğidir. İktidarla beraber bu saldırıda rolü olan uluslararası güçler, benzer şekilde, Orta Doğu'ya ilişkin savaş dışında bir politika üretemeyen güçlerdir. Tecritte ısrar eden mevcut iktidar bu devletin oyun kurucu olduğu bir savaştan medet ummaktadır. Ancak Türkiye'de ve bölgede süregiden savaşın ve çatışmaların çözümü ne Kürtlerin yok sayıldığı Soçi'de ne de Washington'dadır; çözüm bu topraklardadır, yeter ki koster çalışsın. (HDP sıralarından alkışlar)

İtidal çökünce müzakere olanağı ortadan kalkarmış. Bu iktidar çökünce itidal yeniden bu ülkede, bu coğrafyada hâkim olacaktır ve çözüm yolu demokratik bir müzakere süreciyle mutlaka ortaya çıkacaktır.

İktidarın son saldırısı, Rojava halklarını Afrin'de olduğu gibi yerinden eden, buralarda sömürgeci emperyalist güçlerle birlikte demokratik yapıyı değiştirme girişiminden başka bir şey değildir. Bu politikalar halklar arası çatışmalar için zemin oluşturmaktadır. İktidarın güvenli bölgeyi inşa ederek buraya mültecileri yerleştireceği söylemi, bütün dünya tarafından, kuzey ve doğu Suriye özerk yönetimine yönelik işgali gerçekleştirme çabası olarak okunmuştur, yorumlanmıştır. Kürtler başta olmak üzere bütün dünya, Suriye'deki iç savaşın çözümsüz kalmasının temel nedeni olarak mevcut iktidarın Kürt düşmanlığını görmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Suriye krizinin tek çözüm yolu, siyasi diyalog ve müzakereden geçer. Suriye'de nasıl bir çözüm gelişeceğinin kararını oranın halkları vermelidir. Emperyalistler ve tekçi, mezhepçi bölge devletleri bu çözüme saygı duymak zorundadır. Kuzey ve doğu Suriye'de hayat bulan yönetim anlayışı sadece Türkiye'de değil sekiz yıldır savaşın merkezi olan Suriye'de ve baskıcı otoriter devletlerin hâkim olduğu Orta Doğu'da, bir arada, barışçıl bir yaşamın inşa edilmesi açısından önemli bir modeldir. Bu irade ve burada ortaya çıkan yeni yaşam modeli, Orta Doğu halklarının bir arada, eşit, demokratik ve barış içerisinde yaşamasının da modelidir.

Değerli milletvekilleri, kayyum atamaları, kurmaya çalıştığı yeni rejimi yerelde perçinlemek isteyen AKP iktidarının Türkiye'nin genelinde yürürlüğe koymak istediği totaliter rejimin en belirgin göstergesidir. Kayyum atamaları, bir idari ve hukuki işlem değil ideolojik bir yönelim, iktidar tekniği, yönetim anlayışı ve totaliter bir rejim dayatmasıdır. Kayyumların atanmasıyla halkın iradesine el konulmak istenmiş, demokrasinin temel ilkesi olan seçme ve seçilme hakkı askıya alınmıştır. Dolayısıyla kayyum pratiği yalnızca irade gasbı değil, aynı zamanda bir kent hakkı ihlalidir. Bu gasp ve hak ihlali Şark Islahat Planı'ndan umumi müfettişliğe, oradan OHAL bölge valiliğine, son olarak da kayyum atamalarına kadar uzayan bir süreçtir. Biz kayyumların yolsuzluklarıyla ilgili defalarca açıklama yaptık. Diyarbakır'da kayyumun kendisine yaptırdığı saray özentisi odadan, Mardin'de kayyumun aldığı hediyelere kadar her şeyi belgeledik. Hediyelerle ilgili hâlâ bir açıklama gelmiş değil. Kaldı ki bunlar işin sadece karikatürü. Yolsuzluğun boyutu tahminlerimizin çok ötesindedir ama bunlara kulaklarınızı tıkadınız, halkı yanıltmaya devam ettiniz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mutlak tecrit, işgal ve kayyum politikalarıyla gideceğiniz yer emperyal güçlerin masalarında haritacılık oynamaktan öteye gidemez. Kürt halkının bir yüzyıl daha statüsüz kalmaya tahammülü yoktur. Kürt sorunu artık küresel bir sorundur. Dolayısıyla da bu sorunun çözümü için şimdi gerçekçi bir dış politikaya ve bu süreci çözebilecek bir iradeye ihtiyaç vardır, o irade bugünkü iktidarda yoktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomik kriz derinleşiyor. Azalan ekmeğimiz ve ödediğimiz vergiler ve ödeyemediğimiz faturalar, borç kâğıtları, iflaslar, icralar, her biri ayrı ayrı bu sistemin büyük felaketini anlatıyor. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi bir veba salgınıdır. Kurumları yönetemeyen bu anlayış, vebasını ekonomik kriz olarak her birimize sıçratmıştır.

Krizin derinleşmesiyle Türkiye’de büyük bir yolsuzluk ve usulsüzlük ekonomisi baş göstermiştir. Bugün 9 Aralık Dünya Yolsuzlukla Mücadele Günü.

Türkiye, 2018 Yılı Yolsuzluk Endeksi’nde 78’inci sıradadır. Türkiye, yolsuzlukla mücadele etmiyor, yolsuzluğu âdeta bir kural hâline getiriyor. Bir yanda kriz, diğer yanda yolsuzluklar yurttaşları daha fazla borç ve hayat pahalılığıyla karşı karşıya bırakmıştır. Bugün Türkiye’de borçlu olmayan kimse kalmamıştır. 2019 yılı itibarıyla yurttaşların bankalara borcu 575 milyar liraya ulaşmıştır. Bugün, son bir yılda 1 milyon 250 bin yurttaşımız icralık olmuştur. Toplam icra dosya sayısı 22 milyona ulaşmıştır.

Kamu-özel ortaklığıyla bu ülke kaynakları talan ediliyor. “Şehir hastaneleri” adıyla büyük bir vaatmiş gibi sunulan -kaldı ki bu hasta garantisi verme konusu utanmamız gereken bir konudur- hasta garantisi verilerek... Bu ortaklıkların üç yıllık bütçesiyle aslında hastanesi olmayan ilçe kalmayabilirdi. Vatandaş borçlu, vatandaş bu borçla tabii ki hasta olacak; o yüzden, siz de bu garantiyi çok rahat bir şekilde veriyorsunuz.

Şehir hastanelerine 2020 yılında 10 milyar 610 milyon lira ödenek ayrılıyor. Son üç yılda 19 milyar 300 milyon liraya yükselmiş durumda bu rakam ve şehir hastanelerinin yirmi beş yılda kamuya getireceği toplam yük 870 milyar lira. Sağlık hakkını gasp eden bu anlayış, büyük bir soygundan, yolsuzluktan başka bir şey değil. Yol ve köprüler farklı mı; hayır. Osmangazi Köprüsü’nden geçenler de para ödüyor, geçmeyenler de. İzmir’e kadar gidecekseniz ödeyeceğiniz rakam bir akıl tutulmasına işaret ediyor. Bu sistem öyle bir sistem ki geçsen bir dert geçmesen bin dert.

Ödediğiniz 100 liralık elektrik faturasının yarısı vergi. Vergide adaletsizlikte neredeyse dünya şampiyonuyuz. Ülkede vergide adaletsizlik eşi benzeri görülmemiş bir düzeye ulaşmış durumda. Dolaylı vergilerin payı yüzde 70. Bu rakamı bulabileceğiniz bir OECD ülkesi yok. OECD ortalaması yüzde 40’lar düzeyinde -ki dünyada dolaylı vergiler bu anlamıyla tartışılıyor- bizde yüzde 70’e ulaşmış durumda. Vergide adalet yok, ne yatay adalet var ne dikey adalet var. “Yatay ve dikey adalet ne?” diye şimdi birbirinize bakacaksınız. Evet, çünkü vergi salma tekniğini de bilmiyorsunuz. Saray rejiminin eşitsizliği, âdeta rejimin amentüsü durumuna gelmiş durumda. Türkiye’de korkunç bir gelir ve servet eşitsizliği var. En zengin yüzde 1’lik dilim 2000 yılında ulusal servetin yüzde 38’ine sahipken şimdi yüzde 54’üne sahip. Gelir dağılımına baktığınızda, Türkiye’nin en yüksek gelire sahip yüzde 20’lik grubunun toplam gelirden aldığı pay yüzde 48. Peki, en düşük yüzde 20’lik dilim ne alıyor? Yüzde 6,1. Evet, çok ciddi bir adaletsizlik görüyorsunuz. İşte, bu adaletsizliğin altında yatan vergide adaletsizliktir, yatay ve dikey adaleti sağlayamayan bir vergi sistemidir. Vergiler ve kamu kaynaklarının talan edilmesi bu ülke insanına enflasyon olarak geri dönüyor, iktidar ise bu enflasyona karşı yoksulluk kuyrukları oluşturmaktan başka bir şey yapmıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomik krizin bir tarafında borçlar, vergiler, icralar varken diğer tarafında israf, faiz ekonomisi ve kayırmacılık var.

Şu faizlerin düşme hikâyesi var ya, anlayan beri gelsin. Faiz oranları düşüyor, faiz giderleri artıyor. Evet “Faiz oranlarını 10 puan düşürdük.” dedikten sonra, hem bütçede hem de yurttaşların ödediği faiz yüklerine dönüp baktığımızda dramatik bir artış olduğunu görüyoruz. Konversiyon yapıyorsunuz ama yükleri artırdığınız için, aslında tüm ülkenin geleceğini daha büyük bir borç çukuruna sürüklüyorsunuz çünkü topluma yüklenen kaynak maliyetlerinden bihabersiniz. Ekonomi idaresi âdeta bir yalan dünyaya, talan dünyaya dönüşmüş durumda. Bakın “Enflasyon 15 puan düştü.” yalan dünyayı çok iyi açıklıyor. Her şeyin fiyatının arttığı bir ülkede enflasyon nasıl 15 puan düşebilir? Bu soruyu muhakkak bir kez daha kendi kendinize sormak zorundasınız.

Bütçede faizler artıyor. Bütçenin giderlerine bakıyoruz, bütçenin yapısına bakıyoruz; hem faiz oranları düşüyor hem enflasyon düşüyor ama bütün bu düşmelere rağmen kırılğan ekonomi olmaya devam ediyoruz. Kırılğan beşlinin içinden hiçbir zaman dışarıya çıkamıyoruz. Kırılğan diğer dörtlü zaman zaman değişiyor ama Türkiye bu konudaki en istikrarlı ülke, kırılğan beşliyi asla terk etmiyor.

Orta gelir sıkışmasını neden aşamadınız? Çünkü yolsuzluk ve talan ekonomisine tüm ekonomiyi tutsak ettiğiniz için orta gelir sıkışmasını aşmanız mümkün değil. Unutmayın, iktisadi adalet yoksa toplumsal barış da yoktur, iktisadi barış da yoktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’ne baktığınızda büyük bir tutarsızlık görüyorsunuz. Evet, hesaplar tutarsız, hesaplarda hatalar var, projeksiyon hataları var ama tüm bunlardan öte, aslında politik anlamda, yaklaşımda çok ciddi hatalar ve tutarsızlıklar olduğunu söyleyebiliriz.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin MR’ı çekilecekti. 31 Mart darbesinden sonra, 31 Marttaki bu demokrasi darbesinden sonra sistem bir sarsıntı geçirdi. Bizzat iktidar partisi MR çekileceğini söyledi ve bu MR’ın sonuçları hâlâ çıkmış değil ama 2020 bütçesine baktığınızda bu MR’ı görürsünüz. Evet, 2020 bütçesi Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin MR’ıdır. Toplumsal rızadan yoksun olan bu bütçe, aslında ekonomik ve siyasi krizlerin derinleşmesinin ne denli bir boyuta ulaştığını da bize göstermektedir.

Bakın, kara deliklerden bahsediliyor. Kara deliklerden ne zaman bahsedilmişti biliyor musunuz? 2005 yılında, Sosyal Güvenlik Kurumu Yasası çıkarken denildi ki: “Kara delikleri kapatacağız.” Bugün geldiğimiz noktada sosyal güvenlik sistemine baktığımızda, artık karşımızda bir kara delik yok, kara çukur var. Dolayısıyla bugün, aslında 2020 bütçe teklifiyle karşı karşıya kaldığımız gerçeklik, bir kara çukur gerçekliğidir.

Savaş bütçesini önceleyen, şiddeti her alana yayan bir iktidar anlayışıyla karşı karşıyayız. Bu iktidar anlayışı işte bu bütçeye yansımıştır. İHA’lar, SİHA’lar, bombalar, biber gazlarıyla varacağınız yer, Orta Doğu’daki ve Türkiye’deki gerilimleri ve ayrışmayı derinleştirmekten başka bir şey olmayacaktır.

2020 bütçe teklifi aynı zamanda bir talan bütçesidir. Nereye, nasıl harcanacağı belli olmayan kalemlerle doludur. Evet, öyle kalemler vardır ki örneğin, bu 2 milyar 735 milyon liralık örtülü ödenek, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar hesabına ayrılan ödenek gibi birçok ödenek bu bütçede karşımıza çıkıyor. Örneğin, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun bütçesinde kâr amacı gütmeyen kuruluşlara, transfer kaleminde 410 bin lira ayrılmış. Neden? Bunun açıklaması yok. Bunu denetleyemezsiniz. Şeffaflık ilkesini ihlal eden bu ve benzeri harcamalar izaha muhtaçtır. Yedek ödenekler, yüzde 2 sınırı vardır, 2018 yılında yüzde 7,2’ye çıkmıştır. Ödenek üstü harcama dramatik şekilde artmıştır. Ödenek üstü harcamayı ne zaman yapabilirsiniz biliyor musunuz? 5018 sayılı Yasa ne diyor? Okumamışsınızdır. “Savaş zamanı yapabilirsiniz.” diyor. Savaş için ödenek üstü harcama

yapıyorsunuz, insanlar “Savaş var.” deyince insanları gözaltına alıp tutukluyorsunuz. E, siz yapıyorsunuz. İşte belgesi; ödenek üstü harcamaya dönüp bakarsanız savaş da orada görürsünüz. Bu bütçe, vergi adaletsizliğini doruğa taşımıştır. Bu bütçe, aslında ülkenin bütün kaynaklarına fütursuzca saldırmıştır.

Bir şey hatırlatmak istiyorum değerli milletvekilleri: Anavatan Partisi zamanında 107 adet fon vardı ve fonlar, denetim dışı kaldığı için ülke ekonomisi üzerinde çok büyük tahribatlar yaratmıştı; fonları ortadan kaldırmak, bu fonları azaltmak size nasip olmuştu. Evet, bununla da çok övündünüz. Fon sayısını azalttınız ama yine halkı aldattınız, fon büyüklüğünü devasa boyutlara ulaştırdınız. O 107 fondan çok daha büyük fonlarınız var. İşsizlik Sigortası Fonu var; işsizler için olması gereken bir fonken, bu fon sermaye için kullanılıyor. Varlık Fonu var; Varlık Fonunun kapasitesi 200 milyar dolardır. Değil 107 tane fon, 1.107 tane fon gelse Varlık Fonuyla baş edemez. Peki, hangi hukuka dayanarak bunu yapıyorsunuz? Aslında, fonlar, bütçe denetiminden kaçmaktır. Fonlar, halkın kaynağını halkın temsilcilerinin denetiminden kaçırmaktır. İşte, bu, yolsuzluk ekonomisidir; bu, talan ekonomisidir.

Bütün bunlar bize devletin mali bunalımının büyüdüğünü gösteriyor. Bütçe açığına baktığınızda, nakit açığına baktığınızda, hazinenin nakit açığına baktığınızda, borçlanma rakamlarına baktığınızda aslında devletin mali krizinin büyüdüğünü görürsünüz. Devletin mali krizini büyüten işte bu ekonomik anlayıştır, işte bu savaş politikalarıdır, işte bu kayyum rejimidir. Dolayısıyla kayyum rejimine karşı çıkmadan, savaş politikalarına karşı çıkmadan bu ekonomiyi düzeltmek mümkün değildir. Bütçe açığının geldiği ciddi boyut, aslında önümüzdeki dönem için ekonominin ve toplumun nereye sürükleneceğini bize gösteriyor. Faiz dışı fazlayla övünüyordunuz, kaldı ki o da toplumu yoksullaştıran bir şeydi, şimdi faiz dışı açık da vermeye başladınız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm haklarımıza sahip çıkmak için önce bütçe hakkına sahip çıkacağız. O yüzden de bizler, bütçe hakkına sahip çıkmak adına, bugün burada tüm halklarımızı bir arada mücadeleye davet ediyoruz. Emegi sömürülen ve emeğinin karşılığını alamayan emekçilerle; işsiz ve umutsuz hâle gelmiş gençlerle; gittikçe yoksullaşan ve borç batağına giren çiftçilerle; sarayda daha fazla israfa ödenek verildiği için yıllarca emeklilik bekleyen emeklilikte yaşa takılanlarla; bir ömür çalışarak emekli olduktan sonra bile çalışmak zorunda olanlarla; en kötü koşullarda yaşayıp okumaya çalışan ve devletin verdiği kredi, sırtlarında kambura dönüşen üniversiteli işsiz gençlerle; ay sonunu getiremeyen, faturalarını ödeyemeyen asgari ücretlilerle; toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin gittikçe kurumsallaşmasıyla her gün farklı biçimlerde şiddetin hedefinde kalan ve en güvencesiz çalışma şartlarına maruz kalan kadınlarla; hukuksuz biçimde işlerinden edilen, hakları askıya alınan ve itibarı zedelenen KHK’lilerle; dilinden, kültüründen ve varlığından dolayı ırkçılığa, şiddete, ayrımcılığa maruz kalan Kürtlerle; her gün yeni bir sömürü biçimine maruz kalan, bağı, bahçesi, suyu talan edilen köylülerle; inançları dolayısıyla mezhepçi politikaların ve şiddetin hedefinde olan Alevilerle; savaş, siyasi iklim veya ekonomik gerekçelerle yaşadıkları toprakları terk etmek zorunda bırakılan sığınmacılarla, mültecilerle; insanca yaşama koşulları sürekli ötelenen ve varlıkları görülmez kılınan engellilerle; aydınlık bir yaşam umuduyla kadınlarla, emekçilerle birlikte mücadeleyi yükselteceğiz ve bütçe yapma hakkımızı mutlaka yeniden kazanacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tartışma ve çözüm üretme koşullarının oluşması için demokratik siyaset çağrımızı bir kez daha yineliyoruz. Siyasetin düşmanlıklar ve kısa vadeli oy avcılığı olmadığını, bu dar ve basit hesapların, Türkiye halklarının geleceğini tehlikeye attığını bir kez daha vurgulamak istiyoruz. Bu ülkede sorunları çözmenin yegâne yolu, demokratik siyasettir. Bu sebeple, toplumsal barış, siyasi barış ve iktisadi barış için, HDP olarak, tüm sosyal ve siyasi taraflara demokratik siyaset çağrımızı bir kez daha Parlamento huzurunda yineliyoruz.

Türkiye halklarının geleceğini ipotek altına almak için kaleme alınmış 12 Eylül Anayasası bugün hâlâ hayattadır. Bu anayasa “tek adam, tek erkek, tek mezhep” diyen, halkların gerçekliğinden kopuk bir Anayasa’dır. Bugün, AKP iktidarı, sürekli olarak bu Anayasa’ya yama yaparak ayakta durmaya çalışmaktadır. Bu ülkede yaşayan farklı dil ve dine mensup insanların, bu ülkenin doğasının, suyunun, hakkının ve hukukunun başka bir ortaklık sözleşmesine, toplumsal mutabakata ihtiyacı vardır. Bu sözleşmenin adı “demokratik anayasa”dır. Türk’ün Kürt’ten, Kürt’ün Arap’tan, Arap’ın Ermeni’den üstün olmadığı, halkların bütçe hakkının kimse tarafından gasbedilmediği, yargının adalet, siyasetin demokrasiyle var olduğu, iradenin sahibinin halk olduğu demokratik cumhuriyete ulaşmak için, bugünden tezi yok, Anayasa’nın değişmesi için toplumsal mutabakat zemini yaratılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, bir dakika ekliyorum.

Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Devamla) – Biz, demokratik anayasayı hayata geçirerek ortak vatan ve demokratik cumhuriyette yaşamak için, demokratik siyaset kurumu üzerinde her türlü baskıyı ve vesayeti uygulamak isteyen kayyumcu anlayışa karşı, bir kez daha burada hodri meydan diyoruz, erken seçim çağrımızı yineliyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

Bu Parlamento, kendisini inkâr etmek istemiyorsa ve iradesine sahip çıkmak istiyorsa, Türkiye halklarının önündeki en büyük engel olan bu iktidar anlayışını bir an önce halkın huzuruna götürmelidir. HDP olarak, iktidarın tüm baskılarına karşı, Türkiye halklarının hâkimliğine, adaletine ve demokrasi talebine inanıyoruz. Bu ülkeye dair derdi olanlar, bu ülkenin demokratik geleceğini düşünenler, demokratik anayasayı hayata geçirme ve demokratik cumhuriyeti inşa etme zamanının geldiğinin farkındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAİ TEMELLİ (Devamla) – Bir cümle...

BAŞKAN – Tamamlayınız lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Devamla) – Tüm bu gerekçelerle, tüm bu duyularla 2020 merkezi yönetim bütçesine “hayır” oyu vereceğimizi buradan bir kez daha dile getiriyorum ve herkesi bir kez daha saygı ve umutla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.30

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Rümeyza KADAK (İstanbul), Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28’inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, söz sırası Cumhuriyet Halk Partisi grubu adına Genel Başkan ve İzmir Milletvekili Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’nda.

Buyurun Sayın Kılıçdaroğlu. (CHP sıralarından ayakta alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KEMAL KILIÇDAROĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, değerli milletvekilleri.

Değerli arkadaşlarım, aslında, oturup Parlamento olarak bir hesaplaşmamız gerekiyor. Neyi doğru, neyi yanlış yapıyoruz? Parlamento nedir, işlevi nedir, yetkisi nedir ve biz bu yetkileri başkasına devredelim mi, devretmeyelim mi? Demokrasi nedir, hukuk nedir, hukukun üstünlüğü nedir, adalet nedir? Bazen kısır tartışmalar içinde doğruları yeteri kadar yansıtamıyoruz birbirimize. Oysa hepimiz insanız ve hepimizde bir vicdan var, hiç kimse bir çocuğun aklıktan ölmesini istemez, hiç kimse yoksulluğu istemez, hiç kimse fakirliği istemez; herkes ister ki her evde mutluluk olsun. Aslında bu, Parlamentoyu oluşturan bütün milletvekillerinin ortak hedefi olmak zorundadır, böyledir de. Ama bazen irademizi, özgür irademizi kullanamaz noktaya geliyoruz. Kullanamadığımız için de baskılar ve etkiler altında kalarak maalesef, Parlamentonun olması gereken yetkilerini başka yerlere deklare ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, demokrasinin çıkışı aslında çok basit bir soruyla başlıyor: Egemenlik yetkisini kim kullanacak? Kral mı kullanacak, padişah mı kullanacak, bir aile mi kullanacak, herhangi bir kişi mi kullanacak yoksa egemenlik yetkisi millete mi aittir? Demokrasi, uzun kavgalardan ve ağır bedeller ödendikten sonra “Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.” diye ortaya çıkmış. Biz de öyle yapmışız zaten, Parlamento’ya yazmışız, buraya “Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.” 1921 Anayasası’nda, diğer anayasalarda, darbe anayasalarında ve son Anayasa’da da “Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir.” der. Peki, millet adına bu egemenliği kim, nasıl kullanacak? Bir kişi mi kullanacak millet adına yoksa birbirini dengeleyen güçler mi kullanacak bunu? Bunu da... Bütün çağdaş demokrasilerde -rejim ne olursa olsun hepsinde- bilinen bir kural vardır: Yetki, millet adına birbirini denetleyen üç organa verilmiştir; yasama, yargı, yürütme. Yasamanın görevi kanun yapmaktır. Yürütme organının görevi bizim yaptığımız kanunların amacına uygun olarak uygulamaya konulup konulmadığını denetlemektir. Peki yargı organı? Yargı organı da yürütmeyi ve bizi denetler. Dolayısıyla bir güçler dengesi oluşur, dolayısıyla yetki bir kişide temerküz etmez. Yetkinin bir kişide temerküz etmesi otoriterleşmeyi getirir, ta Montesquieu’den bu yana söylenen sözdür. Hangi anayasa hukuku kitabını açarsanız açın bu gerçeği orada görürsünüz. Bizde de bu yetki, egemenlik hakkının kullanılmasıyla ilgili 6’ncı madde Anayasa’da gayet açık “Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.” diyor. Doğru mu? Doğru. Olması mı gerekiyor? Evet, olması gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, önce ufak bir konudan başlayayım. Denetim yetkisini, Parlamentonun yetkilerinden birini yürütme organına veriyoruz ve yürütme organının bizim çıkardığımız yasalara uygun olarak görev yapıp yapmadığını denetlemek durumundayız ve denetleyeceğiz. Nasıl denetliyoruz? Anayasa’dan yine bir madde okuyayım değerli arkadaşlarım. Anayasa’nın 98’inci maddesi yazılı soru, bunların en basit olanı odur. Milletvekilleri, yürütme organından bilgi almak için veya yürütme organının kendisine doğru bilgiyi aktarması için yazılı soru önergesi verir. Sözlüler kalktı, artık bu kürsüye bakanlar gelmediği için sözlü soru yok, bir yetkimizi daha verdik. Yazılı soru önergesi veriyoruz. Anayasa’ya göre yazılı soru önergelerine yürütme organı en geç on beş gün içinde cevap vermek zorundadır. Ben demiyorum, Anayasa diyor yani millet diyor, milletin iradesi diyor. Milletvekili sana bir soruyu soruyorsa on beş gün içinde cevap vereceksin.

Değerli arkadaşlarım, 26’ncı Dönemde süresi içinde cevap verilen önerge oranı yüzde 10,99 yani, yüzde 90’ına süresi içinde cevap verilmemiş. 27’nci Dönemde ise süresi içinde cevap verilen soru önergesinin oranı yüzde 8,19. Yani yürütme organı diyor ki: “Ey Parlamento, ey milletvekilleri; kusura bakmayın, ben sizi takmam, sizin sorularınıza cevap bile vermem.” Şimdi, ben sizin vicdanınıza sesleniyorum: Bu Anayasa’yı sizler kabul etmediniz mi? Bu Anayasa’yı bizler kabul etmedik mi? Bu Anayasa’ya göre on beş gün içinde yürütme organının cevap vermesi gerekmiyor mu? Niye cevap verilmiyor? Niçin verilmiyor? O zaman milletvekili olarak sizin ne kıymetiniz var? Yürütme organı tarafından bir sorunuza bile cevap verilmiyorsa, bana söyleyiniz Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarı ne oluyor? Buna ben de itiraz etmeliyim, her partiden milletvekilleri de itiraz etmeli. “Böyle bir rezalet olmamalı.” diyebilmeli. Doğrudur, ben şunu kabul ederim, on beş gün içinde cevap verilemeyebilir, bazı sorular olur ki on beş gün içinde cevap verilemeyebilir ama o zaman ilgili organ, yani ilgili bakanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisine bir yazı yazıyor, diyor ki: “Süresi içinde cevap veremiyoruz çünkü bu bilgileri toparlamamız lazım, bize biraz süre verin.” Süre verilir, ondan sonra gelir, bunlar gelmiyor arkadaşlar.

Başka bir önemli konu: Değerli arkadaşlarım “bütçe” dediğimiz olay ciddi bir olaydır. Yani Parlamento, bütçe hakkını kullanarak yürütme organına diyor ki: “Sen şu kadar vergi toplayacaksın, şu kadar da harcama yapacaksın, senin sınırlarını bütçe kanunuyla çiziyorum.” Niçin? Anayasa o yetkiyi Parlamento’ya vermiş. Vergi koyma yetkisi Parlamentonundur çünkü vergi Anayasa’ya göre kanunla konulur, kanunla kaldırılır. Madem öyle, para alacaklar, borçlanma da yapabilirler. Borçlanmanın sınırını

da Parlamento belirliyor, ne kadar borçlanma yapacaksın. “Öyle ilanihaye, kafanın estiği gibi, bir yürütme organı borçlanamaz.” diyor, onu da çiziyor. Paranın nerelere harcadığını gelip burada bize anlatıyorlar: “Şuralara, şuralara, şuralara şu kadar para harcayacağız.” Bizler de elimizi vicdanımıza koyup “Evet, parayı oraya harcıyorsa bu bütçeye ‘evet’ diyeyim.” diyorsunuz veya diyoruz. Eğer buna uymuyorlarsa o zaman Parlamento, buraya geldiği zaman tekrar denetim hakkını kullanır. Neyle? Bütçeyle değil, kesin hesap kanunuyla. Çünkü bütçeyle yetkiyi verdik, paranın nerelere, ne kadar harcadığını kesin hesap kanunu gösteriyor bize ama şanssızlığımız şu: Bu Parlamento, bundan önceki parlamentolar da bütçeyi tartışır, kesin hesap kanununu tartışmazlar. Oysa asıl tartışılması gereken kesin hesap kanunudur. “Benim verdiğim yetkiyi yürütme organı ne kadar kullandı acaba; yerinde mi kullandı, doğru mu kullandı, yanlış mı kullandı?” Kesin hesap kanununu bir tarafa atıyoruz, bir yıl sonra, nelerin yapılacağını oturup uzun uzun tartışıyoruz.

Başka bir önemli konu var: Parlamentoya bugüne kadar, son düzenlemelere kadar, Türkiye Büyük Millet Meclisine gelip bütçeyi sunan kişi seçilmiş bir kişidir, arkasında millî irade vardır. Millî irade ancak der ki: “Bu kürsüye çıkarsın, sen konuşursun.” Neden? Seçilmişlere, millî iradenin en önemli unsuruna cevap verecek. Buraya gelip bütçeyi sunan kişi bir devlet memuru, seçilmiş değil, arkasında bir irade yok. Sizin vicdanınız bunu kabul ediyor mu değerli arkadaşlarım? Bir devlet memurunun bu kürsüye gelip size 2020 bütçesini anlatmasını, 2018 Kesin Hesap Kanunu Teklifi’ni anlatmasını, sizden oy istemesini siz vicdanınıza sığdırıyor musunuz? (CHP sıralarından alkışlar) E, hani biz demokrasi diyorduk? Hani millî irade diyorduk? Hani milletin iradesi diyorduk? Normalde, buraya Sayın Cumhurbaşkanının gelmesi lazım, kendi bütçesi, gelip bütçeyi sunması lazım. Bütçeyi bir devlet memuru sunuyor ama Sayın Erdoğan dışarıda, başka bir toplantıda konuşmalar yapıyor. Ne demektir? “Benim Parlamentoda kurşun askerlerim var. Ben ne dersem onlar ellerini kaldırırlar, ellerini indirirler dolayısıyla benim Meclise gitmeye yetkim bile var ama ben gitmek bile istemiyorum. Niye gideceğim, orada duracağım saatlerce.” Bunu söylüyor. Kime? Bu Parlamentoya söylüyor. Sizler vicdan sahibiyse bu “Dul” demeniz lazım. Bu bütçe kimin bütçesi? 82 milyonun bütçesi. 82 milyona hizmet götüreceksiniz, 82 milyondan vergi toplayacaksınız ama bu bütçeyi buraya gelip bir devlet memuru sunacak; olmaz. Bu kürsüye, tarihinde, devlet memurları gelip bütçe sunmamışlardır.

Ne diyoruz? Gazi Meclis diyoruz. Neden Gazi Meclis? Millî Kurtuluş Savaşı’nı yöneten Meclistir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e bile başkomutanlık yetkisini üç ay süreyle vermiştir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk gelip bu Meclis kürsüsünden savaşı kazandıktan sonra bir konuşma yapar, değerli arkadaşlarım. Ne der biliyor musunuz? 4 Ekim 1922’de “Arkadaşlar, kalbimde derin bir hasret doğuran ayrılıktan sonra, tekrar size kavuştuğumdan dolayı pek mesudum. Cenab-ı Hakk’a hamdeylerim ki ordularımızın silahlarına emanet ettiğimiz aziz ve mübarek maksat, arzu ettiğiniz veçhile emniyet ve itimadınızın mahalline masruf olduğunu gösteren mesut bir neticeye ulaştı. En karanlık ve en bedbaht günlerimizde Meclisimizin sarp ve yalçın bir kaya gibi azim ve imanı bu parlak gelişmeye erişmek için lazım gelen imkânı daima saklı tuttu. Milletin yazgısını doğrudan doğruya üstlenerek ümitsizlik yerine ümit, perişanlık yerine düzen, tereddüt yerine azim ve iman koyan ve yokluktan koskoca bir varlık çıkaran Meclisimizin civanmert ve kahraman ordularının başında bir asker sadakat ve itaatiyle emirlerinizi yerine getirmiş olduğumdan dolayı memnuniyet içindeyim.” Parlamentoya dönüp “Büyük bir sadakatle bana yetkiyi verdiğiniz, sizin emirlerinizi ben yerine getirdim” diyor. Meclisi nasıl yüceltiyor?

Şimdi, aradan o kadar süre geçti, bu Gazi Meclise gelip bütçeyi sunacak bir seçilmiş kişi yok. Hani demokrasi vardı? Nerede bu demokrasi? Nerede bu milletin iradesine saygı?

Değerli arkadaşlarım, başka bir şey daha var, atanmışların vesayeti olmaz diyoruz. Hep şikâyet ettik atanmışların vesayetinden, en çok şikâyeti de AK PARTİ Grubu yaptı. Vesayet... Bu Parlamentonun üzerinde hiçbir vesayeti hiçbirimizin kabul etmesi mümkün değildir. Aramızda görüş farklılıkları olabilir, tartışmalar olabilir, farklı olayları, sorunları çözmede farklı çözümler üretebiliriz ama bu Parlamento üzerinde vesayeti asla kabul edemeyiz. Bugün burada bir devlet memurunun sunduğu bütçeyle yürütme organının vesayeti Parlamentonun üzerine düşmüştür. Bu, doğru değildir arkadaşlar. Gelir buraya seçilmiş birisi kahramanlar gibi oturur, kendi bütçesini savunur, nasıl getireceğini söyler.

Bir başka konu, değerli arkadaşlarım, bu da çok önemli: Rejimi değiştirdik; ister “sistem” deyin ister “rejim” deyin fark etmiyor yani, değişti. Eskiden ne olurdu? Cumhurbaşkanı yurt dışına gittiğinde, onu yine seçilmiş bir kişi temsil ederdi. Kim? Türkiye Büyük Millet Meclisi. Türkiye Büyük Millet Meclisi kimdir? Milletin oyuyla seçilen, Parlamentonun da iradesiyle o makama oturan kişi demektir. Ama şimdi, Cumhurbaşkanı bir yere gittiği zaman kim temsil ediyor? Bir devlet memuru. Hani irade? Hani millî irade? Hani millete saygı? Nerede bu peki? Bu da doğru değil. Bizim Başkanımız yani Parlamentonun Başkanı millî iradeyle seçilmiş kişidir. Cumhurbaşkanı bir yere gittiğinde onu, o makamı -en azından dönünceye kadar- temsil etmesi, onun işlerini yürütmesi kadar doğal bir şey olamaz ama bunlar olmuyor; dolayısıyla, bizler bu konuda da duyarlılığımızı korumak zorundayız.

Değerli arkadaşlarım, bütçe geldi ve bütçenin denetimi... Yani “bütçenin denetimi” derken; 2018, kesin hesabın sonuçları; 2020, önümüzdeki yıl öngörülen hedefler, bütçeyle öngörülen hedefler... Burada ne kadar vergi toplanacak, ne kadar harcama yapılacak, bunların hepsi belli. Az önce ifade ettim: Parlamento, bu yetkiyi yürütme organına verirken anayasal ve yasal sınırları dikkate alıyor. Kesin hesap ve bütçe kanunuyla ilgili Anayasa’nın bir maddesi var, 161’inci madde; şöyle diyor: “Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz. Niçin? Cumhurbaşkanının yetkisini de sınırlıyor Anayasa, diyor ki: “Evet, sana para veriyorum, bunu harcayacaksın ama keyfekeder borçlanma, keyfekeder ödemeler yapamazsın.” Kim? Anayasa diyor.

Bir de 5018 sayılı Kanun var. Bu, mali sistemin anayasası olarak tanımlanır. Bütün maliyeciler, devleti yönetenlerin tamamı, devleti yönetirken mali işlerle ilgilenen her bürokrat, 5018 sayılı Kanun’u bilir. Orada ödeneklerin kullanılmasıyla ilgili bir madde var, 20’nci madde: “Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz.” diyor. Yani “Parlamento ne kadar yetki vermişse Maliye, Adalet, İçişleri, Sağlık Bakanlığına o kadar ödenek kullanabilirsin, ödenek üzerinde harcama yapamazsın.” diyor. 70’inci maddede ilgili bürokrata diyor ki: “Eğer ödenek üzeri harcama yaparsan, şu cezaları sana veririm.”

Değerli arkadaşlarım, Anayasa, sınırı getiriyor, 5018 sayılı Kanun, Anayasa’ya uygun olarak düzenleme yapıyor, bir bürokrat o düzenlemeye aykırı hareket ederse ona da ceza öngörüyor. Kim yaptı bunları? Bizler yaptık yani yasama organı.

Peki değerli arkadaşlarım, 2018 yılı Sayıştay... Sayıştay denen kurum nedir? Sayıştay denen kurum, Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlıdır, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına bütçe harcamalarını denetler; yani “Bizim verdiğimiz yetkiyi acaba

yürütme organı doğru kullanıyor mu kullanmıyor mu?" diye rapor yazar. Nereye? Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yazar. O nedenle Sayıştay, dünya Sayıştaylarıyla beraber ortak hareket etmek zorundadır, aynı yol ve yöntemi izlemek zorundadır. 2018 bütçesiyle ilgili kesin hesap kanunu dolayısıyla Sayıştayın saptadığı bir olay... Şöyle diyor: "2018 yılı merkezi yönetim hükümet bütçesiyle ilgili olarak 63 milyar 295 milyon 717 bin 486 lira ödeneküstü harcama tespit edilmiş ve bu harcamaların onaylanması hususu yüce Meclisin takdirine sunulmuştur. Ne demek? Değerli arkadaşlarım, az önce ne dedik? Anayasa sınır getiriyor, "Ödeneküstü harcama yapamazsın." diyor. 5018 sayılı Yasa yine aynı sınırı getiriyor, "Ödeneküstü harcama yapılırsa cezalandırırım." diyor. Ne kadar harcamışlar? Milletin iradesinin dışında, Parlamentonun iradesinin dışında kaç lira harcamışlar? 63 milyar -eski parayla 63 katrilyon- 295 milyon 717 bin 486 lira. Ne demek bu? "Ne demek Millet Meclisi? Kim oluyor bu Millet Meclisi? Ben istediğim gibi para harcarım, kimse de bana hesap soramaz." Bunu söylüyor.

Şimdi, ben sizlerin vicdanına sesleniyorum. Akşam eve gideceksiniz. "Bu para nereye harcanıyor?" diye kendi vicdanınıza sormayacak mısınız? Toplanan para, fakir fukaranın parasıdır, tüyü bitmemiş yetimin parasıdır. Bu para nereye harlandı? Neden Parlamentonun iradesi çöp sepetine atıldı? Neden 63 milyar lira harlandı? Sayıştay diyor ki: "Ben ceza veremiyorum yürütme organına. Takdir Meclisindir, Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Ben saptadım ödeneküstü harcamayı, takdiri size bırakıyorum." Eğer yol verirsiniz -ki ben inanıyorum, bundan en ufak bir tereddüt duymuyorum, hepiniz yol vereceksiniz, elinizi kaldıracaksınız- ben sizden sadece bir şey istiyorum: Evinize gidip başınızı yastığa koyduğunuzda bu ülkede milyonlarca fakir fukara var, onları düşünün sadece, bir vicdan muhasebesi yapın.(CHP sıralarından alkışlar.) Sadece bu değil, olur ya bir olay olur, bütçenin dışında bir ek ihtiyaç olabilir, borçlanma olabilir, onu da kanun öngörüyor. Yüzde 2'yi aşmayacak şekilde ödeneküstü harcama yapabilir, yüzde 2'yi aşmayacak şekilde. Kaç aşıldı? Yüzde 7,21. Şimdi, yürütme organına soracağız ama hepsi devlet memuru ne soracağım ben onlara? Ne soracağız onlara? (CHP sıralarından alkışlar) Seçilmiş de gelmemiş ki ben millet adına sorayım! Ne soracağım ben? Size söylüyorum be, sizin vicdanınıza sesleniyorum. Yasaya aykırı, Anayasa'ya aykırı yüzde 7,21 ödenek artışı var. Ee, siz bunlara ses çıkarmayacak mısınız? Demeyecek misiniz: "Ya arkadaş, biz burada bu kanunu yaparken oturup tartıştık, günlerce Plan ve Bütçe Komisyonunda tartıştık. Ne oluyor bize? Nasıl oluyor da bizim irademizi yok sayıyor yürütme organı?" Sizin buna itiraz etmeniz lazım.

Değerli arkadaşlarım, bir başka garabete daha değinmek istiyorum. Madem samimi bir konuşma yapacağız, evet, madem bu Parlamentonun, Gazi Meclisin saygınlığını koruyacağız bir şey daha yapmamız lazım. Kanun için dediler ki: "Anayasa'yı değiştirdik, yürütme organı artık kanun tasarısı getirmeyecek, kanunu milletvekilleri hazırlayacak." Hangi rejim olursa olsun dünyanın hiçbir ülkesinde milletvekilleri kanun hazırlamaz arkadaşlar; liyakatli devlette, liyakati esas alan devlette kanun taslağını bürokratlar hazırlar. Nasıl hazırlar? Taslakla ilgili talimat siyasi otoriteden gider, der ki: "Bana şu konuda bir kanun taslağı hazırlayın." Bürokrat ne yapar? O hedefi alır; sadece Maliye ise Maliye, Maliye değil Adalet Bakanlığı, onunla değil Sağlık Bakanlığı, onunla değil başka bir planlama örgütü; bütün bunlar, bürokratlar oturur konuşur bir taslak hazırlarlar. Taslağı ilgili bakana sunarlar, bakan bakar, daha tepeye gider, kendisini atayan makama gider der ki: "Bu, bizim partinin öngördüğü amaca uygun bir düzenleme midir?" Oturulur konuşulur, o düzenleme ise bu Parlamente'ya gelir. Neden böyle bir uygulama vardır? Nedeni şu değerli arkadaşlarım: Yasama organı günlük, sıcak sorunlarla ilgilenmez, biz kanun yapıyoruz. Nerede yürüyüş oldu, nerede çocuklar aç, nerede gelir dağılımı bozuk vesaire biz bunun hesabını sorarız, tartışırız ama bunun önlemini yasama organı almaz. Yasama organı kanun yapar, bizim yaptığımız kanuna uyup uymadıklarını da denetlemek, yürütme organının görevidir. Dolayısıyla yürütme organı kanunun taslağını hazırlar ve bize getirir ve bizler oturur, onu tartışırız.

Değerli arkadaşlar, bakın, geçen hafta 98 maddelik kanun meclisten geçti. Kaç kanunu ilgilendiriyor? 29 kanun, 1 kanun hükmünde kararnameyi ilgilendiriyor. Adım gibi biliyorum, 29 kanunu Parlamente'da bilen bir tek milletvekili bile yoktur; olmaması da gayet doğaldır arkadaşlar, ben de bilmem. Neden bilmem? 29 kanunun birbiriyle bağlantısını kurmak için devlette bu işi bilen, ömrünü bu işe vermiş insanlarla benim oturup konuşmam lâzım. Yoksa Parlamente bunu yapamaz değil. Parlamente'ya yasa taslağı gelir, oturur, bunu tartışır. 29 kanun... E, biz Anayasa'yı nasıl yaptık? Buyurun, hep beraber ceza kanunu yazalım, bakalım nasıl yazacağız? Değerli arkadaşlarım, ister Japonya'ya gidin, ister Papua Yeni Gine'ye, ister Amerika'ya, Kanada'ya, ister Rusya'ya gidin; devlette liyakatin varlık nedeni siyasi iktidarın verdiği hedef doğrultusunda bürokrasinin yönlendirilmesidir. Bürokrasi, ona uygun kanun tasarıları hazırlar, getirir ve sunar. Ha, onu siyasi irade beğenir veya beğenmez, oranını beğenir veya beğenmez; o, siyasi iradenin takdirdir. Ama kanun yazma tekniği diye bir teknik vardır. Yıllarını bu işi veren eski bir bürokrat olarak ifade ediyorum bunu. Biz de her şeyi bilmeyiz, ben Ceza Kanunu'nu bilmem, Vergi Kanunu'nu bilirim ama Vergi Kanunu'nun vergi usulleriyle, Gelir Vergisi Kanunu'nun kurumlar vergisiyle bağlantısını bürokratlar bilir arkadaşlar. Bir düzenleme yaparsınız, o düzenlemenin başka yasalardaki yansımaları nedir, ilgili bürokrate sormak zorundasınız. Peki, milletvekili yürütme organı mı bütün bunları yapar? Hayır, yasama organıdır. Dolayısıyla, Parlamente'nun itibarını korumamız lâzım. Bakınız, kanun geliyor buraya, arkadaşlarıma soruyorum. Milletvekili arkadaşlarım kanunlarını savunacaklar, imza atmışlar, sözde bunu yapıyoruz ama bir rol çalıyoruz yürütme organından, biz bunu yaptık diye. Biz bunu yapmıyoruz. Gene orada hazırlanıyor, gene oradan size geliyor, biz bunu bilmiyoruz muyuz, biliyoruz; siz altına imza atıyorsunuz, "Biz verdik." diyorsunuz. Yahu hazırlayan zaten orası. Onlar hazırlamak zorundadır çünkü sorunla bizzat doğrudan doğruya karşılaşanlar onlar, biz değiliz. Onlar sorunla karşılaşılıyorlar ve sorunun çözümüyle ilgili yasal düzenlemeyi, ön düzenlemeyi yapıp size geliyorlar ve bakan bu kürsüye çıkıp diyor ki: "Şu sorunu çözmek için şu düzenlemeyi yaptık." Arkasında da bürokratlar var, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüyorsunuz, bürokratlardan bakanlara sürekli notlar gelir. Niçin? Bakan da her şeyi bilemez arkadaşlar. Bir insan "Ben her şeyi biliyorum." diyorsa bilin ki o hiçbir şey bilmiyordu.

Değerli arkadaşlarım, başka bir şey daha ifade edeyim, Anayasa'nın 104'üncü maddesi şöyle diyor: "Cumhurbaşkanı Devletin başıdır." Doğrudur, adı üstünde Cumhurbaşkanı, cumhuru temsil ediyor ve devam ediyor: "Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder." Bu, doğru mu? Doğrudur. Peki, değerli arkadaşlarım, bu tanıma uygun olarak yemin metni de var, 103'üncü madde, yemin metni ne diyor: "Türkiye Cumhuriyetinin şan ve şerefini korumak, yüceltmek ve üzerime aldığım görevi tarafsızlıkla yerine getirmek için bütün gücümle çalışacağım Büyük Türk Milleti ve tarih huzurunda, namusum ve şerefim üzerine andiçerim."

Değerli arkadaşlar, birbirimizi kandırmayalım, Cumhurbaşkanı eğer milletin Cumhurbaşkanı olacaksa tarafsız olması lazım, partili Cumhurbaşkanı olmaz. Ha şunu diyebilirsiniz: "AK PARTİ'nin Genel Başkanı." Cumhurbaşkanı sıfatını kaldırırırsınız, o, onu kullanmaz; hiçbir sorun yok, AK PARTİ'nin Genel Başkanı. Yetki de verdiniz, tamam. Ama "Ben cumhurun Başkanıyım." diyorsa tarafsız olması lazım. Neden Cumhurbaşkanı tarafsız olmak zorundadır? Şunun için değerli arkadaşlarım: Cumhurbaşkanı devletin sigortasıdır, tarafsızdır. Tarafsızlık demek, o, bir siyasi tarafa ya da partiye eğilimli olmayacak anlamına gelmiyor, elbette o da sandığa gidecek, elbette o da oy kullanacak. Biz salt, yüzde yüz bir tarafsızlık beklemiyoruz, onun da siyasi

görüŖü vardır, biz buna hep saygı duyarız. Ama sonuçta, Cumhurbaşkanı tarafsızlık üzerine yemin ediyorsa bir siyasi partinin genel başkanlığını yapamaz arkadaşlar. Bir siyasi partinin genel başkanlığını yapıyorsa ettiği yemine ters düşüyor demektir, Anayasa'yı uygulamıyor demektir. Başka? Cumhurbaşkanı olabilmesi için bütün vatandaşlarına eşit davranması lazım, bütün siyasi partilere eşit davranması lazım. Kullanacağı dil açısından kucaklayıcı bir dil olması lazım, kapsayıcı bir dil olması lazım. Herkesi kucaklaması lazım, sevmese bile sıcak mesajlar vermesi lazım, adı Cumhurbaşkanı. Sabah, öğle, akşam bakıyorsunuz, bir öfke, bir kin, bir saldırganlık; bu olmaz, bu yanlıştır. Böyle bir uygulama hiç olmadı, olmamalıdır da zaten.

Neden Cumhurbaşkanlığına tarafsızlık unvanı veriliyor? Çünkü Cumhurbaşkanı hâkim tayin edecek. Bir partinin genel başkanı hâkim tayin edemez arkadaşlar. Bir partinin genel başkanı hâkim tayin ediyorsa o hâkime hepimiz farklı gözlüklerle bakarız. Şimdi, Anayasa Mahkemesine, diğer yerlere hâkim tayin ediyor. Kim? AK PARTİ'nin Genel Başkanı hâkim tayin ediyor. Doğru değil. Tarafsızlık, eyvallah; otursunuz yerinize, eyvallah. Ama bir partinin genel başkanı olarak hâkim tayin ederseniz, olmaz. Benim tayin ettiğim bir hâkimi düşünün, sizin de o mahkemede yargılandığınızı düşünün. Hadi bana inanmıyorsunuz, siz demez misiniz "Ya, bunu CHP'nin Genel Başkanı atadı, bu kesinlikle bizim aleyhimize karar verecek." Der misiniz? Dersiniz. Böyle düşünmek doğal mıdır? Evet, böyle düşünmek doğaldır. Çünkü bir siyasi partinin genel başkanı hâkim tayin edemez, hâkim tayin ederse kuvvetler ayrılığı ilkesi olmaz, bir yerde olur kuvvet. (CHP sıralarından alkışlar)

Türkiye Cumhuriyeti'nin şan ve şerefini korumak... Sizin ağırınıza gitti mi, gitmedi mi bilmiyorum ama bir vatandaş olarak benim ağırıma gitti. Trump'ın yazdığı mektup asla kabul edilemez, asla kabul edilemez. (CHP sıralarından alkışlar) Bu millete hakaret etmeye kimsenin hakkı hukuku ve yetkisi yoktur. O mektup geldiği gün ya büyükelçinin eline verilip gönderilecekti veya Washington'dan Türkiye Cumhuriyeti'nin büyükelçisi davet edilip "Al kardeşim bu mektubu, götür, aynı yollarla iade et." diyecekti. Ne demek ya "Cebime koyacağım, götürüp orada iade edeceğim!" Ve bir şey söylemeyeceksiniz. Hani şan ve şerefini koruyacaktın Türkiye Cumhuriyeti'nin, Türk milletinin şan ve şerefini korunacaktı?

Bu, benim ağırıma gidiyor. Sizin de vicdanınıza sesleniyorum: Sizin de ağırınıza gitmesi lazım. Bunlar doğru değildir, bu tür şeylere Parlamento olarak hepimizin karşı çıkması lazım. Biz kendi aramızda kavga edebiliriz; bizim bayrağımız bir, vatanımız bir. Farklı siyasi görüşlerimiz olabilir; kimliklerimiz, inançlarımız farklı olabilir ama biz bu vatanı yaşıyoruz. Bizim vatanımıza bir başka kişinin farklı bakmasını asla kabul edemeyiz. Beni üzen nokta ne, biliyor musunuz? Tek bir cümlemin dahi çıkmamış olması. Bu, benim ağırıma gidiyor. En ağır ve en sert cümlelerle eleştirilmesi gerekirdi.

Değerli arkadaşlarım, hâkimlerden söz ettik; yasama, yargı ve yürütme; yasama organı -malum- ve yargı organı. Anayasa'da hüküm var: "Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar." diyor; evet, bağımsızdır. "Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler." Doğrudur ve devam ediyor: "Hiçbir organ -hiçbir organ- makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz." Bu kadar açık, Anayasa bu kadar açık.

Peki, arkadaşlar, rejim değiştikten sonra yargı büyük yara aldı, çok büyük yaralar aldı. Diyeceksiniz ki: Nasıl bir yara aldı? Yine, Türkiye'de kamuoyunun çok tartıştığı bir konu, Rahip Brunson'dan söz ediyorum. Sayın Erdoğan çıktı, bir konuşma yaptı, AK PARTİ'lilerin olduğu bir toplantıda dedi ki: "Bu can bu bedende olduğu sürece o teröristi alamazsın!" Bu sözü kullandıktan sonra salon alkıştan yıkılıyordu arkadaşlar, bütün AK PARTİ'liler alkışlıyorlardı, salon alkıştan yıkılıyordu. Peki ne oldu? Can duruyor, ten de duruyor, bakan da duruyor; Brunson nerede? Niye bıraktınız? Hangi gerekçeyle bıraktınız? (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi siz bana "Türkiye Cumhuriyeti'nde yargı bağımsızdır." mı diyeceksiniz? Değil arkadaşlar, hepimiz yarın hâkimlerin önüne çıkabiliriz ama o hâkimler tarafsız değilse, vicdan sahibi değilse, hukukun üstünlüğüne inanmıyorsa ben o hâkime nasıl güveneceğim? Talimatla görüş veren hâkim olur mu, karar veren hâkim olur mu?

Bakın, bir örnek daha anlatacağım. Türkiye kökenli bir Alman gazeteci uzun süre hapisteydi, bir gecede iddianamesi hazırlandı, bir gecede; ertesi gün davası görüldü, tahliye kararı verildi. Tahliyeden çıktığı zaman başka bir mahkemenin tutuklama kararı tebliğ edildi. Havaalanında uçak bekliyordu, uçağa bindi ve Almanya'ya gitti. Şimdi siz bana "Mahkemeler bağımsızdır." mı diyeceksiniz? Şimdi, bunu Almanlar bilmiyor mu, Amerikalılar bilmiyor mu, Fransızlar bilmiyor mu, Japonlar bilmiyor mu, Papua Yeni Gineliler bilmiyor mu? Kime teşekkür ediyor Trump? Sayın Erdoğan'a teşekkür ediyor, Türk mahkemelerine değil Erdoğan'a teşekkür ediyor serbest bıraktı diye. Şimdi, gitti, NASA yetkilisi var, NASA'da çalışan var "Onu da yakında gönderecekler." diyor. Niçin? E, söz verildi.

Değerli arkadaşlarım, sadece bunlar mı? Hayır. 15 Temmuz gecesi bu Parlamento tarihe bir not düştü. Bir daha söylüyorum: 15 Temmuz gecesi bu Parlamento tarihe bir not düştü "Gazilik" unvanına uygun bir not düştü. Bombalar yağarken, kurşunlar yağarken Parlamento kapanmadı. Bir sürü insan içeri alındı. O karmaşa içinde haksızlık, hukuksuzluk olabilir ama bir şey var: Daha sonra, bir FETÖ borsası kuruldu arkadaşlar. Nerede kuruldu FETÖ borsası? Hukuk içinde kuruluyor; avukat, hâkim, iş adamı, bunlarla kuruluyor. Bunu ben söylemedim, biz bunu duyuyorduk ama elde veri olmadığı için bir şey söyleyemiyorduk. Sabah gazetesinden bir köşe yazarı aynen şöyle diyor: FETÖ kurtarma borsası oluştuğunu, mahkûmun önem ve ekonomik gücüne göre serbest kalma maliyeti belirlendiğini, bu iş için özel uğraşan avukatlar türediğini ifade ediyor. Ne zaman? 2017'de değerli arkadaşlarım, 14 Temmuz 2017'de. Kim söylüyor? Bizim "havuz medyası" olarak tanımladığımız Sabah gazetesinin yazarı söylüyor. Sonra, sizlerden bir milletvekili, o da 2018'de şöyle diyor: Gaziantep'te FETÖ borsası olduğunu, milyon dolarların döndüğünü "itirafçı" adı altında iş adamlarının serbest bırakıldığını, bunun Türkiye'nin pek çok yerinde olduğunu söylüyor. AK PARTİ İzmir İl Başkan Yardımcısı evinde gözaltındayken, ev hapsindeyken polis kılıkli 2 kişi geldiler, infaz ettiler, öldürdüler çünkü FETÖ borsasıyla ilgili çok şey itiraf etmişti.

Peki "FETÖ borsası" ne demek arkadaşlar? Para veriyorsunuz, adamın gücü ve önemine göre para veriyorsunuz, serbest bırakıyorsunuz. Ben defalarca örnek verdim: Bank Asya'nın önünden geçeni içeri attılar, oğlunu FETÖ'nün okuluna göndereni içeri attılar; 15 Temmuzdan sonra Pensilvanya'ya gidip gelen, yardımlarını yapan, Bank Asya'ya para yatıran kişiyi baş tacı yaptınız, baş tacı yaptınız. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) İsim verdim ben, yer verdim ben, hiçbir şey yapmadınız. Savcı korkudan iddianame bile düzenlemedi, savcı. Ya, bu nasıl bir düzendir, nasıl bir şeydir bu? E, ben buna itiraz etmeyeceğim de... Sizlerin de buna itiraz ettiğini ben gayet iyi biliyorum. Doğru değil bu. Hukuksa hepimiz için geçerli olması lazım, kanunsa hepimiz için geçerli olması lazım. Parası olana bir şey yok, parası olmayan gariban içerde yatacak. Niçin? Hangi adalet, hangi hukuk, hangi vicdan bunu kabul eder?

Değerli arkadaşlarım, bir şey daha: Sayın Erdoğan'ın avukatları... Açık ve net çağrı yapıyorum buradan, bütün

milletvekillerinin huzurunda Adalet Bakanına çağrı yapıyorum: Erdoğan'ın avukatlarının mal varlıklarını araştırın, milyon dolarlarını araştırın. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bir daha söylüyorum: Mahkemeden adam kurtarmak, parayla... Yazıktır, günahdır ya! Gerçekten yazıktır, günahdır. Hâkim tayin ediyorlar. Hâkimler ve Savcılar Kurulu üzerindeki etkili kişiler onlar. Nasıl olur da bir avukat başsavcıya "Şu kül tablasını getirir misin, sigaramın külünü dökeceğim." der ve başsavcı koşa koşa kül tablasını getirir önüne koyar avukatın. Bu mudur arkadaşlar? Bu mudur düzen, bu mudur adalet, bu mudur hak, bu mudur vicdan? Biz buna isyan ediyoruz. Kimin adına? CHP adına değil arkadaşlar, bu işin bir partiyle ilgisi yok. Bu bir adalet sorunudur, benim de sorunun sizin de sorununuzdur ama siz sessiz kalıyorsunuz. En azından, çok açık bir şey söylemiyorsanız bari gidin, konuşun; gidin, söyleyin.

Değerli arkadaşlarım, yargıda ciddi bozulmalar var, çok ciddi bozulmalar var. Bakın, ben size bir örnek vereyim: 298 sayılı bir Yasa var, ek 7'inci maddesi diyor ki: Herkes seçime katılabilir; hâkim de katılabilir, avukat da katılabilir, savcı da katılabilir. Seçimi kazandı, milletvekili oluyor; kazanamazsa eski görevine dönüyor ama bu kanun diyor ki: Yüksek mahkeme üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar seçimi kazanamazsa görevlerine dönemezler. Niçin? Siyasi kimliği artık ortaya çıkmıştır. Siyasi kimliği ortaya çıktığı için "Sen mesleğine dönemezsin." diyor. Kim? Kanun diyor. Kim buna karar vermiş? Sizler.

Peki, nasıl oluyor da bir partinin il yönetiminde görev alan avukat veya ilçe yönetiminde görev alan avukat, partiye kayıtlı avukat hâkim tayin ediliyor? Peki, bu kanun ne? Onlarca örneği var, isimleri de saymak isterim ama sırf yargıya saygı duyduğum için o isimleri buradan saymıyorum. Onlarca isim var. Ya, partili birisini, siz, partisi, kimliği öne çıkmış birisini yaparsanız bu doğru değildir. O zaman bu kanunu değiştirin; herkes girsin seçime, kazanan kazandı, kazanmayan eski yerine dönsün. Mantığı, yasanın mantığını siz ihlal ediyorsunuz ve çürütüyorsunuz, yargı organını çürütüyorsunuz. Bunlar doğru değil arkadaşlar.

"Hâkimlere, savcılara kimse talimat veremez." Anayasa öyle diyor ama ben, bir broşürü kamuoyuyla paylaştım. Ne diyor broşürde? "Tahliye konusunda Hâkimler ve Savcılar Kuruluyla mutlaka istişarede bulunduktan sonra karar verin." Ne demek bu? Hani, kimse hâkime talimat veremezdi? "Tahliye konusunda istişarede bulunduktan sonra karar verin." diyor. Yani, siyasi otorite izin vermezse sakın tahliye etmeyin, siyasi otorite izin verirse tahliye edebilirsiniz.

Değerli arkadaşlar, bu, onlarca, yüzlerce hâkime ve savcıya dağıtıldı. Size de gelmiş olması lazım, sizin de görmüş olmanız lazım. En başta buna Adalet Bakanının karşı çıkması lazım. Hâkimler ve Savcılar Kurulunun karşı çıkması lazım ama onlar "Efendim, biz, bunu şu amaçla çıkardık..." Hangi amaçla çıkarırsan çıkar "Tahliye konusunda bana danışmadan karar verme." diyorsun sen, Anayasa'ya aykırı.

Değerli arkadaşlarım, yargıdaki bozulmanın bir başka ayağı: Hâkim, hâkimlikten değil siyasetten güç alıyorsa o en büyük tehlikedir. Hâkim; yasalardan, Anayasa'dan, evrensel hukuktan, hukukun üstünlüğünden, insan haklarından yola çıkarak karar vermek zorundadır, gücünü evrensel hukuktan almak zorundadır, vicdanında ölçüp tartıp terazi tamsa kararını vermek zorundadır ama hâkim, gücünü siyasi otoriteden alıyorsa orada ciddi sorununuz vardır arkadaşlar.

Bakın, örnek vereyim: Ben "Türkiye'de hiç kimsenin can ve mal güvenliği yoktur." diye çok sık kullanırım, sizler de çok sık kızsarınız. Çünkü hukuk güvenliği yok. Hukuk güvenliği olmak zorundadır. Can ve mal güvenliğini sağlayan, yargının bağımsızlığıdır. Yargı bağımsız değilse hiç kimsenin can ve mal güvenliği yoktur. Niçin? Bir kişinin talimatıyla hâkim karar veriyorsa orada sorununuz var demektir.

Bakın, değerli arkadaşlar, beğenelim veya beğenmeyelim, barış bildirisi imzalandı. Kaç kişi? 486 akademisyen. Üniversitelerden atıldılar kanun hükmünde kararnameyle. Gidildi Anayasa Mahkemesine, Anayasa Mahkemesi "Bu, düşüncüyü ifade özgürlüğüdür." dedi ve hepsi beraat etti. Şimdi yürütme organı bunları görevlerine iade etmiyor. Niçin? "Ben yargı kararını uygulamam." diyor. Niçin? O zaman bu Mahkemenin işlevi ne? Niye bu kararı verdi? Hepimizin oturup üzerinde düşünmesi lazım değerli arkadaşlarım.

Bakınız, burada arkadaşlar kayyum uygulamalarından da söz ettiler. Beğenirsiniz veya beğenmezsiniz; eğer vicdan taşıyorsak, eğer demokrasiden yanaysak, eğer milletin iradesine saygı gösteriyorsak, eğer "Demokrasi hepimizin ortak savunduğu bir alandır." diyorsak milletin oyuna darbe vurulamaz arkadaşlar, milletin oyuna darbe vurulamaz. (CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Kişi, belediye başkan adayı oluyor mu? Oluyor. Gidiyor savcılığa, diyor ki: "Bana iyi hâl kağıdı ver." Savcı bakıyor, iyi hâl kağıdını veriyor "Buyur, olabilirsin." diyor. Müracaatını yapıyor, gidiyor Yüksek Seçim Kuruluna. Yüksek Seçim Kurulu da "Tamam, seçime girebilirsin, hiçbir engel yok." diyor. Seçime giriyorum, kazanıyorum; vay sen misin kazanan, ertesi gün seni görevden alıyor. Niye alıyorsun? Hangi gerekçeyle alıyorsun? Kim alıyor? Yargı değil, yürütme organı alıyor. Seçimle gelen birisini atamayla gelen kişi görevden alıyor. Ne diyorduk? "Atanmışların vesayeti" demiyor muydunuz? Sizler demiyor muydunuz "Atanmışların vesayetinden kurtulmamız lazım." diye? E, nasıl oluyor da seçimle gelen, milletin oyunu alan bir belediye başkanı atanmışların iradesiyle görevden alınıyor, oraya atanmış birisi getiriliyor ve görev veriliyor ona? E, bu millet niye sandığa gitti, niye oy kullandı, hangi gerekçeyle oy kullandı?

Kızıyoruz... "Efendim, bu falan partiden." Hangi partiden olursa olsun arkadaşlar, buna ortak isyan etmemiz lazım, yasama organı olarak ortak isyan etmemiz lazım, yanlıştır bu dememiz lazım. Yargı kararı olur, eyvallah; dersiniz "Yargı, mahkeme karar verdi, tamam." Yargı kararı yok ortada; tam tersine, yargı "Seçime girebilirsin." diyor. E, şimdi buna itiraz ediyoruz biz, yanlıştır bu. Aynı yanlışı, ben, sizlerin büyükşehir belediye başkanları zorla istifa ettirildiklerinde de söyledim. Onu oraya seçen Balıkesir halkıdır. Sen onu zorla istifaya zorlayamazsın. Ona da itiraz ettik. Niçin? Biz demokrasiyi savunuyoruz arkadaşlar, demokrasi hepimiz için ortak payda. Demokrasi olmazsa zaten biz burada olamayız, milletin iradesine saygı göstermezsek zaten biz burada olamayız, bir anlamı yok zaten. O nedenle ortak hareket etmek zorundayız belli, temel konularda; bu işin partisi olmaz.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, Anayasa Mahkemesi Başkanı Zühtü Arslan'ın 27 Nisan 2015'te, Anayasa Mahkemesinin kuruluş yıl dönümünde yaptığı bir konuşmadan bir paragraf okuyacağım size. Bu paragrafı okumamın nedeni, adaletin tartışıldığı bir ortamda Anayasa Mahkemesinin olaya bakışının Türkiye Büyük Millet Meclisi tutanaklarına geçmesidir. Şöyle diyor: "Yargının kurumsal anlamda siyasal organların etkisi altında kalması ve siyasi mülahazalar ekseninde ayrışması büyük bir tehlikedir. Bu

anlamda yargının siyasallaşması, hukuk devletinin sonu olur.” Devam ediyor: “Diğer yandan, yargının bir vesayet organı gibi davranarak siyaseten alınması gereken kararları alması da siyasetin yargısallaşması tehlikesini doğurur. Siyasetin yargısallaşması ise demokrasinin sonu olur. Dolayısıyla yargının siyasallaşması ve siyasetin yargısallaşması demokratik hukuk devleti için aynı ölçüde tehlikelidir. Yargının vesayet ve siyasetle ilişkisini normalleştirmenin ve yargı bağımsızlığını sağlamanın en önemli anayasal araçlarından biri hiç kuşkusuz ki güçler ayrılığı ilkesidir.” Biz güçleri birleştirdik. “Güçler ayrılığı düşüncesinin altında anayasacılığın özü olan gücün sınırlandırılması ihtiyacı vardır. Gücün hukukla sınırlandırılmadığı yerde temel hak ve özgürlükler tehlikededir.” Onun için diyoruz hiç kimsenin can ve mal güvenliği yoktur diye, bu metin için söylüyoruz. Ben söylemiyorum, Anayasa Mahkemesinin Başkanı söylüyor bunu. “Montesquieu'nun ifade ettiği gibi, yasama, yürütme ve yargı güçlerinin tek elde toplanması özgürlüğün sonu olur.” diyor, doğru.

Değerli arkadaşlarım, ekonomide ciddi bir tehlikemiz var yani ekonomide kriz var. Hep, iktidar kanadından şu eleştiri gelir: “Efendim, işte şu CHP var ya, CHP...” E, ne olmuş? “Bu CHP hep eleştirir, hiçbir öneri getirmez.” Krizin daha başlangıcında arkadaşlarımızla oturduk, bu işi iyi bilen eski bürokratlar, akademik dünyadan insanlarla toplandık. Ya, bu kriz hepimizi vuracak. Krizin vuracağı insanların partisi, A partisi, B partisi... Herkesi vuracak bu kriz. “Bu kriz nasıl aşılabılır?” diye oturup bir düşünelim... Oturduk, düşündük ve 13 maddelik bir metin hazırladık. İstanbul’da, gittim, bir basın toplantısıyla bunu kamuoyuyla paylaştım. 13 madde...

1’inci madde neydi? Devlette liyakat sistemi yeniden inşa edilmelidir. Devlette liyakat bozulmuştur. Liyakat ayırdır, sadakat ayırdır. Liyakat o işin uzmanı demektir, o işi en iyi bilen kişidir yani işi ehline teslim etmek demektir, devlette bunu sağlayın dedim. Bunu sadece burada söylemedim, bu benim 15 Temmuz sonrası saraya gittiğimde de ağızdan ilk çıkan cümleydi. Siz, devlette liyakati bitirdiniz dedim.

2’nci madde: Demokrasiye mutlaka geçmeliyiz, hukukun üstünlüğü ve hukuk güvenliğini sağlamalıyız dedik. Kimse güvenmiyor, yatırımcı gelmiyor ve yatırımcı yatırım yapmıyor. Bu atmosferden Türkiye’nin çıkması lazım, bunu da önerdik.

3’üncü madde: Merkez Bankasının bağımsızlığını sağlayın. Dünya finans çevreleri, Türkiye’de Merkez Bankasının bağımsız olmadığına inanıyor. Bu algıyı değiştirin, deyin ki: Merkez Bankası bağımsızdır, Hükûmet ona hedef verir, Merkez Bankasının araçları kullanılarak bu hedeflerin gerçekleştirilmesi sağlanır; bu kadar.

4’üncü madde: Akılcı bir dış kaynak yönetimine geçilmelidir, akılcı bir dış kaynak yönetimi. Her önüne gelenden borç almayın, bunu da söyledik.

5’inci madde: Dolar endeksli olarak yapılan ihaleleri Türk lirasına çevirin derhâl. Vatandaşa dediniz: “Dolarları Türk lirasına çevirin.” Vatandaşlar koştu, öyle propagandalar yapıldı ki, televizyonlar her gün yayın yaptı, krize gidiyoruz; e, herkes fedakârlık yapacaksa en büyük fedakârlığı da en büyük parayı kazananlar yapsın. Onları Türk lirasına çevirin dedik.

6’ncı madde: Kamu İhale Yasası’nı değiştirin. Adamına göre ihale olmaz, adamına göre kanun olmaz, ihalesiz iş verilmez. Ya, devlette bir kural vardır, bir kanun vardır, bir adalet vardır, bir hak vardır, buna göre yapılır. On yedi yılda 187 defa ihale mevzuatı değişti, 187 defa; bunu da yapmayın dedik.

7’nci madde: Sayıştay, uluslararası standartlara göre denetim yapsın, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapsın dedik, Sayıştaya müdahale etmeyin dedik.

8’inci madde: Bütçe disiplini sağlayın, bütçe dışında fon olmaz çünkü her paranın denetimi Türkiye Büyük Millet Meclisine gelsin.

9’uncu madde: Bu dış politika bize hayır getirmedi, dış politikayı değiştirin. Ya, biz komşularımızla niye kavgalıyız, niye kavga ediyoruz? Ta, gittik Mısır’la kavga ettik. Ro-Ro seferlerimiz çalışmıyor. Niçin?

Suriye politikasından kim kârlı çıktı? Şu soruyu, Allah aşkına, vicdanınıza sorun: Suriye politikasından hangi devlet kârlı çıktı, hangi devlet? İki devlet: Amerika ve Rusya. Biz ne yaptık? 3 milyon 600 bin Suriyeliyi getirdik. Süleyman Şah Türbesi’ni kaçırdık. Kendi topraklarımızdan kaçtık, kendi topraklarımızdan, üstelik karşımızda bir ordu da yok. IŞİD teröründen kaçtık. Ya, bir devlet kendi toprağını terk eder mi? (CHP sıralarından alkışlar) Terk ettik, kaçtık ve bunu da kahramanlık olarak millete sattık. Kendi toprağımızdan kaçıyoruz, bunu da kahramanlık olarak satıyoruz millete. Allah akıl fikir versin!

“Efendim, 40 milyar dolar harcadık, gerekirse 40 milyar dolar daha harcarız.” Harcayın, Meclis yetki vermiş; 40 değil, isterseniz bütün parayı harcayın. Dedik ki bunun bize faydası yoktur, dış politikayı değiştirin, oturun konuşun. Ya, biz bu bölgeyi barış havzasına niye döndürmüyoruz? Üstelik, ölenlerin tamamı Müslüman, tamamı ve bizim akrabalarımız. Orada da Kürtler var, burada da var. Orada da Araplar var, burada da var. Orada da Türkmenler var, burada da Türkmenler var. Orada da Ezidiler var, burada da var. Niçin, egemen güçlerin oyununa gelip de orada o bölgeyi bir kan havuzuna döndürdük? Bunu değiştirin dedik.

10’ncu madde: Geleceğimizi ipotek altına alan kontrolsüz borçlanmalardan kaçının dedik. Bakın, borçlar genel müdürlüğü kurdular. Osmanlı’daki adı neydi? Düyun-ı Umumiye idaresi yani borçlar idaresi, şimdi biz borçlar genel müdürlüğü kurduk.

11’inci madde: Değerli arkadaşlar, adaletsiz vergi politikasını düzeltin, adaletsiz vergi politikasını. Geleceğim şimdi, adaletsiz vergi politikasına bir örnek vereceğim.

12’inci madde: Üretim politikasına geçin. Bütçe politikasını, para politikasını, vergi politikasını üretime yönlendirin, kim üretiyorsa destek verin. Eğer buraya yönelirseniz, üretime, istihdama yönelirseniz Türkiye kurtulur kardeşim, en azından krizi az bir farkla aşmış oluruz daha büyük sıkıntılara katlanmadan.

13’üncü madde: Türkiye israftan kaçının, tasarruf yapılınsın. Bunları açıkladım. Şunu diyebilirsiniz: “Efendim, 13 madde eksiktir.” Eyvallah. “Efendim, 13 maddeden 7’si doğru değil.” Ben buna da tamam derim ama sizin Genel Başkanınız, 13 maddeyi açıkladım, aynı gün Rize’de açıklama yapıyor, bana sesleniyor: “Ey Kılıçdaroğlu, şimdi de döviz baronlarıyla beraber hareket ediyorsun.” Pes ya! Kim döviz baronuyla hareket etti? Ben Türkiye’nin çıkarlarını savunuyorum. Kim döviz baronlarıyla? Ben,

senin dolarla verdiğin ihaleleri, dolarla verdiğin garantileri Türk lirasına çevir diyorum. Kim baronlarla hareket ediyor? (CHP sıralarından alkışlar)

Ne diyorduk? “Efendim, CHP hep eleştirir, öneri getirmez.” Ee, getirdik. Bunların tamamının doğru olduğuna inanıyorum, tamamının.

Bakın, değerli arkadaşlar, aylık 2.020 liranın altında yani asgari ücretin altında kaç kişi aylık alıyor, hiç merak ettiniz mi? Vereyim rakamı: 2 milyon 136 bin kişi. Kaynak Merkez Bankası; benim değil, onların araştırması. 2 milyon 136 bin kişi asgari ücretin altında ücret alıyor. Bunlar nasıl geçinecek? Bin liranın altında emekli aylığı alan, dul ve yetim aylığı alan 847.643 kişi, 847.643 kişi, dul ve yetim bin liranın altında aylık alıyor. Kişi başına aylık geliri 673 liranın altında olan, kişi başına aylık geliri 673 liranın altında olan kaç kişi var? 8 milyon 647 bin 283 kişi. 2 bin liranın altında emekli aylığı alan, 2 bin liranın altında, 6 milyon 850 bin 513 kişi yani açlık sınırının altında emekli aylığı alan. Bin liranın altında emekli aylığı şimdilik yok, doğru ama sizin emeklilere yaptığınız zamlardan bunlar faydalanmıyorlar. Çünkü onların emekli aylıkları çok düşük, yapılan zam bin lirayı doldurmadığı için onlar bu zamlardan faydalanmıyorlar. Bundan haberinizi var mı, bilmiyorum. Bin liraya çıkması da bizim ısrarla, ısrarla söylememiz sonucu... “Bin liranın altında emekli aylığı yok.” dediniz, “Var.” dedik. Şimdi, bin liranın altında dul ve yetim aylığı alan 847 bin kişi... Ben söylemiyorum, gidersiniz Sosyal Güvenlik Kurumunun internet sitesine giderseniz, oradaki rakamları görürsünüz değerli arkadaşlarım.

Devlet borç batağında, yetki verdiniz ama borç batağında. Borç alan emir alır; doğrudur, zaten emir alıyor, borç alan emir alıyor. Bakın değerli arkadaşlar, 2002-2019 döneminde yabancılara ödenen –Türkiye’deki bankalara değil- faiz 173 milyar 55 milyon dolar; 173 milyar 55 milyon dolar Türkiye Cumhuriyeti’nin vatandaşları yabancılara faiz ödediler, Londra’daki bir avuç tefeciye. Sizin vicdanınız kabul ediyor mu? Benim vicdanım kabul etmiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Niye bu kadar faiz veriyoruz? Hangi gerekçeyle veriyoruz? Faiz ödemelerini çıkardım -ne zaman biliyor musunuz- 2019’un başından -yani bu yıl- şimdiye kadarki. Bir saniyede ödenen faiz -bir saniyede- 596 dolar, Türkiye Cumhuriyeti devleti bir saniyede 596 dolar faiz ödüyor, Türk lirası karşılığı 3.362 lira. Bir ayda ödenen faiz -bende dakikada, saatte, günde var ama- 1 milyar 545 milyon 209 bin 370 dolar, Türk parasıyla 8 milyar 700 milyon lira bir ayda faiz ödeniyor.

Paralar nereye gidiyor? Bu soruyu niye soruyorum? On yedi yıldır ülkeyi yöneten yürütme organı 2 trilyon dolar vergi topladı -doğrudur, hakkı olan vergiyi toplamıştır- 70 milyar dolarlık özelleştirme yaptı -ona da itirazımız yok, bu da var- 500 milyar dolarlık borçlandı. Peki, para nereye gitti? Değerli arkadaşlarım, bir değerli milletvekili Zafer Havaalanı’ndan söz etti. Paraların nereye gittiğini size anlatacağım. Kütahya Zafer Havaalanı... Rakamlar bana ait değil, Sayıştay raporundan. Havaalanı yapılır, eyvallah. Biz “Havaalanı yapma.” demiyoruz zaten, yapılır ama garanti veriliyor, yolcu garantisi veriliyor. 2012’nin başından 2017’nin sonuna kadar garanti edilen yolcu sayısı 5 milyon 210 bin 383 kişi. Peki, uçağa binen kaç kişi? 221.562 kişi yani öngörülen hedefin sadece yüzde 4’ü, yüzde 96’sı garanti edilmiş. Kaç lira para ödeniyor, garanti parası? 26 milyon 691 bin 626 avro ödeniyor. Kimin için, ödenen kimin parası? Kimin parası ödeniyor? Siz bunu sormayacaksınız da Allah aşkına, kim soracak? “Ya, siz bu hesabı nasıl yaptınız?” diye sormayacaksınız da kim soracak? Akşam eve gideceksiniz ve yatacaksınız ya! “Ya, bu fakir fukaradan toplanan parayla 26 milyon 691 bin 626 avroyu nasıl veriyorsunuz?” diye sormayacak mısınız? Garanti süresi ne zamana kadar sürüyor, biliyor musunuz? Yirmi dokuz yıl on bir ay, yirmi dokuz yıl on bir ay. Ya, hangi vicdan, Allah aşkına! Ben ne söyleyeceğim şimdi? Ne söylememi istersiniz? Yani siz buna isyan edeceksiniz de neye isyan edeceksiniz? Siz buna itiraz etmeyeceksiniz de neye itiraz edeceksiniz? Yazık günah değil mi bu fakir fukaranın parasına? (CHP sıralarından alkışlar)

Diyorlar ki: “CHP hep eleştiriyor.” Kardeşim, hastane yapıyorsunuz, itiraz ettik mi? Yok, yapabilirsin. Havaalanı yapıyorsun, itiraz ettik mi? Hayır, yapabilirsin. “Şehir hastanesi” diyorsun, “köprü” diyorsun, yapabilirsin. Buna itiraz etmiyoruz ki. (AK PARTİ sıralarından “Hepsine ettin.” sesleri, CHP sıralarından gürültüler)

Bir dakika, arkadaşlar...

Sorduğumuz soru ne? Soru şu: Kaça yapıyorsun arkadaş? Ya, tamam, kaç yapıyorsun? “Efendim, devlet sırrı.” Ne demek “Devlet sırrı.” ya? Garanti vermişsin, doldurmayınca vatandaş para ödeyecek yani benim vergimle ödeyeceksin sen. Ben bunu bilmeyecek miyim? Sonra “Devlet sırrı.” ne demek? Şehir hastanelerinin maliyetini nereden öğrendik biliyor musunuz? Londra’da danışmanlık yapan bir firmanın internet sitesinden öğrendik. Orada yayınlamışlar, arzu eden arkadaşlara o internet sitesini verebiliriz. Sonra Cumhurbaşkanlığına bir rapor verildi, rakamlar bire bir tutuyor. Ben bilmiyorum, siz de bilmiyorsunuz. Bana söylenmiyor, size de söylenmiyor ama İngilizler biliyor, bütün rakamları biliyor.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Bilmesi gerekenler biliyormuş işte.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, bakın, şehir hastaneleriyle ilgili bu soruyu sorduğumda Erdoğan ne diyor: “Neymiş, şehir hastanelerinin maliyetini kimse bilmiyormuş. Biz kendi cebimizden para vermiyoruz. Biz buraya yıl, ay, gün koyuyoruz. Bu kadar zaman çalıştırmak suretiyle bu hastaneyi yapacaksın diyoruz. Buna ‘yap-işlet-devret’ denir Bay Kemal. Şehir hastanelerinin nasıl bir modelle yapıldığından haberi yoktur. Yani, kendi cebimizden para ödemiyoruz.”; böyle diyor. Bu laf doğru, Sayın Erdoğan’ın cebinden para ödenmiyor; milletin cebinden para ödeniyor, milletin cebinden. (CHP sıralarından alkışlar) Kaç lira ödeniyor? 2018’de 6 milyar 200 milyon lira, 2019’da 9 milyar 700 milyon lira, 2020’de -bütçeye koydular- 18 milyar 900 milyon lira; bunun 10 milyarı şehir hastaneleri için. Benim vergimi veriyorsun ya, benim vergimi veriyorsun. “Kaça mal ettin?” diye soruyorum. “Yok, bu gizli.” Niye gizli? Faturayı ne kadar şişirirsen devleti o kadar kazıyorsun, yap-işlet-devret modeli budur. Eski bir maliyeci olarak söylüyorum, 100 liralık malı “500’e aldım.” dersin, devletten, 500 artı kâr koyarsın ve parayı alırsın. Yazık günah değil mi bu millete ya? Bu memlekete yazık günah değil mi?

Değerli arkadaşlarım, dolarla ihale veriyorsun, dolarla garanti veriyorsun, dolarla fiyat veriyorsun. “Türk lirasına çevir.” diyoruz, “Sen baronlarla iş birliği yapıyorsun.” diye suçlanıyoruz. Değerli arkadaşlar, niye Türk lirasıyla yapmıyorsun bunu?

Şimdi, biliyorlar, bu iktidar gidici. Yerine halkçı bir iktidar gelecek. (CHP sıralarından alkışlar) Yetimin hakkını koruyan bir iktidar gelecek. Tüyük bitmemiş yetimin hakkını koruyan bir iktidar gelecek. Herkese hesap vermeyi namuslu görev kabul edeceğiz, namuslu görev; hesap vermenin bir onur olduğunu bütün dünyaya duyuracağız ve biz iktidar olduğumuzda kesin hesap komisyonu kuracağız, kesin hesap komisyonunun başkanlığına muhalefetten birisi gelecek çünkü hesap vereceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Hesap vermekten korkmayacağız. Bunu bildikleri için ne yaptılar biliyor musunuz? İhtilaf çıkarsa yani biz

yarın, şehir hastanelerine “Bunu nasıl yapıyorsun?” diye soru sorduğumuzda soluğu Londra’da, İngiliz mahkemelerinde alacaklar, sözleşmeyi öyle yaptılar. Hani bunlar yerliydi ya ve milliydi ya! Ne yerlisi, ne millisi! (CHP sıralarından alkışlar) Hâkim, İngiliz hâkim; mahkeme, İngiliz mahkemesi, dava orada görüşülecek. Ya müteahhit bizden, yapan bizden, iş Türkiye’de, her şey Türkiye’de, dava orada görüşülecek. Niçin? “Ya bunlar giderse bizim çıkarlarımız ne olacak?” Buradan söylüyorum, bunlar gidecek, ben bu memlekette 82 milyonun çıkarını korumayı namuslu bir görev olarak kabul edeceğim. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, EYT’lilerin sorunu var, doğrudur. Bu Parlamentodan sizler bir kanun geçirdiniz, biliyor musunuz nasıl geçirdiniz? “Sosyal güvencilikte reform yapacağız.” dediniz. Biz itiraz ettik: “Ya bu reform değil, bu perişan eder insanları.” Bir sürü şeyi saymıyorum vaktim azaldığı için, sadece şunu bilmenizi isterim: Prim ödeme gün sayısı dolup yaşa takılanlar çalışamazlar, iş bulsalar da çalışamazlar. Niçin? Çünkü sizin yaptığınız sözde reforma göre, daha fazla çalışıp daha fazla prim ödediklerinde emeklilik yaşı dolduğunda daha az maaş alacaklar, daha az aylık alacaklar, bunun farkında mısınız? Daha fazla çalışıp daha fazla prim ödüyorsunuz ama emekliliğe geldiğinizde daha az emekli aylığı alıyorsunuz; bunlar onun için isyan ediyorlar. Bu, aile sigortasıyla çözülür. Aile sigortasını belki çoğunuz duymadınız ama bu Parlamento aile sigortasını ne zaman kabul etti biliyor musunuz? 1974 yılında. Hiçbir ailenin aç kalmaması için... Yani aile sigortası ne demek biliyor musunuz? Sağ elin verdiğini sol el görmeyecek, hiç kimsenin fakirliğini fukaralığını teşhir etmeyeceksiniz. Biz bunu savunuyoruz, yıllarca savunduk biz bunu. Bizim bulduğumuz bir şey de değil bu, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün kabul ettiği 9 sigorta dalından birisi. Bunu da yapacağız değerli arkadaşlarım.

Değerli arkadaşlar, işsizlik... Bizim siyaseten, çoğu zaman “sosyete damat” olarak tanımladığımız Hazine ve Maliye Bakanı var. Niye sosyete damat? Çünkü bir eli yağda, bir eli balda. Fakirlik nedir, yoksulluk nedir, bunları bilmez; açlık nedir, soğuk nedir, sıcak nedir, bilmez; keyfi yerindedir, böyle yaşamıştır. Şöyle bir açıklama yapıyor bu yılın başında: “Bu yılda, 2019 yılında 2,5 milyon yeni istihdamı hayata geçireceğiz. Bugün, Türkiye istihdam alanında devrimi yaşadığı bir günü yaşıyor.” Dünyadan haberi yok. Ne oldu? Kaç paket açıkladı biliyor musunuz? 10 paket, istihdamı artırma paketi. Her paketi açıkladı, işsizlik arttı, her paketi açıkladı, işsizlik arttı. “2019’da devrim yapıyoruz. 2,5 milyon kişiye istihdam yaratıyoruz” dedi, işsiz sayısı oldu 8 milyon. Sosyete damat bu işi bilmez. O paket açıklayacağına, sizden istirhamım, o beyefendiye paketleyin, Bakanlıktan alın. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, işsizlik... Meclisin duvarına gelip kendisini yakanlar var, Meclisin çatısına çıkıp intihar etmek isteyenler var. Rahmetli babam derdi ki: “Allah kimseyi açlıkla terbiye etmesin.” İşsizliğin ne olduğunu biliyor musunuz acaba? Yoksulluğun, fakirliğin ne olduğunu biliyor musunuz acaba? Bir babanın evine ekmek getirememesinin dramını acaba kaç kişi biliyor?

Değerli arkadaşlarım, bundan sorumlu olan yasama organı değil, bundan sorumlu olan yürütme organıdır. Siz, parayı veriyorsunuz, “Vergi topla.” diyorsunuz. Az önce size rakamları verdim. Peki, ne olacak? Hesabını sormanız lazım. Hesabını sorduğunuz zaman, Türkiye, gerçek anlamda demokrasiyi o zaman tadacaktır. “Ben sana para verdim arkadaş, bu açlık nedir, bu işsizlik nedir?” diye sormamız lazım, hep beraber sormamız gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım “Her üniversiteyi bitiren iş bulacak diye bir kaide yoktur.” çok talihsiz bir sözdür. Beylerin çocukları üniversiteyi bitirdiğinde bir sorun olmayabilir ama bir ailenin, Anadolu’da bir ailenin, bir fakir ailenin çocuğunu üniversiteye gönderirken hangi sıkıntıları yaşadığını hepimiz biliyoruz ve “O üniversiteyi bitirsin, benden daha iyi bir hayat sürsün.” diye baba, anne çocuğunu gönderir oraya. O iş bulamayacak da kim bulacak işi? Üniversiteyi bitiren işsizler...

Değerli arkadaşlarım, şu kişiyi görüyor musunuz? Bu kişi şu kişi, İnönü Üniversitesi Fizik Bölümünden mezun olan kişi. Bu iktidarın, bu yürütme organının Türkiye’yi getirdiği nokta budur, Türkiye’yi getirdiği nokta budur.

Değerli arkadaşlarım, on yedi yıldır ülkeyi yönetiyorlar; bir yıl değil, beş yıl değil, on yedi yıldır ülkeyi yönetiyorlar. Ben, bir ara, grup toplantısında, çöpten kâğıt toplayan bir kadının fotoğrafını gösterdim. Eskişehir’den AK PARTİ’li bir kadın çıktı “O benim, benim dairelerim var.” dedi. O kadının o olmadığı çıktı ortaya. Niye bunu söylüyorsunuz? Buyurun, çöpten kâğıt toplayanlar ve çöpten aldığı yemeği yiyenler. Bunu arabayla giderken hepimiz görüyorsunuz zaten. Bunlar görünür ama görünmezler; bunlar görünür ama bunların sorunlarıyla kimse ilgilenmez. Biz, bunların sorunlarıyla ilgileniyoruz, ilgilenmek zorundayız. Yürütme organı ne yapıyor? Bunları görmüyor arkadaşlar. Niçin? Beyler sarayda yaşıyor, sarayda hiçbir sorun yok. Ya, şuna ne diyorsunuz? İşsizlik kuyrukları.

Bakınız, yürütme organına şu soruyu sordum: “Kaç yerde sınav açtınız? Kaç kişi başvurdu iş bulmak için?” Bu kadar basit bir soru, değil mi? Aylardır bu soruya cevap alamıyoruz, gerçek işsiz sayısı ortaya çıkacak, aylardır cevap alamıyoruz. Sonra diyorsunuz ki: “Bu yürütme organına güvenin.” Hayır efendim; bu yürütme organı, milletin parasını koruyamayan bir organdır, milletin hakkını hukukunu savunamayan bir organdır. (CHP sıralarından alkışlar) Bu yürütme organı, binlerce çocuğun yatağa aç girmesine yol açıyor, binlerce çocuğun.

Değerli arkadaşlarım, bugün Dünya Yolsuzlukla Mücadele Günü. Ben Man Adası’nı açıklamıştım. Neydi Man Adası? Suydu: Türkiye’de vergi vermemek için Man Adası’nda şirket kuruyorsunuz 1 sterline; sonra, alıyorsunuz, bu şirkete bir ticari firmayı satıyorsunuz 15 milyon dolara. 1 sterlinlik şirket 15 milyon dolarlık mal alıyor. Para nereye gidiyor? Para Türkiye’de. Para, dolar üzerinden hesap yaptığınız için, ödemeler dolar üzerinden olduğu için önce referans bankaya gidiyor, Newyork’daki bankaya gidiyor, banka işlemi tamamlıyor, işlem tamamlandıktan sonra Türkiye’ye geliyor.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Mahkûm oldunuz orada.

KEMAL KILIÇDARLOĞLU (Devamla) – Biliyorum, anlatacağım onları da.

SWIFT kayıtları, buna “SWIFT kaydı” deniyor, yurt dışına paranın gitmesi ve orada işlem görmesi. “Referans bankada işlem gören SWIFT kaydı” deniyor. Hiçbir banka “SWIFT kaydı sahtedir.” demiyor, hiçbir banka “Banka dekontu sahtedir.” de demiyor. Şu soruyu sorduk: “Ne yapıldı?” Dedi ki Sayın Erdoğan: “Burada bir ticari firma satışı var.” Sorduk: “Hangi şirketi sattın? Hangi şirket satıldı?” Damat orada, oğlu orada, kardeşi orada, yeğen orada, hepsi orada; nasıl oluyor bu? Nedir bu, biliyor musunuz? Dava açıldı, önce haberlerle ilgili yasak kararı getirildi. Niye yasak kararı getiriyorsunuz? Banka “Bu sahtedir.” demiyor; savcı inceledi, “Sahtedir.” demiyor. SWIFT kaydı dolayısıyla yurt dışındaki muhabir banka “Sahtedir.” demiyor. Bütün işlemler,

adımın Kemal olduğu gibi, doğru ama yayın yasağı geldi, arkasından dava açıldı. Ne oldu biliyor musunuz? O davanın düştüğü 3 mahkemenin hâkimi değiştirildi ve ben Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en yüksek tazminatına mahkûm oldum ama ben kul hakkını savunurum arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Dünyanın en zengin adamı olmasam bile, varlıklı adamı olmasam bile, beş kuruşum olmasa bile, boğazımdan aşağı haram lokma inmez, ben tüyü bitmemiş yetimin hakkını sonuna kadar savunurum. (CHP sıralarından alkışlar) Hiçbir mahkeme, hiçbir makam, tüyü bitmemiş yetimin hakkını savunmamı elimden alamaz.

ARZU AYDIN (Bolu) – Bolu Belediyesinde işten atılan işçilerin hakkını da savunun.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Neden, biliyor musunuz? Nedeni şu: Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30'uncu maddesinin 7'nci bendi; açın, bakın. Vergi cennetlerinde ticari işlemlerden elde edilen kârlar Türkiye'ye geldiğinde vergilenmiyor ama yasama organı dedi ki: "Vergileyeceğiz." Vergileyeceğiz de ama paranın geldiği vergi cennetlerini Bakanlar Kurulu yayınlayacak." Ne kadar? "Yüzde 30 vergileyeceğiz." dedi. Ne zaman? Kurumlar vergisi, 2006 arkadaşlar, şimdi 2019'dayız. Bakanlar Kurulu bir türlü bu listeyi yayınlamıyor. Gelen 15 milyon dolardan da beş kuruş vergi almıyorsunuz. Elektrik düğmesine bastığı zaman 4 çeşit vergi ödüyor vatandaş, musluğu açtığı zaman 5 çeşit vergi ödüyorsun, kefen bezi aldığı zaman vergi ödüyorsun, su içtiğin zaman vergi veriyorsun, dolmuşa bindiğin zaman vergi veriyorsun, ekmek aldığı zaman vergi veriyorsun; 15 milyon dolar para gelecek, beş kuruş vergi vermeyeceksin ve sen saraylarda oturacaksın ve ben buna itiraz etmeyeceğim. Ya, Allah var ya, Allah var, kul hakkı var ya! (CHP sıralarından alkışlar) Tazminata mahkûm edecek; etmezlerse namerttirler, bakın, bir daha, etmezlerse namerttirler. Ben sonuna kadar savunacağım. (CHP sıralarından alkışlar)

Şehitler ve gaziler var; 15 Temmuz şehit yakınları ve gazileri... Arkadaşlar, para toplandı. Soruyoruz ya, ne oldu bu para? Önce birbirlerine atıldılar sonra "Tek Hazine Hesabı'nda..." Tek Hazine Hesabı ne demek biliyor musunuz? "Parayı hazineye devrettik." demek. Hani şehitlerini bu para? Yakınlarını hani bu para?

Bakın, arkadaşlar önce vakfı araştırdı, vakıf bulamadılar; sonra vakfı kurdular zorlamamız üzerine; sonra baktık, vakfın adresi yanlış. Dediler ki: "Efendim, vakıf bu adreste." Gittik o adrese, vakıf yok. Adresi nereden bulduk? Mahkeme kararıyla. Sonra dediler ki: "Mahkeme kararına yanlış girmiş, adres başka bir yerde." İl müdürlüğünün üzerine bir branda çektiler "15 Temmuz Gaziler ve Şehitler Vakfı" diye üstüne yazı yazdılar. Ya, insanda biraz ahlak olur arkadaşlar!

Bakın, İnternethaber var, diyor ki: "310 milyon lira para var, toplandı, faize yatırdık, 338 milyon oldu."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıçdaroğlu, ilave süre veriyorum.

Buyurun.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - 2016-2019, üç yılda elde edilen faiz 28.735 lira, üç yılda elde edilen faiz 28.735 lira. Ya, faiz yüzde 1 mi? Yani şehidin sırtından geçinmek ne oluyor arkadaşlar, ne oluyor Allah aşkına ya, ne oluyor yani? (CHP sıralarından alkışlar) Ya, biz bunu sorduğumuz zaman... Biz değil arkadaşlar, bunu önce sizin sormanız lazım. Niye siz sormuyorsunuz?

Aynı şekilde, Beşiktaş'ta yine bağış kampanyası... 52 milyon toplandı. 52 milyon kaç lira olmuş yetkilinin verdiği bilgiye göre? 58 milyon olmuş yani 6 milyon 233 lira faiz. Ya, arkadaşlar, 6 milyon 233 lira faiz. Ya, arkadaşlar, nasıl olur bunlar? Ya, şehidin hakkı var ya! Ya, bu para nasıl kullanılır?

Son, Sayın Başkan, Tank Palete... Bir soru soracağım sadece, bir soru, sizin vicdanınıza seslenerek bir soru soracağım sadece. Avrupa'nın en büyük tank palet fabrikası, en büyük fabrikası. 20 milyar dolar değerinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Nerede?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, arkadaşlar merak ediyorlar, acaba lütfedip beş dakika verebilir misiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) - Bakın, değerli arkadaşlar, tank ihalesi yapılıyor, eyvallah, itirazımız yok. İlk ihale iptal ediliyor, eyvallah. 2'nci ihale açılıyor; 3 firma davet ediliyor, 1'i kazanıyor, eyvallah. İtiraz ettik mi? Etmedik. O firmaya olağanüstü imkânlar sağladılar -Resmî Gazete'de- gümrük muafiyeti, KDV muafiyeti, kurumlar vergisi muafiyeti, ücretlerle ilgili vergiler muafiyeti, teknik eleman kullanırsa onların ücretlerinin devlet tarafından karşılanması; her şey verildi. Hiç itiraz ettik mi? Hayır. İhaleyi alan firma birdenbire o kendisine tahsis edilen alanı bıraktı, Tank Palet Fabrikası ona tahsis edildi. Soru şu: İhaleyi açılıyorsun; eyvallah. Şu cümle olursa ihale sözleşmesinde hiç itirazım yok: "İhaleyi kazanan firmaya Sakarya'daki Tank Palet Fabrikasında yirmi beş yıl süreyle üretim yapma hakkını vereceğiz." diye bir madde varsa hiç itirazım yok. Böyle bir madde var mı? Yok. Niye yok?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başkan, bir dakika ekliyorum.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Hemen bitiriyorum Sayın Başkan, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamam.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Peki ben neye itiraz ediyorum?

Bakın değerli arkadaşlar, Talip Öztürk diye kim sormuştu? Sormuştum bu soruyu.

Bakın, savunma sanayisi toplantısında olayı anlatan kişi ne anlatıyor: "Liderimiz bana dedi ki: -Erdoğan'ı kastediyor çünkü Erdoğan'ın himayesinde yapılıyor bu toplantı, sarayda yapılıyor; BMC'yi nasıl aldığını söylüyor- 'Sen bu işin altından kalkabilir misin?' Vallahi ne emrederseniz onu yaparım. Ama buna gücüm yetmeyebilir. Katar'la neredeyse tek millet iki devlet hâline geldik. Katar devletini ve Silahlı Kuvvetlerini bana ortak ederseniz bu işin altından kalkarız dedim. Sağ olsun, Sayın Emir'i aradı, o da kırmadı. BMC'nin yüzde 50 eksi 1'ini Katar ordusuna sattım. Tek başına yapmak istemiyordum. Benim gibi deli bir Laz ortak da önerdi -Erdoğan öneriyor- bana Sayın Cumhurbaşkanım, onu da yanıma aldım. -Talip Öztürk- eşit bölüştük."

Bir Tank Palet Fabrikası başka bir firmaya, ihalesiz, hangi kanuna göre verilir? Ben bunu soruyorum, başka bir şey sormuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (Devamla) – Sadece bu da değil, bu da değil değerli arkadaşlar, daha acı bir şey var, daha acı bir şey var, değerli arkadaşlarım. Bu Tank Palet Fabrikası, sonra bir anlaşma imzalanır 21 Ağustos 2019'da -bakın, siz bilmiyorsunuz, hepsini biz biliyoruz- kâr garantili... Burada da garanti veriyorlar. Ne getirirsen fatura, yüzde 12,5 kâr marjı uygulanıyor, zarar sıfır. Devletin parasıyla yapıyor, ayrıca yüzde 20 avans ödemesi var. Fabrikayı veriyorsun, kâr garantisi veriyorsun, bir de yüzde 20 avans ödüyorsun; askerî sırların da tamamını veriyorsun sözleşmeye göre. E, bunun adı nedir Allah aşkına? Ben söylemeyeyim de siz söyleyin. Efendim, bütçede bunların hep birlikte tartışılması lâzım. Bakın, bunların hiçbirisinin bir partiye ilgisi yoktur, tamamının Türkiye'yle ilgisi vardır, Türkiye'nin çıkarlarıyla ilgisi vardır. Milliyetçiysen Tank Palete sahip çıktığımız zaman milliyetçiyiz, ordumuza sahip çıktığımız zaman milliyetçiyiz. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim düşüncemiz budur.

Hepinize en içten selamlar, saygılar sunuyorum değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bostancı...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Sayın Genel Başkanın bütçeye ilişkin değerlendirmesini seksen küsur dakikalık bir süre içerisinde dinledik. Ben yanlış dinlemediysem, bu seksen küsur dakikanın kırk dakikasını doğrudan doğruya Cumhurbaşkanını eleştiriye ayırdı, kalan kısmında da dolaylı olarak eleştirilerini sürdürdü; oysaki konumuz bütçe; kendi takdiri tabii ama burada bütçeyi konuşurken gönül isterdi ki - özellikle sürekli grubumuza dönüp konuştuğu için söylüyorum- doğrudan doğruya bütçeye ilişkin değerlendirmeleri dinleyebilirsek, onları da dinledik muhakkak ama dışarıda, başka mecralarda da zaten siyasetin malum dili çerçevesinde yürüyelebilecek polemiklerin burada zikredilmesini biraz garipsediğimizi ifade etmek isterim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zoruna mı gitti hoca?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Cevap verme oradan, ayıp be!

BAŞKAN – Arkadaşlar, şu ana kadar, usulüne göre söz alan her hatibi, kesmeden, herkes dinledi, lütfen.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – İkinci olarak: Hazine ve Maliye Bakanı Türkiye Cumhuriyeti devletinin, Hükûmetinin bir Bakanı. Kendisinin kamusal işlerine ilişkin eleştiriler yapmak tabii ki Sayın Genel Başkanın hakkıdır, herkesin hakkıdır, sadece CHP'lilerin değil ama "sosyete damat" sözü kesinlikle uygun olmamıştır. Buna itiraz ettiğimizi, bunun esasen Sayın Genel Başkan tarafından da tekrar düşünüleceğini ümit etmek istediğimizi söylemek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu kadar yolsuzluktan rahatsız olmadığınız mı Sayın Başkan?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Genel Başkanın oturuyor orada, konuşma!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Genel Başkan Meclisin iradesine ilişkin çok önemli vurgular yaptı. Meclisin iradesi konusunda söylediği teorik sözlerle kesinlikle katılıyoruz. Burada, herhâlde, bütün siyasi partiler Meclisin iradesinin önemi konusunda ortak bir kanaate sahipler fakat bütçe görüşmeleri sırasında Sayın Cumhurbaşkanının gelip bütçeyi sunmamasına ilişkin gerekçeyi ifade ederken "Benim kurşun askerlerim var, TBMM'ye gelmeme gerek yok." şeklindeki değerlendirmeyi çok tuhaf bulduğumuzu ifade etmek isterim. Buradaki milletvekilleri millet tarafından seçilmiş vekillerdir ve Sayın Cumhurbaşkanının kurşun askerleri değil, yol arkadaşlarıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eminim ki Sayın Cumhurbaşkanını bütçeye gelebilir, 1 Ekimde açılışa gelebilir ama Sayın Genel Başkan her zaman gelebilir, programının yoğunluğu dolayısıyla – muhakkak- gelemiyor. Burada Kıymetli Grup Başkan Vekilleri ve arkadaşlar görevlerini ifa ediyorlar.

Biz doğrusu buradaki arkadaşları hiç Sayın Genel Başkanın "kurşun askerleri" olarak görmedik, milletin seçtiği vekiller olarak gördük, o çerçevede baktık; başka türlü bakmak da bizim aklımıza gelmez.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kendi partisi gibi görüyor!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) - Bir başka husus, Cumhurbaşkanının bütçede gelip gelmemesine ilişkin konu.

Madde 62'de "Cumhurbaşkanı Yardımcısı ya da görevlendirilen bir bakan tarafından bütçe sunulabilir." diyor. Biz bu değişikliği de ortak yaptık, bunu da dikkatinize sunmak isterim.

Sayın Genel Başkan gece yastığa başımızı koyduğumuzda fakir fukarayı düşünüp oy kullanmamızı söyledi. Şundan emin olsun, AK PARTİ Grubu ama sadece AK PARTİ Grubu değil, buradaki bütün milletvekilleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen Sayın Bostancı.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Böyle bir usul var mı?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) - ...fikirleri farklı da olsa, siyasi tutumları farklı da olsa, nihayetinde bu müzakereleri sürdürürken, sadece geceleri başlarını yastığa koyarken değil, gündüz burada mesai yaparken de bu memleketin her bir ferdine ilişkin düşünerek davranıyorlar, o çerçevede oy kullanıyorlar, karar veriyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Son olarak şu iki hususu bildirmek isterim: Cumhurbaşkanının tarafsızlığı meselesi çok konuşuldu. Anayasa Mahkemesi üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından, partili Cumhurbaşkanı tarafından atandığını ifade etti Sayın Genel Başkan. Aynı Anayasa Mahkemesi üyeleri yani Sayın Cumhurbaşkanının da atadığı üyeler, akademisyenlerin bildirisine ilişkin farklı bir karar aldılar. Yüksek mahkemelere atanan insanların kimliğinin muhakkak o müktesebata uygun bir şekilde oluştuğunu ve o insanların özerk bir iradesi olduğunu asla unutmamak gerekiyor.

Son olarak şunu söyleyeceğim, şu Trump ve mektup meselesi: Türkiye'nin onuru, Trump'a Washington'da o mektubu iade ederken 1 metre mesafeden yüzüne bakarak o iadenin yapılmasıdır, Sayın Cumhurbaşkanı bunu yapmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun.

3.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, saygılar sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Sayın Genel Başkan konuşmasını yaparken rejim değişikliğinden bahsetti. Sayın sözcü diyor ki: "Sayın Cumhurbaşkanını bütçede eleştirdi." Rejim değişmeden önce, her bütçede Maliye Bakanı burada bulunurdu, şu gördüğünüz boş alanda bu cumhuriyetin Başbakanı ve bakanları hazır olurdu. Onlar millet iradesiyle seçilen insanlardı ve milleti temsil ediyorlardı ve bu rejim değişikliğinin sonucunda, bugün burada Maliye Bakanı değil, milleti temsil eden birisi değil, maalesef, devletin memuru Meclisi bilgilendirmek durumunda kaldı. Sayın Genel Başkan bunu eleştirmeseydi de neyi eleştirseydi?

Bugün ya AK PARTİ'nin Genel Başkanısınız ya Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanısınız. (CHP sıralarından alkışlar) AK PARTİ'nin Genel Başkanısınız AK PARTİ'nin başına geçin, onun başkanlığını yapın; Cumhurbaşkanısınız, o zaman cumhurun başında, tarafsız, milletin Cumhurbaşkanlığını yapın. Sayın Genel Başkan bunu söylemeyecek de neyi söyleyecekti?

AK PARTİ içerisinde, bu ülkenin yetiştirdiği, okuttuğu, devlete ve millete faydalı olmayı içtenlikle isteyen, yetişmiş çok insan varken, Türkiye Cumhuriyeti'nde 82 milyondan eğer damadını getiriyor da mali işlerin başına koyuyorsan Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı bunu söyler, eleştiridir, hakkıdır da. Bunu kimse reddedemez. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kaldı ki çok sevdiğiniz, onun Orta Doğu Projesi'nde eş başkanı, yardımcısı olduğunuz Amerika Birleşik Devletleri'nin Başkanıyla ilgili "Amerika'da benim damadım ile onun damadı bir araya geldiler." diye söyleyen siz değil miydiniz? Canlı yayında bunu siz söylemediniz mi? Sizin söylediğiniz bir şeyi Cumhurbaşkanı söyleyince oluyor da Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı söyleyince olmuyor mu?

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Genel Başkanın yaklaşık seksen dakikalık bir konuşmasını izledik; işsizlikten bahsetti, yoksulluktan bahsetti, intiharlardan bahsetti, acıdan bahsetti, Türkiye'de millîlik adına devşirilen, peşkeş çekilen fabrikalardan bahsetti. Hiçbirine alınmadınız da sadece Cumhurbaşkanına yapılan eleştirilere mi alındınız? (CHP sıralarından alkışlar) Bu memleketin yoksulu canınızı acıtmadı, fukarası canınızı acıtmadı, yolsuzluğu canınızı acıtmadı, millîleştirme adına verilmiş peşkeş canınızı acıtmadı da Cumhurbaşkanına yapılmış bir eleştiri mi canınızı acıttı? Eğer böyleyse biz millettten yana olmaya devam edeceğiz, siz saraydan yana olmaya devam edin. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 130) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Nurettin Canikli.

Buyurun Sayın Canikli. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2020 bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum ve emeği geçen bütün arkadaşlara da çok teşekkür ediyorum.

Bütçe gerçekten çok önemli, her açıdan önemli. 1050 sayılı eski Kanun vardı bütçeyi şiir gibi tanımlayan yani harcamalara ve harcamaların yapılmasına yetki veren, gelirlerin toplanmasına da yetkili kılan bir kanun. Hatta eski, biraz Osmanlıca ifadelerle “Devlet devair ve müessesatının senevi varidat ve masarifi muhammenatını gösteren ve bunların tatbik ve icrasına mezuhiyet veren bir kanundur.” derdi, hiç unutmadım. Sonra 1050 sayılı Kanun değişti, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu geldi. Gerçekten öyle ve bütçe yürütmeye harcama yetkisi verir, yürütme de verilen bu yetki çerçevesinde harcamasını ifa eder çünkü “yönetmek” harcamak demektir, yönetmeden harcama olmaz.

Şimdi, yalnız, aşağı yukarı kırk elli yıldan beri şöyle bir uygulama var: Personel harcamalarıyla alakalı ödeneküstü harcama yapılır. Yani kırk elli yıldan beri bu uygulama vardır, sadece personel harcamaları, personel giderleri için ödeneküstü harcama yapılır ve bu ödeneküstü harcama kesin hesap kanunuyla tamamlama ödeneği olarak Meclisten talep edilir. Biraz önce Sayın Kılıçdaroğlu Sayıştayın ifadesini aynen aktardı yani “Tamamlama ödeneği konusunda takdir Meclisindir.” diye. 63 milyar liralık bir ödeneküstü harcamadan bahsetti, sanki olmayan bir para harcanmış ya da yanlış yerlere harcanmış ve verilmeyen bir yetki çerçevesinde bir para harcanmış gibi aktardı. Öyle değil. Personel için harcanan para kırk elli yıldan beri devam eden bir uygulama.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, hayır, personel harcamalarından başka yere aktarılan...

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Aynen öyle, evet, kırk elli yıldan beri devam eden bir uygulama ve tamamlama ödeneği yani personel harcaması nedeniyle o aşan ödenek de kesin hesap kanunu çerçevesinde yetki olarak alınır ve hukuki süreç yani Meclisin yetkilendirme süreci tamamlanır. Bu işin bütün esası budur. Dolayısıyla açıklığa kavuşturmak gerekir.

Şimdi, tabii, burada, Cumhurbaşkanının yetkileriyle alakalı çok ciddi birtakım tartışmalar gündeme geldi ve özellikle Cumhurbaşkanı izinli olduğunda ya da herhangi bir şekilde yurt dışına çıktığında ona vekâlet edecek olanın seçilmiş biri olması gerekir, Meclis Başkanı olması gerekir şeklinde biraz önce bir ifade ortaya konuldu. Burada, çok ciddi bir mantıksal hata vardır. Hani, hep diyoruz ya yasama, yürütme erkleri mutlaka ayrı olmalıdır; Meclis Başkanı yasama erkinin başı, Cumhurbaşkanı yürütmenin başı. Dolayısıyla siz Cumhurbaşkanlığına yasama organından herhangi birine vekâlet veremezsiniz, o zaman birbirine karışmış olur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu kadar basit bir mantık hatasının yapılmasına gerçekten şaşırdığımı, üzüldüğümü ifade etmek istiyorum.

Biraz önce, aslında, Naci Bey söyledi ama ben de vurgulamak istiyorum: Kolay olan Trump’a o mektubu elçilik kanalıyla ya da postayla ya da başka bir şekilde göndermektir. Esas olan, yüzüne, gözlerinin içine baka baka onu kabul etmediğini göstererek, önüne koymaktır. Sayın Cumhurbaşkanımız da bunu yapmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şahidi var mı, şahidi?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Şimdi biraz önce, yine bakın, FETÖ borsasından bahsedildi. Benim anladığım şu: Sayın Kılıçdaroğlu’nun elinde FETÖ borsasıyla ilgili bazı bilgiler var yani yine kendi ifadesinden yola çıkarak söylüyorum: Sayın Cumhurbaşkanımızın avukatları üzerinden FETÖ borsası kurulduğu ve burada birtakım işlemler yapıldığı şeklinde elinizde bilgiler, belgeler var, öyle anladım ben. Peki Sayın Kılıçdaroğlu, cumhuriyet başsavcılığına şikâyet ettiniz mi bunları? Ben merak ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani böyle bir şey varsa, birinin suç işlediğini öğrenmişseniz, birinin kanunlara aykırı bir şekilde davrandığını öğrenmişseniz eğer, ne yaparsınız? Elbette konuşursunuz, söylersiniz ona bir şey demiyorum ama gidersiniz, en temel vatandaşlık görevi olarak cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunursunuz. Bu, en temel vatandaşlık görevidir ama anladığım kadarıyla böyle bir başvuru yok. Nedir bu şimdi?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – İzmir Cumhuriyet Başsavcılığında dosyası.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Değerli arkadaşlar, böyle olmaz. Eğer hakikaten elinizde bilgi, belge varsa -olabilir yani şikâyetiniz, şeyiniz olabilir- götürürsünüz cumhuriyet başsavcılığına -ki onların korunması da yok ayrıca, korunma kalkanına sahip değiller, oradaki avukatlar, ismi geçenler kimse- ama öyle anlıyoruz ki bu vatandaşlık görevini Sayın Kılıçdaroğlu yapmamış, ihmal etmiş. Bu, büyük bir eksiklik; temennimiz, en kısa süre içerisinde bu eksiği tamamlayıp gereğini yerine getirmesi.

Doğru, Sayın Kılıçdaroğlu, hakikaten her gittiği yerde “Türkiye’de can ve mal güvenliği yok.” diyor. Bugün burada da söyledi, yurt dışına gittiği zaman da söyledi, söylüyor, devamlı söylüyor ama güzel olan şu: Kimse itibar etmiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Neden? Geçen yıl 45 milyon kişi geldi Türkiye’ye Sayın Kılıçdaroğlu. Eğer can ve mal güvenliği olmasa ya da o konuda en ufak bir tereddüt olsa 45 milyon turist Türkiye’ye gelmez. On binlerce insan Türkiye’den konut satın alıyor, yurt dışından, dünyanın her yerinden. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve geçen yıl 561 bin kişi sağlık hizmetlerinden faydalanmak için, sağlık hizmeti satın almak için Türkiye’ye geldi; Amerika, Almanya, İngiltere, Fransa, bölge ülkeleri, hepsi. Kusura bakmayın, sizi kimse dinlemiyor Sayın Kılıçdaroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İyi ki de dinlemiyor.

Bakın, çok ayrıntıya girmeyeceğim. Yap-işlet bir finansman modelidir. Yine, kendi içinde rekabet kuralları çerçevesinde yarışırılır ve ona göre ihale edilir, olay bu kadar basittir ve bütün bunların hepsi Sayıştayın da incelemesine tabidir. Bakın, sadece hukukilik açısından değil, biliyorsunuz 6085 sayılı Kanun’la 2010 yılında değişiklik yapıldı ve orada Sayıştaya inanılmaz yetkiler

aktardık, Sayıştay denetimi kapsamı dışında olan birçok kurum da Sayıştay denetimi kapsamına alındı. Hatırlarsınız, bu tarihten önce, mesela KİT'ler Sayıştayın denetimine tabi değildi. Belki birçok kişi bunu bilmez. Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu vardı Başbakanlığa bağlı, onların denetçileri tarafından denetlenirdi. Aynı şekilde belediyelerin iktisadi işletmeleri de Sayıştayın denetimine tabi değildi. Başkaları da var ve hepsi, bu 6085 sayılı Kanun'la, 2010'da, AK PARTİ tarafından... Bütün Meclis destek verdi ama sonuç itibarıyla Meclisin çalıştırılmasından doğal olarak AK PARTİ Grubu sorumludur yani en çok desteğe sahip olan grup sorumludur. Dolayısıyla, 6085 sayılı Kanun 2010 yılında getirilerek Sayıştayın denetiminin önü açılmıştır, bütün kurumlara teşmil edilmiştir. Bu, yap-işlet-devret modeli için de geçerli. Sayıştay bütün bu dosyaları didik didik etmiştir. Bulduğu bazı eleştiriler vardır ama onlar da esasa müteallik eleştiriler değil, onu da kamuoyuyla paylaşmıştır. Zaten sizler de daha önceki Meclis oturumlarında bunları gündeme getirdiniz.

EYT konusu, burada da çok ayrıntıya girmeyeceğim ama şunu söyleyeceğim sadece EYT'yle ilgili: İnsanlar, 8 Eylül 1999'a kadar, prim ödeme sürelerini doldurduktan sonra, yaş sınırı aranmaksızın emekli olabiliyorlardı. Ne zamana kadar? 8 Eylül 1999'a kadar. Bu tarihte 4447 sayılı Kanun çıktı ve prim ödeme gün sayısını doldurmalarına rağmen, belli bir yaşa kadar emekli olamama durumu ortaya çıktı. Ne zaman çıktı bu kanun? Rahmetli Sayın Bülent Ecevit döneminde. Bu kanunu kim olgunlaştırdı, kim hazırladı bu kanunu? Sayın Kılıçdaroğlu; açıklamalarınız da var, sizin SSK Genel Müdürü olduğunuz dönem Sayın Kılıçdaroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Doğru değil, yanlış bilgi veriyorsun! 2008'de çıkardığınız ABO'yu anlat sen!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Evet, evet. Bakın, kanunun hazırlanması...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – ABO'yu anlat, 2008'deki ABO'yu!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – 8 Eylül 1999'da yasalaştı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sayın hatibe kadar böyle bir usul yoktu. Nereden çıktı bu?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Sayın Kılıçdaroğlu'nun yine açıklamaları var, çok daha başka şeyler; onlara girmiyorum.

8 Eylül 1999'da kanun çıktı ama onunla ilgili... Bir kanun hazırlanırken onu kim hazırlar? Biraz önce Sayın Kılıçdaroğlu da söyledi, ilgili bürokratlar hazırlar. Hangi bürokratlar? SSK Genel Müdürlüğü bürokratları hazırladı bu kanunu ve bu kanun aylar, yıllar öncesinden hazırlandı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ha, şunu söyleyeyim: Yanlış mıydı? Hayır, yanlış değildi, doğrudu, doğru bir kanundu; ona itirazım yok Sayın Kılıçdaroğlu.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İzmir) – Emekliydim, emekli.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yanlış olan şu: O zaman çıkardığınız kanunu şimdi yerden yere vuruyorsunuz ve onun üzerinden algı oluşturmaya çalışıyorsunuz...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Genel Başkan emekliydi o zaman; yoktu, yok!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Genel Başkan görevde değildi o zaman!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – ...insanların duygularını suistimal ediyorsunuz; yanlış olan bu, itirazımız ona. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Görevde değildi, yanlış söylüyorsunuz!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Emekliydi, emekli, yoktu o zaman. Bilerek konuş!

BAŞKAN – Arkadaşlar, herkes saygıyla dinledi kürsüdeki hatibi. Ne oluyor böyle?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Hep yanlış bilgi veriyorsunuz!

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, biz onların hatibini dinledik.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Ben hiç kimseye hakaret etmiyorum, etmem zaten yani düşüncelerimi, kanaatlerimi olduğu gibi aktarıyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama emekliydi o zaman!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Canikli, emekliydi, emekli!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Elbette o konuyu da kabul edersiniz, etmezsiniz; takdir sizin.

Değerli arkadaşlar, Tank Palet Fabrikası, tanklarımızın, ALTAY tanklarımızın üretimi için -bakın, altını çiziyorum- münhasıran ALTAY tanklarının üretimi için tahsis edilmiştir, hepsi o, başka bir şey değil. Yani ne mülkiyet devri söz konusudur ne de başka bir şey. Ücreti mukabilinde, bedeli mukabilinde... Rakamı da biliyorum ama burada açıklamam doğru olmaz, rakamı da biliyorum. (CHP sıralarından "Açıkla, açıkla" sesleri)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Niye açıklamıyorsun, neden? Açıkla.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Askerî bir bilgi olduğu için açıklamam.

Fabrikanın kullanılması hâlinde saat başı ödenmesi gereken ücreti de biliyorum ve dünya standartlarının da bir hayli üzerinde.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Söyle, söyle.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Ne bir peşkeş söz konusudur ne de bu anlama gelebilecek bir durum söz konusudur kesinlikle. Para sağlıyor firma ve ALTAY tankının üretimi için yapılıyor, başka bir şey için değil. ALTAY tankına da ihtiyacımız var, ALTAY tankına da ihtiyacımız var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Epeyden beri ihtiyacımız var. Neden? Çünkü Almanlardan aldığımız ya da başka ülkelerden aldığımız tankları... Gerçi son operasyonlarda vermediler de artık vermiyorlar, satmıyorlar. “Eskileri de orada kullanamazsınız, operasyonlarda kullanamazsınız.” diye bloke etmeye çalışıyorlar; başkaları için de geçerli. Dolayısıyla burada herhangi bir yanlış durum söz konusu değil.

Son olarak, Man Adası davasına gelmek istiyorum. Mahkemeyi neden kaybettiniz Sayın Kılıçdaroğlu? Şunun için kaybettiniz...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İzmir) – Üst mahkeme bozdu.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Ben izah edeyim, siz de biliyorsunuz zaten. Dediniz ki: “Yurt dışına para transferi var.” Onun üzerine kurulu sistem ya da sizin suçlamanız, yurt dışına para transferi üzerine kurulu. Ama yurt dışına hiçbir para transferi olmadığı, bu SWIFT’lerin yurt içi hareketler olduğu anlaşıldı, doğru mu Sayın Kılıçdaroğlu? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İzmir) – Hayır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, hayır. Mahkeme bozdu, mahkeme.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Biliyorum dosyayı, siz de biliyorsunuz, benden daha iyi biliyorsunuz, benden daha iyi biliyorsunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, doğruyu söyleyin.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bank of New York’a para gitti mi?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yapmayın, yapmayın, burada her şeyiyle doğruları söylemek lazım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – BoNY’e para gitti mi?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Aslında, bunlar benim programımda yoktu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Üstat, bilmiyorsun, bilmiyorsun. Para Bank of New York’a gitti mi?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Aslında sonda söyleyeceğim bir konu var, onu en başa almak istiyorum, Kanal İstanbul meselesi. Onunla bağlantılı olduğu için söylüyorum, boğazlar meselesi.

Biliyorsunuz, boğazların şu andaki statüsü 1936 tarihli Montrö Boğazlar Sözleşmesi’yle kayıt altına alınmıştır, belirlenmiştir. Bu anlaşmaya göre, Türkiye, boğazlarından geçecek ticari gemilere hiçbir müdahalede bulunamaz, serbestçe geçerler. Hiçbir müdahale, bakın, ticari gemilere en ufak bir müdahale yok ve ayrıca herhangi bir ücret de talep edemez. Anlaşma bu, 1936 yılında yapılan Montrö Boğazlar Sözleşmesi. O tarihte yılda toplam 12-13 bin gemi geçiyordu, bugün 50 bini aşmış durumda. 13 bin tane tanker geçiyor İstanbul Boğazı’ndan. Bu 13 bin tanker de patlayıcı, yanıcı, sıkıntılı, bomba gibi kullanılabilecek ya da bomba etkisi yapabilecek ürünler taşıyor, 13 bin. Hatırlayın, geçtiğimiz yıllarda İstanbul’u gerçekten korkutan, hatta bazı yerlerde binaların camlarının kırılmasına neden olan kazalar ve patlamalar oldu ve günlerce o kazalarda İstanbul Boğazı’nda, İstanbul’un açıklarında petrol yandı. Sayısız örnekleri var, ben bunlarda ayrıntıya girecek değilim. İstanbul büyük tehlike altında. Her bir gemi -bu bahsettiğim tanker- bir bomba, kimyasal da var üzerinde, nükleer de var, hiçbir müdahalemiz yok, hatta kılavuz kaptan almak zorunda bile değiller çünkü anlaşma öyle, uluslararası bir anlaşma ve şimdi bunun sürdürülme imkânı yok arkadaşlar, bunun sürdürülme imkânı yok. İstanbul tehdit altında, İstanbul. İstanbul gerçekten her gün “Acaba, bugün olacak mı, olmayacak mı?” diye diken üzerinde. Bu işten anlayanlar bunu biliyor, takip ediyor ve yüreğimiz ağzımıza geliyor. Şimdi, ne yapmaya çalışıyoruz? İstanbul’u bu tehlikeden kurtarmamız gerekiyor. Bunun da yolu Kanal İstanbul ve Kanal İstanbul inşa edildiğinde Montrö Boğazlar Sözleşmesi orası için geçerli değil yani oradan geçecek gemilerden ücret alacağız, evet, aynen öyle, ücret alacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve biz şu anda güvenlik nedeniyle boğazları kapatabiliriz ama gerçekçi bir şey olmaz, bütün ülkeler ayağa kalkar çünkü 50 bin gemi geçiyor, alternatif bir öneri getirmeden, alternatif bir model sunmadan kapatamazsınız. Alternatifi de nedir? Kanal İstanbul’dur, evet, Kanal İstanbul inşa edilecek.

Şimdi, bazı ülkeler rahatsız, özellikle gemisi çok olan Kıbrıs Rum bandıralı gemiler çok fazla, Yunan bandıralı gemiler, evet, çok fazla, aynen öyle. Geçen ben trafiğe baktım, rakamlara bir baktım, büyük çoğunluğunu bu bandıralı gemiler oluşturuyor arkadaşlar. Bunlar rahatsız çünkü şu anda hiçbir kontrole tabi olmaksızın, hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın bir ücret ödmeden geçiyorlar.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Gemicikleri olanlar da rahatsız!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Tehlike, İstanbul’un tehlikesi. Tehlike, Türkiye’nin tehlikesi. Şimdi, bunlar rahatsız, her yerde bağırlıyorlar, belki takip ediyorsunuzdur. Bağırmaları normal çünkü daha önce para ödemedilerdi, şimdi, toplam olarak 6 milyar dolar para ödeyecekler, 6 milyar dolar. Onların bağırmalarını anlıyoruz, onların karşı çıkmalarını anlıyoruz da bazı arkadaşlar neden karşı çıkıyor onu anlamıyoruz değerli arkadaşlar, neden? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onlara ne oluyor?

Bakın, şunu da söyleyeyim: Eğer tartışma, yap-işlet-devret modeli çerçevesinde burayı yapacak olanın –çünkü böyle iddialar da var- kanalın etrafında birtakım imtiyaz alanları, haklar kazanıp orada, oranın yer altı kaynaklarını elde etmesi, milletin malını elde etmesi ve haksız kazanç sağlaması gibi bir durum veya iddia söz konusuysa, rahat olun, devlet tarafından yapılabilir. Bakın, çok net bir şey söylüyorum: Yap-işlete gerek yok, finansmanı bulunduktan sonra devlet tarafından yapılabilir. Aslında böyle bir tehlike yok ama sırf algı oluşturmak için söyleniyor. Ama onların elinden bu silahı da almak için rahatlıkla devlet tarafından yapılabilir, hiçbir problem de olmaz ve oradan geçen gemiler çatır çatır Türkiye’ye... Çünkü orası bizim egemenliğimizde, boğazlar

da bizim egemenliğimizde, o kadar tehditle karşı karşıyayız ama hiçbir ücret alamıyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Alıyoruz ya, belge var.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Dolayısıyla burada yapılması gereken, kesinlikle bu projeye destek vermektir. Öyle “Ben yaptırıyorum, efendim, buna izin vermem.” gibi tehditvari açıklamaların hiçbir geçerliliği yoktur; bu proje, Allah’ın izniyle yapılacak ve millete hizmet etmeye devam edecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, hükümetler politikalarını, hedeflerini bütçeler yoluyla hayata geçirir çünkü her yıl, oluşturulan millî gelirin yaklaşık yüzde 30’u bütçeler yoluyla toplanır ve yeniden dağıtılır. Dolayısıyla, hükümetler, politikalarını, sosyal politikalarını, ekonomi politikalarını bütçe yoluyla realize eder, hayata geçirir.

Ekonomide temel hedef nedir? Temel hedef, refahın yükseltilmesi, üretilen mal ve hizmetlerin artırılması ve artırılan bu mal ve hizmetlerin daha adil bir şekilde dağıtılması; ekonomide temel hedef budur. Dolayısıyla her şey ayrıntıda konuşulabilir, edilebilir ama esas araştırılması gereken, esas irdelenmesi gereken, analiz edilmesi gereken budur.

AK PARTİ olarak bugüne kadarki 18’inci bütçemiz. Geçen 17 bütçe içerisinde ne oldu? Bu hedeflere yaklaşma konusunda neredesiniz? Bu hedeflere ne kadar ulaşılabildi, ne kadar ulaşılamadı? Bunların değerlendirilmesi, analiz edilmesi gerekiyor. Yani gerçekten, Türkiye, refah seviyesini, hükümetlerden beklenen bu hedefi bu anlamda yerine getirebildi mi, bu amaca ulaşabildi mi?

Refahın unsurları nedir? Refahın unsurları oturduğumuz evdir, kullandığımız arabadır, yediklerimiz içtiklerimiz, gezdiklerimiz, her neyse; bütün bunlardır. Öyle değil mi? Refahın unsurları bunlar. Dolayısıyla, hani biz, son on yedi yılda çok ciddi anlamda reel olarak millî gelir 3 kat artmıştır yani 236 milyar dolardan 789 milyar dolara çıkmıştır -net, tartışmasız- kişi başına düşen millî gelir 3.400 dolardan 10 bin doları aşmıştır, diyoruz ama insanlar bunu çok fazla somutlaştırmıyor, canlandıramıyor. Nedir bu yani ne anlama geliyor? Tamam, artmış, etmiş ama ne anlama geliyor? Bu eleştiriler geliyor, doğrudur, haklıdır bu eleştiriler. Onun için, bizim yapmamız gereken de bunu ete kemiğe büründürmek, somutlaştırmak.

Peki, refahın unsurları nedir? Refahın unsurları biraz önce saydığım unsurlardır. Refahın en önemli unsurlarından bir tanesi konut sahibi olmaktır. Türk milleti de konutu sever, hatta “dünyada mekân, ahirette iman” olarak sloganlaştırır. Dolayısıyla konut açısından bakıldığında, on yedi yılda 10 milyonun üzerinde konut üretilmiş ve satılmış yani on yedi yılda 10 milyon aile Türkiye’de konut sahibi olmuş; somut, net. Bakın etrafınıza, konuşun, herkesi görürsünüz; on yedi yılda 10 milyon konut. Bu ne anlama geliyor? İnsanların refahı -ki refahın en önemli, en belirgin, en baskın unsuru bir ev sahibi olmaktır- açısından bakıldığında, bu anlamda, 10 milyon ailenin refahı yükseltilecek şekilde ev sahibi yapılmıştır.

İkincisi: Taşıt; otomobil ve hafif ticari taşıt, onlar da otomobil gibi kullanılıyor. On yedi yılda insanımız, vatandaşımız 11 milyon 800 bin adet taşıt satın almış, refahını bu kadar artırmış. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Devam edelim yani refahın unsurlarına, bakın, somutlaştırmamız gerekiyor. Konutların da önemli bir bölümü orta ve alt gelir grubunda bulunan insanların satın alabileceği standartta, kulvarda olan konutlar. Lüks konut oranı yüzde 7- yüzde 8 civarında, onun dışındakilerin tamamı orta ve alt gelir grubunda bulunan vatandaşlarımızın satın aldığı konutlar.

Şimdi, bakın, akıllı cihazlar yani bilgisayar, tablet, cep telefonu vesaire... İnsanımız bunu da seviyor. On yedi yılda 197 milyon adet akıllı cihaz satılmış, insanlar bunu almış ve kullanmış, satın almış.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bedava dağıtıyorlar(!)

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yani refahın bir unsuru, evet, bu da özellikle gelişen teknolojiyle refahın önemli göstergelerinden bir tanesi. Bilmiyorum, hayal edilebiliyor mu, on yedi yılda 197 milyon adet ete kemiğe bürünmüş, almış, satın almış, satın alabilmiş, satın alabilecek geliri elde etmiş ve bunları kullanmış.

103 milyon tane beyaz eşya tüketmiş insanımız, 103 milyon adet. Yani şöyle saymaya kalkışsanız herhâlde bir ayda sayamazsınız, 103 milyon adet beyaz eşyayı vatandaşımız almış, kullanmış. Hepsi var, ayrıntıya girmeyeceğim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – 26 milyon icralık var!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yediklerimize bakalım: On yedi yılda kişi başına tüketilen kırmızı etin miktarı 8 kilodan 12 kiloya çıkmış. Evet yani olmaz olur mu bunun refahla ilgisi? Hep bunları konuşuyoruz. Kişi başı kırmızı et tüketimi 8 kilodan 12 kiloya çıkmış. Aynı şekilde, beyaz et tüketimi 9 kilodan 19 kiloya çıkmış. Yani refah budur işte; giydüğümüz, oturduğumuzdur, kullandığımızdır, aldığımız taşıtlardır.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Siz yemişsiniz!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Diğer bütün ürünler için geçerli, ben sadece iki tanesinin örneğini verdim. Yani zeytinde, zeytinyağında, sütte, çayda -neyse yani hepsinde çok ciddi tüketim olarak söylüyorum, tüketim olarak- çikolatadan tutun dondurmaya kadar, aynı şekilde, elektrikte, doğal gazda, akaryakıtta, ayakkabıdan tutun bütün giyim eşyalarında reel olarak kişi başına tüketim katbekat artmış.

Bir de hizmetlere bakalım. Yani refahın iki önemli unsurundan biri sağlık hizmeti, biri eğitim hizmeti. Olmazsa olmaz refahı tamamlayan önemli faktörlerden bir tanesi de sağlık hizmeti. Sağlık hizmetinin kalitesi, alınması ya da alınamaması ya da eğitimin kalitesi, seviyesi yine refah seviyesini belirleyen önemli unsurlardandır. Bakın, poliklinikte bakılan hasta sayısı yıllık 209 milyondan 800 milyona çıkmış. Yılda şu anda Türkiye’de 800 milyon hasta bakılıyor, 800 milyon; 209 milyondan gelmiş buralara. Ameliyat sayısı da 3 milyondan 15 milyona çıkmış. Şimdi, belki bazıları “Ya, milleti hasta ettiniz.” diyecek, ben biliyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hasta etmişsiniz milleti.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Hayır, öyle değil. Herkes bilir, Sayın Kılıçdaroğlu da çok iyi bilir; önceki dönemlerde -

işte, 1990'lı yıllar, neyse- eğer acilse hasta, ameliyat günü için altı ay sonraya gün verilirdi, acil değilse bir yıldan sonraya gün verilirdi ve hasta zaten altı ay geçmeden de rahmetli olurdu. Bunları yaşadık, o günkü gazeteleri açın bakın; hayal anlatmıyorum, açın bakın o günkü gazeteleri, buna benzer dramatik olaylarla doludur. Dolayısıyla, millet ulaşamıyordu. "Acil, hemen ameliyat olman gerekir." diyor doktor, altı ay sonraya gün veriliyordu. Böyle bir sistemden şu anda gerçekten dünyanın en kaliteli sağlık sistemlerinden bir tanesi kurulmuş vaziyette. Bunu sadece biz söylemiyoruz, bütün dünya söylüyor, değerli arkadaşlar, bütün dünya söylüyor.

Bir de şu bilgiyi vereyim onunla alakalı: Yine 1990'lı yıllarda sağlık hizmeti 5,5 milyon metrekare kapalı alanda veriliyordu ki bu binaların da büyük bölümünde sıkıntılar vardı. Şimdi 25,5 milyon metrekarelik, beş yıldızlı otel standartlarında kapalı alanlarda bu hizmet verilmeye çalışılıyor, onun için diyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu sadece biz söylemiyoruz, bütün dünya söylüyor. Nasıl söylüyor? Arkadaşlar, geçen yıl Türkiye'ye sağlık hizmeti satın almak için gelen 546 bin yabancı uyruklu insan var, 546 bin, geometrik olarak da artıyor. Her yerden gelen var, Doğu Avrupa, bölgemiz, Orta Doğu, İran, Irak ve Amerika, İngiltere, Fransa...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sağ ekliyorlar.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Hayır, ona da geleceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yabancılar var, Türkiye'ye yok.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Belki garip gelecek ama büyük çoğunluğu ne, biliyor musunuz? Açık kalp ameliyatı dâhil sofistike operasyonlar için geliyorlar. Yani açıkçası, ben bu araştırmayı yaparken bende de kalan şey, genelde işte sağ ektirmek, kadınlar güzelleşmek için, onlar var; öyle değil.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kaç kişi Amerika'ya gitmiş buradan, söyleyeceğim biraz sonra. Buradan Amerika'ya kaç kişi gitti?

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Yani sadece ucuz olduğu için hiç kimse sağlık hizmeti almak için bir ülkeye gitmez yani canını emanet etmez, açık kalp ameliyatı olmaz. Hem dünyanın en kaliteli sağlık hizmetlerinden birini veriyoruz hem de rekabetçi fiyatla veriyoruz. İşte bu dönüşüm nedeniyle önümüzdeki... Şunu da söyleyeyim: Normal turist Türkiye'ye geldiğinde 700-750 dolar civarında para bırakıyor, bunlar ortalama 3.000-3.500 dolar para bırakıyor. Onun için –başladık zaten- çok özel teşviklerle bu alanı... Zaten, kendiliğinden geliyor yani biz bir şey yapmıyoruz. Onunla direkt bağlantılı değil ama aynı şekilde, dizi film ihracı; evet, 2019'da 500 milyon dolar bekliyoruz değerli arkadaşlar, 500 milyon dolar. Öyle oturduğunuz yerde bunlar olmuyor. Yani önceki dönemlerde bu rakamlar sıfır. Sağlık hizmeti almak için dünyanın her yerinden insanlar geliyor ve gelmeye devam edecek.

Eğitim hizmeti; bu da refahın önemli unsurlarından bir tanesi, çocuklarımızın kaliteli bir eğitim alması açısından son derece önemli. En can alıcı rakamı vereyim: Derslik başına düşen öğrenci sayısı 36,1'den bugün 23,4'e düşmüştür, başka bir sözle izaha gerek var mı arkadaşlar? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bakın, öğretim elemanı sayısı 631 binden 1 milyon 104 bin 109'a çıkmıştır.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – İki yıllık adamları öğretim üyesi yaptınız ya.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Evet, aynen böyle, rakam burada işte, devletin resmî rakamları. Yani kabullenmekte zorlandığınızı tahmin ediyorum ama dolayısıyla üniversitede eğitim gören... Bu da önemli yani refah seviyesini belirleyen unsurlardan bir tanesi, insanların üniversiteye gitme seviyesi, 2 milyondan 7 milyona çıkmış, 7 milyona. İsteyen herkes üniversiteye gidiyor. Bir zamanlar bunlar söylendiğinde hayalcilikle suçlanmıştı bazı siyasetçiler geçmişte.

Biraz da eğlenceye, başka şeylere bakalım. Tabii, refahın unsurları sadece ev, giyme, yeme içme değil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bu millet zenginlikten intihar ediyor!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bakın, toplam sinema seyirci sayısı 23,5 milyondan, 2018'de, 70 milyona çıkmış değerli arkadaşlar.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bravo (!)

NURETTİN CANIKLI (Devamla) - Evet, evet. Tiyatro seyirci sayısı 1 milyondan 1 milyon 800 bine çıkmış. 8,7 milyon kişi iç hatlarda hava yolunu kullanırken -8,7 milyon- bugün bir yılda 113 milyon insan hava yolunu kullanıyor, refah bu işte. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve o 11 milyon 800 bin aracı da son derece konforlu yollarda, mükemmel otobanlarda hakikaten muhteşem manzaralar eşliğinde kullanıyor; refah bu işte. Sinemasıyla, sağlığıyla, yediğiyle, içtiğiyle, giydiğiyle refah bu, ne dersiniz deyin.

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Spora da gel Başkanım, spora.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Evet, dolayısıyla Türkiye bu dönüşümü gerçek anlamıyla yaşamıştır.

Şimdi, belki bazılarının hoşuna gitmeyecek olan bir şeyi söyleyeyim: Uluslararası insani yardım. Bu da refahın önemli unsurlarından bir tanesi, en azından ben öyle düşünüyorum. 8,07 milyar dolarlık dış yardımla 2017'de ve 2018'de Türkiye dünyada nominal olarak -millî gelir kıyaslaması olmaksızın- en yüksek dış yardım yapan ülke. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunun refahla ne ilgisi var? Refahla ilgisi şu: Bir zamanlar bu ülkenin Başbakanı 1 tanker petrolü kredili olarak alamamıştı. Bakın, 1 tanker petrolü kredili olarak alamamıştı ya da IMF'den -artık duvara tosladığı için- 200-300 milyon dolar kredi alabilmek için o güne kadar savunduğu bütün ilkeleri ayaklar altına alınan bir dönemden... Bugün dünyada ihtiyacı olan milletlere, topluluklara, ülkelere Türkiye her sene 8,07 milyar dolar yardım ediyor, dünyada 1 numara. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu, sadece devletin yaptığı yardım değil, bütün sivil toplum örgütleri, Kızılayıyla, Diyanetiyle ve kişilerin yaptığı yardımların toplamı yani millet olarak, halk olarak. Ha, devletin yaptığı yardım fazla değil, onu söyleyeyim bakın. Esas burada bu rakama dâhil olan, milletin kendisinin yaptığı yardımdır; kendi bağışladığı, kendi gönderdiği paralardır esas rakamı oluşturan ve sivil toplum örgütleri vasıtasıyla gönderdiği paralardır. Yani efendim, işte "Türkiye'deki açlara bakmıyorsunuz, onlara gönderiyorsunuz." diyenlere bu

anlamda söylüyorum, bunların büyük çoğunluğunu bu millet gönderiyor, Türk milleti; Türk milletinin en önemli özelliklerinden bir tanesi bu işte, evet. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şehitlerinki nerede, şehitlerinki?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Şehitlerin parası, iyi hatırlattınız, teşekkür ediyorum. Ne dediniz önce “Şehitlerin parasını yediniz.” dediniz, öyle değil mi, bunları da söylediniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Nerede?” dedim, “Nerede?” dedim.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Ne oldu şimdi; para duruyor, para duruyor, hesapta duruyor, hesapta duruyor, devletin kayıtlarında duruyor; ne oldu? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yediniz; yediniz, yediniz.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yani gerçekten, bu şekilde...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hani nerede?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yediniz.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Refahın unsurlarından bir tanesi -az daha unutuyordum- güvenlik; öyle değil mi, güvenlik yani devletin en temel görevi de vatandaşın can ve mal güvenliğini sağlamaktır. Sayın Kılıçdaroğlu'yla aynı düşünüyoruz. Ama güvenlik noktasında da gerçekten önemli, muhteşem gelişmeler söz konusudur. Nedir bu? Bugün, 780 bin kilometrekareye Türkiye Cumhuriyeti'nin her vatandaşı rahatlıkla girebiliyor, ziyaret edebiliyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Cumhurbaşkanı niye rahat gidemiyor? Cumhurbaşkanı niye rahat gidemiyor, 3 bin korumayla gidiyor. Meclise bin korumayla geliyor.

BAŞKAN – Sayın Altay...

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yani bugün Tunceli'nin dağlarında şenlikler yapılıyor, Hakkâri'nin yaylalarında şenlikler yapılıyor; uçurtma şenlikleri yapılıyor, isteyen gidip görebilir. Sadece orası değil, 780 bin kilometrekarenin tamamı güven içerisinde, her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bu topraklarda istediği gibi gezebiliyor, istediği gibi hayatını idame ettirebiliyor.

Şimdi, gelir dağılımıyla ilgili –Lütfi Bey açıklayacak ama- yoksullukla ilgili kısa bir açıklama yapmak istiyorum. Tabii, çok konuşuluyor yoksulluk olayı. Yani nedir, trend nasıldır, nereden geldik, nereye gidiyoruz? Bir analiz yapılırken mutlaka bir yerle, bir dönemle bir karşılaştırma yapmak gerekiyor, başlı başına bir rakamı alıp söylemenin çok fazla bir anlamı yok.

Uluslararası alanda kullanılan rakamlar da günlük dolar bazlı tüketim rakamlarıdır; 1 dolar var, 2,15 dolar var, bir de 4,3 dolar var. 1 ve 2'yi bırakın, orada Türkiye o aşamayı geçti. “4,3 doların altında tüketim yapan.” şeklinde yoksulluğun tanımı, uluslararası kategorize etmek gerekirse bu şekilde tanımlanır. Yani bu bizim belirlediğimiz bir rakam değil, 4,3 dolar günlük. Bu açıdan bakıldığında, on yedi yılda günlük 4,3 doların altında tüketen 19 milyon 500 bin kişi bugün 1 milyon 100 bin kişiye düştü; bugün değil, daha doğrusu 2015 rakamları en son. Ondan sonra, TÜİK bu seriyi izlemeyi zaten bıraktı. Neden bıraktı? Çünkü artık Türkiye bu kulvardan çıktı.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sıfırladı.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Evet, aynen öyle, sıfırladığı için. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Daha fotoğraflar var Sayın Başkanım. Fotoğraflar var daha, fotoğrafları göstermediniz.

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekili, lütfen, hatibin sözünü kesmeyin.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Tam bununla bağlantılı, tam da bugün yayınlandı bütün bu konuşmaların üzerine. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından bugün İnsani Gelişme Raporu yayınlandı, 2018 dâhil. Orada yolsuzluk, hepsi var, bütün kriterleri esas alan, son derece komple bir rapor, böyle bir sistem. Ne diyor biliyor musunuz? Türkiye 189 ülke arasında 59'uncu sıraya yükseliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye ilk defa “Çok yüksek insani gelişme” kategorisine girmiş oluyor, ilk kez giriyor.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – İlk kez giriyor Başkanım.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bakın, bu raporu biz yayınlamadık, bir şey yapsak bir ton laf söylersiniz. Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanıyor, bizimle hiçbir alakası yok, uzaktan yakından alakamız yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, 3'üncü değil, 59'uncu.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Türkiye ilk defa bu anlamda içinde yoksulluğun da, yoksulluk kriterinin de olduğu bu kategoride süper lige çıkıyor, süper lige çıkmış oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Arkadaşlar, hep beraber çıktık, hep beraber çıktık.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya Nurettin Bey, 59; 3 değil.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yani sevinebilirsiniz, bu, sadece benim, onun değil, tüm arkadaşlarımızın, tüm arkadaşlarımızın.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir de şu faiz konusuna değinildi; girmem gerekiyor. Yanlış hatırlamıyorsam, Sayın Kılıçdaroğlu “Faize saniyede 596 dolar ödeniyor.” dedi. Doğru olduğunu varsayalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, vatandaş bana mesaj atmış “Bir gram et bulamıyoruz.” diye. Nasıl iş bu?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) - Bugün eğer on yedi yıl önceki faizlerin ulaştığı seviye yani bütçe içerisindeki payı aynen korunmuş olsaydı, aynen korunmuş olsaydı arkadaşlar, bakın...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Mesaj atmış, “Bir gram et bulamıyoruz.” diyor.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) - Bir tek sana gelmiş galiba!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) - Ki 1990'lı yıllarda bütçe harcamalarının yaklaşık yüzde 40'ı faize ödenir hâle gelmişti, 1990'lı yıllarda, devraldığımızda aşağı yukarı bu rakam yüzde 42; 1990'lı yıllarda ulaştığı rakam bu yani 100 liralık faizin 42 lirası faiz geliri elde edenlere aktarılıyor arkadaşlar. 2019 bütçesinde bu rakam, oran ne kadar? Yüzde 10, yüzde 10. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunun anlamı şu: Eğer on yedi yılda bu alanda hiçbir iyileşme ve kötüleşme olmamış olsaydı 2019 bütçesinin yüzde 42'si faiz giderine aktarılacaktı, faize aktarılacaktı. Faiz gelirini kim elde ediyor? Para babaları, zenginler, ağalar.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – O zamanlar saniyede 2.500'e çıkarıyorlardı.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – 403 milyar lira aktarılacaktı değerli arkadaşlar, eğer aynı oran, dediğim gibi yani ne bir iyileşme olsun ne bir kötüleşme...

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Evet, evet.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) - Şimdi, grafik de burada, onu da madem şey yaptık...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yüzde 10'u gerçek dışı söyledin, yüzde 17.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Vallahi, “1999'da iktidar olan...” diyeceksin yani ne diyeyim!

BAŞKAN – Arkadaşlar, iyi de bütün hatipleri dinledi herkes.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Arkadaşlar, bakın, faizin bütçe içerisindeki payını gösteriyor; en yüksek olduğu tarih de 1990'lı yılların sonu, 2000'lerin başı, o yıllar yani. Baktığınız zaman, 1990'lı yıllarda yüzde 40'ı aşıyor ve yüzde 42'ye geliyor. Sonrasına bakın, sonrasında on yedi yıllık dönem de şurası. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bakın, düzenli, istikrarlı bir şekilde, bir yıl değil, iki yıl değil, üç yıl değil, tam on yedi yıl kesintisiz faizin bütçe içerisindeki payı düşüyor düşüyor düşüyor ve 2019 bütçesinde 10'a kadar geriliyor, 10'a kadar geriliyor.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Gezi olaylarıyla düzeltmeye çalışıyorlardı!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Eğer o oran aldığımız şekilde kalmış olsaydı bugün 2019 bütçesinden tam 403 milyar lira ödenmiş olacaktı. Şimdi ne kadar ödeniyor? 2019 bütçesinden faize 103 milyar ödeniyor. Aradaki fark 300 milyar; bir yılda faizden 300 milyar tasarruf değerli arkadaşlar. Bu, tarihin en büyük sosyal politikasıdır, evet, aynen öyle. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İşte, bunları -bu, bir yılda tasarruf ettiğimiz 300 milyar lira- nerede kullanıyoruz? İşte, personele aktarıyoruz, eğitime aktarıyoruz, sağlığa aktarıyoruz, yola, köprüye... İşte, bunlar burada yapılıyor, burada yapılıyor. Bakın, bugüne kadar, on yedi yılda eğitime 1 trilyon 128 milyar harcamışız. “Nerelere gitti bu paralar?” deniliyor ya, toplam 6 trilyon 750 milyar harcamışız bütçe yoluyla; hepsi orada zaten. Eğitime 1 trilyon 128 milyar, sağlığa 1 trilyon 3 milyar, tarıma 183 milyar, yatırıma 740 milyar, sosyal harcamalara 375 milyar...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çiftçi öldü, eğitim bitti, sağlık çöktü...

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) - Ha, sosyal harcamalar 1990'lı yıllarda bütçenin sadece yüzde 1'i kadar; sosyal harcamalara 1,3 milyar lira para aktarılıyor. 2019 bütçesinde bu iş için ayrılan para nedir? Yani, engelli vatandaşlarımızdan tutun da... Çoğu da evlere aylık nakit ödemeler olmak üzere 62 milyar; on yedi yılda 1 milyar, 62 milyara çıkartılıyor arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 375 milyarlık sosyal harcama... Bunlar fakir fukara. Yine, 1990'lı yıllarda 1 milyon haneye bu yardım yapılırken bugün 3,5 milyon haneye yapılıyor; 3,5 milyon haneye. O nedenle bu fakirlik azalıyor işte. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Milleti işsiz bırakmışsınız, yoksul bırakmışsınız.

BAŞKAN – Sayın Canikli, sürenize bir dakika ilave ediyorum.

Buyurun.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Sosyal güvenlik harcamaları... Bakın, konuşuyoruz. Bu sene, 2019 bütçesinde sosyal güvenlik sisteminin gelirleri giderlerini karşılamaya yetmiyor; onun için, bütçeden her yıl para aktarıyoruz. Bu sene ne kadar? 192 milyar lira değerli arkadaşlarım, 192 milyar lira. On yedi yılda toplam 1 trilyon 182 milyar aktarmışız. Şimdi, eğer o beklenti içine sokulan vatandaşlarımız... Onlar kendi açılarından haklı olabilirler, taleplerine bir şey demiyorum, o ayrı bir şey - EYT'liler için söylüyorum- taleplerini gündeme getirirler. Mesele o değil, mesele bunun rasyonel bir zeminde değerlendirilip gerçek anlamda ciddi bir devlet adamı hareketi içerisinde, olup olmayacağını kararlaştırıp ona göre o insanlara bir şey söylemek lazım.

Şimdi, onların sorunlarını çözmemiz gerekir, çözelim; onlara da yaşı beklemeden, primlerini doldurmuş olanlara emekli hakkı verelim dersiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bir dakika daha alabilir miyim.

BAŞKAN – Sayın Canikli, buyurun, ilave ettim.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – ...teknik düzenlemelerini Sayın Kılıçdaroğlu sizin yaptığınız, 8 Eylül 1999'da, rahmetli Bülent Ecevit'in uygulamaya koyduğu o düzenleme ortadan kalkar, tekrar biz erken emeklilik sistemine dönmüş oluruz ve bunun da ilk yıl maliyeti 26 milyar, bir süre sonra da 100 milyara çıkıyor, 100 milyar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kaç kişi oluyor, kaç kişi?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Evet, 100 milyar, öyle. 6 milyon kişi var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 6 milyon olmuyor, yanlış bilgi, 1 milyon kişi emekli olacak.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Hemen emekli olacak 1,5 milyon kişi var. Hemen emekli olacakların -bugün çıktığı zaman kanun- bütçeye bir yıllık maliyeti 25-26 milyar. Evet öyle, hepsini tek tek, kuruş kuruş çalıştım, biliyorum. Bir süre sonra da 100 milyara çıkıyor, yıllık 100 milyar ve tekrar 40'lı yaşlardaki erken emeklilik sistemine dönmüş oluyoruz. Bu parayı, bu kaynağı ortaya koymadan o insanlara "Ben bunu çözerim." dediğiniz zaman bu olmaz, olmaz. O insanlara yanlış bir ümit vermiş olursunuz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kısın sarayın masrafını.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, bayram ikramiyesi de olmaz diyordunuz, yaptınız ya.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bakın, Cumhuriyet Halk Partisinde de bütün Mecliste de bu işi bilen arkadaşlar var, lütfen, çıksın konuşsunlar onlar da, paylaşınlar yani.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Sadece o vatandaşlarımızın siyasi desteğini...

BAŞKAN – Sayın Canikli, tamamlayalım artık lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nurettin Bey, bayram ikramiyeleri de olmaz diyordunuz, oldu ama değil mi? Bayram ikramiyeleri...

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – 10 milyar maliyeti vardı, bulduk, bulundu.

Bakın, ben şunu söylüyorum: Kaynağını bulalım, halledelim. 10 milyarı bulduk, 100 milyarın kaynağı...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bırakın siz, biz buluruz.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Kaynağını ortaya koymadan...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sarayda, sarayda.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Ama şöyle değil: Sayın Kılıçdaroğlu daha önce söylemişti: "Benim adım Kemal, ben bulurum." Öyle değil, olmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Aynen, sizin kendi ifadeniz, onun için kusura bakmayın yani başka bir amacım yok, kendi ifadeniz olduğu için söylüyorum. Yani Nobel Ödüllü o kadar anlı şanlı iktisatçılar yüzyıllardan beri bu kaynak problemini çözmek için çalışıyorlar, bir türlü bulamamışlar ama Sayın Kılıçdaroğlu "Ben buldum." diyorsa bu çok kıymetli bir olaydır yani gerçekten. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Biz de destek verimiz, her türlü yani o anlamda problem yok.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bravo!

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Ama ortada bir şey yok, ortada bir şey yok.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Var, var.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Yani içi boş bir aile sigortasıyla "Ben bu işi hallederim." demekle olmuyor.

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum efendim, sağ olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, teşekkür ederim.

Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum: Sayın Canikli, elbette bir milletvekili olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin Genel

Kurulunda yapılan bir konuşmayı eleştirme hakkına sahiptir ancak Türkiye Cumhuriyeti'nin Genel Kurulunda hiçbir bürokrat burada yapılan konuşmaları eleştirme hakkına sahip değildir, sadece bilgi verme hakkına sahiptir.

Sayın Canikli'nin konuşmasını çok dikkatle dinledim, kendisine teşekkür ediyorum ama Sayın Canikli, hani deveye sormuşlar "Boynun niye eğri?" diye, o da demiş ya "Nerem düzgün." diye; yaptığınız konuşmanın neresi düzgün, neresini düzeltiyim ben onu bilmiyorum.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Rakamlarla konuştu, rakamlarla.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şimdi, birincisi, Sayın Kılıçdaroğlu için -1999 yılında Sayın Bülent Ecevit ile Sayın Milliyetçi Hareket Partisinin birlikte kurduğu döneme atıfta bulunarak- "Sosyal Sigortalarda o dönemde bu vergi kanunlarını siz hazırladınız." dediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİH CORA (Trabzon) – Doğru söyledi, yaptığınız düzenlemenin arkasında durun.

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şimdi, iyi de Sayın Canikli, o tarihte Sayın Kılıçdaroğlu emekli, hiç çalışmadı. (CHP sıralarından alkışlar) Yani bir insan gerçeği çarpıtır da bu kadar mı çarpıtır? Bir insan birisine iftira atar da bu kadar mı atar? Bir insanın yüzü kızarmaz da bu kadar mı pişkinlikle bu yalanları söyler? (CHP sıralarından alkışlar)

Gelelim hastanelerle ilgili konuya. Dediniz ki: "İngiltere'den, Amerika'dan geliyorlar." Sayın Canikli, bir buçuk yıl önce Amerika'ya sağlıklı ilgili gittiniz mi? Orada bir tedavi gördünüz mü?

NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Gitmedim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Gördünüz, gördünüz, gördünüz. (CHP sıralarından alkışlar) Onların belgelerini de getiririz size. Onun için birazcık burada gerçekleri açıklamanız gerekiyor.

Şimdi, ben buradan gerçekleri tek tek söylüyorum, gerçekleri çarpıtarak olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Canikli mektupla ilgili diyor ki: Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı -adını bile anamam, çok ağır ifadeler kullanıyor- "Sen, şöyle şöyle..." İlk önce diyorlar ki: "Onu çöpe atık, onu buraya koyduk, onu şuraya koyduk." Eğer devleti bilseydiniz, bunun cevabını devletin kayıtlarına geçirerek verirdiniz. Amerika Birleşik Devletleri'nde Trump'a bu mektubu verdiniz mi vermediniz mi şimdi nasıl kanıtlayacaksınız merak ediyorum.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Basın toplantısında söyledi, daha ne desin yani.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Çünkü o mektubu asla vermediniz. O mektubu verecek cesaretiniz yok, yüreğiniz yok. O mektubu cebinizde bıraktınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Tank Paletle ilgili -siz Millî Savunma eski Bakanısınız- kanıtlayın arkadaşlar bunları...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – 64'te on sene cevap verilmiyor....

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Mektubu mu verdiniz? Devlet kayıtlarına sokacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAVZA KAVAKLI KAN (İstanbul) – Basın toplantısını bütün dünya verdi.

BAŞKAN – Sayın Özkoç, tamamlayalım lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Devlet kayıtlarına sokacaksınız. İlk önce elçiye çağıracaksınız "Al bu mektubu" diyeceksiniz, cevabını vereceksiniz. Neymiş efendim? Cebine sokmuş. Bakın, hâlâ cebindedir. Bakın o mektuba hâlâ cebindedir.

Şimdi bakın, Tank Paletle ilgili Sayın Canikli konuşuyor, diyor ki: "Biz çok doğru bir şey yaptık, ALTAY tankını yirmi beş yıllığına tahsis ettik." Sadece onu yapmadınız ki KDV istisnası verdiniz, gümrük vergisi muafiyeti getirdiniz, KDV iadesi getirdiniz, yüzde 100 oranında kurumlar vergisi indirimi yaptınız. On yıllık sigorta primi işveren hissesi desteğini verdiniz. On yıllık gelir vergisi stopaj desteği verdiniz. 69 milyon liralık nitelikli personel desteği verdiniz. Yani bizim işçi BMC için çalışacak, biz ödeyeceğiz. 141 milyon liralık faiz ve kâr payı desteği verdiniz. 12 milyon liralık tüketim harcamalarının yüzde 50'sini karşılayan enerji desteği verdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

Sayın Özkoç, bitirelim artık.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kime verdiniz? Katar ordusuna verdiniz. Biz demiyoruz ki... Hani milliydi? Hani millî olarak tank üretecektiniz? Katar ordusu en büyük hissedar, siz bunun cevabını verin. Bütün bu paraları Katar'a neden peşkeş çektiniz? Bunun cevabını verin.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Kılıçdaroğlu'na diyor ki: "Size kimse inanmıyor." Kılıçdaroğlu'na inandıkları için İstanbul'u aldık, onun için Ankara'yı aldık, onun için Mersin'i aldık. Millet İttifakı'yla yaptık, milletin desteğiyle yaptık. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Size artık kimse inanmıyor.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – Aldınız ama geri bırakacaksınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Afrika'daki madenlerin hesabını verin. Afrika'daki maden şirketleriniz ne oldu?

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayın lütfen.

Sayın Canikli...

NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Sayın Başkan, ismimi zikrederek satışmada bulundu Sayın Başkan ve ağır ifadeler kullandı "yüzü kızarmaz da..." diye.

BAŞKAN – Buyurun.

Yeni bir satışmaya mahal vermeyelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklaması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması

NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben Amerika'da hiçbir tedavi olmadım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hiçbir hastaneye gitmedim, hiçbir sağlık hizmeti almadım.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Göstereceğim.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bakın, şu olay bile aslında nasıl bir algı oluşturulmaya çalışıldığının ilginç örneklerinden bir tanesi. Hep onu söylüyorum, arkadaşlar, bir konuyu enine boyuna bir araştırın.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Gösteririm, gösteririm.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Yalan! Yalan!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Göstereceğiz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, kürsüde arkadaşımız konuşuyor, lütfen müsaade edin konuşsun.

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Yani kayıtlar burada, Meclisin kayıtları burada, hepsi burada, bakabilirsiniz. Ne Amerika'da bir tedavim vardır... Rahatsızlığımı Türkiye'de, Türk doktorlarında tedavi oldum ve İstanbul'da tedavi oldum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Göstereceğim, belgeler burada, belgeleri var.

Genel Başkanı da söyleyin.

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Özür dile! Özür dileyin!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, önemli değil, özür dileyip dilememelerinin çok önemi yok.

Değerli arkadaşlar, "Sayın Kılıçdaroğlu 8 Eylülde görevde." demedim zaten ben. Bakın, kanunun yayımlanma tarihi – kayıtlara bakın- 8 Eylül 1999. Ama bir kanun, hele böyle bir kanun, reform mahiyetinde, son derece önemli bir kanun yıllar öncesinden hazırlanmaya başlanır. Sayın Kılıçdaroğlu'nun açıklamaları var...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yazıklar olsun sana!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Evet, öyle, tabii. "Sayın Kılıçdaroğlu ve ekibi hazırladı bürokrat olarak." dedim, bakın, bürokrat olarak. Dolayısıyla söylediğim o.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yazıklar olsun size! Hiç bulunmadı. Bu kadar mı yalan söylenir!

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sana yazıklar olsun!

BAŞKAN – Arkadaşlar, siz konuşurken kimse müdahale etmesin istiyorsunuz, başkası konuşurken konuşurmuyorsunuz, lütfen... Olmaz ki, bekleyin. Söz istiyorsunuz, herkese söz veriyorum. Lütfen...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Onlara da birazcık söyleyin, onlara da!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Arkadaşlar, tank palet üretiminde tank üretimine teşvik verilmiştir. O saydığınız teşvikler doğrudur, verilmiştir, civciv üretimine bile veriliyor bu teşvikler, civciv üretimine bile veriliyor Türkiye'de, açın, bakın.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tabii!

NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bunu herkes bilir, ilgili arkadaşlar bilir, katma değer vergisi muafiyeti vesaire hepsi civciv üretime verilir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Katarlılara verdiniz Tank Paleti, Katarlılara verdiniz.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Cıvciv üretene küçümsediğim için değil ama yeni bir şey değil, onlara özel olarak verilmiş bir şey değil. Bütün teşvik belgelerine bakın -ilgilenen arkadaşlar vardır- orada bunların hepsini görürsünüz.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – İhanet var, ihanet!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, müsaade ederseniz, benim söylediğim beyanların yalan olduğunu, doğru olmadığını ifade ettiği için söz hakkım doğuyor, ona cevap vermek istiyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ne cevabı ya!

BAŞKAN – Yerinizden mi?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yerimden.

BAŞKAN – Tamam, peki, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İspat edemeyeceğimiz hiçbir şeyi söylemeyiz. İspat edeceğimiz şekilde konuşun.

"Sayın Kılıçdaroğlu ilgilendi." dediğiniz dönemde Sayın Kılıçdaroğlu emekliydi ve o kanunda hiç çalışmadı. Hâlâ çıkarak yüzünüz kızarmadan bunu söylüyorsunuz. Ben sizin yüzünüze bakıyorum.

Tank Palete verdiğiniz, cıvcive verdiğiniz destek mi? Siz cıvcive verdiğiniz desteği mi veriyorsunuz?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Tankı cıvcivle bir mi tutuyorsun?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Cıvciv üretimi ile -Millî Savunma Bakanlığı yaptınız- tank üretimini aynı kefiye koyup da aynı teşvikleri verdiğiniz mi söylüyorsunuz? Onların hepsini de... Siz Millî Savunma Bakanlığı yaptınız ama maalesef Millî Savunma Bakanlığını millet adına yapmadığınız için, Amerika adına yaptığınız için bunu bilmiyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından "Yuh!" sesleri)

AHMET HAMDİ ÇAMLİ (İstanbul) – Yuh sana be!

NURETTİN CANİKLİ (İstanbul) – Sayın Başkan...

AHMET HAMDİ ÇAMLİ (İstanbul) – Yazıklar olsun!

BAŞKAN – Bir saniye.

NURETTİN CANİKLİ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Arkadaşlar, yani bu şekilde birbirimizi itham ederek bir yere varamayız. Bu, şu ana kadar yürüttüğümüz tartışmaların usulüne de uygun değil, lütfen.

Sayın Canikli, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Daha söz istemedi ki Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama söylediğiniz şey...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bakın, Sayın Başkan, kayıtlara geçsin diye söylüyorum. (AK PARTİ sıralarından "Otur, otur!" sesleri)

BAŞKAN - Bir dakika, bir dakika, hayır.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Otur! Saygılı ol biraz be!

BAŞKAN – Sayın Canikli'ye söz verdim. Sayın Canikli'ye söz verdim, sonra.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Peki.

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle tekraren konuşması

NURETTİN CANİKLİ (İstanbul) – Millî Savunma Bakanlığımız döneminde bir ülkeyi ilgili Savunma Bakanlığının davetlisi olarak ziyarete gittim. Normal bir ziyaret. Benim randevu talebim yoktu, ülkenin Cumhurbaşkanı benimle görüşmek istedi. Ben de

merak ettim yani hani ben talep etmedim. Bir saat on beş dakika görüştük o ülkenin Cumhurbaşkanıyla ve ülkelerine silahlı İHA satılması için kırk beş dakika benden rica etmekle geçti, kırk beş dakika. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2018 yılında Pakistan Deniz Kuvvetleri Komutanlığı 4+1 savaş gemisi yapımı, inşası, anahtar teslim ihalesi uluslararası bir ihaleye çıktı. Bütün ülkeler, belli başlı ülkelerin hepsi giriyor. Finansmanını da Çin sağlıyor, finansmanı Çin veriyor, parayı Çin veriyor. Biz, arkadaşlarımızın çoğunun "Alamayız, alma imkânımız yok." dediği o ihaleyi altı ay uğraşarak aldık, Türkiye kazandı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Birkaç milyar dolarlık bir ihale. Türk savunma sanayisinin o güne kadar aldığı en büyük ihracat, anahtar teslim. Bütün komuta kontrol sistemleri, navigasyon sistemleri, tahrik güç sistemi hariç onun dışında bütün hepsini kendi yerli imkânlarımızla yapacak şekilde aldık, anahtar teslim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tank palete gel.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) - 4'üncüsünde motoru yetiştireceğiz ve 4'üncüsüne de inşallah yerli motoru koyacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir örnek daha vereyim, neymiş milletin yanında olmak...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Katar ordusuna tank paleti verdiniz mi vermediniz mi?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – ...millet adına hareket etmek, milletin menfaatini korumak neymiş arkadaşlarımız öğreysin, kriterini kaybetmişler çünkü, öyle anlaşılıyor.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Millî Savunma Bakanlığı bu işte Sayın Bakanım.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Şimdi, Fırat Kalkanı Operasyonu'nda 70 tane tankımız isabet aldı, maalesef, antitank füzeleriyle isabet aldı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Katar ordusuna tank paleti verdiniz mi vermediniz mi, onu söyle!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Sonra arkadaşlarımızla, ilgili savunma şirketleriyle, mühendislerle hepsiyle görüşmeler yaptık çünkü Zeytin Dalı Operasyonu'nu biz biliyoruz, dünya bilmiyor ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Canikli, satışmadan dolayı konuşulduğunda süreyi uzatmıyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Eski Grup Başkan Vekili, bilir bu işleri ama...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, gürültüden duymadık.

BAŞKAN – Peki, son bir dakika veriyorum.

Tamamlayın lütfen.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

"Ne yaparız? Nasıl bir şey yaparız?" Tabii, herkesin ilk aklına gelen, işte, şu ülkede şöyle bir sistem var, bu ülkede böyle bir sistem var. Onları alamıyoruz, vermiyorlar zaten, hem de çok pahalı. Sonunda bir radar sistemi ve tankların 6 noktasına, köşelerine bir de orta noktalarına 6 tane radar, 6 tane bomba yerleştireceğiz, entegre birbirleriyle ve antitank füzesi ateşlendiğinde radar onu tespit edecek. Maksimum 1.800 metreden ateşleniyor, o mühimmatın tanka ulaşma süresi yirmi yedi yirmi sekiz saniye. Radar onu tespit edecek, izleyecek, tanka muhtemel yaklaşma mesafesini hesap edecek, 11 metre kala o bomba dışı doğru patlayacak ve imha edecek.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Amerika bakacak.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Herkes bakacak, bakıyor zaten. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve şu anda bu monte ediliyor değerli arkadaşlar, monte ediliyor tanklarımıza. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dünyanın hiçbir ülkesinde böyle bir teknoloji yok, çalışmaları var, yok. Bunları çok anlatmıyoruz, konuşmuyoruz ama madem milletin menfaati söz konusu oldu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Bunlar gelişmeden rahatsız olur Sayın Bakan.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tank paleti kime verdin?

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – ...o zaman milletin menfaatine nasıl politikalar üretilmiş, işte size somut örnekler.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türk Silahlı Kuvvetlerini Katar silahlı kuvvetlerinin emrine verdin mi vermedin mi? Soruya cevap ver.

NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – -cek, -cak değil, afaki nutuklar değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özkoç...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, ben az önce, bakın, şu anda da...

BAŞKAN – Bir sataşma yok burada, ben dinledim.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Olsun, o her hâlükârda konuşuyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şu anda da aynısını yapıyorsunuz. Beni dinliyorsunuz, söz isterken neden söz istediğimi soruyorsunuz ama Sayın Canikli'ye sormuyorsunuz, ona hemen söz veriyorsunuz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama siz sataştınız.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İşte, Meclisin tarafsız Başkanı olmak bu değildir, onu ifade edeyim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İlgisi yok, ilgisi yok.

BAŞKAN – Nasıl? Bir dakika, tam duymadım ben.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Az önce Sayın Canikli neden söz istediğini ifade etmeden kendisine söz verdiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Açık, net. Açık, net bir durum var.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – “Yüzüne baka baka” dedin yahu! “Yüzüne baka baka söylüyoruz.” dedin.

BAŞKAN – Anlayamadık yani neden istediğini, tutanaklara bakın isterseniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Açık ve net. Sonuç itibarıyla söz istiyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, Sayın Canikli az önce neden söz istediğini ifade etmeden ona söz verdiniz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sen duymadın.

BAŞKAN – Tamam, anlaşıyordu neden istediği.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle mi?

BAŞKAN – Evet, işte soruyorum size, ben anlayamadım çünkü.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ona niye sormuyorsunuz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Açık ve net.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – “Yüzüne baka baka söylüyorum.” diye ifade ettin.

BAŞKAN – Onun neden istediğini ben anladım.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ha, benimkini anlayamıyorsunuz!

BAŞKAN – Sizininki anlayamadım. Çünkü konuşmasını dinledim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Neden biliyor musunuz? Çünkü siz yüreğinizle, bağımsız, tarafsız Meclis Başkanı değilsiniz, AKP'nin Meclis Başkanı'sınız. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Yok öyle bir şey!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Alakası yok!

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Hadi oradan be! Senin için Meclisi germek be!

BAŞKAN – Bunu reddediyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Reddedebilirsiniz.

BAŞKAN – Çok da nezaketsizce bir ifade olarak görüyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hiç değil efendim, gerçeği söylüyorum.

BAŞKAN – Hayır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Gerçeği söylüyorum.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – “Yüzüne baka baka” dedin.

BAŞKAN – Siz tutanaklara, ne söylediğinize bakın. Sayın Canikli'yi, bizzat ismini zikrederek, başka bir ülkenin millî savunma bakanı olarak itham ettiniz. Bunun için tekrar kendisine sormama gerek yok ki. Ama ben konuşmasını dinledim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne için söz istediğini sormak zorundasınız, Meclis Başkanı olarak sormak zorundasınız.

BAŞKAN – Hayır, değilim. “Takdir eder.” diyor, İç Tüzük'te “Başkan takdir eder.” diyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Sataşma var.” diyor, sataşmayı da görüyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Başkan ilk önce sorar, sonra takdir eder efendim.

BAŞKAN – Öyle yazmıyor, beraber okuyalım.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, ben şimdi söz isteyebilir miyim?

Sayın Başkan, bekliyorum, söz isteyebilir miyim?

BAŞKAN – Hayır, neye dayanarak istiyorsunuz, onu soruyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hah, ben de onun cevabını vereceğim efendim, müsaade ederseniz. Sayın Canikli’nin yerinde olmadığım için...

Efendim, Sayın Canikli diyor ki: “Bu arkadaşlar kendi idraklerini kaybettiler.” Benim için söylüyor.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Öyle demedi de o anlama geliyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben de diyorum ki...

BAŞKAN – Bu konuşmasında mı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu kürsüde, bu konuşmada söylüyor.

BAŞKAN – Bu konuşmasında öyle bir şey duymadım ben.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Var efendim ve bu konuşmasında bizim söylediğimiz sözlerin gerçek olmadığını ifade ediyor. Bundan dolayı ben de 60’a göre söz istiyorum efendim.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Tutanakları isteyelim. Tutanakları isteyelim.

BAŞKAN – Sayın Özkoç, bu konuşmasında, son konuşmasında size, şahsınıza veya grubunuza yönelik herhangi bir ithamı ben işitmedim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, milletvekiline güvenmiyorsanız elbette tutanaklara bakılır.

BAŞKAN – Tabii, tutanağa bakalım.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Elbette istersiniz ama az önce Sayın Canikli’ye hiç sormadan verdiğiniz söz hakkını, bir dakikayı ana muhalefetin Grup Başkan Vekilinden esirgiyorsanız, onu da buradan açıklayın.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bir sürü yalanını ortaya çıkardı senin ya, yüzün de kızarmıyor.

BAŞKAN – Sayın Canikli’ye “Başka bir ülkenin bakanı.” olduğunu söylediniz, bunu hepimiz duyduk burada, ona binaen verdim ben sözü.

Tutanaklara bakalım, dediğiniz varsa, siz de buyurun.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Tutanaklara bakalım.

BAŞKAN – Tutanaklara baktıktan sonra sataşmadan söz vereceğim 69’a göre.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, yerinden.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben yerimden, konunun önemine binaen 60’a göre söz istiyorum efendim.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Demek ki sataşma yok.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Böyle bir usul yok ya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, tutanağı bekliyor, onu mu bekleyecek, tabii ki şimdi konuşacak.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu da sizi çok düşündürüyor biliyorum ama söz verirsiniz çok sevinirim.

BAŞKAN – Peki.

Lütfen, tek seferde bitirelim bunu.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç’un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli’nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Teşekkürler.

Ben de Sayın Canikli gibi çok duygusal bir hikâye anlatacağım. Tank Palet Fabrikasını ziyaret ettim. Tank Palet Fabrikasında yıllardan beri çalışan...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Çalışmayan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – ...Türkiye’de ve dünyada hedefine isabet eden ilk obüs topunu üreten, yıllardan beri o fabrikada askerle ve orduyla bütünleşmiş işçilerle, mühendislerle, subaylarla görüşüm. Hepsinin gözleri yaşlıydı. Katar ordusunun ve BMC’nin Türkiye’de kendi ürettikleri silahı üretmelerinin asla mümkün olamayacağını, aslında kendilerinin tank üretme kapasitelerinin olduğunu...

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – O senin kendi fikrin.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – ...obüs tankını dünyada örnek olarak kendilerinin yaptığını, optik bölümde F-16 camına varıncaya kadar her şeyi yaptıklarını, BMC şirketindeki Ethem Sancak’ın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Verin süre ya, verin, verin konuşsun.

BAŞKAN – Tamamlayalım.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Grup Başkan Vekillerine ne veriyorsanız ben de onu istiyorum.

BAŞKAN – 60’a göre söz istediniz siz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Evet efendim.

BAŞKAN – Bir dakika ve artı bir dakika daha veriyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – 60’a göre yerinden söz isteyenlere tam dört dakika konuşturdunuz.

BAŞKAN – Grup Başkan Vekillerine, konuşmalar üzerine, bu şekilde yaptık ama bunu herhâlde sabaha kadar sürdüremeyeceğimizi takdir edersiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben de takdir ederim ama onlara verdiğiniz dört dakikayı ben de talep ederim.

BAŞKAN – Onu zaten kullandınız siz de. Onlara değil de, size de söz verdim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Daha şimdi başladım efendim, şimdi başladım.

BAŞKAN – Size de söz verdim, onlara da söz verdim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – O obüs tankını üretebileceklerini ve onun Ethem Sancak gibi hayatı boyunca silahla hiç alakası olmamış birisine ve Katar ordusuna neden peşkeş çekildiğini, neden Türk ordusuna güvenilmediğini, neden Türk mühendisine güvenilmediğini bana ağılayarak anlattılar. Sizin Millî Savunma Bakanı olarak vicdanınız elbette ki sızlamayabilir, anlayışla karşılıyorum ama onların vicdanı sızlıyor. Onlar Altay tankını yapabilecek güçteler, potansiyeldeler ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - ... onlar yıllardan beri bu orduya ve millete hizmet ettiler. Şimdi, o tankı yapanları sizin götürüp Katar ordusuna peşkeş çektiğinizi söylüyoruz “Neden tank üretiyorsunuz.” demiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 130) (Devam)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi söz sırası Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Mersin Milletvekili Sayın Lütfü Elvan’da.

Buyurun Sayın Elvan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz 40 dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA LÜTFİ ELVAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bütçeyle ilgili değerlendirmeme geçmeden önce müsaade ederseniz bugün gündeme getirilen bazı hususlara yönelik olarak düşüncelerimi açıklamak istiyorum.

Birincisi, Cumhurbaşkanı Yardımcımızın bütçe görüşmelerinde yürütmeyi temsiliyle ilgili bir eleştiri söz konusu oldu. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Anayasa’da tanımlanmış ve Cumhurbaşkanımıza vekâlet etme yetkisi verilmiştir. İkincisi, Cumhurbaşkanı Yardımcımız Hükûmetin bir üyesidir. Üçüncüsü, Mecliste yemin etmektedir. Dördüncüsü, yargılanması da Anayasa’nın 106’ncı maddesi gereğince Anayasa Mahkemesinde olmaktadır. Beşincisi, yasama dokunulmazlığı vardır. Cumhurbaşkanı Yardımcısı devlet memuru değildir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Cumhurbaşkanı Yardımcımız, statüsü Anayasa’da düzenlenmiş bir hükûmet üyesidir. Burada sanki 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabi bir devlet memuru gelmiş bütçeyi savunuyormuş gibi bir algı oluşturmak son derece yanlış bir değerli arkadaşlar. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Yeni hükümet sistemiyle, Anayasa değişikliği referandumunda, evet, ana muhalefet “Hayır” dedi, bizler “Evet” dedik. Halkımız ne dedi? Halkımız da “Evet” dedi ve Anayasa’nın arkasında olduğunu söyledi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ancak anladığım kadarıyla, Anayasa değişikliği tam olarak kavranamamış. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Bir diğer husus, yine bildiğim kadarıyla, Meclis İçtüzüğü tüm partilerin ortak görüşleri çerçevesinde konuşuldu, tartışıldı ve bu İç Tüzük’te değişiklik oluşturuldu. Şimdi, size İç Tüzük’ün 62’nci maddesini okuyorum değerli arkadaşlar: “Bütçe sunuş konuşmasını Yürütme adına Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bir bakan yapar. Bütçe ve kesinhesap kanun tekliflerinin görüşüldüğü Genel Kurul oturumlarına Yürütme adına Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar katılabilir ve görüş bildirebilir.” Bu, Meclisimizin İç Tüzük’ü. Dolayısıyla, İç Tüzük’ün gereği neyse yapılan da odur değerli arkadaşlar.

İkinci husus, yine, bugün burada gündeme getirilen soru önergelerine yönelik değerli arkadaşlar. 27’inci Dönemde aşağı yukarı bir buçuk yıllık bir süre geçti. Toplam soru önergesi sayısını biliyor musunuz arkadaşlar? Ben söyleyeyim: Bakanlarımıza yönelik gönderilen 21.720 soru önergesi var. 21.720. Bakan başına düşen soru önergesi 1.357. Şimdi bakanlarımız... Evet, soru önergeleri cevaplandırılmalı; ben karşı değilim, elbette cevaplandırılmalı ama bir bakana bir buçuk yıllık bir süre içerisinde tam 1.357 soru önergesi gönderirseniz bakan işini mi yapacak, haftanın iki üç gününü soru önergesini cevaplamakla mı geçirecek? Burada, makul oranda bir soru önergesi olması hâlinde, evet, mutlaka cevaplandırılmalı; buna ben de inanıyorum.

İkinci husus yine soru önergelerine yönelik olarak: Burada şu ifade kullanıldı, dendi ki: “Bu soru önergelerinin yüzde 8’i cevaplandırılmıştır.” Ancak “Evet, zamanında olmayabilir, daha sonra da olsa bu sorular cevaplandırılmalı.” şeklinde bir ifade de kullanıldı ve yine burada cevaplandırılan oranın yüzde 8 olduğu söylendi. Evet, zamanında cevaplandırılan soru önergelerinin oranı yüzde 8; doğru ama on beş günden sonra cevaplandırılan soru önergelerini de dâhil ettiğimizde bu oran yüzde 44,5 değerli arkadaşlar. Düşük bir oran değil, tam 9.672 soru önergesi bakanlarımız tarafından cevaplandırılmış.

Bir diğer husus, yap-işlet-devret modeline yönelik olarak, burada yine dile getirildi, Zafer Havaalanı’ndan bahsedildi. Bildiğim kadarıyla, 26 milyon veya 27 milyon euroluk bir ödeme yapıldığı ifade edildi. Yap-işlet-devret projeleri, kamu-özel iş birliği çerçevesinde yürütülen projeler. Burada, kamu ve özel kesim birlikte bir risk paylaşımı yapıyorlar. Peki, biz Zafer Havaalanı’na 26 milyon euro ödedik. Yap-işlet-devret modeli projelerini bir paket olarak düşünmemiz gerekir değerli arkadaşlar. Bakın, 2018 yılında, evet, 26 milyon euro Zafer Havaalanı için ödenmiştir ama yap-işlet-devret modeli projelerinden devletin kasasına 2018 yılında giren miktar tam 440 milyon euroluk değerli arkadaşlar; buna İstanbul Havaalanı dâhil değildir. 440 milyon euro...(AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, bir paket olarak düşündüğünüzde, gerçekten kamu yararına olan ve vatandaşımıza daha hızlı, daha çabuk hizmet sunulabilecek bir altyapının oluşturulduğunu görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, müsaade ederseniz bütçe üzerindeki değerlendirmelerime geçmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel düzeyde ekonomik ve siyasi durumun çok hızlı bir biçimde değiştiği bir dönemden geçiyoruz. Savaşlar, bölgesel ve küresel gerginlikler, doğal afetler ve ekonomik belirsizliklerin arttığı bir süreci yaşıyoruz. Uluslararası düzeyde ittifakların zayıfladığı, ekonomik ve siyasi ilişkilerin oldukça karmaşık bir hâle geldiği, ticari korumacılığın ve siyasi içe kapanma eğilimlerinin arttığı ilginç bir dönemden geçiyoruz. Ayrıca, tek kutuplu düzenden çok kutuplu düzensizliğe doğru küresel devrimin hızlandığı bir zamana şahit oluyoruz. Siyasi alandaki bu karmaşa, benzer şekilde, ekonomik alana da yansımakta, bölgesel ekonomik ittifaklar zayıflamakta ve ülkelerin tek tek çıkarlarına dayalı ticaret anlaşmaları ortaya çıkmaktadır.

2009 krizinden sonra dünyada en düşük büyümenin gerçekleştiğini, ticaret müzakerelerinin bir anlamda ticaret savaşlarına dönüştüğünü, Birleşmiş Milletler, IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası kuruluşların yaşanan sorunlara çözüm üretmede yetersiz kaldığını, hatta uluslararası kuruluşların ve kuralların bazı ülkeler tarafından hiçe sayıldığını görüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya ekonomisinde küresel krizden sonra ilk defa 2017 yılında oluşan ciddi orandaki canlanmanın 2018 yılından itibaren yerini yeniden yavaşlamaya bıraktığını görüyoruz. Gelişmeleri jeopolitik riskler açısından değerlendirdiğimizde ise Orta Doğu’da artan riskler ve yaşanan terör olayları Türkiye’yi çeşitli kanallardan etkilemektedir. Bunların ilki seyahat gelirleri, ikincisi ise sermaye hareketleridir. Her iki husus da terör olaylarına, sıcak ya da soğuk çatışmalara oldukça duyarlıdır. Bununla birlikte, Sayın Cumhurbaşkanımızın gösterdiği kararlılık ve güçlü liderliğinde son yıllarda yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirdiğimiz terörle mücadele operasyonları ülkemizin dünyadaki siyasi konumunu güçlendirmiştir. Bu durum, aynı zamanda ekonomik operasyonlara karşı da ülkemizin dirayetini artıran psikolojik bir etken olarak da öne çıkmaktadır. Bu vesileyle kahraman Mehmetçiklerimize, şehit ve gazilerimize ve yakınlarına şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yapılan tüm algı operasyonlarına rağmen TL’ye olan güven aşınmamış, aksine dezenflasyon programımızın başarısının da etkisiyle TL varlıklar her geçen gün yerini sağlamlaştırmıştır.

Jeopolitik risklerin ülkemiz ekonomisini etkilediği bir diğer kanal da petrol fiyatlarıdır. Nitekim küresel jeopolitik riskler sadece Orta Doğu’da değil, dünyanın dört bir yanında sürmektedir. Latin Amerika ülkeleri başta olmak üzere, dış müdahalelerle seçilmiş rejimler, meşru hükümetler devrilmeye çalışılmakta ve bu durum, başta petrol fiyatları olmak üzere, küresel ekonominin dalgalı bir seyir izlemesine neden olmaktadır. Tüm bu gelişmeler yatırım kararlarını ve ticareti olumsuz etkilemektedir. Artık, uluslararası kuruluşlar ve ülkeler makroekonomik tahminleri yapmakta zorlanmaktadırlar çünkü bugün iyi gibi görünen iklim, yarın tamamıyla tersine dönebilmektedir. Nitekim IMF on dört ayda tam 5 kez dünya büyüme tahminini revize etmiştir. Evet, on dört ayda IMF dünya büyüme tahminini tam 5 kez revize etmiştir. On dört ay önce iyi bir tablo çizen uluslararası kuruluşlar, bugün farklı bir söylem içerisinde olabilmektedirler. Yine IMF’ye baktığımızda, IMF bir yıl önce Türkiye için şunu söylemişti: Eksi 2,5 Türkiye’nin küçüleceğini ifade etmişti ama bugün IMF, Türkiye’nin 2019 yılında artı 0,2 oranında büyüyeceğini ifade etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; böyle bir ortamda, milletler arenasında güçlü kültür ve medeniyetle sayılı ülkeler arasında olan Türkiye, aynı zamanda etkili devlet geleneği, güçlü liderliği ve onun arkasında olan milletiyle, işleyen demokrasisiyle küresel ekonomik meydan okumalara karşı durabilmekte ve kendisine sağlam bir zemin edinmektedir.

Gezi olayları, hukuk darbesi girişimi, menfur askerî darbe girişimi gibi kalkışma denemelerine boyun eğmediğimizi gören

ve ülkemizin güçlenmesini istemeyen güçler, 2018 yılı Ağustosunda düğmeye bastıkları ekonomik algı operasyonundan da kararlı tutumumuz sayesinde hüsrarla çıkmışlardır. Nitekim Türkiye, 2018 yılından sonra 2019 yılında da yılı pozitif bir büyümeyle kapatarak ekonomik daralmayla karşılaşmayan ülkeler arasında yerini korumuştur.

Hatırlarsanız, uluslararası kuruluşlar başta olmak üzere, Türkiye'nin 2019 yılını negatif büyümeyle kapatacağını, hatta yüzde 5 oranında daralacağını iddia edenler vardı ancak bu böyle olmadı. Zira Hükümetimiz, sadece zor günlerde değil, icra ettiğimiz tüm dönem boyunca büyümeyi başarıyla sonuca götürmüştür, 2013-2018 döneminde ekonomimizi yıllık ortalama yüzde 5,6 oranında büyütmeyi başararak büyüme algımızı bir üst platoya taşımıştır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen Türkiye ekonomisinin ne kadar güçlü ve dirençli olduğunu tüm dünyaya gösterdik. Uluslararası bazı kuruluşların Türkiye ekonomisinin beklenenden daha dirençli olduğunu ifade eden açıklamalarına hep birlikte şahit olduk. Nitekim Ekim 2018'de Tüketici Fiyat Endeksi yüzde 25'ti, bugün yüzde 10,5'a düşmüş durumda. Üretici Fiyat Endeksi'miz yüzde 46'ydı, bugün yüzde 4,2'ye düşmüş durumda. İki yıllık gösterge faizimiz yüzde 27'lerdeydi, bugün yüzde 12 seviyesinde.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 yılı üçüncü çeyreğinde Türkiye ekonomisi yüzde 0,9 oranında büyüyerek 3 çeyrek sonra yeniden büyüme patikasına girmiştir. Büyüme verileri göstermektedir ki sanayi sektöründe üçüncü çeyrekte önemli bir toparlanma görülmektedir. Üçüncü çeyrekte yüzde 1,6 oranında büyüyen sanayi sektörünü tarım sektörü de destekleyici mahiyette takip etmiş ve yüzde 3,6 oranında büyüme kaydetmiştir. Hizmetler sektöründe inşaat dışı tüm alanlarda kaydedilen olumlu gelişmeler de göstermektedir ki ekonomik canlanma sürmektedir. Harcamalar yönüyle değerlendirildiğinde ise ekonomik aktivitedeki canlılık görülebilmektedir. Nitekim yatırımlardaki daralma hızının düşmesi ve toplam tüketimin yüzde 2,5 oranında artış göstermesi bunun en bariz göstergesidir. 2019 yılı genelinde olduğu gibi, bütçenin disiplinden sapılmadan, makul bir açık yoluyla ekonomiyi destekleyici bir rol oynaması sağlanmış ve böylece kamu harcamaları üçüncü çeyrekte de büyümeye destek vermiştir. Dördüncü çeyrekte de daha yüksek büyüme hızıyla orta vadeli programda yer alan pozitif büyüme hedefi tutturulacaktır.

2019 yılı bütçe hedeflerini küresel ölçekte yaşanan gelişmeler ve karşılaştığımız onca soruna rağmen önemli ölçüde gerçekleştiriyoruz. İhracat hedefimiz 182 milyar dolardı, yine 181,4 milyar dolarlık bir ihracatı inşallah 2019 yılında gerçekleştiriyoruz. Cari işlemler dengesine baktığımızda 2019 yılı hedefi 26 milyar dolar açığı ancak yıl sonu gerçekleşme tahminimiz 1 milyar dolar fazladır. Tüketici Fiyat Endeksi'ne baktığımızda hedefimiz yüzde 15,9'du, yıl sonu beklentimiz yüzde 12. Büyüme, işsizlik oranı ve bütçe açığında belirlediğimiz hedeflerden bir miktar sapma oldu ancak bunlar enflasyon, cari açık, faiz oranlarında düşüş ve ihracatta sağladığımız başarıyı gölgeleyecek düzeyde değil.

Değerli arkadaşlar, özet olarak şunu ifade edebilirim: Küresel ölçekte yaşanan tüm olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye gelişmeye, kalkınmaya ve gelişmiş ülkelere yakınsamaya devam etmektedir. Nitekim, satın alma gücü paritesine göre kişi başına düşen gelirden 2002 yılında Avrupa Birliği ortalama gelirinin yüzde 37'si düzeyindeydik yani kişi başına yüzde 37'sini ancak karşılayabiliyorduk, bugün yüzde 65 düzeyine çıktık yani satın alma gücümüz arttı, Avrupa Birliği ülkelerine yakınsadık ve şu anda refahımız çok daha üst sıralarda. Satın alma gücü paritesine göre kişi başına düşen gelirimizi 9.209 dolardan 28.384 dolara çıkardık. Satın alma gücü paritesine göre dünyada 17'nci sıradan 13'ncü sıraya yükseldik.

En yüksek insani gelişmişlik kategorisine girmemizle ilgili olarak biraz önce Sayın Canikli de bahsetti ama kısaca ben de değinmek istiyorum. Değerli arkadaşlar, bu sadece ekonomik alanda sağladığınız bir başarı değil, sadece sosyal alanda sağlamış olduğunuz bir başarı değildir; hem ekonomik alanda hem sosyal alanda hem kültürel alanda, tüm alanlarda sizin bir anlamda insani gelişmeyi çok ön plana çıkardığınızı ve en yüksek ülkeler grubuna girdiğinizi göstermektedir. Bu ne demektir? Bu aslında, on yedi yılın bir başarısıdır, AK PARTİ hükümetlerinin bir başarısıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu aynı zamanda on yedi yıllık dönemde kaliteli bir büyüme sürecini gerçekleştirdiğimizi göstermektedir. Yani zaman zaman şu söyleniyor: "Büyümeniz kaliteli değil." Evet, biz kaliteli bir büyüme sürecini gerçekleştirdik ki en yüksek insani gelişmişlik grubu ülkeler arasında şu anda biz yer alıyoruz değerli arkadaşlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yine, AK PARTİ hükümetlerinin insana odaklandığının bir başka göstergesidir.

Değerli arkadaşlar, bir başka husus; bu, Plan ve Bütçe Komisyonunda da çok sık dile getirildi, "Efendim, bu, yüzde 1'in bütçesidir; bu, sarayın bütçesidir." şeklinde çok değişik ifadeler kullanıldı, yorumlar yapıldı. Değerli arkadaşlar, bu bütçe yüzde 100 halkımızın bütçesidir, halkımızın bütçesidir, halkımızın bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Önceki 17 bütçede olduğu gibi, bu bütçe de toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaçlarını dikkate alan ve 82 milyonun tamamının bütçesidir, bu bütçe toplumun tüm kesimlerinin haklarını koruyan bir bütçedir. Bu kapsamda, bütçemize baktığımızda, 3,4 milyon kamu çalışanı için 340 milyar lira harcayacağız, 22 milyar lirayı 2,7 milyon çiftçimizle bölüşeceğiz, 24,3 milyon öğrencimiz için 176 milyar lira harcayacağız, 82 milyon vatandaşımızın sağlık giderleri için 189 milyar lira para harcayacağız. Daha detayına girmek istemiyorum ama burada kadını da bulabilirsiniz, gençleri de bulabilirsiniz, engellileri de bulabilirsiniz, KOBİ işletmelerini de bulabilirsiniz; ne arıyorsanız 2020 yılı bütçesinde var değerli arkadaşlar.

Bir başka husus değerli arkadaşlar, sık sık ifade ediliyor "Vatandaşlarımızı enflasyona ezdiriyorsunuz." diye. Biz vatandaşlarımızı hiçbir şekilde enflasyona ezdirmedik, enflasyona ezdirmediklerimiz gibi refah artışından onların hak ettiği payı almalarını sağladık. Bakınız, örnekler ortada, enflasyondan arındırılmış şekliyle söylüyorum: En düşük memur maaşı reel olarak yüzde 74 artmış -enflasyondan arındırılmış şekliyle- demek ki refah artışından yüzde 74'lük bir pay vermişiz. Net asgari ücrette reel olarak yüzde 124, en düşük SGK emekli aylığında yüzde 51,7; BAĞ-KUR en düşük tarım emekli aylığında yüzde 317, engelli aylıklarında yüzde 507'lik bir reel artış var arkadaşlar, yüzde 507; el insaf! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Muhtar aylığında yüzde 329 reel artış var.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir başka önemli husus Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Sayıştay meselesi. Bildiğiniz gibi, yine AK PARTİ hükümetleri döneminde Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu yasalaştırıldı. Bu kapsamda, bütçe ve kesin hesap kanunlarının kapsamı ne yapıldı? Genişletildi, bütçe kanunu sadeleştirildi, mali saydamlık artırıldı. Meclise gönderilen raporlar son derece genişletilmiş ve sayıları da artırılmıştır, ki bugün, bu dönemde, özellikle bu yılki bütçe görüşmelerinde muhalefet milletvekili birçok arkadaşımızın Sayıştayın raporlarına teşekkür ettiğine hepimiz şahidiz.

Harcama denetimi anlamında da çok kapsamlı bir reform daha gerçekleştirdik, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nu çıkardık. Bu kanunla birlikte kamu kaynağı kullanan tüm kurum ve kuruluşlar ne oldu? Denetim kapsamına alındı. 6085 sayılı Kanun öncesinde -bunu özellikle ifade etmek istiyorum- kamu kurumlarına ait bir tek denetim raporu dahi olmadan bütçe müzakereleri gerçekleştiriliyordu. Bir daha tekrar ediyorum: 6085 sayılı Kanun öncesinde kamu kurumlarına ait bir tek rapor dahi olmadan bütçe

görüşmeleri gerçekleştiriliyordu arkadaşlar. 6085 sayılı Kanun'dan önceki dönemde bütçe görüşmelerinde genel uygunluk bildirimi dışında düzenli olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna ikinci bir rapor sunulmuyordu. Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi arkadaşlarımız var, bu yıl kaç rapor geldi arkadaşlar? Tam 194 rapor geldi değerli arkadaşlar. Bu kanun çıktıktan sonra Meclisimize 1.315 Sayıştay raporu geldi, oldukça kapsamlı raporlar ve bizler yararlanıyoruz. Evet, zaman zaman eleştiriyoruz, zaman zaman yol gösterici tavsiyelerde bulunuyoruz ama şunu ifade etmeliyim: Plan ve Bütçe Komisyonuna 199 milletvekilimiz geldi ve çok kapsamlı olarak görüşlerini ifade etti, hem kesin hesap üzerine hem Sayıştayın raporları üzerine hem de bütçesi üzerine çok kapsamlı olarak görüşlerini, düşüncelerini aktardılar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir diğer alan gelir dağılımı, sosyal adaletin tesisi ve evet, fırsat eşitliği konusu. Bu konuda da zaman zaman işte gelir dağılımının bozulduğu -ki bugün de ifade edildi- sosyal adaletin tam olarak tesis edilemediği, fırsat eşitliğinin olmadığı ifade edildi. Sosyal devlet anlayışının tesisi, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve fırsat eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak AK PARTİ hükümetleri döneminde çok önemli adımlar atıldı; sizler bunların hepsini biliyorsunuz. 2020 yılı bütçemizde ne kadar? Yaklaşık 70 milyar lira sosyal harcamalar için ayırdık ve bütçemizin yüzde 6,3'üne karşılık geliyor. Geçmişte bu ne kadardı? Sadece bütçenin yüzde 1,3'ü oranındaydı. Gelir dağılımını iyileştiren... Evet, gelir dağılımını iyileştirdik -buna geleceğim biraz sonra- yoksulluğu da azalttık. Dünya Bankasının Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Atlası Raporu'na göre, dünyada yoksulluk oranlarını en fazla azaltan ülke olduk ve hükümetlerimiz döneminde ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza tam 315 milyar lira tutarında sosyal yardım sağladık. 2002 yılında toplumun yüzde 30'u -yani o dönemdeki nüfusa göre yaklaşık 20 milyon kişi- günlük 4,3 doların altında gelirle yaşamını sürdürüyordu. Peki, o dönemdeki nüfusa göre yüzde 30, bugün bu oran neye düştü? Yüzde 30'dan yüzde 1,6'ya düştü 4,3 doların altında gelirle yaşayan vatandaşlarımızın sayısı. Nedir bu? 1,2 milyon. Nüfusumuz 80 milyona çıktı, 1,2 milyon kişi 4,3 dolar gelirin altında; nüfusumuz 60-65 milyon, 20 milyon kişi 4,3 dolar gelirin altında; fark bu değerli arkadaşlar. Demek ki biz, gelir dağılımını iyileştirmişiz. Bunun örneklerini de vereceğim, yine yüzde 20'lik dilim burada zikredildi, sizlerle paylaşacağım. En alt gruptaki yüzde 20'lik dilim değerli arkadaşlar, 2006 yılında yüzde 5,1'lik paya sahipmiş; peki, şimdiki pay oranı ne? Yüzde 6,1. Yani en fakir yüzde 20'lik dilimin payı 5,1'den 6,1'e çıkmış. Peki, en zengin yüzde 20'lik dilime bakalım. 2006 yılında yüzde 48,4'müş payı; peki, şimdi ne olmuş? Yüzde 47,6'ya düşmüş, demek ki gelir dağılımında bir iyileşme söz konusu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir başka husus, yine sık sık dile getirilen konulardan bir tanesi "Türkiye üretmiyor, üretmek büyümüyor, yatırım yeterince yapılmıyor." şeklinde yorumlar yapıldı. Burada "Üretim yapılmıyor." denildiği için özel sektör yatırımlarına özel olarak değinmek istiyorum. Özel kesim tarafından, 2002-2018 döneminde, 2018 yılı fiyatlarıyla yaklaşık 11 trilyonluk yatırım yapılmış arkadaşlar. 2002 yılında -yine 2018 yılı fiyatlarına getiriyorum, sabit fiyatla- özel kesim tarafından 221 milyar liralık yatırım yapılmış. 2018 yılına gelelim, 2018 yılında özel sektör tarafından tam 947 milyar liralık yatırım yapılmış. Peki, bunun anlamı nedir? Özel sektör yatırımları tam 5 kat artmış arkadaşlar, 5 kat artmış. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve özel sektörün sabit sermaye yatırımlarının millî gelir içindeki payı da yüzde 15'ten yüzde 25'e çıkmış. "Üretmiyoruz." şeklinde "Üretim ekonomisi yok." şeklinde eleştiriler geliyor. Üretmeden, değerli arkadaşlar, 34 milyar dolarlık sanayi ihracatını yaklaşık 150 milyar dolara nasıl çıkarırsınız sorarım size, nasıl çıkarırsınız?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Toyota'yla, Toyota'yla!

LÜTFİ ELVAN (Devamla) – Üretmeden 34 milyar dolardan 150 milyar dolara nasıl çıkarırsınız?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Toyota'yla!

LÜTFİ ELVAN (Devamla) – 2002 yılında otomobil ve diğer araçlar dâhil 357 bin araç üretiliyordu, bugün 1 milyon 588 bin araç üretimimiz var; 2002 yılındaki otomobil ve diğer araçlar da dâhil ihracatımız 2,2 milyar dolar. Peki, bugün ne? 22 milyar dolar, tam 10 kat artmış. Üretmezseniz 22 milyar dolara siz nasıl çıkacaksınız, sorarım size arkadaşlar, nasıl çıkacaksınız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Toyota'yla!

LÜTFİ ELVAN (Devamla) - Bir başka husus, şunu da söyleyebilirsiniz, diyebilirsiniz ki: "Efendim, biz üretiyoruz ama dünya bizden daha çok üretiyor, diğer ülkeler bizden daha çok üretiyor." Ona da bakalım, gerçekten biz diğer ülkelerden daha az mı üretiyoruz? Dünya ölçeğindeki ortalamadan daha az mı üretiyoruz, ona da bakalım. Ne yapacağız? O zaman imalat sanayisi katma değerimizin dünya imalat sanayisi katma değeri içindeki payına bakacağız, değil mi? Dünyadaki payımız ne olmuş imalat sanayisinde? Peki, 2002'de...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sadece imalat sanayisi mi var ya?

LÜTFİ ELVAN (Devamla) - Üretimden bahsediyoruz, üretimden bahsediyorsak elbette imalat sanayisinden bahsedeceğim.

Şimdi, 2002'de yüzde 0,69'muş arkadaşlar. Peki, 2017'de kaç olmuş? Yüzde 1,13 olmuş. Demek ki dünyadaki imalat sanayisi üretiminden daha fazla üretmişiz değerli arkadaşlar, daha fazla üretmişiz.

Bir başka örnek vereyim: 2002 yılında 5 milyar doların üzerinde ihracat yapan sadece bir sektörümüz vardı. Neydi? Hepiniz biliyorsunuz, tekstil sektörü.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Onu batırdınız, o bitti.

LÜTFİ ELVAN (Devamla) – Bugün, 5 milyar doların üzerinde ihracat yapan tam 11 adet sektörümüz var. Yine, imalat sanayisi katma değeri itibarıyla dünyada 2002 yılında 10'uncu sıradaydık. Peki, kaçınıcı sıraya geldik? 13'üncü sıraya yükseldik değerli arkadaşlar. Yine, imalat sanayisi katma değerinde dünyada 20'nci sıradaydık, 13'üncü sıraya yükseldik; Avrupa'da 10'uncu sıradaydık, 5'inci sıraya yükseldik değerli arkadaşlar (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir başka husus, değerli arkadaşlar -zamanım daraldı- evet, üretim ekonomisi olmadığı için mi acaba organize sanayi bölgesi sayısını biz 197'den 313'e çıkardık? Yine, üretim yapılmadığı için mi 400 bin olan organize sanayi bölgesinde çalışan sayısını 2 milyona çıkardık? 400 bin kişi çalışıyordu, şu anda organize sanayi bölgelerinde 2 milyon kişi çalışıyor. Bu

kardeşlerimiz ne yapıyorlar arkadaşlar? Üretim yapıyorlar.

Bir başka örnek: Değerli arkadaşlar, teknoloji geliştirme bölgelerinde sadece 50 tane işletmemiz vardı, bugün 5.414 adet işletmemiz var. Evet, üretim artışı oldu, verimlilik oldu mu? Ona da bakalım; orada da ciddi bir gelişme var. Örnek vereyim: 2009 yılında bir imalat sanayi çalışanın 100 birim ürettiğini varsayalım, bugün bu kardeşimiz 121-122 birim üretmektedir; demek ki verimlilikte de bir artış söz konusu.

Bir başka önemli husus ithalata olan bağımlılık; sık sık dile getirilen bir konu. Evet, ithalat yapımıza baktığımızda ara malı ithalatının yüksek olduğunu görüyoruz. Ara malı ithalatının düşürülmesine yönelik aslında çok önemli adımlar attık, belki bunlar yeterince konuşulmuyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız teker teker ithalat yaptığımız tüm ürünlerin analizini yaptı ve bu çerçevede Türkiye’de üretilebilecek olanlara yönelik yine bu çalışmasını devam ettirdi. Biliyorsunuz, özellikle yeni uygulamaya koyduğumuz teşvik sistemiyle ithalata bağımlılığın azaltılmasına yönelik de ciddi bir teşvik mekanizması ortaya koyduk. Bununla da kalmadık; üniversitelerimize, TÜBİTAK’a ve ilgili diğer kuruluşlara, ithal ettiğimiz ama Türkiye’de üretilmeyen ürünlerin üretilmesine yönelik çok ciddi AR-GE destekleri vermeye başladık. Araştırma üniversitelerini belirledik, bölgesel ihtisas üniversitelerini belirledik ve bu üniversitelerin belirli alanlarda uzmanlaşmalarını sağlıyoruz. Dolayısıyla, evet, bugün petrokimyasallar, ilaç -savunmayla ilgili olabilir yine bir miktar- birtakım ithal ettiğimiz gerçekten yüklü ürünler var, bunların Türkiye’de üretimine yönelik çok önemli adımlar atıldı ve bu çalışmalar hızla sürdürülüyor ki AR-GE harcamalarımızın millî gelir içerisindeki payına baktığımızda da, evet, özellikle araştırma üniversitelerine, TÜBİTAK’a vermiş olduğumuz bu desteklerle AR-GE harcamalarının millî gelir içerisindeki payı yüzde 1’in üzerine çıkmıştır değerli arkadaşlar.

Bir başka önemli konu ki bunu da ifade etmeliyim: Dijital Türkiye Projemiz, son derece önemli. Bürokrasi ve kırtasiye işlemlerinin azaltılmasına, izin ve ruhsat işlemlerinin basitleştirilmesine, vatandaşlarımızın bulundukları yerden kamuyu ilgili olarak iş ve işlemlerini yapabilmesine ve kayıt dışılığın azaltılmasına yönelik Dijital Türkiye Platformu’nu oluşturduk. Şu anda 44 milyondan fazla kullanıcı var değerli arkadaşlar, 44 milyon ve 5.115 işlem şu anda elektronik ortamda yapılabilir. Vatandaşlarımızın devletle olan işlerini ve sorunlarını tek bir noktadan çözecek çalışmalar sürdürülüyor, iş süreçleri kısalıyor. Bu çalışmalar neticesinde, vatandaşlarımız kapı kapı dolaşmaktan kurtuluyor. Bu uygulamalar zaman ve para tasarrufu sağlamakta ve kayıt dışılığı da önemli ölçüde azaltmaktadır.

Sürem çok kısaldı ama tarıma yönelik sadece birkaç hususu dile getirmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar “Tarımsal üretim düşüyor. Tarıma gereken önem verilmiyor.” şeklinde eleştiriler var. Bakın, çok kısa, şunları söyleyeceğim: Bitkisel üretimimizde artış var mı? Evet, var. Hayvancılıkta, hayvan sayısında artışımız var mı? Evet, var. Tarım sigorta sistemini ilk kez biz uygulamaya koyduk mu? Koyduk. Su ürünleri yok denecek kadar azdı değerli arkadaşlar, şu anda su ürünleri ihracatını gerçekleştiriyoruz, hem de önemli oranda; çok önemli bir gelişme sağladık. Geçmişte sadece sözde olan “kırsal kalkınma” anlayışını memleketimizin her bir sathına yaydık. Nedir bu, biliyor musunuz arkadaşlar? Kırsal kalkınma projeleriyle 100 bin kardeşimizi kırsal alanda, köylerde yapılan fabrikalarda istihdam ediyoruz şu anda, 100 bin kardeşimizi. Bunların hepsi önemli diye düşünüyorum.

Bir başka önemli husus, toplulaştırma, sadece 0,5 milyon hektar alan toplulaştırılmıştı. Bugün 8,3 milyon hektar alan, evet, toplulaştırma kapsamında ve bu çalışmalar önemli ölçüde tamamlandı arkadaşlar -bunu da buradan ifade etmek istiyorum- ve bu çalışmalar neticesinde şu anda tarımsal üretimde Avrupa’da 1’inci, dünyada ise 7’nci sıradayız değerli arkadaşlar.

Bir başka husus, örtü altı üretimde yüzde 44’lük bir artış söz konusu son on altı yılda. Sebze meyve üretiminde yine son on altı yılda yüzde 89’luk bir artış söz konusu, neredeyse 2’ye katlamışız. Ve tohum, şu söyleniyor: “Efendim, tohum ithal ediyorsunuz.” Değerli arkadaşlar, 2002 yılında 17 milyon dolarlık tohum ihracatımız vardı; bugün, 152 milyon dolarlık tohum ihracatımız var, yüzde 775’lik bir artış söz konusu. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2002’de yüzde 31’di tohumda, bugün yüzde 85, inşallah 2020 yılında tohumda yüzde 100 yerliliği hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son on yedi yılda, AK PARTİ, çok önemli reformlar gerçekleştirdi, bu reformları gerçekleştirirken hiçbir zaman popülist bir yaklaşım ortaya koymadı, hep orta ve uzun vadeli düşündü; milletimizin benimsediği ve sonuna kadar arkasında durduğu hedefler ortaya koydu. Bu hedefleri milletimiz sahiplendi, bundan sonra da inşallah sahiplenmeye devam edecek. Bugün, güçlü Meclise ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine her zamankinden çok daha fazla ihtiyaç var. Dünyada güç merkezi Batı’dan Doğu’ya kayarken Türkiye bu dönüşümün aslında tam da merkezinde yer alıyor. Geçmişte olduğu gibi, ülkeler yeni bölgesel dengeler kuruyorlar ve bu dengeler ekonomik, siyasi ve coğrafik olarak Türkiye’yi çok yakından ilgilendiriyor. Tüm dünyada yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte Y ve Z kuşaklarının çok farklı geleceğe sahip olacağı ifade ediliyor. Bu çerçevede, genç nüfusuyla Türkiye bu dönüşümden en fazla etkilenen ülkelerden biri olacak. Bu kapsamda, eski paradigmlar ülkelerin sorunlarını gidermeye yönelik yeni ve kalıcı çözümler üretmiyor; dünyanın birçok bölgesinde yaşanan huzursuzluklar ve karmaşaların da aslında temel nedeni bu.

Diğer taraftan, uluslararası arenada “Ben güçlüyüm, istediğimi yaparım; kural, kaide dinlemem.” diyen yaklaşımlarla karşı karşıya kalıyoruz. Ben inanıyorum ki, şimdi, küresel ölçekte, Cumhurbaşkanımızın “Dünya 5’ten büyüktür.” söylemi çok daha iyi anlaşılıyor değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

LÜTFİ ELVAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, AK PARTİ olarak yapısal reformlarımızı yapmaya devam edeceğiz. Zaman zaman muhalefetten bazı arkadaşlar “Bugüne kadar niye yapmadınız?” şeklinde eleştirilerde bulunuyorlar. Onlara söyleyeceğim tek söz şu: Dünyadaki değişim ve dönüşüme bak. Biz, dünyadaki değişim ve dönüşüme ayak uydurmak hatta önde gitmek zorundayız. Bisikletin pedalını hiç durmadan çevirmeye devam edeceğiz yani “Reformlarda durmak yok yola devam.” diyoruz sevgili kardeşlerim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sözlerime son verirken Sayın Cumhurbaşkanımıza, Cumhurbaşkanı Yardımcımıza, Hazine ve Maliye Bakanlığımıza, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanımıza ve ekibine, Plan ve Bütçe Komisyonumuza ve tüm milletvekillerimize teşekkür

ediyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFİ ELVAN (Devamla) - ...2020 yılı bütçemizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyor, yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkoç.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında "Kriterlerini kaybetmişler." ifadesine istinaden söz talebinde bulunduğuna ve talebinin haksız olmadığına ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, Meclis Başkanlığımıza tüm saygımla ifade etmek istiyorum haksız bir talepte bulunmadığımı size anlatmak için.

Bakın, Sayın Canikli "Millet adına hareket etmek, milletin menfaatini korumak neymiş arkadaşlarımız öğrensin, kriterlerini kaybetmişler çünkü; öyle anlaşılıyor." diyor. "Kriterlerini kaybetmişler." sözü bu konuda, bağlamında değerlerini bilmemek, değerlerine sıkı sıkıya tutunmamak anlamına geldiği için söz istemiştım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tamam.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Eğer müsaade ederseniz kayıtlara geçmesi için bir şey ifade etmek istiyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanın anlattıklarını dikkatle dinledim. Bir boksör hikâyesi var, ünlüdür. Devamlı dayak yiyen boksöre teknik direktörü, antrenörü "Ya, çok iyi gidiyorsun, çok iyi dövüyorsun." falan diyor; bir öyle, iki öyle, üç öyle; o da diyor ki: "Hocam, eğer ben bunu dövüyorsam beni kim dövüyor?"

Ben de şimdi Sayın Bakana soruyorum: Gerçekten bu ekonomi bu kadar iyiye bu milleti kim dövüyor, bu millet neden yoksulluktan kırılıyor? Onu anlatması gerekiyor.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.54

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 23.10

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Rümeysa KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine ilişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 130) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon yerinde.

Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen ancak grubu bulunmayan siyasi parti temsilcilerine beşer dakika söz vereceğim.

İlk olarak, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı ve İstanbul milletvekili Sayın Erkan Baş.

Buyurun Sayın Baş. (CHP sıralarından alkışlar)

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve bizleri izleyen tüm işçileri, emekçileri, halkımızı selamlıyorum.

Tabii, Türkiye İşçi Partisi Parlamentoda çok az sayıda milletvekiliyle temsil edilen bir parti ama gördüğünüz gibi Mecliste de emekçi yoldaşlarımız sayesinde ağırlıkları kaldırıp kürsüye büyük bir yükü gelebiliyoruz. Onlara da son derece saygıyla sevgiyle teşekkür etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bugün kürsüye gördüğünüz gibi biraz yüklü geldik. Bütçeyi tartışıyoruz, vatandaş da izliyor, benim de beş dakika bir konuşma sürem var. Bu süreyi de binbir zorlukla aldığımızı halkımızın bilmesini istiyorum, kayıtlara da böyle geçsin. Şimdi, halkımız bizim ne tartıştığımızı bilsin diye böyle geldim. Şu gördüğünüz kitaplar, değerli arkadaşlar, 18 cilt ve 13.506 sayfadan oluşuyor. Bizim burada tartıştığımız, bugün hani “Bütünü üzerinde tartışıyoruz.” diyoruz ya, işte bunların üzerinde tartışıyoruz aslında.

Ben, cuma günü öğleden sonra saat dörtte bunları teslim aldım, oturdum, bir hesap yaptım -pazartesi günü saat on ikide Mecliste bunları görüşmeye başlayacağız- cuma günü dörtten pazartesi günü on ikiye kadar hiç uyumasam, yemesem, içmesem, masanın başından hiç kalkmasam altmış sekiz saat vaktim var ve bu altmış sekiz saat içerisinde şu gördüklerinizi okuyabilmem için değerli arkadaşlar, saatte tam 200 sayfa okuyabilmem gerekiyor; bu, takdir edersiniz ki mümkün değil. Şimdi, bu, imkânsız ve herkes bunu bilsin istiyorum, halkımız bunu bilsin istiyorum. Çok merak ediyorum gerçekten, var mı arkadaşlar okuyan? “Ben okudum.” diyebilecek bir kişi var mı? Bence yok, mümkün değil, bilimsel olarak bu mümkün değil. Dolayısıyla kimse okumadı. Yalan yok, ben de tümünü okuyamadım, önemli gördüğüm bölümlerini incelemeye çalıştım.

Şimdi, ben size şunu söylemek istiyorum: Okumadınız, ama okumadığınız bu bütçeyi savunuyorsunuz. İçinde ne olduğunu bilmiyorsunuz ama savunuyorsunuz, sonra yarın öbür gün geleceksiniz, diyeceksiniz ki: “Kandırıldık.” Dememek için değerli arkadaşlar, bunları okumamız lazım, bunların okunabileceği sürelerin hazırlanması lazım.

Bakın, değerli arkadaşlar, 13 bin sayfa diyorum. Bundan en az 600-700 tane basıldı, hepimize dağıtıldı. Yazık ya, memleketin ağacına yazık yani boşu boşuna o ağaçları katlediyoruz. Hiç kimse bunları okumuyor. Şimdi, böyle bir tartışma bence olmaz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bana göre en büyük suç halka yalan söylemektir, halka yalan söylemek en büyük suçtur ve burada sanki bir bütçe tasarısı üzerine konuşuyormuşuz gibi yapmayalım. Maalesef okumuyorsunuz ve maalesef Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı diyor ki: “Parmak kaldırma makinesi.” Ben buna sadece üzülüyorum ve sizleri uyarıyorum, siz okumuyorsunuz, bakın, başkalarının okumasına da izin vermiyorsunuz çünkü bu bütçeyi kaçırmak istiyorsunuz, bu bütçeyi milletvekillerinden kaçırmak istiyorsunuz. Daha önemlisi, bu bütçeyi işçilerden, emekçilerden kaçıyorsunuz, halktan kaçıyorsunuz, saklıyorsunuz. Niye saklıyorsunuz biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Bakın, burada, dünya şampiyonlukları kazanıyorsunuz. Nede kazanıyorsunuz? Dünyada en çok kamu ihalesi alan 10 şirketi -Cengiz, Limak, Kolin, Kalyon, MNG- siz yaratmışsınız. Bu bütçe bunları yaratıyor değerli arkadaşlarım. Bakın, sonra ne oluyor biliyor musunuz? Atanamadığı için insanlar üzüntüden kanser oluyor, bunalım kurbanı oluyor, canına kıyıyor, inşaatlarda amele oluyor, çorbacılık yapıyor, lokantacılık işine girmek zorunda kalıyor. Sonra, annelerin canına tak ediyor, hayatlarına son veriyorlar, ondan sonra çocuğuna kıyafet alamadığı için babalar intihar ediyorlar, ondan sonra maddi sıkıntı nedeniyle aileler topyekün intihar ediyorlar.

Sonuçta değerli arkadaşlar, şunu bilmenizi istiyorum: Sizin hazırladığınız bu bütçe ne biliyor musunuz? Şu Yusuf Yerkel var ya sizin kadronuz, işçiye tekme atan Yusuf Yerkel, aslında siz bu kitapları işçilerin, emekçilerin, yoksulların kafasına atıyorsunuz. Ya, buradaki tekmeyle sizin sunduğunuz şu bütçe arasında işçiye sunulanlar açısından bir fark yok. Niye yok biliyor musunuz arkadaşlar? Çünkü, Tayyip Erdoğan’ı hepimiz tanıyoruz değil mi? Kasımpaşalı, civanmert, delikanlı; öyle bildik, öyle tanıdık. Bu arada geçen dönemde ne oldu? Bakın, önce bir kaçak saray oldu, o Kasımpaşa’daki gecekondundan çıktık, bir kaçak sarayımız oldu. Yetti mi? Yetmedi. Bir tane yazlık saray yaptık. Yetti mi? Yetmedi. Uçan saray yaptık. Yetti mi? Yetmedi? En son bir tane de yüzen saray yaptık, geldik. Kasımpaşa’dan çıktık, saraylar şahı olduk, saraylar padişahı olduk.

Değerli arkadaşlarım, bakın, geçen gün bir şey oldu, Tayyip Erdoğan beraber yürüdüğü, beraber ıslandığı arkadaşlarıyla ilgili konuşmaya başladı ve dedi ki: “Davutoğlu ve Babacan dolandırıcılık yaptılar.” TEKELE özelleştirilirken rantçılık yaptıklarını söyledi. Sanırsınız kendisi o zaman muhalefetteymiş ha, öyle şey yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN BAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika daha...

BAŞKAN – Şüphesiz.

ERKAN BAŞ (Devamla) – Şimdi, bu TEKELE bizim yüreğimizin yarası. Niye biliyor musunuz? Siz belki yine buralarda oturuyordunuz, ben TEKELE işçileriyle beraber şu Sakarya Caddesi’nde çadırdaki yatıyordum, bu TEKELE özelleştirilmesin, TEKELE satılmasın, TEKELE işçileri işsiz kalmasın diye. Şimdi öğreniyoruz ki işler bozulunca öğreniyoruz ki TEKELE aslında peşkeş çekilmiş. Yani biz bunları söylediğimiz için polisten dayak yerken aslında bunlar yapılmış.

Çok ilginç bir şey var değerli arkadaşlar, orada ben dikkat ettim, Tayyip Erdoğan 1 Başbakan ve 3 Bakanın ismini saydı: Davutoğlu, Babacan, Mehmet Şimşek ve Feridun Bilgin’in ismini saydı. Ben gittim o kararı buldum ve aldım. O kararda bir imza daha var, Tayyip Erdoğan hiç adını anmadı. “Acaba niye?” diye düşündüm. Niye biliyor musunuz? Çünkü hâlâ AK PARTİ’li. Ne demek bu? Yani hırsız, üçkâğıtçı, dolandırıcı, milletin malına çöken AK PARTİ’li olursa, o suçlu değil ama AK PARTİ’den ayrılmışsa hemen suçlu hâle gelecek.

Keşke daha çok vaktim olsa, daha çok konuşsak ama bence bütçede şunu konuşmamız lazım değerli arkadaşlar: Bu yoksulluğu nasıl aşacağız? Halkın sefalet içinde yaşamasını nasıl engelleyeceğiz? EYT’lileri nasıl emekli edeceğiz? Emekliler nasıl insan gibi yaşayacaklar? Bu bütçede bunları konuşmamız lazım.

Hani hep soruyorsunuz ya “Kaynak nerede? Kaynak nerede?” Bakın, sizin Genel Başkanınız itiraf etti, dedi ki:

“TEKEL’in arazisini şahıslar kendilerine peşkeş çekmişler.” Ben başka sayayım mı? Paşabahçe, Erdemir, İsdemir, TEKEL, Sümer Holding, şeker fabrikaları. Yani siz özelleştirme rekoru kırdınız; bu memleketin işçisinin, emekçisinin alın teriyle, babalarımızın, dedelerimizin alın teriyle yapılan her şeyi sattınız. Kaynak mı arıyorsunuz? Hadi gelin, kaynak bulalım. Hadi şu, halkın olanlara, o peşkeş çıktıklarının hepsine yeniden halk adına el koyalım, bakalım o zaman memlekette emeklilikte yaşa takılanlar için kaynak çıkıyor mu, yoksullar için kaynak çıkıyor mu, asgari ücreti artırmak için kaynak çıkıyor mu. Varsa cesaretiniz biz hazırız. Bu bütçeyi gerçekten tartışmak istiyorsanız, kaynak yaratmak istiyorsanız, halkın malına çökenlerden halkın malını geri alalım, hepsini kamulaştıralım diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yine emekçileri çalıştırdın bel!

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Biz onlarla yoldaşız zaten, yapacak bir şey yok ki.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yine emekçileri çalıştırdın, yine patronluk yaptın.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Ben de çalışıyorum, onlar da çalışıyor. Sizin gibi onların sırtından yaşamıyorum ben, bak beraber çalışıyoruz.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yine patronluk yaptın.

BAŞKAN – Tamam, arkadaşlar...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Bak, bak, bak, beraber çalışıyoruz, sen oturuyorsun, bir kalk da yardım et ya!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hadi oradan!

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yine patronluk yaptın bel!

BAŞKAN – Şimdi...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Başkanım, duydunuz değil mi?

BAŞKAN – Duymadım.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Hakaret etti milletvekiliniz oradan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Büyüklük sizde kalsın Erkan Başkanım.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Terbiyesizliğin lüzumu yok.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sen terbiyesizlik yaptın.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Hakaret ediyorsun.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Yani sabahtan beri güzel bir program yürütüyoruz. Lütfen...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Başkanım, hakaret ediyor.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hakaret değil canım, hiçbir şey demedim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir genel başkana öyle konuşulur mu, ayıp bir şey ya!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – “Hadi oradan!” dedim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ayıp bir şey gerçekten, çok ayıp ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Şimdi, söz sırası, Saadet Partisi adına İstanbul Milletvekili Nazır Cihangir İslam’a ait.

Buyurun Sayın İslam. (CHP sıralarından alkışlar)

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlarım; öncelikle, bu konuşma için hem Başkanlık Divanına hem de grubu olan siyasi partilere teşekkür ediyorum ama bu konuşma hakkımızın bir türlü İç Tüzük’e geçmemesi ve kurumsallaşmaması açısından da hepimize sitem ediyorum, bunları lütfen kabul ediniz.

Çok değerli arkadaşlarım, bu bütçe görüşmeleri, biliyorsunuz, insan hakları, demokrasi ve Hükümetin icraatları açısından aslında bir nevi özet oluyor, buradaki tartışmalarımız buna odaklanıyor. Hep sona bırakılan bir konudan başlayacağım; çevre meselesi. Bakınız, Kaz Dağları, Alaplı, Ünye Fatsa ve bunun dışında 158 yüzeysel su kaynağının 116 tanesinin içilmez hâle getirilişi, bu hâle dönüşü, sizin nimetlere, evrene ve çevreye bakışınızın özeti; buradaki başarınız.

Eğitime gelince, PISA sonuçlarına bakıyoruz, 72 ülke içinde 52’nciyiz, 8’inci sınıf öğrencilerinin yüzde 16’sı dört işlemi yapmaktan mahrum; bu da sizin eğitime bakışınız, eğitimdeki başarınız. Şehir Üniversitesi hadisesi bir başka facia. Aslında birkaç sene önce belki de temellerini birlikte attığınız, açılışını birlikte yaptığınız bir üniversiteyi ve gerçekten üniversiteleşmeye çalışan bir üniversiteyi sadece ve sadece siyasi ayrılıklar yüzünden parçalamaya, kapatmaya, lağvetmeye çalışıyorsunuz.

Yine bir başka başarınız, milyoner sayısı. Bu ülke fakirleşirken, siz ekonomiyi aşağı doğru götürürken, 2012’de 54 bin

olan milyoner sayısı, 2019'da bakıyoruz, 214 bin kişi. İşte ekonomideki adalet anlayışınızdaki özet, sizin başarınız burada. Gayrisafi yurtiçi hasılaya bakıyoruz, 2013 yılında 950 milyar dolar, istikrarlı bir şekilde düşmüş ve bugün, 2019'da bunu 749 milyara kadar indirmişsiniz. Bu da sizin ekonomideki başarınızın ve ekonomideki istikrarınızın özeti.

Çok değerli arkadaşlarım, 2012'de yüzde 8,4 oranında işsizlik vardı bu ülkede ama 2019'da siz bunu yüzde 14'e çıkarttınız, genç işsizlik oranı yüzde 27,4. Bu da sizin istihdamdaki başarınızın özeti. Kişi başına düşen millî gelire bakıyoruz, hedeflediğiniz 9.647 doları 2019'da tutturamamışsınız, 9.093 dolarda kalmışsınız ve bu sene diyorsunuz ki: "Biz bunu arttıracacağız, 10 bin doların üzerine çıkartacağız." İnanalım mı? İnanamayız. Niçin? E, 2019'da yüzde 0,5 büyümeye sağlamışsınız, 2020'de yüzde 5 büyümeye hedefi koymuşsunuz. İnanalım mı? Ben şahsen inanmıyorum. 2018'de bütçe açığı yüzde 10, 2019'da sapma yüzde 55.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, saray günde 4,5 milyon lira yiyor. Bu sarayın masrafları bir gün için 67 bin asgari ücret demek. Örtül ödeneye ayırdığınız para 5 milyar 410 milyon; bu, 223 bin asgari ücretlinin yıllık geliri demek. İşte, bu da sizin tasarruf ve kemer sıkma politikanızın özeti.

Sayın Cumhurbaşkanı gitti, İslam ülkelerine dedi ki: "Sizin en zengininiz ile en fakiriniz arasında 200 kat bir uçurum var." Bizim en üstteki yüzde 20 ile en alttaki yüzde 20'ye bakıyoruz, uçurum 8 kat ama en alttaki yüzde 1 ile en üstteki yüzde 1 arasında bir hesaplama yapsak, inanın, yüzde 200'ü de aşacağını tahmin edebiliriz. İşte, bu da sizin topyekûn ekonomik başarınızın özeti.

Kayyumlar... sattığınız beyaz Toroslar yerine aldığınız siyah Transporterler ve Yusuf Bilge Tunç, bunlar sizin can güvenliğine ve vatandaşınıza bakışınızın özeti. 140 bin ihraç, etkilenen 2 milyon kişi. 17 bin kadın -İslam tarihinin hiçbir döneminde 17 bin kadın cezaevlerinde yatmadı- 800 çocuk cezaevinde, 70'e yakın intihar... Bu, sizin kendi toplumunuza ve insan haklarına bakışınız, buradaki başarınız. Ne diyor sizin yetkilileriniz, partinizin önde gelenleri?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NAZIR CİHANGİR İSLAM (Devamla) - Sayın Kurtulmuş diyor ki: "Eğer 15 Temmuz olmasaydı biz bu temizliği 2030'da ancak bitirebilirdik." Kafa, bu kafa. Öbür taraftan Süleyman Soylu, sizin İçişleri Bakanınız, soru sorduğunuzda insana hakaret eden, insanı FETÖ'cülükle, PKK'cılıkla suçlayan İçişleri Bakanınız diyor ki: "Ben Anayasa Mahkemesi değilim." Yani diyor ki: Anayasayı da takmam, kanunları da takmam, sizi de takmam; kısaca özeti bu. İşte, bu da sizin hak, hukuk ve adalet anlayışınızın özeti. Kadın cinayetleri, iş cinayetleri ve siyanürle intihar. Siyanürle intihar sadece fakirlikle alakalı değil, toplumu hiçleştirmenizle ve duyarsızlığınızla yakından alakalı.

Bunlar ülkemizin başlıca sorunları ama buradan çıkış mümkün. Bunu da ancak el birliğiyle yapabiliriz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.(CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Şimdi, sıra, Demokrat Parti Genel Başkanı ve Afyonkarahisar Milletvekili Gültekin Uysal'da.

Buyurun Sayın Uysal. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLTEKİN UYSAL (Afyonkarahisar) - Çok değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletim; öncelikle görüşmelerimiz hayırlara vesile olsun. Bildiğimiz gibi, anayasalar milletin canını mutlak iktidara karşı koruyup iktidarların hakimiyetini sınırlandırır, parlamentolar da bütçe hakkı vasıtasıyla milletin malını mutlak iktidarlara, keyfî anlayışlara karşı korur ve sınırlandırır.

Magna Carta'dan bu yana "Vergi verenlerin hesabını da sorduğu." hükmü parlamentoların varlık sebebi olmuştur. Bugün tarihî ve kurumsal gelişimi reddedercesine TBMM'yi bu hakkından yoksun bıraktık. Nereye geldiğimize delil lazımsa, burada yapıyor olduğumuz işin on yıl önce, yirmi yıl önce ve daha öncesi nasıl yapıldığını hatırlamak yeter. On yıl önce, yirmi yıl önce bu mekânda bütçe tartışmaları yapılırken bütün ülke neredeyse nefesini tutmuş bir hâlde yüzünü buraya dönüp izlerdi. Burada konuşulan konular, burada verilen kararlar onun istikbalini tayin edecek; bilirdi ki burada önemli şeyler oluyor, vekâletini verdiği insanlar önemli kararlar verecek.

Bunca zamandan sonra geriye döndük. Kudret kapasitemizi aşan dış politika tercihleriyle dünyayla saygın bağımızı, istikametimizi yitirdik, daha da önemlisi kazanımlarımızı, demokrasimizin millî iradeyle bağını, illiyet bağını kopardık. Böyle bir vasatta 2020 bütçesini güya müzakere ediyoruz. Varlığının en temel kolunun çekilip alınmasına rağmen, sorumluluğumuzu yerine getirmek adına belli değerlendirmeleri yapmak isterim.

Bütçe üzerinden hükümetlerin icraatını ve gelecek programını, öngörülerini uygun bulur veya reddederiz, daha doğrusu reddederdik ve bu, bir sonuca tekabül ederdi fakat geldiğimiz noktada, bugün, maalesef, ister bu bütçenin lehine olduğumuzu düşünelim ister reddedelim, bunun hiçbir şeyi değiştirmedigi bir vakıyla karşı karşıyayız.

Değerli milletvekilleri, burada, sadece 2020 bütçesini değil, on yedi yıllık kesintisiz ama kendilerinin bile kimi dönemlerini inkâr ettiği AK PARTİ anlayışının icraatını değerlendirmeliyiz çünkü on yedi yılda mücadele edeceğini söylediği ne varsa ona dönüşen bir siyasal anlayış var bugün. Daha önce de ifade etmiştim, on yedi yıl evvel kuruluş belgesi olan metinlerden partilerinin ismini çıkarıp önlerine koysak "Kim bunu yazdı?" diye kendilerini sorgular hâle gelirler.

Türkiye'de muhalefetin bugün söylediği, kendilerine yönelik eleştirilere, taleplerine bakın, emin olun, on yedi yıl önce kendileri de bunları tıpkı adalet, demokrasi, yolsuzlukların önlenmesi, liyakat, nice ilkel kavram gibi... On yedi yılda tüm yetkilerine, milyarlarca dolar bütçelerine rağmen, hele ki iki senedir bütçeyi kendileri bozup yapmalarına rağmen harcadığımız kaynaklar ülkeyi hedeflediğimiz yere götürmüyorsa savrulduğumuz yeri, ülkenin savrulduğu yeri sorgulamak mecburiyetindeyiz.

Daha dün, bir eski AKP Diyarbakır milletvekili kendi ilinde devlet kadrolarının rayiç bedellerinin olduğunu ifade etti. Fırsat eşitliğinin sağlandığı bir imkânla layık olanın değil, bedelini ödeyenin kadro alabildiği bir Türkiye hâline geldik. Dahası; adli, idari, siyasi denetimin, kamuoyu denetiminin yapılmadığı bir vasatı yaşıyoruz. İhale Kanunu'nu bile artık kanıksadık, konuşmuyoruz. Devlet kadrolarında rayiçler belirlenirken ihalelerin kanuna uygun yapıldığına kim inanır?

Çürümüşlüğü, ülkenin varlıklarının nasıl keyfi kullanıldığının, çarçur edildiğinin en net göstergesi son olarak, biraz evvel de ifade edildi, İstanbul Şehir Üniversitesi üzerinden yapılan suçlamalar, ortaya dökülen beyanlar. Burada eski Başbakan ima yoluyla, başbakanların ve cumhurbaşkanlarının, devlet ricalinin mal varlığının araştırılmasını istiyor. Burada sorumlu bir siyasetçi olarak Sayın Davutoğlu iktidarı boyunca şahit olduğu, bildiği ne varsa bütün bunları imadan daha ziyade kamuoyuyla paylaşmalıdır.

Öyle bir hâldeyiz ki yolsuzluklar, maalesef, devletimizin millî güvenliğini tehdit eder hâle gelmiştir. Geçmişte, kuruluş belgelerinde ifade ettiğim gibi- demokratikleşme ve kalkınma birbirinin alternatifi değil, beraber yürümesi gereken, birbirini destekleyen süreçler olarak ifade edilmiştir. Biz de bunu diyoruz, kalkınma ve demokratikleşme birlikte yürüyen süreçlerdir. Memleketi daha rahat yönetebilmek adına, içine kapanma girişimi bir tarafta, diğer tarafta kalkınma beklememiz mümkün değildir. Demokrasi olmadan kalkınma maalesef olmuyor. Burada denk getirmek için uğraşacağımız fakat yolsuzluklar, usulsüzlükler dolayısıyla heba edilmiş kaynaklar, adına kamu-özel iş birliği dediğimiz garabetler nedeniyle denk getiremeyeceğimiz bir bütçeyi konuşuyoruz. Denk getirmenin birinci koşulu, denetime açık ve şeffaf olmasıdır. Hâl böyle olmayınca, keyfi, denetimsiz rejimin tabii çıktısı çift haneli işsizlik, çift haneli enflasyon, faiz, yoksulluklar, intiharlar ve iflaslardır.

Bugün, ne büyük tevafuk ki 9 Aralık Dünya Yolsuzlukla Mücadele Günü. İşte böyle bir noktada Büyük Millet Meclisine çağırım, milletimizin vekilleri olduğumuzu hatırlayalım, bütçenin hakkının Meclise devri için çalışalım. Gazi sıfatını haiz bu yüce Meclisi en temel vazifesi ve vasfıyla buluşturup yaralanan demokrasiye bir nebze olsun şifa bulalım.

Her zaman olduğu gibi, söz milletin diyor, böyle olması gerektiğine, millet sözünün bir kişi veya grubun sözünden kıymetli olduğuna inanıyor, hepimizi, aziz milletimi bu vesileyle saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi söz sırası Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı ve Ankara Milletvekili Mustafa Destici'de.

Buyurun Sayın Destici. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA DESTİCİ (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, necip milletim; öncelikle sizleri saygıyla, sevgiyle, hürmetle ve muhabbetle selamlıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi üzerinde görüşlerimizi beş dakika içinde yüce heyetiniz ve necip milletimizle paylaşmak üzere huzurlarınızdayım.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2020 yılı merkezi yönetim bütçesinin, küresel düzeyde ticaret savaşlarının ve finansal dalgalanmaların yanı sıra, ülkemizin jeopolitik risk ve tehditlere maruz kaldığı bir ortamda hazırlanıp Meclisimize getirildiği bir vakiydir. Yine, 2020 bütçesinin küresel büyüme açısından ılımlı bir toparlanmanın yaşanacağı beklentisine göre hazırlandığı da görülmektedir. Yine, 2020 yılında ise beklentilerin, özellikle küresel büyüme anlamında, gelişmekte olan ülkelerin sürükleyici, ılımlı büyüme trendine gireceği de tahmin edilmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, her şeye rağmen, bütçeler; sürdürülebilir büyüme, adaletli paylaşım, mali disiplinin sürdürülebilmesi, kamu dengelerinin iyileştirilmesi, maliye politikasının sürdürülebilmesi, kamu maliyesinin korunması başta olmak üzere bu manada birçok hedefin gerçekleştirilmesini sağlamak için hazırlanmaktadır. Bu perspektifler ışığında 2020 yılı merkezi yönetim bütçesine baktığımızda, aşağıdaki bazı tespitleri sizlerle paylaşmak isterim.

2020 bütçe giderleri 1 trilyon 95,5 milyar, gelirleri ise 956,6 milyar ve bütçe açığı ise 138,9 milyar TL'dir. Bu rakamlar itibarıyla bütçe açığının millî gelire oranı yüzde 3'ün altında öngörülmektedir. Bu rakamlarda isabetli olunması hâlinde kamu borç yükünde bir iyileşmeden söz etmek mümkün olacaktır.

Tabii, önemli meselelerimizden bir tanesi, istihdam ve işsizlikle mücadeledir. Bütçede 60 bin personel alımı vadedilmekte, 1 milyon 52 bin yeni istihdam öngörüsü bulunmaktadır. 2019 yılında işsizlik oranının yüzde 13 seviyelerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir, 2020 yılından itibaren yüzde 9,8'e doğru bir inişin olması da öngörülmektedir. Tabii, buna ulaşabilmek için ciddi bir seferberlik yapılması zaruridir.

Kıymetli milletvekilleri, değerli milletim; bir başka can alıcı meselemiz ise faizdir. Bütçenin faiz ve yatırımlar dengesi, geçen yıldaki kur artışında faizler lehine bozulmuştur. 2020 yılında faiz oranları değişmeden de bu dengenin düzelmesi ve yatırımcı ekonomiye geçişin mümkün olmayacağını bilmemiz gerekir. Bütçede faiz giderleri için de 138,9 milyar lira ayrılmış görülmektedir. Bu da bütçe içindeki payının yüzde 13'lere yakın bir seviyede olduğunu göstermektedir. Yani 2020 yılında toplanan vergi gelirlerinden her 100 liranın 17,7 lirası faiz ödemelerine gidecektir. Esas üstüne gidilmesi ve çözülmesi gereken meselelerden bir tanesi bize göre budur.

Gelirler kısmına baktığımızda, gelir kalemlerinde 784,6 milyar lira vergilerden, 172 milyar lira da diğer gelirlerden oluşmaktadır. Vergi diliminde toplanan vergilerde de bizi rahatsız eden husus şudur: OECD ülkeleri ortalamasında doğrudan vergiler yüzde 70 oranındayken bizde bu oran sadece yüzde 33'tür. Bizde dolaylı vergiler yüzde 67 seviyesindedir. Kazanandan değil, toplumun zengin, fakir, orta kesim ayırt etmeden hepsinden eşit vergi alınması bize göre adil değildir; bu da düzeltilmesi gereken hususlardan bir tanesidir.

Tabii, cari açıkta ümit verici gelişmeler, ihracattaki ve turizmdeki artışlardır. İnşallah, birkaç sene sonra "cari açık" diye bir meselemiz kalmayacağını beklemekteyiz.

2020 merkezi yönetim bütçesinde yer alan harcama kalemlerini, vergi gelirlerine ilişkin düzenlemeler ve olası zamlarla

birlikte değerlendirdiğimizde, 2020 yılında epey bir gayret göstermemiz gerektiğinin de farkındayız.

Kıymetli milletvekilleri, bütçe, sadece bir rakamlar geğidi veya bir muhasebe tekniği de değildir. Bütçeyi sadece borçlarla veya açıklarla değerlendirmek yetersiz olur. Bütçe, büyüme ve kalkınma için önemli bir politika aracıdır. Bunun için bütçede mali disiplin, açık veya fazla vermekten ziyade, kaynakları en verimli, en etkin şekilde kullanmak ve adil paylaştırmaktır.

Tabii, burada, asgari ücrette geçen yıl gerçekten güzel bir artış oldu. 2.020 lirayı -ben geçen sene buradaki bütçe görüşmelerinde dile getirdim- neye göre hesaplamıştık? Bir önceki yılın bütçe artışına göre. Yüzde 26'lık bir artış vardı, bu sene 22,5'lik bir artış var. Biz bu artışla birlikte asgari ücretin 2.475 TL yapılmasını beklediğimizi ifade ediyoruz.

Bugün 3 şehidimiz var 2'si Şırnak'ta, 1'i Bingöl'de olmak üzere. Sözlerime son verirken kendilerine Allah'tan rahmet diliyorum. Yaralı gazilerimize acil şifalar niyaz ediyorum.

Tabii, burada dile getirilen bazı hususlar bizi ziyadesiyle rahatsız etmiştir, yaralamıştır, o da şudur: Terör örgütüyle iltisaklı olan belediye başkanlarının görevden alınmasını demokrasi, vicdan, millet iradesi ya da milletin oyuna darbe vurma olarak ifade etmek en hafifiyle büyük bir yanıltır, herkesin bu yanıltan dönmesini bekliyoruz çünkü seçilmiş olmak, teröre ya da teröriste yardım etmeyi meşru hâle getirmez ve buna kimsenin hakkı yoktur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla İçişleri Bakanlığının yaptığı uygulama da yasalardan kaynaklanmaktadır; keyfi bir uygulama değil, yasalar yerine getirilmektedir.

Yine, aynı şekilde, Suriye'nin kuzeyine yapılan Barış Harekâtı'nı saldırı ya da işgal olarak dile getirmek de bize göre vatana ihanetle eş değerdir. Kürt'ün, Türkmen veya Alevi'nin Sünni kadar önemi olmadığını söylemek sadece ve sadece bölücülüğe hizmet eder çünkü biz; Kürt, Türkmen, Alevi, Sünni, Boşnak, Çerkez, hepimiz büyük Türk milletin ferdiyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Süren bitti, süren.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Hemen tamamliyorum.

BAŞKAN – Tamamlayalım, iki dakika ilave ettim çünkü.

MUSTAFA DESTİCİ (Devamla) – Biliyorum, çok teşekkür ederim.

Ben ne kadar önemliyse bir Kürt kardeşim, Alevi kardeşim de o kadar önemlidir. Bir Türk ne kadar önemliyse bu topraklarda, Kürt'ü, Çerkez'i de o kadar önemlidir. Bir Sünni ne kadar bu devletin birinci sınıf vatandaşıysa Alevi'si de o kadar birinci sınıf vatandaşıdır. Onun için, yüce Meclisteki bu tür ifadeler bizi yaralamaktadır. Burada da sadece tavsiyemiz bu yanıltan dönümesidir çünkü bu yanıltan dönmeyenlerin acısını yüz yıl önce bu milletin evlatları birlikte ödemiştir. Onun için bu bedeli kimseye ödetmeye hakkımız yok diyorum, hepinizi sevgi, saygı ve hürmetle selamlıyorum. 2020 bütçe görüşmelerinin hayırlara vesile olmasını yüce Rabb'imden niyaz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi şahsı adına ilk konuşmacı, lehte olmak üzere İstanbul Milletvekili Erol Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

EROL KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi hakkında şahsım adına lehte söz almış bulunmaktayım. Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Hemen, sözlerimin başında –az evvel de ifade edildi, bugün şehitlerimiz var, 3 şehidimiz var- bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, makamları cennet olsun; gazilerimize de hayırlı, uzun ömürler diliyorum. Ama şehitlerimizden biri patlayıcı imha komutanı Esmâ kızımız, özellikle de altını çiziyorum. Dolayısıyla bu vatan için, bu millet için gayret eden herkese ne kadar sahip çıkmamız gerektiğini bir kez daha ifade etmekte fayda var.

Değerli milletvekilleri, bütçenin hazırlanmasında emeği geçen gerek Sayın Bakanlarımıza gerekse Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimize teşekkür ediyorum. Konuşmamda, müsaadeniz olursa teknik rakamlardan ziyade ülkemizin ve milletimizin geleceğiyle ilgili nelerin önemsenmesi gerektiğinin altını çizmek istiyorum ama tabii ki hani, bütçeyle ilgili konuşurken de hiçbir şey söylemezsek ayıp olur diye birkaç şeyi de ifade edeyim.

Özellikle 2020'ye giderken Türkiye'nin büyüme rakamlarıyla ilgili, dünyadaki ilgili kuruluşların verdiği olumsuz tabloların olumluya evrildiğine hep birlikte şahidiz. Enflasyonun 2018'de yüzde 20'lerden, 2019'da yüzde 12'lere düştüğünü görmekteyiz; ihracatın 180 milyar doları aşacağı bekleniyor. Turizmde yüzde 16'lık gelir artışıyla 52 milyon turisti geçtiğimizi ifade etmemizde fayda var. Doğrudan yatırımın, dünyada 2018'de azalırken Türkiye'de artığını da ifade etmemizde fayda var. 2019 yılında çiftçimize, 907 bin çiftçiye 55,9 milyar liralık destek, yine 560 bin esnafımıza da 40 milyar lira destek verildiğini söylememizin de önemli olduğunun altını çiziyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 1923'ten bugüne 97'nci bütçeyi konuşuyoruz, yani cumhuriyetin kurulduğu günden bugüne 97'nci bütçeyi görüşmekteyiz. Bu bütçe aynı zamanda, AK PARTİ hükümetlerinin hazırladığı 18'inci, yeni hükümet sistemimizin ise 2'nci bütçesi; Rabb'im hayırlara vesile etsin.

Meclis, millet adına bütçe yapar, hazırlanan bu bütçeler, millete hizmet etmek için gerekli olan kaynakların nerelerden ve hangi oranda temin edileceğini ve bu kaynakların bir yıl boyunca hangi alanlarda kullanılacağını göstermekte ve bu yönüyle de toplumun ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamı üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. AK PARTİ iktidarlarının geçmiş yıllarda hazırladığı bütçeler gibi 2020 yılı bütçesi de yine milletimizin hizmetine esas olan bir bütçe olarak tarihe geçecektir. Bu bütçede

aileye ve sosyal politikalara önem verilmiş olmasıyla, eğitim ve sağlığa öncelik tanınmış olmasıyla insan merkezli bir bütçe yapıldığının bir kez daha altını çizmekte fayda var. Bir başka ifadeyle, bütçemiz, 82 milyon insanımızın geleceğini düşünen Hükümet politikalarımızı gerçekleştirmek ve çocuklarımızın, gençlerimizin, kadınlarımızın hayata daha güvenle bakabilmelerini sağlamak için yapılmıştır. Emeği geçenleri tebrik ediyor ve teşekkür ediyorum.

Diğer taraftan, 2020 yılına girerken dünya konjonktürüne baktığımızda siyasal ve ekonomik krizlerin olduğu bir dönemi görmekteyiz. Ayrıca Türkiye'ye yönelik ardı arkası kesilmeyen spekülasyonlara rağmen ülkemiz bu süreçten de – elhamdülillah- başarıyla çıkmıştır. Hükümetimizin önümüzdeki süreçte de ekonomide dostu güven veren büyüme rakamlarına ulaşacağına inancım tamdır.

Değerli arkadaşlar, yüz yıllık cumhuriyet tarihine ve dünyadaki örneklerle baktığımızda bir ülkenin huzur, refah ve kalkınması için üç hususun önemli olduğunun altını çizmekte fayda var. Birincisi, ülkenin bir hedefinin olması; ikincisi, bu hedefleri gerçekleştirecek siyasal bir iradenin bulunması, üçüncüsü ise bu hedeflerin arkasında milletin inancının ve desteğinin tam olması.

Kıymetli arkadaşlar, Türkiye'nin kalkındığı, büyüdüğü süreçlere baktığımızda güçlü ve istikrarlı hükümetler döneminde bunun gerçekleştiğini görmekteyiz. Size tarihten bir örnek vermek istiyorum: Rahmetli Özal 1973 yılında Demirel'e -bir bürokrat olarak- Türkiye'nin geleceğiyle ilgili, gördüğü, yaşadığı sorunları tek tek tespit etmiş ve çözüm önerilerini bir mektupla yazmış. Her ikisini de rahmetle anıyorum. Özal tespitlerinde Türkiye'nin sanayi ve tarım politikasını, enerjiyle ilgili tespitlerini, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi gerektiğini, eğitim ve dış politikayla ilgili önemli hususları, turizmle ilgili bugünkü yaşadığımız tabloyu o gün öngörmüş ve önerilerde bulunmuş, toplu konutların yapılması gibi ülke kalkınmasına motor olacak her şeyi tam elli yıl önce hükümete, hükümetin Başbakanına iletmış ancak bunlar uzun yıllar yapılamamıştı -başta da ifade ettim ya tam da bu hususun altını çizmek istiyorum- çünkü ülkemizde güçlü ve istikrarlı bir yönetim yoktu. Bütün bu hedefler, AK PARTİ döneminde olduğu gibi ancak ve ancak güçlü ve istikrarlı iktidarlar döneminde gerçekleştirilebilir. Bir başka ifadeyle, Menderes, Özal ve Tayyip Erdoğan döneminde Türkiye kayıp onlarca yılını telafi etmiş ve telafi etmeye de devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başta da ifade ettiğimiz gibi, ülkemizin asıl gerçekleştirmesi gereken -2019, 2020 mutlaka önemli, bunları konuşmamız lazım, bu rakamlar epeyce burada konuşuldu ama- aslolan 2023, 2053, 2071 vizyonlarıdır.

Dünyanın gelişmiş ülkelerine baktığımızda her birinin hedeflerinin olduğunu görmekteyiz. İkinci Dünya Savaşı'nı kaybeden ülkeler ekonomi savaşını kazanmak için kendilerine hedef koymuş ve topyekûn bir kalkınma seferberliği gerçekleştirmişlerdir. Japonya, Almanya, Fransa gibi ülkeler bunun örnekleridir. Güney Kore 1950'de yerle bir olmasına rağmen, bugün dünyada en fazla petrol tüketen, en fazla çelik üreten ve dünyanın en büyük 10 markasına sahip bir ülke konumuna gelmiştir. Peki, bu ülkeler bunu nasıl başardılar? Amerika'dan örnek verirsek –burada, bugünkü Amerikan devlet Başkanının ismi kullanıldığı için ben de eskilerini kullanmakta bir beis görmüyorum- Kennedy 1962 yılında Rice Üniversitesinde yaptığı konuşmada "On yıl içinde aya gideceğiz." diyor, Amerikan halkına bu hedefi koyuyor ve bu noktada başlayan çalışmalar Amerika'ya bilimin altın çağını yaşatmış, uzay bilimi ve ona yardımcı olacak bütün bilimsel çalışmalar doruğa ulaşmıştır. Bu aynı zamanda bugün dahi Amerikan ekonomisinin taşıyıcı motoru olmuştur. Uzayın kapısı aralanmış, ülkeler birbirleriyle uzay yarışına girmiş, teknolojiler geliştirmiş, tüm bunlar için bütçeler ayrılmıştır.

Değerli arkadaşlar, dünyada gelişmiş ülkelerde olduğu gibi AK PARTİ de Türkiye'mize hedefler koymuştur. Dikkatinizi çekmek istiyorum, yıllık veya beş yıllık kalkınma planlarından bahsetmiyorum. Ülkemizin kaderini değiştirecek uzun dönemli hedefler konulmuş ve planlar yapılmıştır. Nitekim -sadece cari yıllara göre değil- 2023, 2053 ve 2071 hedeflerine baktığımızda, 2023 vizyonunda yüksek katma değerli ve nitelikli ihracatın yapılması, kişi başına düşen millî gelirin yükseltilmesi, gayrisafi millî hasılanın ilk 10 ülke sıralamasına girecek şekilde artırılması; kendi uçağımızın, arabamızın, silahımızın üretilmesi, terörle mücadelenin başarıyla sonuçlandırılması gibi ekonomide, siyasette, sanayide, tarımda, eğitimde, sağlıkta hedefler koyuldu, bütçeleri ona göre şekillendi. Bunun sonucunda da ilk defa Türkiye Uzay Ajansı kuruldu. Millî uydu üretimi çalışmalarına başlandı. SIHA ve İHA üretimleri gerçekleştirildi. Savunma sanayimiz büyük oranda yerileştirildi. Ulaşım altyapısı geliştirildi ve güçlendirildi. Sağlık sistemimiz dünyada örnek uygulamalar içerisinde girdi. Bu hedefleri düne kadar hayal etmek bile mümkün değildi.

Değerli milletvekilleri, yapılacak hizmetler eldeki imkânlar çerçevesinde ve çevresel faktörlerin zorlamasıyla sınırlıdır. Bilinmelidir ki PKK, YPG, DAİŞ ve FETÖ gibi terör örgütleriyle mücadelenin tavizsiz sürdürüldüğü, sınırlarımızı tehdit eden unsurlara karşı cumhuriyet tarihinin en büyük sınır dışı harekâtlarının yapıldığı, ülkemize yönelik uluslararası ekonomik saldırıların olduğu, ülkemiz kaynaklarından önemli harcamalar yapılmak zorunda kalınan tarihin en büyük mültecî girişlerinin yaşandığı, dünya ticaret savaşlarının hüküm sürdüğü, önemli uluslararası örgütlerin varlık sebeplerinin sorgulandığı, dünyada büyüme ortalamalarının ve ticaret hacimlerinin göreceli olarak daraldığı bir zaman diliminde bütçemizi yaptık ve hiçbir zaman da zorluklara sığınmadık. Bu bütçe de diğer 17 bütçemiz gibi, bütün iç ve dış sorunlara rağmen insan odaklı, hizmet merkezli ve yatırım hedefli bir bütçedir. Burada, sabahki bölümde, bir arkadaşımız AK PARTİ'nin 2023 hedeflerinin ne olduğunu sordu "Hayal miydi, çöp müydü?" dedi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Türkiye'nin son on yılındaki yani AK PARTİ'nin on yedi yıllık döneminin son on yılındaki kalkınma rakamlarını sizlerle paylaşmak istiyorum. 2010 yılı yüzde 8,5; 2011 yüzde 11,1; 2012 4,8; 2013 8,5 ve 2013'ten itibaren Türkiye bir kırılma yaşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Kaya.

EROL KAYA (Devamlı) – Teşekkür ediyorum.

2014'te yüzde 5, 2016 3,2; 2018 2,8 şeklinde bir trendi görüyoruz. Bu kırılmanın yaşandığı yıl 2013. Peki, 2013'te ne oldu diye baktığımızda, Mayıs 2013'te Türkiye'nin ekonomik göstergelerinde, IMF'ye olan 23 milyar dolarlık borcun ödendiğini, Borsa İstanbul'un 90 binlerde olduğunu -altı yıl önceyi konuşuyoruz yani AK PARTİ iktidarının on yedi yılının son altı yılını konuşuyoruz- faizlerin yüzde 4,5'e indiğini, ihracatın 150 milyar doları aştığını, Merkez Bankasının ise 135 milyar dolarlık rezerve sahip olduğunu görmekteyiz. Gezi olayları başladı, Vandallar bu ülkeyi yakmaya başladılar. Arkasından MİT'e operasyonla Türkiye'yi, devleti aciz bırakmak isteyen hainlerle karşılaştık. 17-25 Aralık hukuk darbesinde karanlık odaklarla mücadele etmek

zorunda kaldık. 15 Temmuzda -beni bu ifadeden dolayı bağışlasın arkadaşlarımız- ülkemizi satan şerefsizlere karşı mücadele ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL KAYA (Devamla) – Başkanım, bir toparlayayım müsaadenizle.

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

EROL KAYA (Devamla) – Evet, son olarak da kur üzerinden ekonomimizi sabote etmek isteyen klavye hırsızlarıyla karşı karşıya kaldık. Bunlara rağmen ayaktaız. Bu ülke, bu hainlere ve onlara alkış tutan bedhahlara rağmen büyümeye devam ediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Geleceğe daha emin ve daha güvenle bakıyoruz.

Ben sözlerimi bitirirken son olarak şunu ifade edeyim, Ahmet Hamdi Tanpınar diyor ki: “Milletlerin birikmiş kudreti, nesillerin hatasının üzerinden atlar ve geçer.” Bu, milletimizin büyük ve birikmiş kudreti, bu hataların hepsinin üzerinden geçmiştir.

Değerli arkadaşlar, 2020 bütçemizin memleketimize hayırlı olmasını, ülkemize huzurlu ve güvenli günler getirmesini ve kalkınmamızı daha da büyütmesini Cenab-ı Hak’tan niyaz ediyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, yürütme adına, Cumhurbaşkan Yardımcısı Sayın Fuat Oktay’ın söz talebi var.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz seksen dakika.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, Şırnak’ta teröristlerin tuzakladığı bombayı imha ederken şehit düşen Jandarma Astsubay Üstçavuş Esmâ Çevik’e ve Uzman Çavuş Kemal Sayar’a, Bingöl’de şehit olan Jandarma Astsubay Halil Ulaş Yıldırım’a Allah’tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum; tekrar milletimizin başı sağ olsun.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Yürütme adına şahsıma ayrılan sürede öncelikle, Cumhurbaşkanlığı Kabinesinin bakış açısından bütçeyi ana hatlarıyla tekrardan değerlendirmeye çalışacağım. Bunun yanında, şu ana kadar bütçe çerçevesinde dile getirilen hususlara da yine cevap vermeye çalışacağım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, demokrasiyi güçlendirmek, karar alma ve uygulama mekanizmalarını hızlandırarak milletimize daha etkin hizmet vermek için Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçmiştir. Hükûmet sistemine geçişin ikinci yılında sistemin sağladığı imkânlarla ülkemizi daha da ileriye taşıyacak olan planlı, programlı, verimli, hızlı ve şeffaf icraatlar ortaya koyduk ve koymaya devam ediyoruz. Sistem, sağladığı katkılarla aziz milletimiz tarafından destek görmüş ve benimsenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, seçimlerin hemen akabinde hükûmetin hızlı kurulmasıyla, istikrar, belirgin kuvvetler ayrılığı, etkili kriz yönetimi, yönetimde sadeleşme, hızlı ve güçlü karar alma gibi başarılı yönlerini ortaya koymuştur. Bu sistem, kuvvetler ayrılığının belirginleştiği, istikrarlı ve sonuç odaklı yürütme ihtiyacına cevap verecek nitelikli, millî iradeyi daha da güçlü kılan bir yönetim sistemidir.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle, hükûmet kurma tartışmaları sonlandırılmıştır. Türkiye’de koalisyon iktidarlarının ülkeye yaşattığı sıkıntılar Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle ortadan kaldırılmıştır. Belirgin kuvvetler ayrılığını tesis eden yönetim sistemimizle birlikte, kanun yapma yetkisi tamamen Türkiye Büyük Millet Meclisinin olmuştur.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, aynı zamanda güçlü karar alma ve yine etkili yönetim imkânı sunmuştur tüm alanlarda. Sisteme geçişle birlikte, gerek iç gerekse dış tehditlere karşı hızlı ve etkin karar alma ve terörle daha etkin mücadele kabiliyeti elde edilmiş, ekonomik saldırılara güçlü bir koordinasyon ve yine, ekonomimizi güçlendiren programlarla hızla cevap verilmiştir. Aynı şekilde, diğer alanlardaki tüm uygulamalarda da yine aynı etkin koordinasyon ve uygulama tüm hızıyla devam etmektedir ve aynı zamanda da esnekliğiyle tabii ki.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sistemin 1’inci yılında yaptığımız değerlendirme çalışmalarının sonucunda, ortaya çıkan sorunların yüzde 98’inin uygulama kaynaklı olduğu ortaya çıkmıştır. Yaşayan ve gelişen bir sistem olan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle ilgili değerlendirme sonuçları aşamalı olarak uygulamaya konulmaktadır.

“Cumhurbaşkanının tarafsızlık yemini ile parti başkanlığı çelişmekte midir?” diye bir soru vardı bu çerçevede. Cumhurbaşkanının tarafsızlığı, icraatını vatandaşlar arasında ayırım gözetmeden yapması anlamına gelen bir ilkedir. Cumhurbaşkanının partili olması, yürütmenin başı olarak, tarafsız davranmasına engel değildir; kaldı ki geçmişte partisiz cumhurbaşkanlarının son derece taraflı uygulamalar içinde olduğu, hatta taraflılıkları nedeniyle siyasi ve ekonomik krizler çıkardıkları bilinmeyen hususlar değildir. Yine, bir önceki sistemde başbakanların partili olduklarını da unutmayalım.

Cumhurbaşkanı Yardımcılığıyla, bakanlıklarla ve bakanlarla ilgili de bazı eleştiriler oldu, hatta sert eleştiriler oldu.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi Meclisten geçmiş, halk oylamasına gitmiş ve millet, egemenlik hakkını kullanmıştır. Yeni sistemi kabul ederek yine milletimiz, Parlamento ve yüce Meclisimiz iradesini ortaya koymuştur. Meclis ve milletin onay

verdiği Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ne diyor? “Millet, Cumhurbaşkanını seçer, belirler; Cumhurbaşkanı da, yardımcısı dâhil kabinesini belirler.” diyor. Muhalefet ne diyor? “Ben ne Meclisi ne millet iradesini tanırım. Milletin ve Parlamantonun onay verdiği bu uygulamayı kabul etmem.” diyor. Seçilmiş Cumhurbaşkanının, milletin ve Parlamantonun iradesi ve onayıyla belirlenmiş Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi doğrultusunda Sayın Cumhurbaşkanının siyasi programını benimsemiş, milletin verdiği yetkiyle Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak görevini yürüten, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yemin ederek görevine başlamış birisiyim. Bakanlar da aynıdır. Yani devlet memuru değil, biraz önce de yine ifade edildiği gibi, Anayasa’da çerçevesi çizilmiş Hükümet temsilcileriyiz. Ama anladığımız kadarıyla Cumhuriyet Halk Partisinin devlet memurlarıyla da bir sıkıntısı var. O nedir bilemem, devlet memurları ile Cumhuriyet Halk Partisi arasında, onu oraya havale ediyorum, devlet memurlarımıza. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Siz, işinize bakın, onu bize bırakın. İşinize bakın, işinize.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – İşime bakıyorum.

Millet ve yüce Meclis, erkler arası, kuvvetler ayrılığı çerçevesinde bize bütçe sunma yetkisini de vermiştir, Cumhurbaşkanına vekâlet etme yetkisini de vermiştir. Siz, her zamanki gibi, millet iradesini kabul etmeyip “İstemezük.” demeye devam edebilirsiniz, serbestsiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – O, millet iradesi değildir ama sen atanmış adamsın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 31 Martı kabul etmeyen bir anlayış söylüyor bunu!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve bakanların siyasi faaliyette bulunmaları Anayasa’da yasaklanmış değildir. Bu nedenle bakanlar siyasi parti üyesi, kurucusu, yöneticisi olabilir; hâliyle de siyasi açıklama yapar, siyasi iradesini kullanır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Atanmışlar, atanmış gibi konuşacak!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Siyaset, devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esasları belirlemektir ve Cumhurbaşkanı, Yardımcısı ve Bakanlar bunların belirlenmesine en üst düzeyde, yürütme çerçevesinde katkı sağlamaktadır. Üst düzey katkı sağlanan bir hususta açıklama yapmak işin tabiatı gereğidir. Bakanlar eğer sadece teknokratlar olsaydı, Mecliste ant içmezler, kendilerine Anayasa’da seçilmişlere tanınmış olan yasama dokunulmazlığı tanınmaz ve Yüce Divanda yargılanmalarıyla ilgili düzenlemelere yer verilmezdi.

Diğer taraftan, şunu da hatırlatmakta fayda var: Her siyasi figür gibi, eleştirildiğimiz bir yerde siyasi eleştiri hakkımızın olmadığını iddia etmek ancak abesle iştigal olur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Tapu müdürü gelip bizi burada eleştirmiyor. Tapu müdürleri eleştirmiyorsa siz de eleştirmeyeceksiniz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 yılı bütçesinin neyi ifade ettiği sorgulandı yine. 2020 bütçesi, on sekiz yıldır milletin teveccühünü kazanan AK PARTİ hükümetlerinin millettan aldığı yetkiye dayanarak hazırlandığı bir bütçedir; milletimizin hükümetlerimize gösterdiği teveccühün 18’inci defa tecelli ettiği bir bütçedir; Cumhuriyetimizin 100’üncü yılı olan 2023 yılına uzanan süreçte hazırladığımız Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin 2’nci bütçesidir...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Muhtemelen de son bütçesi olacak.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - ...Dokuzuncu ve Onuncu Kalkınma Planlarını hazırlayan ve uygulayan AK PARTİ hükümetlerinin hazırladığı On Birinci Kalkınma Planı’nın 2’nci bütçesidir. 2020 bütçesi, kalkınan, büyüyen, güçlenen Türkiye’nin bütçesidir. 2020 bütçesi, refahını artıran, gelirini hakça ve adaletli dağıtabilen, yoksulluğu azaltan, mutlak yoksulluğu ise sonlandıran Türkiye’nin bütçesidir. 2020 bütçesi, vatandaşlarından topladığı vergileri faize değil, okula, hastaneye...

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Yandaşa...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - ...öğrenci yurtlarına, yola, köprüye, baraja, emekliye, çiftçiye, çalışana, yatırıma, üretime, topyekûn refah artışına dönüştürebilen Türkiye’nin bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2020 bütçesi, hedeflerine uygun olarak gerçekleştirdiğimiz dengelenme sürecinden sonra, disiplin ve değişim sürecine etkin bir şekilde geçtiğimiz dönemin bütçesidir.

2020 bütçesi, kabuğunu kırmış, küresel bir güç hâline gelmiş, bölgesinde ve dünyada sözü dinlenen, dünyanın ilk 20 ekonomisinden 1’i olan Türkiye’nin bütçesidir; millî ekonomimizin tam bağımsızlığı yolunda her alanda yerli ve millî ekonomi hamlesinin şaha kalktığı bir değişim döneminin güçlü bütçesidir.

2020 bütçesi, on yedi yıldır olduğu gibi on sekizinci yılda da millete hizmeti şiar edinen bir bütçedir ve hepimizin bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Fakir fukarayı, yetimi gözetken ve kollayan bir bütçedir; umutlarının ve hayallerinin peşinde koşan gençlerimizin yolunu açan, yarınları güvenlerini arttıran bir bütçedir; her geçen gün sosyal ve ekonomik olarak güçlenen, toplumun temel direği olan aile kurumunu ayakta tutan kız çocuklarımızın ve kadınlarımızın taleplerini, geliştirdiği destek programları aracılığıyla hayata geçiren bir bütçedir.

2020 bütçesi, 2018 yılında Türkiye üzerinden, ekonomi üzerinden oynanmak istenen oyunun tutmadığını, Türkiye ekonomisine diz çöktürülemediğini, belli merkezlerin hüsrana uğradığını gösteren bir bütçedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2020 bütçesi, ekonomide sağladığımız güven ve öngörülebilirliğin ekonomik ve finansal istikrarın güçlenmesini sağlayacak bir bütçedir.

2020 bütçesi, Türkiye ekonomisinin yoluna daha da güçlenerek devam etmesine katkı sağlayacak bir bütçedir; yatırımları hızlandıracak, istihdamı artıracak, enflasyonun ve faizlerin düşmesini sağlayacak bir bütçedir; her alanda yatırımı, üretimi, istihdamı güçlendiren ve muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkma hedefimizin kararlılıkla devamı anlamına gelen bir bütçedir.

2020 bütçesi, iç ve dış tüm tehditlere en güçlü şekilde karşılık verebilen, iç ve dış tehditleri yerli savunma sistemleriyle bertaraf edebilen ve terörü kaynağında yok eden Türkiye'nin bütçesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hükümetlerimiz döneminde gerçekleştirdiğimiz reformlar, uygulamaya koyduğumuz mali disiplin ve gerçekleştirdiğimiz yatırımlarla ekonomimizi önceki dönemlere göre daha yüksek oranlarda büyütmeyi başardık, başarmaya da devam edeceğiz. Finans alanında, bankacılık sektöründeki aktiflerin gayrisafi millî hasılaya oranının 2002 yılındaki yüzde 59 seviyesinden 2019 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 104'e ulaştığını da burada ifade etmek isterim. 2019 yılı Ekim ayında bankacılık sektöründe sermaye yeterlilik oranı yüzde 18,5 seviyesinde ve bu seviye yüzde 8 olan uluslararası standartların öngördüğü asgari düzeyin oldukça üzerindedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzdeki dönemde kamu maliyesi alanındaki politikaları, mali disiplinden taviz vermeden, ekonomik istikrarın korunmasına, büyümenin desteklenmesine, yurt içi tasarrufların ve yatırımların teşvikine katkı sağlayacak şekilde uygulayacağız. Hazine destekli kredi garanti uygulaması kapsamında, kefalet hacmi kasım ayında yaklaşık 320 milyar liraya, kredi hacmi ise 367 milyar liraya ulaşmış olup 295 bin işletmemiz sistemden faydalanmıştır. Kullandırılan kefaletin yüzde 76'sı KOBİ'lere sağlanmıştır. İVME Finansman Paketi kapsamında yaklaşık 39,8 milyar liralık kredi firmaların imkânına sunulmuş, paket kapsamında yaklaşık 49 binin üzerinde kredi adedine ulaşılmış ve firmalara yaklaşık 24,2 milyar lira kredi tahsis edilmiştir.

Kayıt dışı ekonominin azaltılması ve kayıtlı ekonominin teşviki kapsamında planlı ve kararlı bir mücadele stratejisi izlenerek üç eylem planı uygulanmıştır. 2019-2021 dönemini kapsayan Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Stratejisi Eylem Planı nisan ayı içerisinde yürürlüğe konulmuştur.

Vergi adaletini pekiştirmek üzere, yüksek gelir gruplarının daha fazla vergi ödemesini temin edecek düzenlemeleri hayata geçiriyor, uluslararası uygulamaları bulunan bazı vergileri ihdas ediyor ve dar gelirli vatandaşlarımızı koruyarak vergilendirme kapasitesini artırıyoruz.

Mükellef dostu dijital uygulamalarla vatandaşlarımızın vergi dairesine gitme ihtiyacını en aza indiriyoruz. Böylece vergiye uyum maliyetlerini düşürüyor, vergisel işlemlerde kolaylık, hız ve etkinlik sağlıyoruz.

Bunun yanı sıra, döviz kurunda meydana gelen spekülâtif ataklara karşı gerekli önlemleri alarak yine kurda istikrarı sağlamış durumdayız. Döviz cinsinden veya dövize endeksli yapılan sözleşmelerin, bazı istisnalar haricinde, Türk lirası cinsinden belirlenmesini zorunlu tutan düzenlemeyle Türk lirasına olan güven artırılmıştır, borçlanma maliyetleri aşağıya çekilmiş, AB tanımlı genel yönetim borç stokunun faiz, kur ve likidite risklerine karşı olan duyarlılığı önemli ölçüde azaltılmıştır.

2019 yılı içinde yüzde 26 seviyesinin üzerine çıkan Türk lirası borçlanma maliyeti, 2017 yılı Ekim ayından beri en düşük seviye olan yüzde 12'nin altına inmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bireysel emeklilik ve otomatik katılım sistemlerinde tasarruflar artırılmaktadır. 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla bireysel emeklilik sisteminde katılımcı sayısı 6,8 milyon kişiye ulaşmış, devlet katkısı fon tutarı 16,4 milyar liraya, toplam fon büyüklüğü ise 113,2 milyar liraya yükselmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eğitim, istikbalimizi üzerine bina ettiğimiz ana sütundur. "Güçlü toplum, güçlü ülke" ideale ancak beşerî sermayenin iyi değerlendirilmesiyle, nitelikli bir eğitim öğretim sürecinden geçirilmesiyle ulaşılabilir. Bu anlayışla eğitime bütçeden 176,1 milyar lira kaynak ayrılmış olup bu tutar 2020 yılı merkezi yönetim bütçesinin yüzde 16,1'ini oluşturmaktadır. Eğitim alanında gerçekleştirilecek bütün faaliyetler için Millî Eğitim Bakanlığına 125,4 milyar lira kaynak tahsis edilmiştir. Uygulanmakta olan politikalar neticesinde tüm eğitim ve öğretim kademelerinin okullaşma oranlarında önemli artışlar sağlanmaktadır. Taşınmalı eğitim uygulaması için 2020 yılında 4 milyar 514 milyon lira kaynak ayrılmıştır. Organize sanayi bölgeleri içinde ve dışında açılan özel meslek liseleri ile diğer özel okullara giden öğrencilere ödenen eğitim öğretim destekleri için yine 2020 yılında 804 milyon lira kaynak ayrılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sunulan sağlık hizmetleri kapsamında, 2002 yılından bu yana temel sağlık göstergelerinde önemli iyileşmeler kaydedilmiştir. Vatandaşlarımızın alışkanlıkları, inançları ve beklentilerine saygı göstererek onların ihtiyaçlarını karşılayan bir sağlık sistemine sahip olarak hedeflerimize erişeceğimize inanıyoruz. Bu kapsamda, 2020 yılı bütçesinde sağlık harcamaları için 188,6 milyar lira kaynak ayırdık. Böylece, 2002 yılında yüzde 11,3 olan sağlık harcamalarının bütçe içerisindeki payını 2020 yılında yüzde 17,2'ye çıkarıyoruz. Sağlık harcamalarına ayırdığımız kaynağın 98,4 milyar lirası tedavi harcamaları için, 47,3 milyar lirası ilaç harcamaları için, 10,5 milyar lirası ise aile hekimliği için ayrılmıştır. Erken teşhis ve tedavi ile kalıcı sakatlığın önüne geçmek için bebeklerde yapılan tarama programlarında başarı oranı yüzde 99 seviyesine ulaşmıştır. Hastanelerde büyük oranda koşu tipi olan odalardan tek ve 2 kişilik, nitelikli odalara geçilmiştir. Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın başında yüzde 6 olan nitelikli yatak oranı yüzde 70'in üzerine çıkarılmıştır. 2020 yılında 84 hastanenin daha hizmete alınması planlanmaktadır. Kamu-özel iş birliği modeli kapsamında 13.423 yataklı 10 şehir hastanesi hizmete açılmış, yaklaşık 15 bin yatak kapasiteli 9 adet şehir hastanesinin de inşaatları devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarımsal desteklemeler kapsamında 2003-2018 döneminde 117,4 milyar lira kaynak kullanılmıştır. 2019 yılı sonunda ise bu tutarın 134,3 milyar lira olacağı öngörülmektedir. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü OECD'nin Tarımsal Politika İzleme ve Değerlendirme 2019 Yılı Raporu'na göre, Türkiye'de toplam tarımsal desteklemelerin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2018 yılı tahminine göre yüzde 1,3'tür. 2002 yılından bu yana tarım sektörüne yönelik tarımsal desteklemeler kapsamında mazot, gübre, fındık, çay primi, buğday ve diğer hububat primi, yem bitkileri, arıcılık, su ürünleri, yine, bal, küçükbaş hayvan, organik tarım gibi, kırsal kalkınma, tarımsal sigorta, lisanslı depolarda ürün depolama gibi birçok destek hayata geçirilmiştir. Tarımsal destekleme bütçesi, mevcut desteklerde yapılan prim artışları ve oluşturulan yeni destek unsurlarıyla birlikte, 2020 yılında 2019 yılı bütçesine göre yüzde 36,7 oranında artırılmıştır.

Kırsal alanda yatırımlara hibe desteği sağlayan projeler kapsamında bugüne kadar yaklaşık 11 bin adet projeye 4,5 milyar lira hibe desteği sağlanmıştır. 2019 yılında 490 projenin yatırımı devam etmektedir. Bu projelerle kırsal alanda 9 milyar liralık yatırım yapılmış ve yaklaşık 92 bin yeni istihdam sağlanmıştır.

Tarımsal kredilerde yüzde 25'le yüzde 100 arasında faiz indirimi uygulaması ile hayvancılık sektöründe sıfır faizli kredi uygulaması devam etmektedir. Son on yedi yılda, dünyadaki orman varlığı azalırken ülkemizin orman varlığı 1,8 milyon hektar artmıştır. 2023 yılı itibarıyla dünya nüfusu kadar yani 7 milyar fidan toprakla buluşturulacaktır.

İnsan sağlığının önemi açısından güvenilir gıda tüketimi konusunda "tarladan sofraya güvenilir gıda" anlayışıyla tüketici sağlığını en üst düzeyde korumaya yönelik çalışmalarımız aralıksız devam etmektedir. Halkın sağlığıyla kimsenin oynamasına müsaade etmedik, etmeyeceğiz. Sağlıksız gıda üreten, taklit ve taşış yapan gıda firmalarını kamuoyuna ifşa ediyoruz ve etmeye de devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000'li yıllarda 130 milyar kilovatsaat seviyelerinde olan elektrik tüketimi yüzde 134 oranında artarak 2018 yılında 304,2 milyar kilovatsaat ve 2019 yılının ilk on aylık döneminde 252,2 milyar kilovatsaat olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılı Ocak-Ekim döneminde üretilen elektrik enerjisinin yüzde 36'sı kömürden, yüzde 46'sı yenilenebilir enerji kaynaklarından, yüzde 17'si doğal gazdan, geri kalanı ise diğer kaynaklardan sağlanmıştır. 2019 yılının yine aynı döneminde elektrik üretiminde yerli ve yenilenebilir kaynakların oranı yüzde 64 olarak gerçekleşmiştir. Enerji portföyündeki yerli ve yenilenebilir enerji payının artırılmasına yönelik çabalar sürdürülmekte, yerli kömürle birlikte rüzgâr, güneş, hidrolik, jeotermal gibi yenilenebilir kaynakların enerji üretimindeki payı artırılarak emisyon azaltımı hedeflenmektedir. Yerli üretim, yerli istihdam ve AR-GE zorunluluğu bulunan yenilenebilir enerji kaynak alanları modeli kapsamındaki tesisler, yerli katkı oranı yüksek ve ileri teknoloji içeren aksamla kurulacaktır. Kurulacak fabrikalarda ciddi anlamda yerli istihdam oluşturulacaktır.

2000'li yıllarda sadece 5 şehirde doğal gaz kullanılmaktayken bugün 81 ilimizin hepsine ve 530 ilçe ve beldemize doğal gaz ulaştırılmıştır. Ülkemiz nüfusunun yüzde 63'üne doğal gaz kullanım imkânı sunulmuş olup doğal gaz arzı sağlanan yerleşim yerlerinin sayısının artırılması çalışmaları devam etmektedir. 2018 yılında açılışı yapılan Güney Gaz Koridoru'nun ana omurgasını oluşturan TANAP projesiyle 2019 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla yaklaşık 3 milyar 180 milyon metreküp gaz sevkiyatı gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz üzerinden komşu devletler sınırına kadar uzanan, her biri yıllık 15,75 milyar metreküp doğal gaz taşıma kapasitesine sahip 2 hattan oluşan TürkAkım doğal gaz boru hatlarından biri ülkemize, diğeryse Avrupa'ya doğal gaz arzı sağlayacaktır. 2019 yılı sonuna kadar, TürkAkım üzerinden Türkiye'ye doğal gaz arzı sağlanacaktır. Petrol potansiyelinin ortaya çıkarılması için 2019 yılının ilk dokuz ayında 117 adet petrol arama, üretim ve tespit kuyusu açılmış olup toplam 250 bin metre sondaj yapılmıştır. Nükleer enerji arz kaynakları arasına dâhil edilerek, kurulacak sıfır emisyonlu nükleer enerji santralleriyle kaynak çeşitliliği ve arz güvenliği artırılacaktır. Son dönemde gerçekleştirilen reformlar sonucunda enerji sektöründe 100 milyar doların üzerinde yatırım gerçekleştirilmiş, 2002 yılında elektrik enerjisi üretiminde yüzde 40 olan özel sektörün payı bugün yüzde 81 seviyesine ulaşmıştır. Yer altı kaynaklarının etkin şekilde değerlendirilmesi kapsamında yapılan çalışmalarla 2002 yılında yaklaşık 700 milyon dolar olarak gerçekleşen maden ihracatımız 2018 yılında 4,56 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; FETÖ, PKK/PYD-YPG ve DEAŞ başta olmak üzere, terör örgütlerine karşı yürütülen mücadele, yurt içinde ve yurt dışında, tüm güvenlik güçlerimizle bütünlük ve koordine içerisinde, azim ve kararlılıkla sürdürülmüş ve büyük başarılar elde edilmiştir.

Terör örgütlerine yönelik operasyonlarda barınma alanları ile lojistik üs ve depoların imha edilmesi, sözde lider kadroların etkisiz hâle getirilmesi, sınır hattında ve ötesinde alınan tedbirlerle oluşturulan baskı neticesinde terör örgütleriyle mücadelemiz sonuna kadar devam etmiştir ve etmektedir.

Ülkemizi doğrudan hedef alan tüm terör unsurlarıyla mücadele ederek hem sınırlarımızın güvenliğini sağlamak hem de sığınmacıların yurtlarında güven içinde yaşayabilecekleri bir bölge oluşturmak için yoğun çaba harcıyoruz. Fırat'ın batısını terörden temizleyip bölgede hastanelerimizi, okullarımızı, kilise ve camileri, tarımsal çalışmaları ve altyapı hizmetlerini nasıl faaliyete geçirdiysek Fırat'ın doğusunu da huzur, güvenlik ve temel hizmetlerle buluşturacağız; bunu Arap, Kürt, Türk, Yezidi, Keldani, her kökenden kardeşlerimiz için yapacağız.

Suriye'de ve sınırlarımızda masum sivilleri katleden PKK'nın uzantısı olan YPG/PKK ve PYD, DSG -adına ne dersenez, alfabenin tüm harflerini sayabilirsiniz- bunlar asla ve asla Kürtlerin temsilcisi değil, en az DEAŞ kadar tehlikeli terör örgütleridir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu gerçeği görmezden gelerek "kullanışlı örgüt" ayrımı yapanlar ve açık, kapalı destek verenler milletimizin vicdanını yaramaktadır. Bizim mücadelemiz, uzun yıllardır ülkemize musallat olmuş terör belasını kaynağında yok etmek içindir ve kararlılıkla da sürecektir.

Haklarında yürütülen adli ve idari soruşturmalar kapsamında halkın hizmeti için tahsis edilen belediye imkânlarını terör örgütü lehine kullandığı tespit edilen belediye başkanları, hukuki bir çerçevede görevden uzaklaştırılmıştır. Milletin iradesinin ve kaynaklarının terör örgütleri tarafından gasbedilmesine asla izin vermeyeceğiz. Teröre destek verdiği tespit edilen kişilere ve bunların yuvalandığı belediyelere kayyum atanarak denetim altına alınması anayasal bir yükümlülüktür.

Terör örgütü kuran, üye olan, bunun propagandasını yapan ve işledikleri suçu öven kişilerin belediye başkanı adayı gösterilmeleri, görevden uzaklaştırmaların temel hukuki nedenidir. Hukuki bir dayanağı olmayan sözde eş başkanlık uygulamasıyla, kim tarafından seçildiği ve yetkilendirildiği belli olmayan kişiler, yasa dışı olarak fiilen belediye başkanlığı yapmaktadır. Bu eş başkanların belediyeleri bölücü terör örgütüyle iltisaklı, irtibatlı kişilerin emri doğrultusunda yönettikleri ve belediyeleri terör örgütünün merkezi hâline getirdikleri, adli ve idari soruşturmalarda tespit edilmiştir.

NURAN İMİR (Şırnak) – "Terör" kavramı olmasa nasıl oturacaksınız o koltuklarda, anlamış değiliz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Anayasa'mız, Türk Ceza Kanunu ve ülkemizin bölücü terör örgütlerine karşı yıllardır verdiği mücadele dikkate alındığında, belediyelerimizin terör unsurlarından arındırılması bir zaruret ve demokrasinin gereğidir. Hangi kisve altında olursa olsun, teröre hizmet ettiği tespit edilen kişiler görevinden el çektiler, hukuk kuralları çerçevesinde yargılanacaktır; bu, bizim milletimize ve şehitlerimize karşı en temel görevimiz, boynumuzun borcudur.

Yurt içi ve sınır ötesinde yürütülen terörle mücadele faaliyetlerinin yanı sıra Kıbrıs ve çevresi dâhil mavi vatanımızdaki hak, alaka ve menfaatlerimiz de azim ve kararlılıkla korunmaktadır. Doğu Akdeniz ve Kıbrıs'ta ulusal menfaatlerimizin korunması amacıyla, TCG Barbaros Hayrettin Paşa ve yine TCG Oruçreis araştırma gemilerimiz ile Yavuz ve Fatih sondaj gemilerimiz, Deniz Kuvvetlerimize ait fırkateyn, korvet, İHA ve SİHA korumasında araştırma ve sondaj yapılmasına ilişkin faaliyetlerine hâlen devam etmektedirler ve edeceklerdir de. MİLGEM Projesi'nin 4'üncü gemisi TCG Kınalıada korveti 3 Temmuz 2017 tarihinde denize indirilmiş olup geçici teslimi 29 Eylül 2019 tarihinde yapılmıştır. Projenin, ilk denizaltısı Piri Reis'in Aralık 2019 içerisinde havuza çekiminin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır, 2'nci denizaltısı Hızır Reis'in donatımına, 3'üncü ve 4'üncü denizaltılarımızın gövde imalatlarına devam edilmektedir. Yine bu dönemde projenin 5'inci denizaltısı Seydi Ali Reis'in ilk kaynak töreninin icra edilmesi planlanmaktadır.

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu tarafından savunma sistemleri kapsamında büyük AR-GE projeleri gerçekleştirilmektedir. Savunma ve havacılık sektörü, gerek 8,7 milyar dolara ulaşan cirosu gerekse 2,2 milyar dolara ulaşan ihracatıyla 2002 yılına göre 8 katın üzerinde büyümüştür. Bu güçlü büyümesini devam ettirecektir. 2019 yılının üçüncü çeyreğinde ise geçtiğimiz yılın yine aynı dönemine göre yüzde 37,7 artarak yaklaşık 1,9 milyar dolara ulaşmış; yine, 2002 yılında 66 olan savunma sanayisi proje sayımız da günümüzde 700'e yaklaşmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; girişimci ve insani dış politikamız sayesinde sahip olduğumuz 246 dış temsilcilikle dünyanın en geniş temsil ağına sahip 5'inci ülkesi konumuna ulaşmış durumdayız. Önümüzdeki dönemde de sahip olduğumuz sert ve yumuşak güç unsurlarını kullanarak Türkiye'nin yurt dışındaki itibarını daha da yükseltmeye ve dünyanın farklı coğrafyalarıyla ilişkilerimizi pekiştirmeye devam edeceğiz. Bu yıl ilan ettiğimiz "Yeniden Asya" girişimimiz çerçevesinde küresel siyaset ve ekonomide yükselen bir coğrafya konumundaki Asya-Pasifik bölgesiyle ilişkilerimizi bütüncül bir çerçevede yürütüyoruz. Japonya'yla ikili ticaret hacminin artırılmasını sağlayacak Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın kazan-kazan anlayışıyla en kısa zamanda imzalanması ve Güney Kore'yle Serbest Ticaret Anlaşması'nın güncellenmesi için çalışmalar devam etmektedir.

Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliğiyle (ASEAN) kurumsal iş birliğinin güçlendirilmesi de "Yeniden Asya" politikamızın önemli bir ayağını oluşturuyor. 10 ASEAN ülkesiyle 2002 yılında 1,3 milyar dolar düzeyinde olan toplam ticaret hacmimiz, bugün, 10 milyar dolar seviyesine yükseldi, bunun çok da ötesine geçmeyi hedefliyoruz.

Orta Asya cumhuriyetleriyle ortak tarih ve kültüre dayalı ilişkilerimizi de pekiştirmekteyiz. Bu yıl Özbekistan'ın da katılımıyla, Türk Konseyi çatısı altında Türk dünyasının birlikteliğinin sağlanması yolunda tarihî bir adım atılmıştır.

Afrika kıtasıyla da köklü, tarihî ve kültürel ilişkilerimizi yeniden canlandırma yoluyla büyük ilerleme kaydedildi. 2008 yılında stratejik ortaklık ilişkisi tesis etmiş olduğumuz Afrika Birliği'yle 3'üncü ortaklık zirvesini 2020 yılının ilk yarısında ülkemizde düzenleyeceğiz.

Latin Amerika ve Karayipler bölgesine yönelik olarak izlenmekte olan açılım da güçlenmektedir. 2002 yılına kıyasla, bölgedeki temsilciliklerimizin sayısı 6'dan 18'e, bölgeye toplam ticaret hacmimiz de 1,5 milyar dolardan yaklaşık 12 milyar dolar düzeyine çıkmıştır.

Yurt dışındaki vatandaş ve soydaşlarımızın hak ve çıkarlarının korunması ile onlara sunulan hizmetlerin kalitesinin artırılması konusunda somut çalışmalarımız da devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adalet alanında vizyonumuzu, güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi olarak belirlemiş bulunmaktayız. Yargı Reformu Stratejisi kapsamında yürüttüğümüz çalışmalar, hak ve özgürlüklerin daha iyi korunup geliştirilmesi alanındaki irademizi ortaya koymaktadır. Soruşturma ve davaların makul sürede çözülmesine vesile olacak değişiklikler, vatandaşlarımızın adalete erişimini kolaylaştıracak ve güçlendirecek politikalar hayata geçirilmiştir, geçirilmeye de devam edilecektir. Bu kapsamda, yargının iş yükünü hafifleten, toplumsal barışa ve uzlaşya da katkıda bulunan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin daha da geliştirilmesi için önemli değişiklikler yapıyoruz. 1 Ocak 2019 tarihinden bu yana uzlaştırma görüşmeleri yapılan 237.680 dosyanın 199.194'ü yani yaklaşık yüzde 84'ü uzlaşmayla sonuçlanmıştır. Hukuk eğitimi de önümüzdeki süreçte gündemimizde olacak alanlardan biri olacaktır. Daha güçlü bir adalet sistemine erişmek için hukuk eğitiminin süresi, hukuk fakültelerinin aldığı öğrenci sayısı, okutulan müfredat gibi konularda inşallah köklü değişiklikler gerçekleştirilecektir; pozitif anlamda tabii ki. Hâkim ve savcı yardımcılığı da bu alanda yapılan köklü değişikliklerden biri olacaktır. Avukatlık hizmetlerinin ve savunmanın güçlendirilmesi de ayrı bir disiplin olarak ele alınmaktadır. Zira, bu husus gerek yargı hizmetlerinin nitelikli yürümesi gerekse vatandaşlarımızın hukukunun daha iyi korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları, Avrupa Konseyinin ve AB kurumlarının yargıyla ilgili değerlendirmelerini de bu süreçte tek tek ele almakta olduğumuzu ifade etmeliyim. Yargı Reformu Stratejisi'yle birlikte ele aldığımız diğer bir politika belgesi de İnsan Hakları Eylem Planı'dır. Önümüzdeki süreçte inşallah yeni eylem planımızı da kamuoyumuzla paylaşacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal hizmet, sosyal yardım, sosyal güvenlik ve çalışma hayatına dair hizmetlerimiz planlama, koordinasyon, denetim ve verimlilik açısından ivme kazanmıştır.

Kadının güçlenmesi noktasında en önemli alanlardan biri olan eğitim alanında son on yedi yılda büyük bir ilerleme kaydedilmiştir. Şiddetin önlenmesi ve şiddet mağdurlarının etkin korunması için tüm taraflarla iş birliği içerisinde gerekli önlemlerin alınması ve uygulanması amacıyla 2016-2020 yıllarını kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 3'üncü Ulusal Eylem Planı ile 2018-2023 yıllarını kapsayan Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Strateji Belgesi ve Eylem Planı uygulamaya geçirilmiştir.

Çocukları kuruluş bakımına almadan aile odaklı hizmetlere öncelik verilmekte, böylece aile bütünlüğünün korunması ve çocukların ailelerinden kopmamaları sağlanmaktadır.

Sosyal ve ekonomik destek hizmetinden 127 bin çocuk yararlanmakta. Çocuk başına aylık ortalama 970 lira destek verilmektedir.

Koruyucu aile yanında kalan çocuk sayısı, son on yedi yılda 15 kattan fazla artmıştır. 2002 yılında bu sayı 515 iken 2019 yılı itibarıyla çocuk sayısı 7 bini aşmıştır. Çok sayıda çocuğun barındırıldığı yurt ve yuva kapatılarak aile ortamına yakın ev tipi yatılı birimler olan çocukevleri ve çocukevleri sitelerine dönüştürülmüştür.

Çocuk işçiliğiyle daha etkin mücadele etmek, politikaların yerel düzeyde uygulanmasını izlemek ve denetlemek adına, illerde toplam 567 personelin görev aldığı çocuk işçiliğiyle mücadele birimleri oluşturulmuştur.

Ailesi yanında bakımı sağlanamayan tüm engellilere hizmet verebilmek için kurumsal kapasite artırılmıştır. Her vatandaş gibi engellilerin de istihdam hayatına katılmalarını sağlamak öncelikli konularımızdan biridir.

Aziz şehitlerimizin yakınları ile kıymetli gazilerimiz, vazife malullerimiz ve yakınları olmak üzere, toplam 209.916 vatandaşımıza hizmet verilmektedir. 2014 yılından bugüne kadar 26 bini aşkın şehit yakını, gazi ve gazi yakınının kamuda istihdamı sağlanmıştır. Şehitlerin 1 yakını, gazilerinse kendilerini konut sahibi yapmak amacıyla 1 konutla sınırlı olmak üzere, Toplu Konut İdaresince faizsiz olarak kredi ve iki yüz kırk aya kadar vadeli başlangıç sabit fiyatıyla konut verilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2012 yılında başlayan genel sağlık sigortası uygulamasıyla yoksul vatandaşların ücretsiz sağlık hizmeti alabilmeleri sağlanmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumu performans göstergesi olan gelirlerin, giderleri karşılama oranının 2019 yılı sonunda yüzde 91,5 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. SGK açığının gayrisafi yurt içi hasıla içindeki oranının 2019 yılı sonunda yüzde 0,92 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. 7143 sayılı Kanun'la işverenlerin prim borçları yapılandırılarak borçlarını ödeme imkânı sunulmuştur. Tek seferde yapılan oransal artışlarla emekli aylıklarında 2002 yılından bu yana reel olarak yüzde 48 ile yüzde 397 oranında artış sağlanmıştır. 2019 yılı Ramazan ve Kurban Bayramlarında 12 milyon emekliye toplam 21,4 milyar lira ödeme yapılmıştır. Bin liranın altında aylık alan emeklilerin aylıkları yükseltilerek en düşük emekli aylığı bin liraya çıkarılmıştır -bununla ilgili biraz daha detay vereceğim birazdan- yani burada "bin liranın altında bir emekli aylığı" diye herhangi bir şey söz konusu değildir. Sosyal güvenlik reformunun ardından, bugün geline nokta, nüfusun tamamına yakını genel sağlık sigortası şemsiyesi altına alınmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çevre ve şehircilik alanında hedefimiz sürdürülebilir çevreyi sağlamak ve yatay mimariyi esas alan, mahalle kültürünü yaşatan, afetlere karşı dayanıklı, medeniyetimizi yaşatan şehirleri kurmaktır. Ülkemizde insan odaklı, doğal hayata ve tarihî mirasa saygılı temel kentsel hizmetlerin adil ve erişilebilir şekilde sağlandığı, yaşam kalitesi yüksek ve dayanıklı yerleşimler oluşturulmasına yönelik çalışmalarımız bugün olduğu gibi önümüzdeki dönemde de devam edecektir. Kentsel dönüşüm projeleri için 2012 yılından bugüne kadar yaklaşık 13 milyar lira kaynak kullanılmıştır. Bu kapsamda, 2012 yılından bugüne kadar, riskli alanlarda ve yapılarda toplamda 1 milyon 330 bin bağımsız birim dönüşüm kapsamına alınmıştır. 2016 yılında terör olaylarından dolayı zarar gören şehirlerimizde 25.115 konut, 21 okul, 16 cami, 15 park ve 1.670 kilometre altyapı hizmetinin yapımı tamamlanmıştır. Hak sahibi ailelere konut ve iş yerlerinin anahtar teslimleri yapılmaya devam edilmektedir. Bu kapsamda 2017-2019 yılları arasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesine toplam 4,8 milyar lira kaynak aktarılmıştır. İmar barışı uygulamasından bugüne kadar 7 milyon 451 bin vatandaşımız yararlanmış ve bu kapsamda yaklaşık 24 milyar lira Yapı Kayıt Belgesi bedeli tahsil edilmiştir.

Sıfır Atık Projesi kapsamında bugüne kadar 4 milyon tonun üzerinde değerlendirilebilir atık toplanmış ve geri dönüşüme kazandırılmıştır. 2023 yılına kadar ülke genelinde sıfır atık sisteminin kurulumunun tamamlanması hedeflenmektedir. Uygulamanın tam anlamıyla hayata geçirilmesiyle birlikte yıllık 20 milyar liralık bir ekonomik kazanç, 100 bin vatandaşa doğrudan istihdam sağlamış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; millî teknoloji, güçlü sanayi vizyonu ile Türkiye'nin çağ atlamasını, yüksek katma değerli yerli ve millî ürünlerin üretimini sağlayacak 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi'ni hayata geçirmiş bulunuyoruz. Planlı sanayi bölgelerine sağladığımız desteklere devam ediyoruz. Buna göre, geride bıraktığımız on yedi yılda 120 organize sanayi bölgesi, 127 sanayi sitesi tamamlanmıştır. Hâlihazırda organize sanayi bölgelerinde 2 milyon vatandaşımız istihdam edilmektedir. AR-GE desteklerinin niteliksel ve niceliksel olarak geliştirilmesine devam edilmektedir. Bu kapsamda kurulan 1.562 AR-GE ve tasarım merkezinde 60 bin AR-GE personeli çalışmaktadır.

TÜBİTAK, AR-GE ve yenilik faaliyetleri kapsamında özel sektör, üniversiteleri ve araştırmacıları desteklemeye devam etmektedir. Üniversite ve özel sektörümüzün yaklaşık 4 bin projesine 1 milyar liranın üstünde destek verilmiştir. 2020 yılında da TÜBİTAK desteklerimizi nitelikli bilgi ve nitelikli insan kaynağı için proaktif bilgi üretimine odaklıyoruz. Sayısı 85'e ulaşan teknoloji geliştirme bölgelerine bugüne kadar 1 milyar lira kaynak aktarılmıştır. Buralarda faaliyet gösteren 5.457 teknoloji tabanlı firmanın satış geliri 83 milyar liraya, ihracat geliri ise 4,3 milyar dolara ulaşmıştır. Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulunda iş dünyasının gündeme getirdiği sorunlara, mevzuat düzenlemeleriyle ve idari iyileştirmelerle çözüm üretmekteyiz. Buna göre, ülkemiz, Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde geçen sene 17, bu sene 10 basamak yukarı çıkarak 33'üncü sıraya yükselmiştir. Bölgesel girişim sermayesi fonu hayata geçirilecek, kalkınma ajansları bu uygulamayla bölgesindeki öncelikli sektörler için fonları reel sektörün hizmetine sunacaktır. Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı'yla bugüne kadar 11 ilde 71 projeye 533 milyon lira destek verilmiştir.

Diğer taraftan, KOSGEB KOBİ'lerimizin en büyük destekçisi olmaya devam etmektedir. KOSGEB destekleriyle, cari açığı azaltacak yerli üretimin desteklenmesine, yüksek teknolojinin KOBİ'ler vasıtasıyla tabana yayılmasına ve teknolojik girişimciliğin desteklenmesine öncelik verilmektedir. KOBİ finansman destek programlarıyla KOBİ'lerin finansmana yıl boyu erişebilmesine ve daha fazla katma değer üretmesine de imkân sağlanmıştır. Bölgesel, sektörel ve işletmeye özgü destek modelleriyle KOBİ'ler desteklenmekte ve dijitalleşmelerine katkı sağlanmaktadır.

Ülkemizin yirmi yıllık hayali olan Türkiye Uzay Ajansı faaliyete geçirilmiştir. Ajansın yapılanması sürdürülürken bir yandan da teknik projeler planlanmaya başlanmıştır. Millî Uzay Programı 2020 yılında ilan edilecek olup konuya ilişkin, pek çok ülkeden iş birliğine yönelik teklifler alınmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidarlarımız döneminde dış ticarette küresel çapta atılımlar yaparak yeni ihrac pazarları kazandık, teknolojik dönüşümü ihrac ürün yelpazesine yansıttık. Ülkemiz 2002 yılında küresel ihracattan yüzde 0,6 pay alırken 2018 yılı itibarıyla bunu 1,5 kat artırarak yüzde 0,9'a taşımıştır. 2019 yılı, küresel ekonomideki yavaşlama, ticaret savaşları, Brexit gibi yapısal değişikliklerin neden olduğu belirsizlik ortamı gibi faktörlere rağmen, dış ticarette başarılı bir performans sergilediğimiz bir yıl olmuştur. Genel Ticaret Sistemi'ne göre ihracatımızın yılın ilk on bir ayında yüzde 1,8 oranında artarak 165,1 milyar dolar olarak gerçekleştiğini görüyoruz. Aynı dönemde ithalatımız ise yüzde 11,3 azalışla 190,2 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. Böylece, 2019 yılının ilk on bir ayı itibarıyla dış ticaret açığı yüzde 51,8 oranında azalarak 25,2 milyar dolar olurken ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 86,8'e yükselmiştir. Ayrıca, Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre cari yılın ilk

dokuz ayında en fazla ihracat gerçekleştiren ilk 50 ülke içinde Türkiye ihracat artış oranları dikkate alındığında 7'nci sırada yer almıştır.

Müteahhit firmalar bugüne kadar 126 farklı ülkede toplamda 9.951 proje üstlenmiş olup bu projelerin bugüne kadar olan toplam tutarı yaklaşık 395 milyar dolardır. Ülkemiz, ENR 2019 dergisine göre en büyük 250 uluslararası müteahhitlik firması içerisindeki 44 firmasıyla sayısına göre dünyada 2'nci sırada yer almaktadır. Ülkemiz dünyada uluslararası müteahhitlik gelirlerinden en fazla gelir elde eden 7'nci ülke konumundadır. 2020 yılında yıllık proje büyüklüğünün 20 milyar doları aşması hedeflenmektedir.

TÜRK EXİMBANK 2019 yılı Ekim ayı itibarıyla bankacılık sektörü tarafından verilen ihracat kredilerinin yüzde 53'ünü tek başına sağlamış, 2019 Ocak-Kasım dönemi itibarıyla toplam 40 milyar liralık destek sunmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin kalkınmasında, ulaştırma ve altyapı yatırımlarımızla sürdürülebilir ulaşım ve iletişim yapısının oluşturulması burada da önemli rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra uluslararası ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi, Türkiye'nin siber güvenliğinin sağlanması, fiber iletişim altyapısı ve geniş bant iletişiminin yurt genelinde yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

2003-2019 yılları arasında kara yolları sektöründe 2019 yılı fiyatlarıyla 469 milyar lira yatırım yapılmıştır. Ülkemizden geçen uluslararası kara yolu koridorlarının uzunluğu yaklaşık 13 bin kilometredir. 2003 yılı Ocak ayında toplam bölünmüş yol uzunluğu 6.101 kilometre iken 2019 yılı Kasım ayında 27 bin 123 kilometreye ulaşmıştır. 2035 yılında otoyol ağının 8.448 kilometreye ulaşması hedeflenmektedir. Kara yollarında otoyol ağını geliştirmek için hizmete verdiğimiz İstanbul-Bursa-İzmir Otoyolu ve Osmangazi Köprüsü'yle beraber, Kuzey Marmara Otoyolu, 1915 Çanakkale Köprüsü ve Otoyolu, Menemen-Aliağa-Çandarlı Otoyolu, Ankara-Niğde Otoyolu gibi projeler kamu-özel iş birliği modeliyle yürütülen önemli projelerdendir. Avrasya Tüneli açılışından günümüze kadar ülkemize 2,5 milyar lira katkı sağlamıştır.

Demir yollarında yürütülen faaliyetler ile yüksek hızlı tren ve hızlı tren ağının yaygınlaştırılması, hatların tamamının elektrikli ve sinyalli hâle getirilmesi, yerli ve millî demir yolu sanayisinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. 2003-2019 yıllarında demir yolu sektöründe 2019 yılı fiyatlarıyla 137,5 milyar lira yatırım yapılmıştır. Söz konusu yatırımlar ile 2019 yılı Ekim ayı itibarıyla yüksek hızlı tren hat uzunluğu 1.213 kilometre, konvansiyonel hat uzunluğu 11.590 kilometre olmak üzere toplam demir yolu hat uzunluğu 12.803 kilometreye ulaşmıştır. Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren, Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren, Bursa-Bilecik Hızlı Tren, Konya-Karaman-Ulukışla-Yenice-Mersin-Adana Hızlı Tren, Adana-Osmaniye-Gaziantep Hızlı Tren Projeleri, devam eden projelerimiz arasındadır. Bakü-Tiflis-Kars hattı ve Marmaray üzerinden Çin'den Avrupa'ya giden ilk yük treni ile 8 güzergâhta taşımacılık faaliyeti yürütülmektedir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 5 ilde yürütülen 9 kent içi ulaşım projesiyle 313,7 kilometre kent içi raylı sistem yapılmıştır. Gebze-Halkalı Banliyö Hatlarının İyileştirilmesi Projesi'yle Gebze-Halkalı arası yüz seksen beş dakikadan yüz on beş dakikaya indirilmiştir.

Hava yollarında yürütülen faaliyetlerle havacılıkta dünya ortalamasının üzerinde büyüme sürdürülmesi, havaalanı ağının ülke geneline yayılması, havacılık teknolojilerinin yerleştirilmesi, bölgesel uçuşların yapılması hedeflerimiz arasındadır. Tüm etapları tamamlandıktan sonra yılda 150-200 milyon yolcu kapasiteli İstanbul Havalimanı'nın birinci faz birinci etabı hizmete alınmış ve dünyanın en gelişmiş havalimanları arasındaki yerini bu havalimanımız almıştır. Bununla birlikte, Rize-Artvin Havalimanı, Çukurova Havalimanı, Yozgat Havalimanı, Bayburt-Gümüşhane Havalimanı, Tokat Havalimanı Projeleri yapım aşamasındadır.

Denizcilikte yürütülen faaliyetlerle, Türk gemi sanayisi rekabet gücünün ve marka değerinin artırılması, ülkemizin dünya deniz ticareti filo büyüklüğünde ilk 10 ülke arasında yer alması hedeflenmektedir. 2003 yılında uluslararası liman sayısı 152 iken, bu sayı 2019 yılı Ekim ayı itibarıyla 181'e ulaşmıştır.

Dijital dönüşüme verdiğimiz önemin meyvelerini almaya da devam ediyoruz. Ülkemiz 2017 yılında global siber güvenlik ekseninde dünyada 43'üncü sıradayken, 2018 yılında 20'nci sıraya yükselmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hükûmetlerimiz döneminde gerek doğal ve kültürel kaynaklarımızın korunması ve güçlendirilmesi gerekse hizmet sektörüne yönelik yaptığımız yatırımlar neticesinde turizm sektörümüz en çok istihdam sağlayan ve en çok döviz getiren sektörlerimizden biri olmuştur. Turizm alanında Sayın Cumhurbaşkanımızın ilan ettiği stratejik sektör olma noktasında üzerimize düşen sorumluluğu yerine getireceğiz ve getiriyoruz. 2023 hedeflerimiz olan 75 milyon turist ve 65 milyar dolar turizm geliri hedefine ulaşacağımıza inancımız tamdır. İnşallah, bu yıl da 50 milyon turist sayısını geçiyor olacağız.

Ayrıca, Türkiye olarak milletimizin binlerce yıllık eşsiz kültürüyle bu muhteşem zenginliğin yansıması olan sanat alanında da dünyada hak ettiğimiz konuma ulaşacak ve kalıcı hâle getireceğiz. Turizmde, kültür ve sanatta Türkiye kendi çitasını belirleyen bir marka olmaya devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gençlerin karar alma ve uygulama süreçleriyle sosyal hayatın her alanına etkin katılımları sağlanmakta ve bu doğrultuda faaliyetler, projeler yürütülmektedir. Bu kapsamda, gençlik merkezlerimiz, millî, ahlaki, insani ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini seven, topluma karşı sorumluluk duyan güçlü bir gençliğin yetiştirilmesi hedefiyle faaliyet göstermektedir. Gençlik merkezlerinin yanı sıra 38 gençlik kampı tesisinden 2019 yılında 125 bin gencimiz faydalanmıştır. 2020 yılında ise kamplardan faydalanacak öğrencilerimizin sayısının 2 katına çıkarılması ve böylece 250 bin gencimizin gençlik kamplarından yararlandırılması hedeflenmektedir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile 28 vakıf üniversitesi arasında imzalanan protokol kapsamında, uluslararası seviyede başarı kazanan sporcuların Bakanlık tarafından başarılarının belgelendirilmesi ve protokol imzalanan vakıf üniversitelerinde herhangi bir bölümü kazanmaları hâlinde yüzde 100 burslu olarak eğitim görebilmelerine imkân sağlanmıştır. Bunların yanı sıra, özellikle sporda tesisleşme, spor eğitimi, sponsorluk, sporcu sağlığının korunması ve uluslararası organizasyonlar gibi alanlarda önemli çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca 2020 yılında yatırım programı kapsamında 101 adet 74.400 kapasiteli, ön protokol kapsamında 13 adet 23.245 kapasiteli olmak üzere toplam yaklaşık 98 bin kapasiteli yurt hizmete açılacaktır.

Şimdiye kadar birçok konuya cevap vermeye çalıştım. Müsaadenizle birkaç dakikanızı daha alıp birkaç soruya daha

cevap vermeye çalışacağım sorduğunuz sorular arasından. Belki burada konular birbirinden farklı olabilir, sorular çerçevesinde ben gideceğim.

“Türkiye, OECD içerisinde Arjantin’den sonra en yüksek enflasyona sahip ülke midir?” diye bir soru vardı. En son açıklanan OECD verilerine göre, 2019 yılı Ekim ayında Türkiye 8,55 yıllık değişim oranına sahipken Arjantin yüzde 50,5 yıllık değişim oranına sahiptir. Türkiye’nin yıl sonu enflasyon beklentisi de yüzde 12 veya daha altıdır.

Yine “Resmî enflasyon rakamı ile gerçek enflasyon birbiriyle uyumlu mu değil mi?” şeklinde bir eleştiri, soru vardı. Enflasyon sepeti, ağırlıklar ve açıklanan değişim oranları tek bir bireyi yansıtmamakta, ülke ortalamasını ifade etmektedir. 2019 yılında TÜFE kapsamında 81 il merkezi ve 225 ilçeden aylık olarak yaklaşık 28 bin iş yerinden 895 madde çeşidi için 545 bine yakın fiyat derlenmektedir. Enflasyon rakamları, diğer ülke örneklerinde olduğu gibi, belirli bir gelir grubuna -yani düşük, orta ya da yüksek- ait olmayıp ülkenin tamamına yönelik bir göstergedir. Başka bir ifadeyle, diğer ülke enflasyon rakamlarında olduğu gibi, Türkiye rakamları da belirli bir gelir grubuna ait olmayıp ülkenin tamamına yönelik bir göstergedir. Dolayısıyla TÜFE rakamlarını bireyler veya haneler kendi harcama ve tüketim yapılarına göre daha fazla veya daha az hissedebilir; bu durum, sadece Türkiye için değil, tüm ülkeler için geçerli bir durumdur.

Yine “Faizlere ayrılan para geçen yıla göre 22 kat daha fazladır. Türkiye, yatırım yapmak yerine borç faizi mi ödemektedir?” diye bir başka soru vardı. 2020 yılında faiz ödemeleri 22 kat değil, sadece yüzde 18 artmıştır. 2002 yılında bütçeler faiz bütçesi iktidarımız döneminde hizmet bütçesine dönüşmüştür, bunu defalarca izah ettik. 2002 yılında toplanan 100 liralık verginin yaklaşık 86 lirası faiz giderleri için harcanırken 2020 yılında ise her 100 liralık vergi gelirinin 17,7 lirası faiz giderleri için harcanmıştır. 2002 yılında bütçenin yüzde 43,2’si faiz harcamalarına giderken 2020 yılı bütçesinde faiz giderleri için bütçenin sadece 12,7’si kadar kaynak ayrılmıştır.

“Ekonomimiz ithalata bağımlı. Önümüzdeki dönem yine ithalata bağımlı...” şeklinde, ithalatla ilgili, yerleşme ve millileşmeyle ilgili bir soru vardı. Burada da yine millî teknoloji, güçlü sanayi -bunu biraz önce de izah ettik aslında; konuşmacılarımızın da, hatiplerin de bununla ilgili açıklamaları vardı- vizyonuyla Türkiye’nin çağ atlaması, yüksek katma değerli yerli ve millî ürünlerin üretimini sağlayarak, 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi doğrultusunda 2019 yılında yüksek katma değerli ürünlerin yerli imkân ve kabiliyetlerle üretilmesi için Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı’nı başlattık. Bununla ilgili çalışmalar zaten devam ediyor, listeler belirlendi. Israrla ara malında, özellikle yine ihrac odaklı üretilen mallardaki ara mallarında yerleşme ve millileşme gayretlerimiz tüm hızıyla devam etmekte. Savunma sanayimizdeki yerlilik oranlarımızı inşallah sağlık, bilişim, ulaşım ve enerji gibi diğer sektörlerimizde de görmeye başlayacağız.

En düşük emekli maaşlarının düzeyiyle alakalı bir soru vardı, 1.000 TL’nin altında emekli aylığı alanlarla alakalı. Ben tek tek bir kez daha saymak istiyorum: 2002 Aralık-2019 Temmuz döneminde en düşük SSK emekli aylığı 257 TL’den nominal olarak yüzde 642, reel olarak yüzde 52 artırılarak 1.906 Türk lirasına yükseltilmiştir. En düşük BAĞ-KUR çiftçi emekli aylığı 66 TL’den nominal olarak yüzde 1.941, reel olarak yüzde 318 artırılarak 1.343 liraya yükseltilmiştir. En düşük BAĞ-KUR esnaf emekli aylığı 150 TL’den nominal olarak yüzde 1.050, reel olarak yüzde 135 artırılarak 1.724 liraya yükseltilmiştir. En düşük Emekli Sandığı emekli aylığı 376,5 TL’den nominal olarak yüzde 487, reel olarak yüzde 20 artırılarak 2.211 TL’ye yükseltilmiştir. Ayrıca 7161 sayılı Kanun’la ek ödeme dâhil dosya başı aylık tutarının 1.000 TL’den az olamayacağı düzenlenmiştir. Mevcut durumda, hak sahibi hissesi oranı uygulanmadan dosya başına ek ödeme dâhil emekli aylığının 1.000 TL’nin altında olması mümkün değildir.

İçişleri Bakanlığımızca, yine bir başka şey vardı...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Dul ve yetim aylıkları...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Burada zaten bizim kastettiğimiz, bir kişinin ölmesi, hayatını kaybetmesi durumunda hak sahibi hissesi oranı diye ifade ettiğimiz budur. Yani birisi hayatını kaybettiği zaman onun aldığı oğlu, kızı, yakını, eşi arasındaki paylaşımını kastediyorsanız, o şahısla ilgilidir. Şahsın emekli aylığı 1.000 TL’nin altında asla değildir, olamaz.

Yine bir başka soru: “İzmir’de –yani genelde bu intiharlarla ilgili yorumlar olduğu için bunu sadece örnek olarak vermek istiyorum- Ali Kabasakal’ın kendini öldürmesinin nedeni eşine ‘Param yok.’ diyememesi midir?” Burada yine İçişleri Bakanlığımızca ve yereldeki birimlerimizce yapılan ilk araştırmaya göre Ali Kabasakal’ın intihar etmesine ilişkin olarak aşırı borçlanma, ailevi sorun, alacak, verecek meselesi gibi intihar etmeye yönlendirici bir sebep tespit edilememiştir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Aşırı borçlanma...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Maddiyat dışı özel bir nedenden kaynaklandığı değerlendirilmektedir, özel olduğu için de burada ifade etmek istemiyorum. Kendisinin özel hayatıyla ilgili bir sorun olduğu değerlendirilmektedir. Konuyla ilgili araştırmalar devam etmektedir. Her intihar olayının üzerine açlık, yoksulluk gibi söylemlerle bir siyasi gömlek giydirmeye gayretlerinden vazgeçmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Yine, HDP’li belediye başkanlarını görevden alma nedeni olarak “PKK’ya para aktarıldığı belirtilmiş olmasına rağmen hiçbir belge bulunmamaktadır.” diye bir söylem vardı. Yine, son mahallî idareler genel seçimlerinden sonra haklarında silahlı terör örgütüne üye olma, terör örgütü propagandası yapmak, devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma, suç ve suçluyu övme gibi PKK/KCK terör suçları kapsamında 36 soruşturma, 20 kovuşturma devam eden 28 belediye başkanı Anayasa ve Belediye Kanunu’nun verdiği yetkiye dayanarak görevlerinden uzaklaştırılmıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yarın seni de alırlar.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Doğrudan ya da dolaylı olarak terör örgütüne yapılan kaynak aktarımlarının ihale mevzuatına, imar mevzuatına, personel mevzuatına aykırı uygulamalarla kendini gösterdiği gerçeği karşısında PKK’ya para aktarılmasının belgesinin olmadığını iddia etmek bunu öne sürenlerin ne kadar profesyonelce iş gördüklerinin doğal bir kanıtıdır.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sizler yalancısınız, yalancısınız!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – “Hukuk dışılığı ortadan kaldırmak için hukuk ortadan kaldırılmakta mıdır?” diye yine bir söylem vardı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir tane belge koy, bir tane!

FATMA KURTULAN (Mersin) – Cumhurbaşkanı Yardımcısısınız ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ayıp gerçekten ya!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemiz bir hukuk devletidir.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hadi canım!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Devletin her türlü iş ve eyleminde Anayasa altında, anayasal güvence altında olan bu ilkeye riayet edilmektedir.

NURAN İMİR (Şırnak) – En büyük suç işleyen sizlersiniz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Anayasa’nın 125’inci maddesi gereğince idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu da açıktır. İdarenin olası hukuk dışı uygulamalarına karşı yargı yolu güvencesi getirilerek etkili bir denetim mekanizması da öngörülmüştür. Hukukun ortadan kaldırılması gibi bir durum söz konusu olmadığı gibi, hukukun evrensel ilkelere göre daha da etkili bir şekilde uygulanmasına ilişkin mekanizmalar geliştirilerek hukuk devleti ilkesinin uygulama alanı son on yedi yılda genişletilmiştir. Hukuk devleti olmak asla suçu ve suçluyu görmezden gelmek anlamına gelmez, hukuk devleti olmak terör ve teröristi görmezden gelmek anlamına gelmez; tam tersi suçla, suçluya, terörle, teröristle kararlılıkla mücadele anlamına gelir.

Yine “Bütçede kadın yok sayılmakta.” şeklinde bir eleştiri vardı. Burada da sadece birkaç örnekle bunu ifade etmek istiyorum. KOSGEB tarafından kadın girişimciliğinin artırılması ve yaygınlaştırılması hedefiyle -somut olarak ifade ettiğim şeyler bunlar- yeni kadın girişimcilere mevcut desteklere ilave yüzde 20 destek sağlanmaktadır. GAP İdaresi Başkanlığınca kadın istihdamını ve kadın girişimciliğini artırmak için yürütülen Çok Amaçlı Toplum Merkezleri Projesi’ne yine 8 milyon lira finansman desteği sağlanması planlanmaktadır.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Kadınlar ölüyor, kadınlar siyasetten atılıyor...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – YÖK’ün geleceğin mesleklerine ilişkin yetiştirdiği, doktora düzeyinde yetiştirilen uzmanların da, yine memnuniyetle ifade ediyorum, çoğunluğunu kadınlarımız oluşturmaktadır.

Bunun yanı sıra, eşi vefat etmiş kadınlara yönelik yardımlar, kadın konukevlerindeki giderler, şiddeti önleme ve izleme merkezlerine bu çerçevede verilen destekler, Sağlık Bakanlığı kanser, erken teşhis, tarama ve eğitim merkezlerinde yine kadınlarımızın kanser taramalarının ücretsiz olarak yapılması bütçemizdeki kadınlara yönelik uygulamaların sadece birkaçıdır.

Yine, bu Tank Palet Fabrikasıyla ilgili eleştiriler, defalarca yapılan açıklamalara rağmen tekrar tekrar gündeme getirilmekte. Fabrikanın mülkiyetinin devlette olduğunu ve sadece işletme hakkının bir süreliğine Katar ve Türk iş birliğinden oluşan BMC’ye devredildiğini...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yirmi beş yılığına...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - ...yapılacak yatırımlarla da fabrikanın daha etkin ve verimli şekilde çalışacağını bir kez daha ifade etmek isterim.

MURAT EMİR (Ankara) – Nasıl devrettiğinizi soruyoruz, nasıl devrettiniz?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Çeyrek yüzyıl bir süre...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülke kaynaklarının savunma sanayisinde etkin ve verimli kullanılmasının sağlanması, fabrikada mevcut atıl kapasitesinin en aza indirilmesi, fabrika işletme verimliliğinin artırılması, yeni iş ve üretim imkânları oluşturulması ve ihracatın artırılması doğrultusunda yatırımlar yapılması özel sektörün iş yapma hızından ve yüksek teknolojiye erişim imkânlarından faydalanılması amaçlanmıştır.

MURAT EMİR (Ankara) – 50 milyon dolar bulamadınız mı bir yerden?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Bu kapsamda ülkemize herhangi bir ek yük getirmeden, çağın gereklerine uygun şekilde bu fabrika modernize edilecek, yirmi beş yıl boyunca fabrikada ihtiyaç duyulacak bütün yenileme yatırımları bu firma tarafından gerçekleştirilecek ve kapasite geliştirmeye dönük belirlenecek alanlarda da ilk aşamada en az 50 milyon dolar tutarında ilave yatırım yapacaktır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Niye Katar ordusu?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Savunma sanayisinde diğer tüm alanlarda olduğu gibi yine tank üretimi alanında da nasıl bir fark oluşturacağımızı hep birlikte göreceğiz.

15 Temmuz bağışları ve vakfın kuruluşuyla ilgili yine bir eleştiri, bir soru vardı. Burada yardım toplama döneminde intikal eden bağış miktarı Ziraat Bankasında nemalandırılmak suretiyle toplam 338 milyon 971 bin 731 TL 97 kuruş olarak 2/1/2019 tarihi itibarıyla tek hazine kurumlar hesabına aktarılmıştır. Tek hazine hesabı uygulaması kapsamında Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfı adına sermaye taahhüdü olarak Ziraat Bankası Ankara Kamu Kurumsal Bankacılık Şubesi nezdinde açılan hesaba 10 milyon TL vakıf kuruluş mal varlığı olarak bloke edilmiştir.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Para neden hak sahiplerine dağıtılmıyor? Hazineye mi bağış yapıldı?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 2016/18 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca, FETÖ'nün darbe girişimi sırasında şehit olan vatandaşlarımızın aileleri ile gazilerimize yardım edilmesi maksadıyla dayanışma kampanyası kapsamında bugüne kadar toplanan bağış tutarının 251 şehidimizin hak sahipleri ve 2.731 gazimizin tamamı için nasıl değerlendirileceği Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfı mütevelli heyeti kararıyla belirlenecektir.

MURAT EMİR (Ankara) – Üç buçuk yıldır neyi bekliyorsunuz Sayın Oktay? Onu söyleyin. Asıl soru budur.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Son konuşan hatiplerin -son bir soruya da- eleştirileri vardı bir üniversiteyle ilgili olarak.

MURAT EMİR (Ankara) – Hazineside o para duruyor mu? Nerede o para?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bizim şehitlerimizin de gazilerimizin de sonuna kadar yanında olduğumuzu gazilerimiz de şehit yakınlarımız da çok yakinen bilirler.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Paralarını yiyerek... Paralarını götürerek...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Onların kuruşuna dokunmayız, dokundurtmayız, halel getirtmeyiz; bundan emin olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Neden vermiyorsun o zaman? Neden hak sahiplerine verilmiyor paralar?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bir üniversiteyle ilgili, Şehir Üniversitesiyle ilgili gelişmelere ilişkin yine bir hatibin eleştirileri vardı. Bu da yine açıklanan bir konu. Buradan bir kez daha konuyu açıklamak istiyorum.

Şehir Üniversitesine ilişkin gelişmeler:

1) Özelleştirme Yüksek Kurulunun 29/5/2015 tarihli ve 2015/32 sayılı Kararıyla TEKEL İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde bulunan İstanbul Kartal Dragos mevkiindeki taşınmazlar Sayın Ahmet Davutoğlu'nun Başbakanlığı döneminde İstanbul Şehir Üniversitesine devredilmiştir.

2) Şehir Üniversitesi söz konusu araziler üzerinde ipotek tesis ettirerek Kartal Dragos'ta kampüs inşası için Halkbanktan kredi kullanmıştır.

3) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarafından Özelleştirme Yüksek Kurulunun (2015/32) sayılı Kararı'nın 237 numaralı parasele yönelik kısmının iptali talebiyle açılan davada Danıştay 13. Dairesi 4 Temmuz 2019 tarihli Kararı'yla taşınmazın mülkiyetinin İstanbul Şehir Üniversitesine bedelsiz olarak devredilmesine ilişkin kısmının iptaline karar vermiştir.

4) Karar sonrası hukuki olarak söz konusu parselin mülkiyeti Maliye hazinesine intikal ettirilmiştir.

Diğer taraftan, Şehir Üniversitesinin kredi başvurusundaki öngörülerini yıllar içinde gerçekleşmemiş ve üniversite kredi, anapara ve faiz geri ödemelerini ödeyecek geliri elde edememiş ve bankaya borçlarını ödeyememiştir. Bu borçlar 417 milyona ulaşmıştır. Özellikle hukuka aykırı bir mülkiyet devri kararı üzerine inşa edilmiş bir üniversite ve üniversitenin bu araziye teminat göstererek aldığı, ödeyemediği kredi borcu söz konusudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oktay, buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) - Yani durum iddia edildiği gibi siyasi bir mesele değil, hukuki bir süreç ve sonuçtur. Bu konunun siyasi alana çekilmesi, akademisyenlerimizin, öğrencilerimizin mağdur olarak gösterilmesi son derece yanlıştır, böyle bir durum bulunmamaktadır.

Cumhurbaşkanımızın liderliğinde cumhuriyet tarihinin en büyük yükseköğrenim atılımı gerçekleştirilmiş, bu atılımı gerçekleştirmiş kadrolar olarak bütün üniversitelerimizi en güçlü şekilde destekledik, desteklemeye de devam etmekteyiz, aksi bir durum söz konusu bile olamaz. Şehir Üniversitesinde görev yapan akademisyenlerimizin ve öğrencilerimizin akademik ve eğitim faaliyetlerinin kesintiye uğramadan devam etmesi için gerekenler yapılacaktır.

Sonuç olarak, tamamen hukuki bir süreç devam ederken, Cumhurbaşkanımızla hiçbir ilgisi yokken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...Şehir Üniversitesi konusunun kimler tarafından ve nasıl siyasallaştırıldığını kamuoyunun takdirine bırakıyorum.

Ben, sadece, süremiz kalmadığı için...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Cumhurbaşkanı açıkladı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine, konuşmamı güzel bir haberle bitireyim.

MURAT EMİR (Ankara) – EYT'lilere haber mi var?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Zaten yine hatiplerimizce buna değinilmişti zannediyorum. Yine, bugün yayımlanan İnsani Gelişme Raporu'na göre, Türkiye, 2018 yılı bazlı İnsani Gelişme Endeksi'nde 0,806'lık değere ulaşarak 189 ülke arasında 59'uncu sıraya yükselmiştir. Yani bunun anlamı şu: İnsani Gelişmişlik Endeksi'nde

2002'de orta insani gelişmişlik seviyesinde olan Türkiye, 2009'da yüksek insani gelişmişlik seviyesine ve bugün itibarıyla da en yüksek insani gelişmişlik seviyesine çıkmış durumdadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunlar kendiliğinden olmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bravo(!)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bunlar, sizlerin burada anlattığı, çizdiği bir portredeki Türkiye'de olmuyor.

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu düşüncelerle 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin ülkemize ve milletimize bir kez daha hayırlı olmasını diliyorum.

Görüş ve eleştirileriyle 2020 yılı bütçemizin oluşmasına katkıda bulunan, yine, başta Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve üyeleri olmak üzere, tüm milletvekillerimiz ile bütçenin hazırlanmasında yoğun emeği geçen herkese yürekten teşekkür ediyorum.

Yine, bugünkü eleştirilerinizden ve katkılarınızdan dolayı da Sayın Başkan ve tüm üyelere, siz sayın vekillerimize yürekten teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Oluç, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve kayyum atamalarıyla ilgili sözlerinin mesnetsiz, hayal ürünü, hukuksuz ve asılsız olduğuna ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, evet "Gecenin bu saatinde polemik yapmak uygun mudur?" diyeceksiniz ama kaçınılmaz olarak tutanaklara geçmesi gerekiyor bazı şeylerin.

Şimdi, Cumhurbaşkan Yardımcısının kayyum atamasıyla ilgili söyledikleri tamamen mesnetsizdir, hayal ürünüdür, hukuksuzdur, kara propagandadır, asılsızdır. Bu lafları niye sıralıyorum arka arkaya? Yani tek kelimeyle "yalan" demek için bunları sıralıyorum.

Şimdi, hiçbir belediye başkanımız hakkında, ister eski olsun ister yeni olsun, usulsüz harcama, yolsuzluk, ihaleye fesat karıştırma gibi konularla açılmış en ufak bir dava yoktur; yalandır bunların hepsi. Bu konuda hazırlanmış hiçbir müfettiş raporu yoktur, yalandır bunlar. Hiçbir Sayıştay raporu yoktur, yalandır bunlar. Hiçbir belediye başkanımız hakkında böyle bir şey yoktur ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Siz, kendi atadığınız, 2016 sonrasında atadığınız kayyumlardan 9'unu, yine siz, yolsuzluk, ihaleye fesat karıştırma ve usulsüz harcama yani hırsızlık nedeniyle görevden aldınız, kendi kayyumlarınızı. Görevden almadıklarınız hakkında da Sayıştay dosya dosya rapor düzenledi usulsüz harcama, yolsuzluk için. Sayıştay Başkanı bu Plan ve Bütçe Komisyonunda bunlara tekrar değindi. Bunların hepsini tartışacağız, bunu söyleyeyim. Halka hizmet için tesis edilen hiçbir kaynak başka bir amaç için kullanılmamıştır, külliye yalandır, külliye yalandır, bunu da söyleyeyim.

Şimdi, bakın, 31 Marttan dört buçuk ay sonra kayyum atamaya başladınız. Hangi kaynağı kullandı bu belediye başkanları? Sizin bıraktığınız borç enkazını temizlemek için çalışıyordu o belediye başkanları. Asılsız iddialarda bulunuyorsunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, YSK'nin kabul ettiği adaylardır, hiçbir hakkında bir hüküm yoktur; yalan söylüyorsunuz. Şimdi, belediyelere musallat olan darbeci bir odak vardır, darbeci bir zihniyet vardır, halkın iradesini gasbeden, seçim hukukunu, seçim adaletini, sandık hukukunu gasbeden bir anlayış vardır. İşte, yürütmenin darbeci anlayışı esas olarak budur.

Şimdi, efendim "sözde eş başkanlık" diyorsunuz. Yahu, size danışmanlarınız yalan yanlış bilgi aktarıyor, siz de kalkıyorsunuz halkın kürsüsünde bunları anlatıyorsunuz. Nasıl "sözde eş başkanlık" oluyor? Her biri seçilmiştir, hiçbir atanmış değildir. Nasıl seçilmişlerdir? 1'inci sıradan belediye meclis üyesi olan kimse, 1'inci sıradaki kimse o seçilen kişi "eş başkan" olarak adlandırılmaktadır. Hepsini seçilmiş insanlardır, atanmış 1 kişi yoktur içlerinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oluç, tamamlayalım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

O kadar çok yalan söylendi ki Sayın Başkan, kusura bakmayın, tamamlamak zor ama yine de tamamlayacağım çünkü burada her gün 5 kere de olsa bu gerçekleri anlatacağız ve konuşacağız, bundan asla vazgeçmeyeceğiz.

Hedefiniz bellidir: Kürt halkının iradesini çiğnemek, Kürt halkının iradesini yok saymak, gasbetmek, seçim hukukunu ortadan kaldırmak, atanmışlar rejimi yaratmak. Hedefiniz bunlardır. Kürt halkına karşı yürütmenin düşman olduğunu söylüyoruz, onu destekleyenlerin düşman olduğunu söylüyoruz. İşte, kanıtı bu kürsüde biraz evvel yapılan konuşmadır. Kürt halkına, iradesine karşı düşmanlık budur işte. Yalanlar üzerine inşa edilmiş bir konuşmadır. Kesinlikle kabul etmiyoruz, asla da kabullenmeyeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun.

9.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım... Sayın Oktay, az önce yaptığınız konuşmada Cumhuriyet Halk Partisi Lideri Sayın Kılıçdaroğlu'nu kastederek "Cumhuriyet Halk Partisinin devlet memurlarıyla bir meselesi var." dediniz. Sayın Kılıçdaroğlu ile sizi kıyaslayamam; onun yeri ayrıdır, sizin yeriniz bizim tarafımızdan bilinmektedir ama kendimle ve arkadaşlarımla, burada bulunan arkadaşlarımla kıyaslarım. Sizin ile bizim aramızdaki fark şudur Sayın Oktay: Siz saraya hesap verirsiniz, biz millete hesap verimiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Siz, hayatınızda hiç milletvekili olmadınız. Burada bulunan her milletvekili milletin ayağına gider, onun derdini dinler, ondan oy ister ama ona hizmet etmek için oy ister ve onun çilesiyle kendisi çilenir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - Sayın Oktay, bin lirayı nasıl aldıklarını burada abarta abarta anlatıyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Gerçek rakamlar...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - "2 bin lira alıyorlar." falan diyorsunuz. Ben şimdi size soruyorum: Nominal olarak siz kaç para alıyorsunuz Sayın Oktay? Reel olarak kaç para alıyorsunuz? Hani diyorsunuz ya "bu nominal" "reel" falan diye, siz hiç halkın bin lirayla, 2 bin lirayla nasıl geçindiğini biliyor musunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Siz ne kadar alıyorsunuz?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - Sarayda yaşamaya benzemiyor gecekonduda yaşamak; açken çocuklarının gözlerinin içine bakarken sarayda oturup da iş yapmaya benzemiyor Sayın Oktay. Onun için, siz yoksuldan, fukaradan bahsederken saraydan bakıp konuşmayın, milletin yanına gidip konuşun.

Sayın Oktay, siz şehit paralarıyla ilgili diyorsunuz ki: "O paralar hazinede duruyor." ve övüne övüne 309 milyon liranın 338 milyon lira olduğunu söylüyorsunuz.

Sayın Oktay, biz soruyoruz: Şehit aileleriyle ilgili toplanan yardım, dünyada hiç görülmemiştir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – ...neden üç buçuk yıl bekletilir? Neden? "309 milyon lira 338 milyon lira oldu." diyorsunuz. Şehit ailelerine ait bu paranın tamamı eğer bir şehit ailesine ait olsaydı şu anda 495 milyon lira olurdu. Peki, siz, bu şehit ailelerinin yardım parasının üstüne oturdunuz mu oturmadınız mı? Milletin şehit parasını siz hazinede tutarak onları mağdur bıraktınız mı bırakmadınız mı? Buna niye cevap vermiyorsunuz Sayın Oktay? Hiç vicdanınız sızlamıyor mu sizin? (CHP sıralarından alkışlar)

Milletin gözünün içine baka baka bombalanıp da ölen polislerin parasını vermiyorsunuz Sayın Oktay. Size hiç vicdanınız sızlamadan burada konuşabilme yetkisini sadece saray mı veriyor? Peki, millete karşı ne diyeceksiniz Sayın Oktay?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Oktay, siz diyorsunuz ki: "Hastaneler şu anda güllük gülistanlık." Hastaneler güllük gülistanlık, her akşam milletvekillerinin telefonları gece saat ikide üçte neden çalar? Siz milletvekili olmadığınız için bilmezsiniz Sayın Oktay. Onların telefonları yoğun bakım için çalıyor, onlar 3 yaşındaki çocuklar ölmesin diye uğraşıyorlar, onlar beyin kanaması geçiren 23 yaşındaki kız yolda ölmesin diye uğraşıyorlar.

Sayın Oktay, siz, hani, bu "PKK/PYD" bilmem ne, falan bir sürü şey sayıyorsunuz ya; doğru söylüyorsunuz, biz de karşıyız da şu PYD'li Salih Müslim'i siz neden kırmızı halıyla karşıladınız? Onu kırmızı halıyla orada neden ağırladınız, söyler misiniz Sayın Oktay? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bütün film orada kopuyor, dağda kopuyor!

BAŞKAN – Sayın Özkoç, tamamlayalım lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tamamlıyorum.

Sayın Oktay, siz diyorsunuz ki: “Cumhurbaşkanı tarafsız olmalıdır.” Peki, bir Cumhurbaşkanı, dünyanın neresinde bir belediye başkanına, İstanbul gibi bir şehrin Belediye Başkanına “İki hafta daha yağmur yağmazsa, su olmazsa bakalım ne yapacaksınız?” diyebilecek vicdana sahiptir? Bizim bunu sorma hakkımız yok mu Sayın Oktay?

Sayın Oktay, kadına şiddetten bahsediyorsunuz. Kadınlarımız öldürülene kadar feryat ederken kadınının yanında değilsiniz ama kadın şiddetini kınayanları polis copuyla dövdürüyorsunuz, bu mudur sizin kadından yana tavrınız?

Siz tam yüz altmış dakika konuştunuz, şurada dört dakikada cevap vermeye çalışıyoruz. Sizin yüz altmış dakika konuşacak yetkiyi haiz olmamanız gerekir çünkü burada milletin vekilleri var, siz sarayın vekilisiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bostancı, buyurun.

10.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, “saray” denilen yerin milletin evi olduğuna, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da milletvekillerinin de millete hesap vereceğine ve AK PARTİ iktidarlarının on yedi yıldır bu hesabı alınının aklıyla verdiğine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Şimdi, arkadaşlar “saray” “saray” diyorlar, bir kere milletin evi saray dediğiniz yer.

NURAN İMİR (Şırnak) – Hiçbir milletin kulu giremiyor oraya! Kandırmayın kimseyi!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – “Saray” dediğiniz yer milletin evi.

NURAN İMİR (Şırnak) – Şakşakçılar dışında kim girebiliyor oraya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Bostancı konuşsun mu?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Orada oturan kişi kendisi gidip de oraya oturmuş değil; onu oraya oturtan millet, millet! (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

NURAN İMİR (Şırnak) – İnanın, sizler bile giremiyorsunuz o saraya randevusuz!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Şimdi “Saray, saray” dediğiniz yerde, orada oturan insan milletin iradesini temsil ediyor. Sayın Cumhurbaşkanı da milletvekilleri de elbette millete hesap verecek ve bundan da gurur duyarlar. Önemli olan, o hesabı alınının aklıyla vermek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hep veriyorsunuz, her zaman veriyorsunuz! Yalan, yalan, yalan; yalan rüzgârı!

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Biz on yedi yıldır bu hesabı alınının aklıyla verdiğimiz için oradayız Engin Bey, oradayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şehitlerin parasının hesabını verin.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sorularınızın hepsinin cevabı var elbette, bunlar verildi. Bütün bunlar buralarda çok da müzakere edildi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sadece şehitlerin parasını anlatın, sadece şehitlerin parasını!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Söylediğiniz her konu burada müzakere edildi geçmişte, kayıtları da vardır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sadece şehitlerin parası!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Değerli arkadaşlar, Halkların Demokratik Partisinin Grup Başkan Vekilinin söylediği konuya ilişkin olarak da geçmişte biz çok müzakereler yaptık burada. Gecenin bu vaktinde bunu uzatmak niyetinde değilim. Geçmiş kayıtlara baktığımızda, bütün söylediklerinin karşılığı vardır, cevabı vardır.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hiç olmadı Naci Bey, hiç olmadı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Öyle anlaşılıyor ki o konulara bütçe görüşmeleri boyunca tekrar gireceğiz. Memnuniyetle konuşuruz, görüşürüz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Şu an verin, şimdi verin! Afaki konuşup konuşup oturdunuz her zamanki gibi.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Oktay, buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yüz altmış dakika konuştu, beş dakika konuştuk efendim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Ya milletvekili beş dakika konuştu ya!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Ya sen de konuştun ya!

RECEP ÖZEL (Isparta) – Siz de seksen dakika konuştunuz ya!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Beş dakika konuştum!

BAŞKAN – Sayın Özkoç, bu, Danışma Kurulu kararı olarak geldi, burada oylandı; siz kabul ettiniz kimin ne kadar konuşacağını.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Peki, efendim, peki. Ama oylamayı görmedik efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oktay.

11.- Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Ben on iki saat dinledim. Burada özellikle şahsıma veya iktidarımıza yöneltilen bir konuya cevap vermek istiyorum. Kürt halkına karşı düşmanlık diye bir şey asla söz konusu değildir. Eğer ki Kürtlerin bir dostunu arıyorsanız buraya bakabilirsiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer ki Kürtlerin düşmanı kimdir diye bakmak istiyorsanız, onları dağlara süren, dağlara gönderen, onları perişan eden, çoluklarını çocuklarını, ailelerini darmadağın eden... Gidin Diyarbakır'daki annelere sorun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Baklava yiyen kayyumlarınıza soralım.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Siz, bize ve şahsıma “Kürt halkına karşı düşmanlık besleyen” diye bir ifadeyi kullanamazsınız, tamamen reddediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye’de hiçbir ilde ve ilçede, hiç kimse, yanındakini Kürt müdür, Türk müdür, Çerkez midir, böyle bir ayrıma asla tabi tutmamıştır. (HDP sıralarından gürültüler)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Öldürüyorsunuz, öldürüyorsunuz.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Bir dinleseniz. Tahammül edemiyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Kız verir, kız alır. Bizim de komşularımız olmuştur. Kız vermişizdir, kız almışızdır. Düşmanlık diye bir şey söz konusu değildir.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Her gün onların acısını yaşayan biziz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – İfadelerimizin hiçbirisi de yalan değildir, gerçeği yansıtmaktadır. Gider mahkemelere başvurursunuz, gerçeği de oradan öğrenirsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tek bir belge yok.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Altın ve gümüş almaktan öldü kayyumlarınız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Diğer taraftan, bizim millete hesap verip vermediğimizle ilgili... Siz bizi nerede zannediyorsunuz bilmiyorum Sayın Vekilim? (CHP ve HDP sıralarından “Sarayda, sarayda” sesleri)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sarayda zannediyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Biz Allah'ın her günü... Biz bugün burada millete hesap veriyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz saraydasınız.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Biz bugün burada millete hesap veriyoruz. Biz Allah'ın her günü her bir ilimizde milletle beraberiz ve bizim telefonlarımız 7/24 açıktır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Allah'ın her günü saraydasınız.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Saraydasınız, sarayda.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Zalimsiniz, zalimsiniz!

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Verin o zaman telefon numaranızı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bizim hesap verdiğimiz Cumhurbaşkanı da milletin seçtiği ve milletin iradesiyle gelmiş birisidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kabinenin bir üyesi olarak da ona hesap vermek kadar doğal bir şey olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz saraydasınız, sizi millet seçmedi.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kadınları öldürüyorsunuz, çocukları aç bırakıyorsunuz, çocukları tacize

maruz bırakıyorsunuz. Daha ne yapasınız.

BAŞKAN – Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Burada hesap vermekle ilgili son cümleyi ben tekrar ifade etmek istiyorum.

Tabii ki kabinenin bir üyesi olarak, Cumhurbaşkanının Yardımcısı olarak, Anayasa'yla verilmiş, yasalarla çizilmiş görevleri çerçevesinde tabii ki Cumhurbaşkanına da hesap vereceğiz.

MURAT EMİR (Ankara) – Kabine diye bir şey var mı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kabine diye bir şey yok, kabine diye bir şey yok. Kabine yok, kabine yok.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Memursunuz, memur.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Ama milletimize de hesabımız 7/24 devam eder.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kabine yok!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY - Şehit yakınlarımız da gazilerimiz de bizim kendilerine ne yaptığımızı, kendilerine nasıl değer verdiğimiz ve her türlü ihtiyaçlarında nasıl yanlarında olduğumuzu iyi bilirler.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Paralarını verin, paralarını! Paralarını verin!

ÖZKAN YALIM (Uşak) - Neden paralarını ödemiyorsunuz?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Paralarını ödeyin!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY - Bizi onlara sorabilirsiniz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÖZKAN YALIM (Uşak) - Neden 251 aileye dağıtmıyorsunuz onları?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Paralarını verin. Paralarını verin şehitlerin.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Neden dağıtmıyorsunuz? Başka yerde mi kullandınız?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Bu saatte bu ses...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Kim bastı ayağına onun, kim?

BAŞKAN - Sayın Oluç, buyurun.

12.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, yürütmenin yargı üzerinde tahakküm kurduğuna ve yapılan konuşmaların tarihe birer belge olarak geçtiğine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kısa iki noktaya değinmek istiyorum. Birincisi: Evet, tekrarlıyorum, çok net, açıkça tekrarlıyorum, bu kullanılan ifadeler, yapılan uygulamalar Kürt düşmanlığıdır. Açıkça söylüyorum bunu. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Kim yaparsa o yapıyordur.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Yalan, yalan!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Kim yaparsa o yapıyordur. Kürt halkına düşmanlık yapıyorsunuz, yapmayın ki bağırarak zorunda kalmayayım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Yalan, yalan!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yapmayın ki bağırarak zorunda kalmayayım. Birincisi bu, bunu tespit edelim.

İkincisi: Yürütme kendini yargı yerine koyuyor. Yürütme kendini yargı yerine koyduğu gibi, yargıya bir tahakküm kurmuş vaziyette.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Çarpıtmayınız!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yargının hangi kararları vereceğini de söylüyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Mahkemeye gitme yolu açık, gidebilirsiniz. Kürt düşmanı sizsiniz, siz!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Burada Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısının yaptığı konuşma açıkça yargı üzerinde kurulmuş olan tahakkümün hangi safhada olduğunu göstermektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Mahkemeye gidebilirsiniz, problem yok orada. Kanunun verdiği yetkiyi kullanıyor. Yargı yolu açık, gidebilir.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ortada hiçbir yargı kararı yokken yargı kararı varmış gibi konuşan bir Cumhurbaşkanı Yardımcısını dinledik biraz evvel. Dolayısıyla işte yargı böyle yönlendiriliyor, yargı üzerinde tahakküm böyle kuruluyor, yargı yerine yürütme bu kararları veriyor. İşte biz kuvvetler ayrılığı ortadan kaldırıldı, hepsi yürütmede birleştirildi derken zaten bu durumu anlatıyoruz. O nedenle, bu konuşmaların hepsi aslında tarihe birer belge ve kanıt olarak da geçiyor; bunu da tekrardan söylemiş olayım.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sulandırmaya gerek yok.

BAŞKAN – Sayın Bostancı...

13.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, "Kürt düşmanısınız." sözünü reddettiklerine ve asıl meselenin terör olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Bu "Kürt düşmanısınız." sözünü bir kez daha çok açık ve net altını çizerek -ümit ederim muhataplarımız da anlarlar- reddediyoruz çünkü Saruhan Bey bu tarafa bakarsa bir hayli Kürt mebusun burada da olduğunu görecektir, diğer tarafa bakarsa orada da görecektir. Dolayısıyla adı "Halklar" olan Halkların Demokratik Partisiyle Kürtleri böyle ajitatif bir şekilde özdeşleştirici siyasi dilin uygun olmadığı kanaatindeyim, Kürtlere de hiçbir faydası yok.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kürt düşmanı olduğunuz gerçeğini değiştirmiyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Siz de biraz hapishanelere bakın, Edirne'ye bakın.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Kürtlerin kaderi Türklerle ortak, Kürtlerin ayağına taş değerse Türklerin de değer. Bu coğrafya öyle bir coğrafya. Biz bunu biliyoruz, geçmişten biliyoruz, geleceğin görebildiğimiz hikâyesinden biliyoruz. Ama mesele burada terördür, asıl problem odur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Türklerin de, Kürtlerin de, Arapların da, Acemlerin de bu coğrafyada düşmanı terördür, terör. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Taybet Ana'ya bakın, Taybet Ana'ya!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Terör, bu coğrafyada, Orta Doğu coğrafyasında halkları birbiri aleyhine kışkırtan en önemli unsurdur, bunu da döktüğü kanla yapar. Lütfen gözünüzü açın ve bunu görün.

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

14.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Türkiye'de yaşayan farklı kimliklerin, kültürlerin, ana dillerin geleceği ortak hâle getirilmek isteniyorsa mevcut politikalardan vazgeçilmesi ve çözüm yollarının birlikte bulunması gerektiğine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Polemiği uzatmak için söz almadım.

BAŞKAN – Uzuyor ama.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yeni bir şey de açmak istemiyorum.

Elbette ki şu tartışılması ve konuşulması gereken bir konudur: Bu coğrafyada eğer bizim geleceğimiz ortaksa -ki öyledir- bizim geleceğimizi ortak, güçlü ve gerçekten Türkiye'de yaşayan bütün farklı kimliklerin, kültürlerin, ana dillerin ortak geleceği hâline getirmek istiyorsak o zaman bu politikalardan vazgeçilmesi gerekiyor. Bizim işaret ettiğimiz şey bir suçlama yapmak için değildir, var olan durumun neye yol açtığını göstermek içindir. Yoksa elbette ki sizin de sıralarınızda Kürt vekiller var, diğer partilerin de, bizim de sıralarımızda Kürt vekiller var. Dolayısıyla meselenin çözümü açısından bu yanlış politikalardan uzaklaşmak gerektiğine işaret etmek için bu kavramı kullanıyorum, yoksa herhangi bir suçlama yapmak için değildir. Eğer hep birlikte bu yapılanların ortak geleceğimiz açısından zarar verici adımlar olduğunu düşünüyorsak, o zaman çözüm yollarını da birlikte tartışmak ve bulmak zorundayız. Bizim söylediğimiz esas itibarıyla budur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait

Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 130) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi şahsı adına ikinci konuşmacı aleyhte olmak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Erol Katırcıoğlu.

Buyurun Sayın Katırcıoğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinize iyi akşamlar diliyorum. Epey geç oldu. Son konuşmacıyım ve on dakikam var. Bu, tabii, çok şey yüklüyor üzerime.

Vallahi, şöyle söyleyeyim: Sayın Oktay'ı ben birkaç defa dinledim, 2 defa en azından Plan ve Bütçe Komisyonunda uzun uzun dinledim, burada da yüz altmış dakika dinledim. Şöyle söyleyeyim: Öyle bir tablo çiziyor ki -biraz masalımsı da bir tablo- en iyileri var orada, en hızlıları var, en bilmem neleri var, en büyükleri var, yataylar var, dikeyler var, her şey var. Fakat arkadaşlar, bu anlatılanların hepsi -kusura bakmayın ama- hikâye, bunlar hikâye; gerçek bu değil, gerçek...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Başarı hikâyesi, başarı hikâyesi.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Peki, siz öyle düşünün.

Efendim, eğer sokağa çıktığınızda insanlar gerçekten işsizse, açsa, evine ekmek götüremiyorsa, intihar ediyorsa, böyle bir Türkiye var ise o zaman Fuat Oktay'ın söylediği, çizdiği tablo neye tekabül ediyor sizce? Gerçeğe tekabül ediyor mu? Hiçbir şekilde etmiyor bence. Çünkü Oktay'ın sözcüklerine bakarsanız, hep en büyüklerin, en hızlıların, en genişlerin olduğu bir tablo çiziyor bize. Kusura bakmayın ama böyle bir Türkiye yok Sayın Oktay, böyle bir Türkiye yok.

Şimdi, gördüğünüz gibi, yine konu Kürt meselesine geldi. Gördünüz mü? Ben buraya her çıktığımda da bunun altını çiziyorum çünkü Türkiye'nin en önemli sorunu budur ve fakat sevgili arkadaşlar, bu mesele Naci Bey'in de ifade ettiği gibi ve diğer arkadaşların da zaman zaman ifade ettikleri gibi sadece lafûgûzafla çözülecek bir sorun değildir. Yani "Siz kardeşsiniz, birlikte yaşıyorsunuz." Eyvallah, bunların hepsi tabii ki çok güzel şeyler ama ortada tarihten gelen sosyolojik ve siyasi bir sorun var ve bu sorun burada afaki laflarla geçiştirilemez ama burada gördüğüm kadarıyla birçok milletvekili arkadaşımızın tercihi bu. "PKK'ya terör örgütü de." Böyle, bir de parmak sallıyorlar.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – De Hocam, de! De Hocam!

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Ya, mesele bu değil ki! Mesele bu değil arkadaşlar, mesele bu değil!

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Mesele bu! PKK terör örgütü mü, değil mi?

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Siz bunu bu hâle getirerek aslında olayı çözümsüzlüğe itiyorsunuz ve bizim Grup Başkan Vekilimizin söylediği gibi Kürtlere düşmanlık ediyorsunuz o zaman.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Alakası yok!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Etmiyoruz.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Ediyorsunuz çünkü eğer etmiyor olduğunuzu iddia ediyorsanız...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – O zaman Kürtleri PKK'yla niye eş değer görüyorsunuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar...

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Bir dakika... Bir dakika...

Eğer etmiyorsanız o zaman benim önerdiğim çerçevede, daha sakın ve işin daha sosyolojik, tarihî kısımlarını konuşabilecek bir ortamı yaratmamız lazım. Yoksa böyle laflarla olmaz. Bakın, ben size... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Zaten, şurada beş dakikam kaldı. Lütfen, izin verin, konuşayım.

SALİH CORA (Trabzon) – PKK'ya terör örgütü diyor musunuz? Hocam, PKK'ya terör örgütü diyor musunuz, demiyor musunuz?

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Şimdi, arkadaşlar, bakın, benim konuşmam da aşağı yukarı böyle bir çerçevedeydi.

SALİH CORA (Trabzon) – Hocam, PKK'ya terör örgütü diyor musunuz, demiyor musunuz?

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Ben Sayın Oktay'ın bütçesini bir güvenlikçi bütçe olarak nitelendiriyorum. Baktığımızda...

SALİH CORA (Trabzon) – Diyor musunuz, demiyor musunuz?

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Müsaade eder misiniz?

Baktığımızda...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Cevaplayıver!

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Nasıl cevap vereyim ben size?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Dinleyin!

Başkan, kabul etmiyoruz!

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkan, onlara söyler misiniz? Laf atıyorlar, onlara söyleyin!

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, bir şeyler söyleyin.

BAŞKAN – Herkes karşı tarafı görüyor maalesef tabii.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, biz orayı görüyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, hatibin sözünü kesmeyelim.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Müsaade eder misiniz?

Bu bütçe bir güvenlikçi bütçedir arkadaşlar, güvenlikçi bütçedir ve 2020 bütçesinin benim hesabıma göre aşağı yukarı yüzde 20'si iç ve dış güvenlik harcamalarına ayrılmış durumdadır. Bu, şu demektir: Yine, Oktay'ın doğru ve güzel bir şekilde altını çizdiği gibi belirsizliğin olduğu bir global dünyanın, ticaret savaşlarının yaygınlaştığı bir dünyanın içinde Türkiye'nin içine düştüğü ekonomik krizden çıkması için gerekli olan kaynakların önemli bir kısmını güvenlik için ayırmış durumdayız. Şimdi, ben bir hesap yaptım, hesabın ayrıntısına girmiyorum ama şöyle söyleyeyim size: 2013, 2014, 2015 çözüm sürecinin olduğu yıllardır; 2016, 2017, 2018 de bir anlamda, savaşın, darbelerin vesairelerin ortaya çıktığı yıllardır. Şimdi, 2013 ve 2015 arasındaki savunma harcamaları eğer daha sonraki yıllarda geçerli olsa idi arkadaşlar, şu anda 139 milyar Türk lirası tasarruf etmiş olacaktık ya da tersten söyleyecek olursam, üç yıllık gerginlik siyasetinin, darbelerin, Suriye dış politikasındaki adımların sonucu Türkiye'de 139 milyar Türk lirasına tekabül ediyor, maliyeti budur yani. Bunun yıllık karşılığı da -yıllık bazda baktığımızda da- 54 milyar Türk lirasıdır. Sadece hatırlatayım size, birçok bakanlığın bütçesi bu kadar değildir; Adalet Bakanlığını alın, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını alın, bu kadar değildir, biri 17'dir, biri 8'dir, o civarda bir şeydir. Dolayısıyla da arkadaşlar, bu bütçe bizim ihtiyacımız olan bir bütçe değildir, halkın ihtiyacı olan bir bütçe değildir.

Ha, şimdi diyeceksiniz ki... El kaldırılacak ve geçecek tabii ki malum olduğu üzere fakat ben burada bir buçuk senedir hep şu cümleyi de söylemek zorunda hissediyorum kendimi: Yahu, bu kadar akıllı adamlar, kadınlar var bu Mecliste, seçilmiş gelmişler; böyle saçma sapan bir İç Tüzük'e -affedersiniz ama- böyle saçma sapan bir yasama sürecine nasıl razı oluyoruz biz? Yahu, hiçbir kanun teklifinin bir virgülünü değiştirmede bu arkadaşlar.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Olur mu yahu, kaç tane değişti.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Hadi canım siz de! Yapmayın Allah aşkına! Biz Plan ve Bütçe Komisyonunda bir buçuk senedir çalışıyoruz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hocam, siz şiddetten ve şeyden başka ne öneri getirdiniz bize ya Plan ve Bütçe Komisyonunda? Her ağzınızı açtığınızda...

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Arkadaşlar, böyle karşılıklı konuşamayız, ben kanaatlerimi söylüyorum size, kanaatlerim bu yöndedir.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ama gerçekleri söyleyin.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Yani altını çizeyim: Bu “yönetim süreci” diyelim veya bu “yargı süreci” diyelim, gerçekten her hangi bir şekilde anlamı olan bir süreç değil. Burada konuşuyoruz, konuşalım, işte ben de sesimi tüketiyorum, bir şey olacağından değil esasında yani belki, hani, ne bileyim “Biraz etkileyebiliriz belki.” düşüncesiyle bir laflar ediyoruz. Ama ben görüyorum, arkadaşlarım bana söylüyorlar “Ya, anlatıyorsun, anlatıyorsun ama bir karşılık buluyor musun?” diyorlar. Vallahi, doğrusunu isterseniz, sizden birisi de gelip “Ya, Hoca, bunu niye böyle söyledin?” de demedi şimdiye kadar da zaten.

Arkadaşlar, özetle, bakın, ben size şunu söyleyeyim: Türkiye'nin en önemli meselesi Kürt meselesidir. Kürt meselesi...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Terör meselesi.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Terör meselesi.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Bir dakika... Müsaade edin.

Terör bir sonuçtur arkadaşlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, hatibin sözünü kesmeyin lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Arkadaşlar, ben size diyorum, eğer bu meseleyi ciddi bir platformda konuşacaksak bu laflarla ben sizi şey yapmak istemiyorum doğrusunu isterseniz çünkü ben bu laflardan çok sıkıldım ve çok bildik laflar bunlar ve bunlarla bir şey olmuyor.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Hoca, bir kere söyle “PKK terör örgütü.” de.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Ben size söylüyorum, bu ülkede terör bir sonuçtur.

Bakın, ben yine konuşmamda altını çizeyim: “Moro gerillaları” diye bir terör örgütü vardı bir zamanlar. “Bir zamanlar” diyorum çünkü bu yılın başında Moro gerillaları... Eli silahlı, Müslüman gerillalar bunlar, şeriat istiyorlar, çatıştıkları da Hristiyan Filipinliler. Ve arkadaşlar, 120 bin insan öldü bu savaşta, altmış, yetmiş yıldır süren bir savaştı bu. Ve bu savaş bu yılın başında

çözöldü ve çözen ölkelerden biri de Türkiye'ydö. Türkiye orada bir aracı oldu, tarafları dinledi, silahsızlanmanın başında bir Türk büyükelçi vardı. Dolayısıyla bu mesele oldu. Yani "terör, terör" diyorsunuz, orada da terör vardı. Ne yaptınız? Gittiniz konuştuñuz. Konuşmadınız mı orada? (AK PARTİ sıralarından güröltüler) Arkadaşlar, hiç uzatmayın. Benim öyle şeylere ihtiyacım yok arkadaşlar, ben içten söylüyorum, samimi söylüyorum. Yanlış yapıyorsunuz, yanlış yapıyorsunuz, yanlış yapıyorsunuz.

Bu "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" denilen sistem bir ucubedir. Yani bunu nasıl kabul edebiliyorsunuz, anlamak da mümkün değil.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Milletin tercihi Hocam, milletin tercihi bu sistem.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Bakın, ben size ne olduğunu söyleyeyim: Tarafsız olması gereken devlet kurumları hükümet kurumları hâline geldi ve taraflı hâle geldiler. Türkiye'de bugün bütün kurumlar... Bir örnek vereyim, mesela TRT. En basitinden TRT, tarafsız bir devlet kuruluşu mudur Allah aşkına arkadaşlar? Değildir, değil olduğunu siz benden daha iyi biliyorsunuz. Bizden bir dakika bahsetmiyor arkadaşlar, bir dakika bahsetmiyorlar bizden. Dolayısıyla da arkadaşlar, yaptığınız iş yanlıştır. Yaptığınız yanlıştır ama benim bunu size söylememin hiçbir kıymetiharbiyesi de yoktur; onu da anlıyorum, onu da biliyorum. Ama şunu söyleyeyim: Yanlış yapıyorsunuz.

Ve son bir söz olarak da şunu söyleyeyim: Adalet ve Kalkınma Partisi bu değildi arkadaşlar. Ben, Adalet ve Kalkınma Partisinin çıkışında o çıkışı onaylamış insanlardan biriyim. Yazılarımla, konuşmalarımla onaylamış insanlardan biriyim ama şu anda geldiğiniz yer, çıktığınız yer değil arkadaşlar. Şimdi hepiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİH CORA (Trabzon) – PKK'ya terör örgütü diyebiliyor musunuz? Diyemiyorsunuz. Hocam, PKK'ya terör örgütü diyebiliyor musunuz?

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Yahu Allah'ın aşkına aynı şeyi söylemeseniz ya.

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar, lütfen ya.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Son olarak arkadaşlar...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hocam, bir söyleyiverseniz ya. Hocam, bence söyleyiverin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, kürsüdeki hatibe cevap vermeniz gerekmiyor, lütfen ya.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Müsaade eder misiniz. Bakın, şunu söyleyeyim arkadaşlar... (AK PARTİ sıralarından güröltüler)

BAŞKAN – Bakın, arkadaşlar, uzatırsanız ara vereceğim.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Sayın Fuat Oktay'ın söyledikleri, anlattıkları hikâye sizin hikâyeniz mi? Ben emin değilim, bir daha gözden geçirmenizi tavsiye ederim çünkü sizin hikâyeniz başka bir hikâyeydi. Bir itirazın hikâyesiydi ama şimdi bir biatin hikâyesi hâline geldiniz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Şimdi sırasıyla tekliflerin 1'nci maddelerini okutuyorum:

2020 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Gider, Gelir, Finansman ve Denge

Gider

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 1.082.021.197.000 Türk lirası,

- b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 82.423.174.000 Türk lirası,
c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 7.623.700.000 Türk lirası,
ödenek verilmiştir.

2018 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUN TEKLİFİ

Gider bütçesi

MADDE 1- (1) 23/12/2017 tarihli ve 7066 sayılı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

- a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 751.299.665.000 Türk Lirası,
b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 88.528.812.000 Türk Lirası,
c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 4.673.105.000 Türk Lirası,
ödenek verilmiştir.

(2) Kanunların verdiği yetkiye dayanarak yıl içerisinde eklenen ve düşülen ödenekler sonrası 2018 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

- a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin bütçe giderleri 804.974.429.380,54 Türk Lirası,
b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe giderleri 120.749.318.165,28 Türk Lirası,
c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçe giderleri 4.645.284.260,10 Türk Lirası, olarak gerçekleşmiştir.

(3) 2018 yılı merkezi yönetim net bütçe gideri 830.809.400.604,89 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 161'inci maddesi uyarınca, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmeleri birlikte yapılacağından okunmuş bulunan 1'inci maddeler kapsamına giren kamu idarelerinin 2020 yılı merkezî yönetim bütçeleriyle 2018 yılı merkezi yönetim kesin hesaplarının görüşülmesine yarınki birleşimde başlanacaktır.

Alınan karar gereğince, programa göre, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını görüşmek için 10 Aralık 2019 Salı günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.56